

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİ
TÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**9 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

(H.1188-1191/M.1774-1777)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVCAN BOSTANCIOĞLU

GAZİANTEP
MART 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

9 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

(H.1188-1191/M.1774-1777)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVCAN BOSTANCIOĞLU

Tez Danışmanı:
Y.Doç. Dr. Murat Çelikdemir

GAZİANTEP
MART 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**9 numaralı Antakya Şeriye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi
(H.1188-1191/M.1774-1777)**

SEVCAN BOSTANCIOĞLU

Tez Savunma Tarihi: 06.03.2015

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof.Dr. Hilmi BAYRAKTAR

SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Numan Durak Aksoy

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımızca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Y.Doç. Dr. Murat Çelikdemir
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof.Dr. Zeynel ÖZLÜ (Jüri Başkanı)

Y.Doç. Dr. Murat Çelikdemir

Y.Doç. Dr. Mehmet Soğukömeroğulları

ÖZET

9 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (H.1188-1191/M.1774-1777)

BOSTANCIOĞLU, Sevcan,

Yüksek Lisans Tezi, TARİH ABD

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat Çelikdemir

Mart 2015, 307 sayfa

Tarih boyunca birçok devlet kuran Türk milleti dünya medeniyetine önemli katkılarda bulunmuştur. Bu katkıları anlamak için Türklerin oluşturduğu siyasi-sosyal-kültürel tarihi öğrenmek, öğrenmek için de Türk tarihinin kaynaklarına başvurmak gereklidir. Şer'iyye sicilleri Osmanlı Devletinin askeri, hukuki, iktisadi, dini ve idarî müesseseleri gibi birçok alanı hakkında önemli bilgiler içermektedir. Siciller, ait olduğu yerin eski yerleşim birimlerini, buradaki insanlara verilen lakapları, insanların birbiriyle olan ticari münasebetlerini, sosyal yaşamlarını, ekonomik durumlarını, hukuki münasebetlerini de içermektedir. Bu çalışmada değerlendirilen Antakya 9 numaralı Şer'iyye Sicili Antakya tarihini anlamamızda son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Şer'iyye Sicilleri, Antakya

ABSTRACT

TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF ANTIOCH SHERIA RECORD NUMBERED 9

BOSTANCIOĞLU, Sevcen

M. A. Thesis, Department of History

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Murat Çelikdemir

March 2015, 307 pages

Throughout the history of the Turkish nation, who founded the government has made important contributions to world civilization. In order to understand these contributions, political, social and cultural history created by the Turks must learn. Therefore; political, social and cultural history of the Turks formed the written sources seek to learn the history of Turks. With these information, we could comprise old accommodation units, economic conditions, nicknames, commercial relationships. In addition, they include information about religious court in our study. After giving information about “court and Kadi” in the Otoman Empire, we classified the documents in the records and gave their summaries and transcription and we wade a short evolution of the subjects and places, also there is the original text of the thesis. Evaluated in this study, our understanding of the history of Antakya Antakya extremely important to record the serial number 9.

Key Words: Sheria Records, Ottoman Empire, Antioch

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti, tarihi kaynakları bakımından oldukça zengin bir devlettir. Bu kaynaklar içinde devletin hukuki, idari, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı ile nüfus yapısı hakkında bilgi veren zengin kaynaklardan birisi de şer'iyye sicilleridir. Tarih araştırmalarında ana kaynaklardan olan bu belgelerin okunması tarihimizin aydınlatılması bakımından çok önemlidir. Şer'iyye sicilleri yalnızca Türk tarihinin değil, uzun süre Osmanlı hâkimiyetinde kalmış, bugün de varlığını devam ettiren birçok devletin de tarihine de ışık tutmaktadır. Bu düşüncelerden yola çıkılarak yapılan bu çalışma XVII ve XVIII. yüzyıl Antakya tarihine her bakımdan katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Şehrin coğrafi konumu, idaresi, nüfusu, ekonomisi, sosyal yapısı 9 numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'ndeki belgelere dayandırılarak incelenmiştir.

Bu tezin yapılmasında; tarih kimliğimin oluşmasında büyük etkisi, olan tez danışmanım Y.Doç. Dr. Murat Çelikdemir'e, tez aşamasında yardımlarını esirgemeyen tarih öğretmeni Sadık Çetin'e ve aileme yürekten teşekkür ederim.

Sevcan BOSTANCIOĞLU

Mart 2015

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	viii
1.GİRİŞ	1
2. TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDE ANTAKYA	3
2.1. ANTAKYA ADININ MENŞEİ	3
2.2. ŞEHRİN KURULUŞU VE KISA TARİHİ	3
3. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	7
3.1. OSMANLI'DA ŞER'İ MAHKEMELER VE KADILIK MÜESSESESİ VE TEREKE DEFTERLERİ	7
3.1.1. Şer'iyye Mahkemeleri.....	7
3.1.1.1. Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nin İnşası ve Sicillerin Arşive Nakli.....	8
3.1.1.2. Şer'iyye Sicillerinin Türk Kültürü Açısından Arzettiği Önem.....	9

3.1.1.2.1. Genel Tarih Açısından.....	9
3.1.1.2.2. Hukuk Tarihi Açısından Önemi.....	9

Sayfa No

3.1.1.2.2.1. Özel Hukuk Açısından	10
3.1.1.2.2.2.Kamu Hukuku Açısından.....	10
3.1.1.3.3. İktisat Tarihi Açısından Önemi.....	11
3.1.1.3.4. Askeri Açısından Önemi.....	12
3.1.1.3. Mahkemelerin Tarihi Gelişimi.....	12
3.1.1.4. Şer'iyeye Mahkemelerinde Tutulan Siciller ve Mahkemelerin Çalışma Şekli.....	13
3.1.1.4.1. Mahkemelerde Tutulan Siciller.....	13
3.1.1.4.2. Mahkemelerin Çalışma Usulü.....	14
3.1.2. Kadılık Müessesesi.....	15
3.1.2.1. Kadı.....	15
3.1.2.1.1. Kadının Yardımcıları.....	16
3.1.2.1.1. 1.Nâib.....	16
3.1.2.1.1. 2.Müftü.....	16
3.1.2.1.1. 3.Kassâm.....	16
3.1.2.1.1. 4.Muhzır.....	16
3.1.2.1.1. 5. Dergâh-ı Âli Çavuşu.....	17
3.1.2.1.1. 6. Subaşı.....	17
3.1.2.1.1. 7.Mübaşir.....	17
3.1.2.1.1. 8. Kâtip.....	17
3.1.2.1.1. 9. Tercüman.....	17
3.1.2.1.1.10.Müzekki.....	18
3.1.2.1.1.11. Hademe.....	18
3.1.3.Osmanlı'da Tereke Defterleri.....	18
3.1.3.1.Tereke Defterlerinin Oluşumu.....	18
3.1.3.2.Defterlerin Önemi.....	19
3.1.3.3.Tereke Defterlerinin Tanzimi.....	20

3.1.3.3.1.Kadınların Mirasa Nezareti ve Tereke Tespitini Yapan Heyet.....	20
3.1.3.3.1.1.Kadınların Mirasa Nezaret Etmeleri.....	20
3.1.3.3.1.2. Kassâm.....	21

Sayfa No

3.1.3.3.1.2.1.Askerî Kassâm	21
3.1.3.3.1.2.2.Beledî Kassam.....	22
3.1.3.3.1.2.3.Kassâmın Yardımcıları.....	22
3.1.3.4.Tereke Kayıtlarında İzlenen Usul.....	22
3.1.3.5.Terekeler Üzerinden Alınan Vergiler.....	22
3.1.3.6. Tereke Defterlerine göre Şer’i Miras Hukuku.....	23
3.1.4. Antakya Şer’iyye Sicilleri.....	23
3.1.4.1.Antakya Şer’iyye Sicilleri.....	23
3.1.4.2.Çalışılmış Olan Antakya Şer’iyye Sicilleri.....	25
3.1.4.3. Dokuz Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili Hakkında Bilgi.....	26
3.1.4.4.Dokuz Numaralı Antakya Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu.....	27
3.1.4.5. Dokuz Numaralı Antakya Şer’iyye Sicilinin Değerlendirilmesi.....	268
3.1.4.5.1. İktisadi Durum.....	268
3.1.4.5.1.1. Fiyat Hareketleri.....	268
3.1.4.5.1.2. Terekelerin Dağılımı.....	270
3.1.4.5.1.3. Hane Fiyatları.....	272
3.1.4.5.1.4. Dükkan Fiyatları	273
3.1.4.5.1.5. Canlı Hayvan Fiyatları.....	277
3.1.4.5.1.6. Hububat Fiyatları.....	277
3.1.4.5.1.7. Terekelerden Alınan Vergiler.....	278
3.1.4.5.1.7. 1. Resm-i Kısmet.....	278
3.1.4.5.1.7. 2.Diğer Vergiler.....	278

Genel

3.1.4.5.2. Sosyal Durum	279
3.1.4.5.2.1. Ailelerin Teşekkülü ve Dağılıması.....	279
3.1.4.5.2.2. Nişanlanma	279
3.1.4.5.2.3. Boşanma ve Getirdiği Yükümlülükler.....	281
3.1.4.5.3. Adli Vakalar.....	284
	<u>Sayfa No</u>
3.1.4.5.4. Deliller Ocağı.....	286
3.1.4.5.5. Gayri Müslimlerin Kılık Kıyafetleri.....	287
3.1.4.5.6. Acem Aşiretlerin Saldırıları	288
3.1.6. Mukâtaalar.....	289
3.1.7. İmdâd-I Hazariye Vergisi.....	290
3.1.8. Esnaf Şeyhi Tayinleri, Esnaf	Yöneticilerinin
Atanma ve Azilleri.....	290
3.1.9. Osmanlı Vakıf Sistemi	291
SONUÇ.....	294
ÖRNEK BELGELER.....	296
KAYNAKÇA.....	299
DİZİN.....	302
ÖZGEÇMİŞ (VITAE)	307

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m. :Adı geçen makale

A.K.S. : Antakya Kadı Sicilleri

A.Ü.D.T.C.F.: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

A.Ş.Ş.: Antakya Şeriyeye Sicilleri

bkz. :Bakınız

c: Cilt

Çev :Çeviren

Der: Derleyen

ed. :Editör/ yayına hazırlayan

Haz :Hazırlayan

İ.A. : İslam Ansiklopedisi

İ.Ü. : İstanbul Üniversitesi

İ.Ü.E.F. : İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

İ.K.S. : İskenderun Kadı Sicilleri

M.E.B. : Milli Eğitim Bakanlığı

S. : Sayı

ss. :Sayfa

T.T.K.:Türk Tarih Kurumu

TDK: Türk Dil Kurumu

TDAV: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

vb.: ve benzeri

vd. : ve diğerleri

vol. :Volume/sayı

yay.: Yayınlayan

yy. :Yüzyıl

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Tarih araştırmalarında dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi araştırması yapılan konu ile ilgili mevcut kaynakların doğruluğu hakkında şüphemiz olmamasıdır. Eğer araştırmacı, araştırma safhasında bu konuda şüpheye meydan vermeyecek derecede titiz davranıp, tarih biliminin yöntem ve metotlarını izlerse hem ortaya çıkan eser gerçek bilgileri yansıtır hem de eserden yararlanan okuyucular herhangi bir bilgi yanlışlığına düşmezler. İşte bu çerçevede şer’iyye sicillerinin, ait olduğu döneme dair bilgiler ihtiva etmeleri ve birinci elde kaynak olmalarından dolayı bize doğru ve geniş kapsamlı bilgi akışı sağlamaktadırlar. “Kadı sicili” adı da verilen şer’iyye sicilleri Osmanlı toplumsal yaşamı hakkında bilgi veren çok önemli kaynaklardandır. İçerik olarak bu belgeler mahkemelerin verdiği karar ve zabıt, hüccet, borç senedi gibi belgelerin yanında mahkemelere merkezden gönderilen emirlerin suretlerini, örfî tekâlifîye ait vergi ve mükellefiyetlerin halka ait tevzi cetvellerini, narh fiyatlarını veya esnaf cemiyetleri ile ilgili beledî nizamlara ait kayıtları da ihtiva ederler.¹ Bu kayıtların incelenmesiyle kaydın tutulduğu döneme ait sosyal, ekonomik ve idari yönde bilgiler elde edebiliriz. Şer’iyye sicilleri üzerine ilk çalışmaların 1930’larda Halkevi Dergileri’nde yapıldığını görmekteyiz. İ. Hakkı Uzunçarşılı’nın 1935 yılında “Şer’î Mahkeme Sicilleri” ve T. Mümtaz Yaman’ın 1938’de yine “Şer’î Mahkeme Sicilleri” başlıklı Ankara Halkevi Dergisi Ülkü’de yayımlanan ve sicillere dikkat çeken yazıları bu alanda ilklere aittir.² Halit Ongan’ın 1958 ve 1974 tarihlerinde Ankara Sicilleri I-II adı altında yayınladığı siciller ise bu alanda yapılmış ilk kapsamlı çalışmadır.³ Şer’iyye sicilleri üzerinde yapılan araştırmalarda bazı defterlerin kayıt yapılırken konularına göre ayrı olarak tutuldukları görülmüştür. Şer’iyye sicilleri içerisinde müstakil hale gelen bu defterler ferman, narh,

¹ Ömer Lütfi Barkan.(1993). “*Edirne Askerî Kassâmına Ait Tereke Defterleri*”. Tarih Belgeleri Dergisi, III/V-VI, Ankara, s. 1.

² Yunus Uğur. (2003). “*Mahkeme Kayıtları (Şer’iye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya*”. Türkiye Araştırmaları Dergisi, I/I, İstanbul, s. 305.

³ Uğur. a.g.m., s.306.

ihtisab, vakıf muhasebesi ve tereke defterleri gibi isimler almışlardır.⁴ Osmanlı Devleti'nde askerî zümrenin toplum içindeki durumuna ilişkin özel bilgiler veren tereke defterleri iktisat tarihi açısından da çok önem arz etmektedir. Defterlerdeki niceleyici veri ve bilgiler dönemin refah düzeyinin aydınlatılmasına katkıda bulunmuşlardır.

Araştırmamızda öncelikle şer'î mahkemeler ve görevlileri hakkında bilgiler verilerek mahkemelerin kuruluş amaçları ve buralarda çalışan devlet memurlarının vazifeleri açıklanmıştır. Böylece Osmanlı'da yargı müessesesinin çalışma şekli ortaya konulmuştur. Tereke defterlerinin tanımı ve uygulama alanlarında üstlendikleri fonksiyonlar ile kanuni dayanakları açıklanarak İslam miras hukukunun tatbikine ilişkin bilgiler verilmiştir. Çalışmamızın son bölümde ise Antakya Şer'iyye Sicilleri hakkında bilgiler verilmiş, dokuz numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılarak günümüz araştırmacılarına kolaylıklar sağlanmaya çalışılmıştır.

⁴ Zehra Elçin Özden.(1997). *İstanbul 1183-1184 tarihli 336 No 'lu Askerî Kassâm Defteri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 6.

İKİNCİ BÖLÜM

TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDE ANTAKYA

2.1. ANTAKYA ADININ MENŞEİ

Antakya şehrinin isim menşei ile ilgili iki görüşün varlığından bahsedilmektedir. Bunlardan birinci görüşe göre; ‘’ Antioch’’ Selevkos I.Nikator’un babasının ya da oğlu Antiochus I.Soter’in adından Antakya adı ortaya çıkmıştır. Diğer ve genel olarak kabul gören görüşe göre ise; şehrin ismini, Selevkos I. Nikator’un babasının koymuş olduğu ve şehrin adının böylece oluştuğu düşünülmektedir.

Antakya şehri için tarihi süreç boyunca farklı isimler kullanılmıştır. X. yüzyıl İslam tarihçisi Mes’ûdî, Hristiyanların çeşitli zamanlarda Antakya şehri için; Medînetullah (Allah’ın şehri), Medînetü’l-Mülk (Dünyanın şehri) ve Ümmü’l-Mudun (Şehirlerin anası) unvanlarını kullandıklarını belirtmiştir.⁵

Roma döneminde ise Teupoli (Teopoli), yani Tanrı’nın şehri olarak adlandırılmıştır. 526 ve 528yıllarındaki şiddetli depremlerden sonra İmparator I. Iustinianos ile imparatoriçe Theodora, Tanrı’nın gazabını teskin etmek için, kendisine ait olan şehri koruyacağı ümidiyle Antakya şehrinin adını Theoupolis (City of God) ; yani Tanrının şehri olarak değiştirmiştir. Bununla birlikte Batılıların Antakya şehri için kullandıkları isimlerden biri de Melike-i Şarkıyye (Doğu’nun Kraliçesi) anlamına gelen Reine D’orient olurken Türkler ise Anteke şeklinde ifade etmişlerdir.

2.2. ŞEHRİN KURULUŞU VE KISA TARİHİ

Antakya, tarihi çok eski dönemlere dayanan bir şehir olup şehir insanlığın ilk yerleşim sahalarındandır. Tarihi Antakya şehri, 35–52/37–04 kuzey enlemleri ve 35–40/36–35 doğu boylamları arasında, Asi Nehrinin aşağı ucundaki ovanın kenarında, denizden 440 metre yükseklikteki Habibü’n-Neccar Dağı’nın eteklerinde, Fırat havzasından Akdeniz’e, Akdeniz

⁵ Ahmet Gündüz. (2009). *XVI. Yüzyılda Antakya Kazası (1550-1584)*. MKÜ Yayınları No:23, Antakya, s.5

ve Suriye'den Anadolu'ya giden yolların kavşak noktasında kurulmuş, Türk- İslam karakterli bir yerleşim merkezidir. Günümüzde Hatay ilinin merkez ilçesi olan Antakya'nın ismi ve kuruluşu hakkında değişik rivayetler bulunmaktadır. En yaygın görüşü belirten Şemseddin Sami, Antakya'yı Büyük İskender'in meliklerinden Selevkos'un M.Ö. 301 yılında babası Antiyohsan adına inşa ettiğini belirtmiştir.⁶ Antakya'nın kuruluşu ile ilgili bir diğer bilgi ise Libanius'un naklettiği efsane olmuştur. Bu efsaneye göre; Selevkos I. Nikator , Antigonia'da Zeus adına kurban kestiği sırada büyük bir kartal gelerek, buradaki et parçasını atmış ve sekiz km öteye bırakmıştır. Selevkos I. Nikator da bunu tanrılardan gelen bir işaret olarak kabul etmiş ve kartalın eti bıraktığı bölgede yeni başkent 'Antioch'u bugünkü Antakya şehrini kurmaya karar vermiştir. Antioch'un yapımı Selevkos I. Nikator'un oğlu olan Antiochus I. Soter'in döneminde tamamlanmış olup, yönetimin merkezi Seleucia Pierra bugünkü Samandağ'dan Antioch'a taşınmış ve burası Selevkos Krallığı'nın yeni ve en son başkenti olmuştur.⁷

Tarihi Antakya şehri, Asi nehrinin aşağı ucunda verimli ovanın kenarında,Habibü'n-Neccar Dağı'nın eteklerinde kurulmuş olup, Fırat havzasında Akdeniz'e ve Suriye'den Anadolu'ya giden yolların kavşak noktasını teşkil etmektedir.⁸

Cilalı Taş Devri'ne kadar uzanan çok eski bir yerleşim merkezi olan Antakya, beş bin yıl öncesine kadar uzayan tarihi bir derinliğe sahiptir. Hititler ile başlayan bu tarih daha sonrasında Pers ve Makedonyalılar ile sürmüş, ardından da Asya İmparatorluğu'nun kurucusu olan Selevkoslar'ın egemenliği ile devam etmiştir.

Antakya, M.S. 638'de Müslümanların eline geçmiştir. Bu hâkimiyet 969 (H.350)'a kadar sürmüştür. Bu tarihten sonra 1084'e kadar şehirde Bizans hâkimiyeti sürmüş, 1084 yılında Müslümanlar tekrar bölgeye hâkim olmuşlardır. Bölgenin yöneticilerinden I. Süleyman'ın vefatı üzerine, Selçuklu Sultanı Melikşah 1086'da şehri hâkimiyeti altına alarak Yağıbasan'ı bölgeye vali olarak tayin etmiştir. Bölgede Türk Hâkimiyeti de 1098 yılına kadar sürmüş, bu tarihten sonra şehirde 1268 yılına kadar Haçlı egemenliği başlamıştır. 1268 yılında Memlûklülerinden Sultan Baybars, Antakya'ya hâkim olmuş ve şehirde yeniden Türk egemenliğini başlatmıştır. Şehirde Memlûk hâkimiyeti Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi'ne kadar devam etmiştir. Sultan Selim'in 1514 yılındaki Çaldıran Zaferi'nden sonra, 1515'te şehir Osmanlı egemenliğine geçmiştir. Bu tarihten sonra Antakya oluşturulan idarî düzenleme

⁶ Adem Kara. (2001). *"XIX. Yüzyılın ilk yarısında Antakya'da Yerleşme ve Nüfus"*. AÜDTCF Yayınları, Ankara, s.2.

⁷ Gürhan Bahadır. (2010). *"Kuruluşundan IV. Yüzyıla kadar Antakya"*.Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.7 Sayı 13, Hatay, s. 351.

⁸ Ahmet Gündüz. (19-20 Nisan). *"Şer'iyye Sicillerine Göre Antakya"*. VI. Hatay Tarih ve Kültür Sempozyumu, Antakya, s.137.

ile “Halep Eyaleti” ne bağı bir “sancak” haline getirilmiştir.⁹ Buraya tayin edilen “Sancak Beyleri” de sancak merkezi olarak tespit edilen Antakya’da oturmuştur. Antakya’nın idarî düzenlemedeki yeri her zaman “sancak” olarak kalmadı. Değişik tarihlerde yapılan idarî taksimatlarda yine “Halep Eyaletine” bağı “Kaza” haline getirilerek idare edilmeye çalışılmıştır.

Osmanlı hâkimiyetinde XIX. yüzyılın ilk yarısında, Osmanlı Devleti’ne başkaldıran Mısırlı Mehmet Ali Paşa’nın Suriye ve Anadolu’daki yayılma hareketinin başarıya ulaşması üzerine, 1833-1839 yılları arasında Mehmet Ali Paşa kontrolünde kalan Antakya’ya bu yayılma hareketini bastırmak amacıyla gönderilen ve Osmanlı ordularına karşı başarılar kazanmış olan Mehmet Paşa’nın oğlu İbrahim Paşa tarafından M. 1832-1833 yılında bir kışla ile Asi nehri yakınında bir saray inşa ettirilmiştir. Kentte Roma, Bizans ve Haçlılar dönemlerinden ayakta kalabilmiş son yapılar ile surlardan adeta işlenmiş hazır taş malzemenin elde edildiği bir ocak gibi istifade edilmiş, buralardan sökülün taşlar, kışlanın ve sarayın yapımında kullanılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu zamanında Arabistan Vilayeti adı altında Halep’e bağı bir kaza olarak yönetilen Antakya, I. Dünya Savaşı sonunda 27 Ekim 1918’de İngilizler tarafından işgal edilmiş, bir yıl sonra da Fransızlara bırakılmıştır. 30 Ekim 1918’ de Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandıysa da İtilaf Devletleri antlaşma hükümlerine aykırı olarak Antakya ve havalisini işgal etmiştir. Bu işgale silahla karşılık veren halkla ilk silahlı çatışma Dörtyol’da gerçekleşti. Milli Mücadelenin ilk kurşunu da 19 Aralık 1918 tarihinde Dörtyol’da atıldı. Bundan sonra Antakya, Altınözü ve Yayladağı çevresinde kurulan çeteler, işgalcilerle çatışmaya başladı. Bu sırada yöre Fransızların işgali altında idi. Türk ordusu da Batıda Yunanlılarla savaşmaktaydı. Devlet ve millet yıpranmış, ordu zayıflamıştı. Bu nedenle Fransızlarla anlaşma yoluna gidildi, savaş sona erdirildi. Yapılan antlaşmada Hatay Suriye sınırları içinde, Fransızların elinde kaldı, ancak Türkler özel bir idare altında kültürel haklara sahip olacaktı. Ordu güçlendiğinde bu yöreyi tekrar alacağına dair inancıyla bu antlaşmayı kabul eden Mustafa Kemal Paşa, 15 Mart 1923 tarihinde Adana’ya geldiğinde “Bizi kurtar Paşam.” diyen Antakyalılara “Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir kalmaz”diyerek bu inancını ve kurtuluş vaadini tekrarlamıştır. Bu dönemde Fransızlarla, konuyla ilgili çeşitli anlaşmalar imzalandıysa da, Suriyeliler de Hatay’ın kendilerine bağlanması için çalışıyorlardı. Nitekim Fransa Ankara Antlaşması’na aykırı olarak İskenderun’u Suriye’ye devredince Atatürk bu yöreye “Hatay” adını vererek Milletler Cemiyeti’ne götürdü. “Hatay meselesi

⁹ Adem Kara. (2005). *XIX. Yüzyılda Bir Osmanlı Şehri Antakya*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, s.37.

benim şahsi davamdır” diyen Atatürk’ün çabaları sonunda Türk heyetleri ile Fransızlar arasında imzalanan antlaşma uyarınca 5 Temmuz 1938’ de 2500 Türk 2500 Fransız askeri Hatay’a girerek bu yöredeki seçimlerin yapılması sağlandı ve Hatay Devleti kuruldu. Hızla teşkilatlanıp, Türkiye ile bağlarını güçlendirdi. II. Dünya Savaşının belirtileri ile birlikte Türkiye, Fransa’ya Hatay’ın Türkiye’ye katılmasını teklif etti. Uzun görüşmelerden sonra 29 Haziran 1939’ da Hatay Millet Meclisi son toplantısını yaparak kendini feshetti, Türkiye Cumhuriyeti’ne katılma kararı aldı. 23 Temmuz 1939 da Antakya’da kışlaya Türk Bayrağı çekildi, devir teslim töreni yapıldı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin 67. vilayeti olarak Hatay Vilayeti Türkiye Cumhuriyeti’ne katıldı.¹⁰

Antakya’nın önemli ticaret yolları üzerinde bulunması, limanları vasıtasıyla Batılı devletlerle ilişkilerinin kontrol edilmesi ve hac yolları üzerinde yer alması gibi özellikleriyle Osmanlı Devleti için her zaman ön planda olan yerleşim yerleri arasında yer almıştır. Bununla birlikte bulunduğu konum itibarıyla Halep’e giden en kısa ve güvenli yol olduğu için, tüccarlar tarafından da tercih edilen bir güzergâh olmuştur. Fakat fay hatları üzerinde yer alması neticesinde bu bölgede tarih içerisinde birçok depremin yaşandığı da bilinmektedir. Miladın ilk beş asrında en az 10 büyük deprem kaydedilmiştir. 526 yılında gerçekleşen bir depreme göre 250 bin insanın hayatını kaybettiği bilinilmektedir.

Antakya, sanat seven hükümdarların oturdukları yer ve mühim bir ticaret merkezi olması nedeniyle kısa süre içerisinde Suriye’nin payitahtı olmuş, Roma ve İskenderiye’den sonra Roma İmparatorluğu’nun en mühim ve kalabalık şehri ve bütün Asya eyaletlerinin merkezi halini almıştır

¹⁰ Kara. a.g.e., s.2.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ

3.1. OSMANLI'DA ŞER'İ MAHKEMELER VE KADILIK MÜESSESESİ

3.1.1. Şer'iyye Mahkemeleri

Osmanlı Devleti'nde mahkemelerde görülen davalarla ilgili muamelelere yer veren defterlere en basit manasıyla "şer'iyye sicilleri" adı verilmektedir. Bununla birlikte bu defterlere "mahkeme-i şer'iyye sicilleri, sicillât-ı şer'iyye veya kısaca sicillât" adı da verilmektedir. Sicil kelimesi sözlükte okumak, kaydetmek, karar vermek anlamındadır. Terim olarak insanlar arasındaki bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri kararların suretler, hüccetler gibi çeşitli kayıtların yapıldığı defterlere şer'îye sicilleri, kadı defterleri, zapt-ı vakâyî sicilleri veya sicillât denilmektedir.¹¹ İstanbul'un Selçuklulardan sonra Anadolu'da güçlü bir siyasi teşekkül olarak ortaya çıkan ve kısa zamanda büyük bir devlet hâline gelen Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Gazi, idareyi ele alır almaz adalet işlerine büyük bir titizlikle eğilerek fethettiği şehirlere kadılar tayin etmeye başlamıştır. Orhan Bey döneminde kazaskerlik makamı kurulmuş, bu noktada Osmanlı Devleti önemli adımlar atmıştır. Osmanlı Devleti'nde şer'î mahkemelerde, mahkemelerin kuruluşundan kapatıldığı 1924 yılına kadar bütün mahkeme kararları mahkemenin yetkisine giren her türlü muameleyle resmî vesika suretleri, kadılar veya naipeleri tarafından defterlere kaydedilmiştir. Osmanlı Devleti'nde kadıların fertler arasındaki sorunlarını halleden bir hâkim, bir adliye memuru olmaktan başka, bütün mülkî işlerde merkezî idarenin görevlerini üstlenmeleri onlara idari, mali, millî, askerî, hatta belediye işlerini de yükliyordu. Buna bağlı olarak da şer'iyye sicillerinde her türlü dava zabıtlarıyla mukavele, senet, satış, vakfiye, vekâlet, kefâlet, verâset, borçlanma, nikâh,

¹¹ Ahmet Akgündüz.(2002). "İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri". *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.X, Ankara, s.57.

boşanma ve taksim gibi şer'î muâmelelere dâir resmî kayıtlar esnaf teftişine âit notlar, başta hükümdar olmak üzere her derecedeki büyük ve küçük makamlardan yazılan ferman, berat, divan tezkeresi gibi resmî mâhiyetteki emir ve yazı sûretleri hattâ yangın, sel, fırtına, deprem, salgın hastalık gibi olayların kayıtları günlük olarak işlenirdi. Siciller XVI. yüzyılın sonlarına kadar Arapça ve Türkçe olarak iki dilde yazılırken bu tarihten itibaren yalnız Türkçe kullanılmaya başlandı. Şer'iyye sicil kayıtları; umumî, hukukî, idarî, iktisadî ve içtimâî tarihin yanı sıra kamu, şahıs, aile, miras, eşya, borçlar, ticaret, ceza, usul, icra ve azınlıkların hukuku ile ilgili birçok vesikayı ihtiva etmesi hasebiyle hemen her kesimden araştırmacının yararlanabileceği bilgi ve belgeler hazinesidir. İktisadi, içtimai, hukuki, sosyal tarih kaynaklarımızdan en önemlilerinden biri olan şer'iyye sicilleri, bulundukları yerlerdeki hükümete ait her türlü vazifeleri gören ve halkın her alanda başvuracağı en önemli merci olan idari ve kazaî salahiyyete sahip kadılar tarafından tutulan defterlerden teşekkül etmiştir.

3.1.1.1. Şer'iyye Sicilleri Arşivinin İnşası ve Sicillerin Arşive Nakli

Osmanlı Devletinde çeşitli cami ve medreselerde yüzyıllarca dağınık halde kalan sicillerin muhafazası için 1892 yılında Bâb-ı Fetva dâhilinde, 5.000 sicil alabilecek genişlikte, kârgîr yapıda bir arşivin kurulmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine Bâb-ı Fetva'nın deniz cihetinde bir yer tespit edilerek keşif defteri ve plânları hazırlanmış, ancak zemin sağlam bulunmadığından Bâb-ı Meşîhat'ın giriş kapısının bitişiğindeki mahzenlerin bulunduğu kısım uygun görülerek daha geniş bir yer olan bu mekânda arşivin yapımına başlanmıştır.¹² 31 Temmuz 1892 tarihinde Şeyhülislâm Mehmet Cemaleddin Efendi, Bâb-ı Fetva'da şer'î mahkeme sicillerinin muhafazası için inşa edilen binanın cephesine konulmak üzere kendisinin yazdığı şiirin tuğra ve arma ile tezyin edilerek mermere hakkettirilmesini talep etmiş ve bu arz 2 Ağustos 1892 tarihinde padişah tarafından onaylanmıştır. Padişah ayrıca Şeyhülislâm Cemaleddin Efendi'yi taltif maksadıyla bu durumu izah eden bir ibarenin de kitabeye eklenmesini istemiştir.¹³ Şeyhülislâmlık arşivinin tasnif çalışmaları sırasında, Üsküdar Valide Sultan Camii'nin dolaplarında bulunduğu tespit edilen Üsküdar kadılığına ait bazı siciller de arşive getirtilmiştir.¹⁴

3.1.1.2. Şer'iyye Sicillerinin Türk Kültürü Açısından Arzettiği Önem

¹² Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nin kuruluşuna ait bilgi ve belgeler için bkz: Bilgin Aydın. (1999). Osmanlı Dönemi İstanbul Mahkemelerinde Sicillerin Korunması ve Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nin Kuruluşu. *Arşiv Araştırmaları Dergisi*, s. 1, Ankara, s. 55–58.

¹³ Aydın.a.g.e., s. 55–58.

¹⁴ İsmail Kurt-Bilgin Aydın. (1996). Üsküdar ve Çevresi Tarihinin Yeni Kaynakları: Valide Camii'nde Bulunan Siciller. *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 101, s. 205–216.

3.1.1.2.1. Genel Tarih Açısından

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyye sicillerinin birinci derecede önemli olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikâyet ve dilekçelerini, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe bulunmamakla birlikte özellikle şehir tarihleri ve mahallî hayata ait ilmî araştırmaların birinci derecede kaynağı şer'iyye sicilleridir. Mahallî bir tarihin doğru yazılabilmesi için fertlerle fertler, fertlerle devlet arasındaki bütün önemli olayların kaydedildiği şer'iyye sicillerinin incelenmesi ilmî bir zarurettir. Sicillerin genel tarihe katkıları, önemli tarihî olaylarını tarihî şahsiyetlerin, mahallî adlarının ve önemli tarihî müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespitinde birinci derecede önem arz edecektir. Ayrıca şeyhülislam, kazaskerler ve sadrazamlar gibi büyük devlet adamlarının hayat hikâyelerini bütün ayrıntıları ile ortaya çıkarabilmek için sicillere müracaat etmek gerekir. Zira sicillerde kimin nereye tayin edildiği, hangi tarihte, hangi vasıfla, nasıl bir devlet hizmeti ifa ettiği mutlaka kaydedilmektedir. Şer'iyye sicilleri, bütün Osmanlı ülkesinin yer isimlerini tespit ve hatta mahalle isimlerinin bile tespit edilmesinde mühim bir kaynaktır.

3.1.1.2.2. Hukuk Tarihi Açısından Önemi

Şer'iyye sicillerinin incelenip gün yüzüne çıkarılması hukuk tarihimiz açısından çok önemlidir. Çünkü her konuda olduğu gibi, eski hukukumuz hakkında da birbirini tutmayan çelişkili görüşler mevcuttur. Bu çelişkili görüşler arasından doğruyu tespit edecek yine şer'iyye sicilleridir. Şer'iyye sicillerinde hukukun bütün dallarıyla alakalı olarak şer'î hükümlere uygun bir şekilde verilmiş mahkeme kararları mevcuttur.

3.1.1.2.2.1. Özel Hukuk Açısından

Özel hukuk açısından şer'iyye sicillerini şu şekilde ele alabiliriz:

a- Şahsın hukuku ile ilgili kararlardan, Osmanlı hukukunda gerçek ve tüzel kişilerin bilindiğini, ehliyet, gaiplik, şahsî haklar ve benzeri konulara dair şer'î hükümlerin aynen uygulandığını anlamaktayız.

b-Aile hukuku ile ilgili kararlar ve sicil kayıtlarından eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme ve benzeri müesseselerin nasıl işlediğini, tamamen erkeğe ait gibi sanılan boşama hakkının kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin kadına evlenmeyi sona erdirmeye hakkını verdiğini, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, karı-kocanın çocuklar

üzerindeki hak ve vazifelerini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini ve tarihin muhtelif devirlerinde bir Türk ailesinde hangi şeylerin önem arz ettiğini öğrenebiliriz.

c- Miras hukukuna ilişkin kayıtların çoğunluğunu miras sözleşmeleri (teharüc) ve tereke taksimleri teşkil etmektedir.

d- Eşya, borçlar ve ticaret hukukuna ait kararlar iç içedir. Eşya hukuku ile ilgili kararlardan mülkiyet hakkının, din, dil ve ırk farkı gözetmeksizin bütün fertlere belli şartlar altında tanınmıştır. Borçlar hukuku ile ilgili kararlardan faiz muamelesine benzeyen muamelelerin kabul edilmediğini ve akitlerde karşılıklı rıza beyanının esas kabul edildiğini öğreniyoruz.

e- Devletler hususî hukuku alanında ahval-i şahsiye ve ibadet konuları dışında zimmîlere de kendi rızalarıyla İslam hukukunun esaslarının uygulandığını, başta aile ve miras hukuku olmak üzere kendi dinleri gereği olan konularda kendi hukuklarının tatbik edildiğini, mesela evlenme akdini icrası, boşanma ve terekenin taksimi gibi hususlarda tamamen din serbestliği bulunduğunu görüyoruz. İçki içme gibi hususî olan bazı konular dışında ceza hukuk alanında, eşya, borçlar ve ticaret hukuku sahalarında Müslüman-gayrimüslim ayrımı yapılmadığını da görmekteyiz.

3.1.1.2.2.2.Kamu Hukuku Açısından

Şer'iyye sicillerinin hukuk tarihi açısından asıl önemi kamu hukuku alanında kendini göstermektedir.

a- Ceza hukuku ile ilgili kararlardan Osmanlı Devleti'nin bu konuda İslam hukukunun hükümlerini aynen uyguladığını anlıyoruz. Bilindiği gibi İslam hukukunda suç ve cezalar üç ana gruba ayrılmaktadır. Birincisi: Kur'an ve hadiste açık olarak miktarı ve vasıfları tayin edilen had cezalarıdır. Bunlar iffete iftira, hırsızlık, yol kesme, zina ve içki içme suç ve cezalarıdır. Şartlar olduğu hallerde Osmanlı Devleti'nin bu suçlara dair cezaları aynen uyguladığını şer'iyye sicilleri göstermektedir. İkincisi: Şahsa karşı işlenen cürmlerdir. Bunlar hakkında şer'î hükümlerin öngördüğü kısas, 470 yıllık zaman dilimi, içinde hiç aksatılmadan aynen uygulandığını ve katilin veya maktulün dinine, diline ve ırkına itibar edilmediğini yine şer'iyye sicillerinden öğreniyoruz. Üçüncüsü: Zikredilenlerin dışında kalan suçlar ve bunların cezalarıdır. İslam ve Osmanlı hukukunda bunlara tazir ve siyaset cezaları denmektedir. Şer'iyye sicillerinde tıpkı İslam hukukunda olduğu gibi, en çok müracaat edilen ispat vasıtası şahitlik veya davalının ikrarıdır. Yine şer'iyye sicillerinden Osmanlı hukukunda, ceza ve hukuk usulü ayrımı yapılmadığını, ancak ceza davalarında genel esaslar dışında bazı farklı usullerin uygulandığını görüyoruz. Mesela şüpheden sanığın yararlanması veya şahitlerin bazı davalarda çok sıkı soruşturulması ve sayılarını iki katına çıkarılması bunlara misaldir. Kısaca

şer'iyye sicilleri tetkik edilmeden Osmanlı hukuku hakkında, hatta bir yerde İslam hukuk hakkında yapılan her araştırma eksik olur. Bu arada şer'iyye sicilleri örfî hukuk açısından da değerli bir kaynaktır.

3.1.1.3.3. İktisat Tarihi Açısından Önemi

Her şer'iyye sicili, bulunduğu yerin iktisadi hayatına dair de bilgiler veren orijinal tarih vesikaları olma özelliğini taşımaktadır. XV. ile XX. yüzyıl aralarında Türk halkının ve özellikle de Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, memlekete dışarıdan giren ve yine memleketten dışarı çıkan, yani ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi mamülleri, Anadolu'da mevcut olan sanat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, enflasyon ve devalüasyonun gerçek manada tarihî seyri ve kısaca hem makro hem de mikro iktisada dair bütün mevzular, doğru olarak ve yerli yerinde ancak şer'iyye sicillerindeki kaynaklardan öğrenilebilir. Osmanlı tarihine bakılacak olursa eldeki kaynaklar, daha çok Osmanlı tarihindeki olaylar ile önemli rütbe ve memuriyetlerde bulunan kişilerin ön planda olduğu görülür. Hâlbuki şer'iyye sicillerinde gerekli inceleme yapıldığı zaman Kayseri'nin herhangi bir köyündeki herhangi bir kişinin hayatına dair önemli ipuçları elde edilebilir. Böylece Osmanlı insanı ve devleti daha iyi anlaşılabilir kanaatindeyiz.

3.1.1.3.4. Askeri Açısından Önemi

Şer'iyye sicilleri askerî açıdan önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Osmanlı ordusu sefere çıktığı zaman hem Anadolu hem de Rumeli'de bulunan beylerbeyi ve sancak beylerine yazılı emirler gönderir ve ordunun ihtiyacı olan gıda maddeleri, gemi, at, kürekçi, araba, cephane ve benzeri ihtiyaçların karşılanması amacıyla kadılara da yazılı emirler gönderirdi. Gönderilen bu yazılı emirlerin içinde, savaşın kime ve hangi sebeple yazıldığı izah edilir ve konuyla ilgili şeyhülislam fetvası hatırlatılarak halkın savaşın zarureatine inanmaları temin edilirdi. Kısaca XV. yüzyıldan sonraki harp tarihimizi, bütün tafsilatıyla şer'iyye sicillerinin genellikle sonlarında yer alan ve kadılara hitaben yazılan yazılı emirlerde bulmak mümkündür. Örneğin III. Mehmet'in Macaristan ve Avusturya seferine çıkabilmek için Anadolu'dan nasıl asker topladığı ve Eflak isyanı ile zorlaşan bunalımlı dönemde savaşla ilgili olarak halka ne gibi yazılı emirler gönderdiği, Bursa şer'iyye sicilleri esas alınarak ortaya konabilir. Gerçekten şer'iyye sicilleri, askerî hareketleri bütün ayrıntılarıyla aydınlatmak,

ordunun teşkilât ve durumunu göstermek bakımından vakanüvislerde ve diğer kaynaklarda ispatlanmayan birçok tafsîlâtı bilgiyi içermektedir.

3.1.1.3. Mahkemelerin Tarihi Gelişimi

İnsanlar arasındaki ilişkilerde kuvvetli olanın zayıfı ezeceği durumlarda adaleti sağlamak için üçüncü bir kuvvetin gerekliliği yani devletin önemi aşîkârdır. Adaleti sağlamak ve huzuru tesis etmekle yükümlü olan üçüncü kuvvet yani devlet, ilk çağlarda gerek toplum üzerinde hak ve söz sahibi gerek onların görevlendirdiği kişi veya kurumlar olmuştur. İlk kabile reisleri aynı zamanda nüfuzlu birer kişilerdi. Oturdıkları çadır veya binaları gerektiğinde birer hüküm yeri yani mahkeme olarak kullanırlardı. İnsanoğlu toplu yaşamaya başladığından itibaren sosyal düzeni sağlayacak bir takım kurallar oluşturmuş ve bu kurallara uymuştur. Kuralları oluşturan kurum artık devlettir. Toplumların oluşturduğu kurallar dizisi aynı zamanda o kültürün ihtiyaçlarını karşılar nitelikteydi. Orta Asya Türk tarihinde aileye, mülkiyete, cezaya dair kanunlar kendi ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. Hz. Muhammed'in İslam dinini yeryüzüne yaymaya başlamasıyla uygulama alanı bulan İslam hukuku, ondan sonra gelen Dört Halife Devri ve diğer İslam devletlerinde de uygulanmıştır.

Osmanlılarda olduğu gibi, ortaçağda Yakın Şarkın Müslüman-Türk devletlerinde, merkezi idare tarafından tayin edilen kadıların hususi arşivleri olduğu ve mahkemede cereyan eden bütün işler hakkında karar suretlerini bu deftere kaydetdikleri malumdur. Bir kadının bu defteri kaybetmesi veya tahrifi cezayı gerektiren bir durumdur. Bu defterlerin ve evrak külliyyatının saklanması sırf teftişve İlgililerin durumunu belirlemenin de ötesinde; göreve yeni gelen kadiya devri için gereklidir. Tayin edilen yeni kadı selevinin evrak torbasını ister ve iki emin atayarak onların önlerinde gözden geçirirdi.

3.1.1.4. Şer'iyye Mahkemelerinde Tutulan Siciller ve Mahkemelerin Çalışma Şekli

3.1.1.4.1. Mahkemelerde Tutulan Siciller

Osmanlı Devleti ve öncesinde var olduğu bilinen şer'iyye mahkemeleri'nde tutulan kayıtlar şer'iyye sicilleri veya kadı kayıtları olarak adlandırılmaktadır. Devletin kuruluşundan itibaren hukuk sistemi içinde yer aldığı bilinen; ancak Fatih dönemine kadar inen kayıtlar şer'î hukuk çerçevesinde toplumsal düzeni sağlamaya yönelik kadıların verdiği kararları içermekle kalmamaktadır. Bunun yanında Osmanlı hukukunun diğer yüzünü oluşturan ve uzun bir süreç içerisinde olgunlaşan örfî hukuka ait hüküm, irade ve fermanların da birer kopyalarını bünyesinde bulundurmaktadır. Bu da düşünüldüğünde sicillerin ehemmiyeti bir kat daha

artmaktadır. Osmanlı hukukunun yürürlük kaynağını oluşturduğu anlaşılan bu defterlerdeki belgeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Merkezden gönderilen her konudaki ferman, berat ve mektupların suretleri.
2. Vali, mutasarrıf ve mütesellim gibi mahalli yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehrin problemlerini çözmek için yayınladıkları buyrulduklar.
3. Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri şehir yönetiminde kişi ya da kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler.¹⁵
4. Şehrin mahalle listeleri, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, dini ve sosyal kurumların bakım ve onarımları, buralarda kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.
5. Şehrin nüfusunu, nüfusunun ırkî ve dini yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı salgın hastalık ve tabii afetleri anlatan belgeler.
6. Evlenme-boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım, satım mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili kayıtlar.
7. Şehirdeki esnaf grupları bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarlarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri.
8. Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları bu vergilerin toplanmasında kullanılan avâız hanesi ile ilgili listeler.
9. Altın ve para meseleleri ile çeşitli eşya fiyatlarını gösteren listeler.
10. Ölen kişilerin mesleğini, mal varlığını, borçlarını, ikamet ettiği ve vefat ettiği yeri, varislerin durumlarını gösteren tereke kayıtları.
11. Bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülüp de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları kapsayan kayıtlardır.¹⁶

3.1.1.4.2. Mahkemelerin Çalışma Usulü

Dinsel hoşgörüyü sahip Osmanlı Devleti'nde İslam Hukuku'nun hemen her mezhebine bağlı vatandaşlar olmakla beraber Hanefî mezhebine bağlı vatandaşlar daha çoktu. Tanzimat Döneminde açılan Nizamiye Mahkemeleri Osmanlı Devletindeki hukuk birlikteliğini tamamen bozdu; ancak bu durumda bile Osmanlı Devletinde hukuksal anlamda çok büyük bir sıkıntı görülmedi. Diğer mezhepler dışlanmamak koşuluyla genel olarak yargı

¹⁵ Feyyaz Gürkan.(1988) “ Şer’iye Mahkeme Sicilleri Üzerine Bir Araştırma”. *IX. Türk Tarih Kongresinden Ayırt Basım*, Ankara, s. 765.

¹⁶ Necmeddin Dinçer.(1947). “Mahkeme sicilleri”. *Ülkü Dergisi*, I / VI, Haziran 1947, ss.8.

faaliyetleri bu mezhebe göre yürütülürdü.¹⁷ Dolayısıyla Osmanlı yargı hukukunun kaynakları, Hanefî mezhebine ait fıkıh kitaplarının kaza, davâ, sahâdet, ikrâr, beyyinât, yemin, sulh ve vekâlet bölümlerinde geçen hükümlerle, bazı bölümlerin sonunda yer alan özel hükümler olmuştur.¹⁸

3.1.2. Kadılık Müessesesi

3.1.2.1. Kadı

Şer'îyye Mahkemeleri'nde en büyük göreve sahip bir unvan olarak kullanılan "kadı" kelimesi Arapça "kaza" kökünden türetilmiştir. Kadı sözlükte hüküm, karar, hâkimlik manalarını ihtiva eder.¹⁹ Geniş manada ise insanlar arasında vuku bulan dava ve tartışmalı konuları yasal hükümlere göre Kur'an ve Sünnet'i esas alarak çözen, padişah tarafından atanan kişidir.²⁰ Kadı, merkezden atanmasına rağmen halk ile devlet arasındaki münasebeti sağlayan en önemli makamdır.²¹ İslam'da ilk olarak kaza / kadılık işlerini Hz. Peygamber (s.a.v.) bizzat kendisi yapmış ve davaları çözüme kavuşturmuştur.²² İslam Devleti genişleyince Hz. Peygamber dini işleri çözüme kavuşturmak için şehir ve kazalara kadılar tayin etmiştir. Bu durum diğer İslam Devletleri'nde tatbik edilmiş Osmanlı Devleti de İslamiyet çizgisinde bir devlet olarak kurulmuş olması dolayısıyla, İslami hükümleri tatbik için kendisinden önceki İslam Devletleri'nde mevcut olan Kadılık Kurumu'nu oluşturmuştur.²³ Kadılar Osmanlı Devleti'nde eyaletlerde, livalarda ve kazalarda padişah ve devletin temsilcisi olarak çalışan, adlî, idarî ve belediye işlerini yürütüp padişah adına karar

¹⁷ Abdülaziz Bayındır. (2002) "Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması". *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.X, Ankara, s. 69

¹⁸ Bayındır. a.g.e., s.69.

¹⁹ Ebül'ula Mardin. (1997). "Kadı Maddesi". *İ.A. MEB Yayınları*, c. VI, s. 42.

²⁰ Hasan Tahsin Fendoğlu.(2002) "Osmanlı'da Kadılık Kurumu ve Yargının Bağımsızlığı". *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.VI, Ankara, s. 453.

²¹ Tuncer Baykara. (1990)." *Osmanlı Taşra Teşkilatında XVIII. Yüzyılda Görev ve Görevliler(Anadolu)". Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları*, Ankara, s. 6.

²² Said Öztürk. (1997). "Osmanlı İlmiye Teşkilatında Kassâmlık Müessesesi". *Armağan Tarih Enst. Dergisi*, c. XV, İstanbul, s. 45.

²³ S. Öztürk, a.g.e., s. 47.

veren, sadece padişah ve divana karşı sorumlu bölgenin en yüksek devlet görevlileridir.²⁴ Yetkilerini miras ve evlilik akidlerini tanzim, lonca teftişi, şehrin alt yapısı imar düzeni, imam hatib tayini, vakfiye tanzim ve tescili, vasi tayini, yetim mallarını korumak, nafaka tayini, senet tanzimi ve birçok meseleyi çözüme kavuşturmak olarak sıralayabileceğimiz kadıların, kendilerine gelen davalarla ilgili sicil adı verilen bir defter tutmaları kanun gereği idi. Osmanlı'da devletin adlî işlerinin yanında birçok idarî ve sosyal vazifeyi de kendi üzerinde toplayan kadıların göreve tayinlerinde çok ihtimam gösterilmiş kadı olacak kişinin bazı vasıflara sahip olması gereği göz önünde bulundurulmuştur. Kadının sahip olması gereken vasıfları su şekilde sıralayabiliriz:

- a) Akıl ve zekâ,
- b) Hürriyet,
- c) Adalet,
- d) Müslümanlık,
- e) Hukuk bilgisi.²⁵

3.1.2.1.1. Kadının Yardımcıları

3.1.2.1.1.1.Nâib

Nâib vekil demektir. Bu kelime Osmanlı hukukunda iki manaya gelir. Birincisi bütün kadılar, sultanın vekilleri olduklarından bunlara nâib ve bunun çoğulu olan nüvvab denilir.²⁶ İkincisi ise, kadıların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslardır. Nâibler vazifelerinin mahiyetlerine göre Kaza Nâibleri, Mavali Nâibleri, Bâb Nâibleri, Ayak Nâibleri ve Arpalık Nâibleri olmak üzere başlıca altı kısımdır.

3.1.2.1.1.2.Müftü

İslam adliye teşkilatında verecekleri kararlarda tamamen hür olan hâkimler herhangi bir hukukî hataya düşmemek için yanlarında fakihler ve İslam hukukunu iyi bilen müftüleri bulundurulardı.²⁷ Bu bağlamda müftülerin görevi kadılara danışmanlık yapmaktı.

3.1.2.1.1.3.Kassâm

²⁴ Sezgin Demircioğlu. (1999). 615 Numaralı İstanbul Askerî Kassâm Defterinin Değerlendirilmesi (H.1205-1206 / M.1790-1791). *İstanbul Üni. Sosyal Bilimler Enst. Yüksek Lisans tezi*, İstanbul , s. 5.

²⁵ Ahmet Tabakoglu. (2000). *Türk İktisat Tarihi*. Dergah Yayınları, İstanbul, s. 143.

²⁶ Mehmet Zeki Pakalın. (1993). *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. c. II, MEB Yayınları, İstanbul, s. 644.; Ferit Devellioglu. (1997). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi, Ankara, s. 799.

²⁷ Fahrettin Atar. (1979) *İslâm Adliye Teşkilatı*. Diyanet Başkanlığı Yayınları, Ankara, s.117.

İslam hukukunun tatbikinde önemli yere sahip olan kassâmlar ölen kişilerin mallarının tespit ve taksiminde görevli kişilerdir.²⁸

3.1.2.1.1.4. Muhzır

Sözlük anlamı itibariyle huzura getiren ve ihzar eden manasını ifade eder. Terim olarak ise davacı ve davalıları mahkemeye celbeden ve icabı halinde bugünkü emniyet görevlilerinin ve savcının bazı görevlerini ifa eden memur demektir.

3.1.2.1.1.5. Dergâh-ı Âli Çavuşu

Günümüz icra memurlarının tamamen, emniyet görevlileri ve savcılarının ise kısmen görevlerini ifa eden çavuşların vazifeleri arasında Şer'î Mahkemelerden sâdır olan î'amların icrası, borçlunun inad ve temerrüdü üzerine icap ederse mahkeme kararıyla hapisle techsiyesi, hukuken kesinlesen nakdî ve bedenî cezaların infazı bulunmaktaydı.²⁹

3.1.2.1.1.6. Subaşı

Devletin merkezindeki çavuşların görevlerini sancak, kaza, nahiye ve köylerde subaşılar yürütürdü. Sancaklarda, sancak beyinin ücretli adamı ve polis âmiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise idare âmiri olan subaşıların şer'î mahkemelerinde görev aldıklarını ve kadıların yardımcılarında sayıldıklarını görüyoruz. Subaşılar mahkemelerde icra ve infaz memuru olarak görev almışlardır.³⁰

3.1.2.1.1.7. Mübaşir

Osmanlı adliye teşkilatında iki manaya gelen mübaşir terimi ilk olarak mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur, ikinci olarak Tanzimat'tan önce devletçe soruşturulması lâzım gelen bir işin yapılması veya soruşturulması için görevlendirilen memur anlamında kullanılmaktadır.³¹

3.1.2.1.1.8. Kâtip

En önemli vazifeleri tarafların iddia ve savunmalarını ve şahitlerin beyanlarını doğru olarak zapta geçirmek olan kâtipler; güvenilir, sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve î'amların tanzim usulünde mahir olan şahıslar arasından seçilirdi.

²⁸ İlber Ortaylı. (1994). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Kadı*. Turhan Kitabevi, Ankara, s. 65.

²⁹ A. F. Zengin, a.g.e., s.23.

³⁰ A. F. Zengin, a.g.e., s.24.

³¹ Devellioglu. a.g.e., s. 700.

3.1.2.1.1. 9. Tercüman

Osmanlı toplumunun çeşitli milletlerden oluşması ve Osmanlı ülkesinde farklı dillerin konuşulması sebebiyle, görevli olan kadı, bölgesindeki her dili bilemeyebilir. Mahkemelerde davacı ve şahitlerin dillerini bilen görevliler bulunur, bu memurlar güvenilir kişiler arasından seçilir ve tarafların ifadelerini kadıya iletirlerdi.

3.1.2.1.1.10. Müzekki

Şahitlerin adil olup olmadıklarını araştıran ve tespit eden memurlardır. Bu memurlar kadı adına hareket ettikleri ve mahkemenin doğru karar vermesi açısından şahitlerin söylediklerinin de önemli olması dolayısıyla yine güvenilir kişiler arasından seçilirlerdi.

3.1.2.1.1. 11. Hademe

Mahkeme işlerinde ilgili evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması ve benzeri işlerle ilgili olan memurlardır. Tüm bu görevlilerden başka şer'iyye mahkemelerinde bugün batılı anlamda olduğu gibi avukatlar vardı. Bunların görevleri, gerek davacı gerekse davalı adına mahkemelere katılarak onlara vekâlet etmektir.

3.1.3. Osmanlıda Tereke Defterleri

3.1.3.1. Tereke Defterlerinin Oluşumu

Tereke kelimesi, ölünün bıraktığı mal manasında kullanılmaktadır.³² Osmanlı sosyal ve iktisadi araştırmalarında “şer'iyye sicilleri” önemlidir. Bunların içinde ise tereke defterleri ayrı bir öneme sahiptir. Ölen bir kişinin muhalefatını (bıraktıkları) ve bunun rayiç değerlerini belirleyip, varislerine taksimini bildiren resmi defterlerdir. Bu işin takibini kadılar yapmaktadır. Tereke defterleri, tam anlamıyla araştırılmamış bir konu olan, Osmanlı aile yapısı hakkında, tam bir kaynak vazifesindedir. Özellikle, eş ve çocuk durumu ile ailenin ekonomik durumu, geçim kaynakları, yemek kültürü, beslenme alışkanlıkları, mesken durumu, giyimi, isimleri, etnografyası, eğitim durumları hakkında bilgi içerir. Kadıların adli ve idari işlerinin yanında bir görevi de mirasçıların başvurmaları halinde vefat eden kişinin mallarını hak sahipleri arasında şer'i hükümler çerçevesinde paylaşmak, vefat eden kişinin mirasçısı yoksa mallarını hazineye intikal etmesini sağlamaktır. Kadılar bu görevlerini emirleri altında çalışan kassâmlar aracılığı ile gerçekleştirirler ve ölen kişinin mallarını defterlere

³² Pakalın.a.g.e., s. 460.

kaydedip zorunlu harcamaları yaptıktan sonra kalan meblağı hak sahiplerine dağıtırlardı. Kadılar tarafından tutulan ve vefat edenlerin mallarının kayıt altına alındığı defterlere “Tereke Defterleri” adı verilmektedir. Muhalefet Defterleri veyahut Metrukât Defterleri gibi çeşitli isimler alan bu defterler bölgedeki halkın durumuna göre bazı yerlerde müstakil olarak tutulmuş bazı yerlerde ise miras kayıtları kadının tuttuğu diğer defterler içerisine yazılmışlardır³³. Diğer bir deyişle tereke defterleri varisi olmayan veya olup da mal tasarruf edemeyecek yaşta ve vaziyette bulunan ölümlerin mallarına dair kadılar tarafından tutulan hesap defterleridir. Paraya çevrilen malların bedeli Eytam idarelerince nemalandırılır ve varisi çıkınca, küçükler de büyüünce hakları kendilerine verilirdi. Kanunca belirlenen sürede varisi çıkmayan veya varisi hiç olmayanların malları Beytülmal’e intikal ettirilirdi.³⁴ Elbette terekenin borcundan sorumlu olmak istemeyen mirasçı, mirası reddedebilir. Mirasın reddi ile mirasçının tereke ile ilgisi kesilir. Ancak, bu durumda, mirasçı tüm tereke mal varlığından da yoksun kalacaktır. Uygulamada çoğu kere gördüğümüz gibi, miras bırakanın en yakınları dahi miras bırakanın işlerini tam olarak bilememekte, terekenin gerçek durumunu değerlendirmekte güçlük çekmekte, terekenin kabulü ile reddi arasında tereddüt içinde kalmaktadır. Üstelik aktif pasifinden fazla terekede dahi sonradan ortaya çıkabilecek ve başlangıçta bilinmeyen bir borç, mirasçıları çok zor durumlarda bırakabilmektedir. Terekenin resmi defterinin tutulması, mirasın doğrudan doğruya kanun gereği kazanılması ile mirasın reddi arasındaki ihtiyaçlara ortalama bir çaredir. Mirasın devlete geçmesi hali için resmi defter tutma ihtiyarı olmayıp, Sulh Mahkemesi'nin re'sen görevidir.

3.1.3.2. Defterlerin Önemi

Tereke defterlerinde ölenlerin içtimâî menşelerine, medenî hallerine ve aile yapılarına ait bilgiler bulunmaktadır. Böylece defterler öncelik olarak Osmanlı toplumunun demografik yapısını gün yüzüne çıkartmaktadır. Bunun yanında defterlerdeki bilgiler ölen kişilerin yaşadıkları süre içerisinde tasarruflarında bulunan her türlü giyim, ev eşyası, mobilya ve mutfak takımları, kiler mevcudu gibi günlük kullanıma ait mallar ile bina, ev, bağ, bahçe, değirmen gibi taşınmaz malları da kapsamaktadır. Bunların yanında köylerdeki çiftlik araç-gereçler ile hayvan cins ve miktarlarını, ambarlarda mevcut bulunan veya tarlalarda ekili olan tahılın miktar ve çeşitlerini ayrıntılı olarak gösteren veriler de yine bu defterlerde bulunmaktadır.³⁵ Defterlerde kalem kalem yazılmış bütün bu malların fiili veya tahmini

³³ Barkan. a.g.e., s. 1.

³⁴ Pakalın. a.g.e., s. 461.

³⁵ Barkan. a.g.e., s. 1; Öztürk. a.g.e., s. 27.

değerleri de verilmektedir ki bu değerler hem kişilerin servetinin nakdî değerini ortaya çıkarmakta hem de dönemin nahr fiyatları hakkında bize fikir vermektedir. Defterlerde bulunan diğer bir kayıt da tereke üzerinden alınan vergilerdir. Resmi kısmet, resm-i adi, müjdegâne, kassamiyye, katibiyye, dellaliyye, ihzariye, hammaliyye gibi çeşitli kalemlerden oluşan bu vergiler terekeden belli bir oran nispetinde alınmaktadır. Bu kayıtların ortaya çıkarılmasıyla da devletin gelir kaynakları ve uyguladığı vergi sistemi gün yüzüne çıkmaktadır. Böylece defterler iktisat tarihi açısından da önemli veriler sağlamaktadır.

3.1.3.3.Tereke Defterlerinin Tanzimi

3.1.3.3.1.Kadılarının Mirasa Nezareti ve Tereke Tespitini Yapan Heyet

3.1.3.3.1.1.Kadılarının Mirasa Nezaret Etmeleri

Halk üzerinde etkili olan kadıların görev ve yetkileri arasında yetim ve gaipilerin haklarını korumak, vasiyetlerin yerine getirilip getirilmediğinin kontrolü maksadıyla ölenlerin mirasına el koyup, muhallefati tespit ve mirasçıların hisselerini belirlemek de vardı. Kadının bu işte ihtisaslaşmış memuru olan kassâmın önünde miras kalmış olan mallar sayıma tabi tutulur ve bu hususta yetkili bilir kişiler veya dellallar vasıtasıyla tüm servet piyasa fiyatları çerçevesinde kıymetlendirilerek deftere kaydedilirdi³⁶. Kassâmın terekeye el koyup deftere kayıt edilebilmesi için öncelikle alakadarların talebi veya devletin mirasçı durumunda olması ya da mirasçılar arasında sagîr yani küçük yasta çocukların bulunması gerekirdi. Bundan başka vefat edenin borcu veya alacağı kalmışsa olaya kadı müdahale eder, alacaklı yahut mirasçılara intikal eden alacağın tespiti yine mahkeme tarafından yapıp borçların ödenmesi, alacakların ise temini yoluna gidilirdi. Yine mirasçılar arasında miras taksiminden dolayı anlaşmazlık çıkarsa müracaatları üzerine kadı mirasa el koyup şer'î hükümler çerçevesinde mirasın taksimini yapardı. Eğer böyle bir durumlar mevcut değilse kadıların mirasa el koymaları kanunnamelerle yasaklanmıştı.³⁷ Devletin, kadıların mirasa el koymalarını belli bir nizama bağlayıp yayınladığı kanunnamelerle bu durumlar gerçekleşmediğinde el koymaları yasakladığı görülmektedir. Bunun başlıca sebebi; kadıların terekeler üzerinden aldığı resm-i kısmet³⁸ adı verilen vergilerdir. Kadıların gelir kaynaklarını hüccet tanzimi, vasiyetname veya vakfiyenin tescili, sicilden suret çıkarma, nikâh akdi gibi hizmetler karşılığında halktan aldığı gelirler oluşturmaktadır. Ölen kişinin terekесinin tespiti ve mirasçılara dağıtımı için yapılan vazife üzerine terekeden alınan resm-i kısmet de bu gelir kaynakları arasındadır. Kadıların

³⁶ Demircioğlu. a.g.e., s. 7. ; Barkan. a.g.e., s. 2.

³⁷ Öztürk, a.g.e., s.26.

³⁸ Öztürk, a.g.e., s. 18.

gelirlerini arttırmak için şartlar oluşmadığı halde mirasa el koyma yoluna gittikleri gibi fazla resm-i kısmet alabilmek için ölen kişinin mallarının fiyat tespitini kassâmlar aracılığıyla yaparken kasten fazla takdir yoluna gittikleri görülmüştür. Devlet yine bu gibi uygulamaları haber aldığı zaman kanunnameler yayınlayarak haksız kazançları engellemek istemiştir.³⁹

3.1.3.3.1.2. Kassâm

Kısmet⁴⁰ mastarından türemiş olan “Kassâm” kelimesi sözlükte taksim eden, kısım kısım ayıran, bölüştüren manalarına gelmektedir. İslam hukukunda kassâm, kadının emrinde miras davalarında gerekli araştırmayı yapıp bir sonuca vardıktan sonra davayı bir hükme bağlayarak, terekeyi varisler arasında dağıtan memurdur⁴¹. Kadiya karşı sorumlu olarak çalışan İslam hukukunun tatbikinde görevli kassâmlar adil, güvenilir ve taksim işini bilen kişiler arasından seçilirlerdi. Osmanlı Devleti'nde kassâmlar ve kassâmlık müessesesi ikiye ayrılır. Halkın askerî ve reaya olmak üzere ikiye ayrılması devlette askerî ve beledî kassâmlık olmak üzere iki ayrı kurum oluşturmuştur.

3.1.3.3.1.2.1. Askerî Kassâm

Askerî sınıfa dâhil kişilerin terekelerinin taksiminden sorumlu olan ve doğrudan doğruya kazasker tarafından tayin edilen memurlar askerî kassamlardır. Askerî kassâmların bizzat kazaskere karşı sorumlu olmalarının yanında tereke üzerinden aldıkları resm-i kısmeti de kazasker namına toplarlardı. Kazaskerlere mensup askerî sınıfın terekelerini varisler adına taksim eden kazasker kassâmları ya her kazada veya birkaç kazada ayrı ayrı bulunurlardı. İşlerin yoğunluğu ayrı bir askerî kassâmı gerektirmeyecek kadar küçük yerlerde bu sınıfa ait miras taksimini beledî kassâmlar yaparlardı ve Resm-i Kısmet'i yine kadıaskerler namına alırlardı. Daha sonra toplanan bu resimler kazasker adına yollanan askerî kassâm müfettişi veya süvari kassâmları geldiği zaman onlara teslim edilirdi⁴².

3.1.3.3.1.2.2. Beledî Kassam

Askerî sınıfın dışındaki reaya nüfusunun miras taksim işlerini gören, terekelerini kaydeden ve kadiya vekâleten resm-i kısmet alan doğrudan doğruya sancak veya vilayet kadısına bağlı görevlilere beledî veya şehirli kassâm denilir.

³⁹ Barkan. a.g.e., s. 3.

⁴⁰ Pakalın. a.g.e., s. 209.

⁴¹ Öztürk, a.g.e., s. 393.

⁴² İsmail Hakkı Uzunçarşılı.(1935). “Şer’î Mahkeme Sicilleri”. Ülkü, c. 5, S. 29, Ulus Basımevi, Ankara., s. 122. ; Z. Erçin-Özdener. a.g.e., s. 10.

3.1.3.3.1.2.3.Kassâmın Yardımcıları

Terekenin tesbit ve taksiminde kadı tarafından görevlendirilen kassâmdan başka memurlar da vardır. Bunların basında tereke yazılırken bilirkişi olarak görev yapan ehli hibre ile eşyaların ve malların piyasa değerini çok iyi bilen dellaliye gelmektedir. Dellaliye ölen kişinin mallarının piyasa değerini belirler ve onların beyanıyla malın fiyatı deftere kaydedilirdi. Dellaliyenin bir görevi de satılacak gayrimenkul varsa onun satışı esnasında basında bulunmaktır.

3.1.3.4.Tereke Kayıtlarında İzlenen Usul

Kassâmların tanzim ettiği defterlerde genelde belli bir usule göre kayıt tutulurdu. Sıralama şu şekildeydi:

- Ölen kişinin tanıtımı
- Mirasa konu olan eşyanın dökümü
- Zarurî harcamalar, borç kalemleri, v.b. dökümler
- Varislere veya beytülmale kalan miktarın tespiti.⁴³

3.1.3.5.Terekeler Üzerinden Alınan Vergiler

Kadıların belli bir maaşlarının olmaması ve rüşvet yeme yoluna gitmeleri sebebiyle Yıldırım Bayezid zamanında kadıların gelirlerini düzenleme yoluna gidilerek mahkemeye gelen davalardan alınan resimlerin kadılara tahsis edilmesi sağlanmıştır.⁴⁴ Kadılar baktıkları davalardan çeşitli gelirler elde etmişlerdir. Bu gelirlerin arasında mirasla ilgili davalardan aldıkları vergiler de vardır. Terekeler üzerinden alınan bu vergilerin bir kısmı resim olarak, bir kısmı ise verilen hizmet karşılığında alınırdı.

3.1.3.6. Tereke Defterlerine Göre Şer’i Miras Hukuku

Osmanlı Devleti’nde uygulanan şer’î kurallar şüphesiz miras konusunu da kapsamaktadır. Tereke defterlerinde yer alan verilerle mevcut mirasçıların paylarına düşen hisselerin ne oranda olduğunu görmek mümkündür. Ancak bunların hangi kurallara bağlı olarak belirlendiğini anlayabilmek için İslam Miras Hukuku’nun bu konudaki hükümlerine bakmak gereklidir. Tereke üzerinde kimin hangi oranda ne kadar hakkı olduğuna, terekeden yapılacak harcama ve borç ödenmelerinin nasıl yapılacağına dair hüküm ve kaideler İslam

⁴³ Öztürk. a.g.e., s. 76.

⁴⁴ Uzunçarşılı. a.g.e., s. 84.

miras hukuku tarafından belirlenmiştir. Kuran ve Sünnet esas alınarak ortaya çıkan bu kanunların ortaya konulup, tereke defterlerinde yer alan bilgilerle karşılaştırılması şer'i kanunların uygulamada nasıl bir hal aldığını ortaya çıkaracaktır.

3.1.4. Antakya Şer'iyye Sicilleri

Antakya Şer'iyye Sicilleri, 1709-1880 (H. 1121-1298) tarihleri arasındaki 171 yıllık dönemi kapsayan kırk iki defterden ibarettir. Fakat aşağıda vereceğimiz tabloda Antakya Şer'iyye Sicilleri yanında Belen ve Kırıkhan şer'iyye sicil defterleri de yer aldığından tablomuzda elli üç adet defter bulunmaktadır. Bu defterler öncelikle Antakya'da, Hatay Arkeoloji Müzesinde muhafaza edilirken, 1990 yılında Kültür Bakanlığı'nın emriyle Milli Kütüphane'ye gönderilmiştir.⁴⁵

3.1.4.1. Antakya Şer'iyye Sicilleri

No	Hicri Tarih	Miladi Tarih	ss.
1	1121-1122	1709-1711	189
2	1148-1149	1735-1737	212
3	1156-1157	1743-1745	175
4	1154-1163	1741-1750	184
5	1166-1168	1752-1755	169
6	1168-1169	1754-1756	46
7	1175-1177	1761-1764	158
8	1178-1179	1764-1766	166
9	1188-1191	1774-1777	123
10	1215-1220	1800-1806	200
11	1222-1220	1807-1809	94
12	1219-1220	1804-1806	87
13	1225-1227	1810-1812	91
13/1	1227-1229	1812-1814	56
14	1229-1233	1813-1818	246
15	1230-1231	1814-1816	81
16	1233-1235	1817-1820	208

⁴⁵ İzzettin Karamanoğlu. (2003). 23 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili (H.1247-1249 /M.1831-1834,) *Yüksek lisans Tezi*, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay

17	1236-1239	1820-1824	108
18	1239-1242	1823-1827	108
19	1235-1243	1819-1828	96
20	1245-1246	1829-1831	31
21	1243-1245	1827-1830	87
22	1246-1248	1830-1833	165
23	1247-1249	1831-1834	134
24	1249-1256	1833-1841	174
25	1256-1264	1840-1848	226
26	1261-1268	1845-1852	258
27	1269-1273	1851-1853	88
28	1269-1273	1852-1857	185
29	1272-1276	1885-185	139
30	1276-1278	1859-186	187
31	1278-1279	1861-1863	97
32	1279-1281	1862-1865	129
33	1281-1283	1864-1867	125
34	1283-1284	1866-1868	110
35	1284-?	1867-1868	137
36	1284-1286	1867-1870	281
37	1286-1289	1869-1873	295
38	1289-1292	1872-187	309
39	1292-1293	1272-1875	190
40	1293-1295	1876-1878	274
41	1296-1298	1878-1879	225
42	1296-1298	1878-1881	236
43	1300-1301	1882-1884	238
44	1301-1306	1883-1889	344
45	1306-1308	1888-1889	155
46	1308-1310	1890-1893	153
47	1311-1313	1893-1896	102
48	1313-1315	1895-1898	122
49	1315-1316	1897-1899	146
50	1316-1318	1898-1901	136

51	1318-1321	1900-1904	310
52	1320-1326	1902-1908	377
53	1326-1329	1908-1911	398 ⁴⁶

3.1.4.2.Çalışılmış Olan Antakya Şer'iyye Sicilleri

Halil MİRCİ, (2000) Antakya'nın I Numaralı Şer'iyye Sicili, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
Adem KARA, (2000) Antakya'nın III Numaralı Şer'iyye Sicili M.1743-1745/ H.1156-1157 Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
Nazar ERİŞEN, (2002) H.1168-1169, M.1754-1756 Tarihli 6 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Antakya'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
Özcan TATAR,(1998) 8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili H.1178-1179 M.1764-1765 Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
Sermil GÜNGÖR KARADAĞ, (2003)17 Nolu Antakya Şer'iyye Sicili, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniveritesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
Mahmut BOLAT, (2000) 18 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi (H.1239-1242/M.1823-1827) Yüksek Lisans Tezi Erciyes Üniversitesi, Kayseri
Nuray BAYRAKTAR(2008) 20 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili (H.1245-1246 M. 1829-1831 Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay
Ömer Önal, (2004), XXI No'lu Antakya Şer'iyye Sicli (M.1827-1830/H.1243-1245) Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay
İzzettin KARAMANOĞLU, (2003) 23 Nolu Antakya Şer'iyye Sicil Defteri (H.1247-M.1249/1831-1834) Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay
Fatih YILDIRIM, (2011) 31 Nolu Antakya Şer'iyye Sicili H. 1278-1279/M.1861-1863 Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Hatay
Mehmet Yusuf ÇELİK, (2012) 50 Nolu Antakya Şer'iyye Sicili (H.1316 1318/M.1898-1901)

⁴⁶ Ahmet Akgündüz. (1998). *Şer'iyye Sicilleri*. c.I, İstanbul, s.172

Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay
Mehmet YILDIRIM, (1999) 1827-1829 (H.1243) Tarihli Antkya (Hatay) Şer’iyye Sicilleri Transkripsiyon- Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya
Nesrin BİLGİÇ, (2009) Antakya-Beylan (Belen) Şer’iyye Sicili Yüksek Lisans Tezi,Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars
Hüseyin Fatih BUDAK, (2008) Osmanlı Aile Araştırmaları Bakımından Amasya ve Antakya Şer’iyye Sicillerinin Karşılaştırılmalı İncelenmesi (1710-1780) Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas

3.1.4.3. Dokuz Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili Hakkında Genel Bilgi

Osmanlı tarihi açısından gayet kıymetli olan şer’iyye sicillerinden hareketle Antakya şehrinin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi hayatları hakkında önemli bir değerlendirme yapılmış olundu. Sicillerin mahkeme kayıtlarını da ihtiva etmesi açısından ahalinin ne durumda olduğu, kişilerin şikâyetçi oldukları konuların nelerden oluştuğu gibi hususlara ulaşma imkânı elde edildi. Belgeler sayesinde ki Antakya’nın sicilde anlatıldığı dönemi tüm ana hatlarıyla ortaya konulmaya çalışıldı. Şimdi sırasıyla önce toplumsal daha sonra ise siyasi, iktisadi ve idari meselelerle ilgili dikkat çeken hususlar üzerinde durulacaktır. Sayfa ve belge numaralarını belirtmek amacı ile sayfa no/ belge no” formülü kullanıldı.

3.1.4.4.Dokuz Numaralı Antakya Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu

1-1

Mevlana Ömer’in Antakya mutasarrıfı olarak tayini

Fî şehr-i cemâziye’l-âhire li sene tis’a ve semânîn ve mieteyn velf
Antakya mutasarrıfı Ebu Bekir Ağa şöhrâtından bir ay tevkıyetle ref’ ve yeri müteveffâ olduğu kadı asker ... rûznamçesinde mukayyed eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevi’l-ihritâmından sezâvâr-ı inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i re’fet-i tâcidârı Mevlânâ Ömer dâîlerine ber-tevcîh-i esbak ibkâ olunub sene-i mezbûre ramazanü’l-mübareki gurresinden müddet-i arziye kâmla mutasarrıf olmak ricasına ba’d-e’l-‘arz sadaka buyruldu.

1-2

Mevlana Ömer’in Antakya mutasarrıfı olarak tayini

İzzetmeâb şeriat nisâb Mevlânâ eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevi'l-ihtirâmdan Ömer Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki Antakya mutasarrıfı Ebu Bekir işbu sene tis'a ve semânîn ve miete velf şehr-i recebü'l-ferdi gâyetinden bir ay tevkıyetle ref' ve yeri müteveffâ olduğın kadı asker-i esbak rûznameşinde mukayyed sezâvâr inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i re'fet tâcidârı olmanla ber-tevcih-i esbak sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki kazâ-yı mezbûre sene-i merkûme ramazanü'l-mübareki gurreşinden müddet-i örfiye-i kâmile mutasarrıf olub beyne'l-ahali icrâ-yı ahkâm-ı şer'iiyyede sa'y-ü cemil eylesiniz. Vesselam

El-fakîr İshak Mûlahıkzâde

el-kâdı-ı asker-i Anadolu

2-3

Fatıma binti el-hâc Mustafanın tereke kaydı

Medîne-i Antakya mahallâtından Kantara Mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem vefat iden Fatıma binti el-hâc Mustafanın veraseti sulbîye-i sağıre kızı Ümmetullâh ile li-ebeveyn er karındaşı İbrahim ve el-hâc Mustafaya ve kız karındaşı Hacı Tayyibeye münhasıra olduğu lede'sher' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrûn iltimaslarıyla taraf-ı şer'-i enverden tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'iiyye hurire fî el-hâmis aşer min şehr-i rebîü'l-âhir sene semâne ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Hamekli köhne gusari?	1	12
Köhne bez entari		1
Gömlek	2	4
Hamam menşefesi	4	2
Havlı peşkir	2	1,5
Peçe, izar, peşmak	1, 1	2
Köhne bez entari	1	1,5
Şalvar mea uçkur		2
Yemani ... hamam bohçası		2
Seccade hamam leğeni kil leğeni	1	5
Yorgan, döşek, yasdık	2,2,3	15
Sini kebîr		3
Tencere mea kapak	3	3
Sahan mürettabâtı hoş âb tası leğen sağır		5
Kazgan sağır lağın?		4

Sikke ber-vech-i tahmin?		40
Sandık	1	1
Zimemde bâ-temessük nükûd		43
Zevci müteveffâ-yı mezbûrdan isabet iden hisse-i irsiyesi		27
Mahalle-i mezbûrede sakin olduğu menzilin nısfı		75
Defa bâ-temessük zimemde		70
Cem'an yekûn		298,25

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin	40
Resm-i kismet	8
Kâtibiye	1
Çukadariye	1
Eminiye	1
Hüddâmiye	1
İhzâriye	1
Kaydiye	0,5
Cem'an	53,5
Yalnız elli üç buçuk guruşdur.	

Sahhü'l-bâkî yüz kırk beş guruş bir rub'dur

Cinsi	Değeri
Hisse-i mezbûre Ümmetullâh	122 guruş 25 para
Hisse-i mezbûr İbrahim	49 guruş 2 para
Hisse-i mezbûr el-hâc Mustafa	49 guruş 2 para
Hisse-i mezbûre Tayyibe	24 guruş 21 para

2-4

Antakya müftisinin halkla iyi geçinmesi hakkında

Sâbıkan Antakya müftisi olan Şakirizâde Ahmed Ağadan inhâ olunur ki:

Mukaddemâ umûr-ı vilayete müdahale eylediğin eelden nefyle mücâzât olunduğun malumun olmağla gerekdir ki umûr-ı vilayete dair ve sâir ayan ve ahaliden bir ferdin mesalihine müdahale eylemeyüb vücûh-ı belde ve cümle ahali ile hüsn-i muaşerete sa'y ü mübâderet eyleyesiz vesselam

El-fakîr Dürriizâde Mustafa

‘Ufiye ‘anh

2-5

Memuriyet için Antakya’da bulunan Abdullah’ın dönmesi hakkında

Tatârân veliyyü’n-na‘îmden olub me’muriyet ile Antakyada olan Abdullah ba’de’t-tahiyye ve’t-teslim inhâ olunur ki:

Antakya serdarı Turnacıbaşı Fethullah Ağanın ordu-yı hümayûna irsâli miyanında sâdır olan emr-i âli ile sen me’mur olmuşidin el-hak mûmâ-ileyhin Süveyde iskelesi muhafazasına kıyamçün ordu-yı hümayûndan emr-i âli sâdır olmuş olmağla bundan akdem senin ol tarafda ... müceb-i hâlet kalmayub avdetin için emr ü veliyyü’n-ni‘amı ... itmekle varaka tahrîr ve irsâl olunmuşdur ki teâlâ vusûlünde malumun oldukda senin ol tarafda ... müceb-i hâlet kalmamakla der-akab hareket ve der-aliyyeye vusûle müsâraat eylesin. Vesselam

El-hâc Mehmed Emin

Ricâl-i kethüdâ-yı kâim makâm

3-6

Üç günlük zahirenin tedariki hakkında

Şeriat-ı şiar halen Antakya kadısı Efendi zîde fazlehû ve mefâhirü’l-ulema-i kirâm me’zunen bi’l-iftâ Efendi ve müderrisîn-i kirâm ve ulemâ-i fihâm hazretleri ve kudvetü’l-emâcidü ve’l-a’yân yeniçeri serdarı sertunâ-yı Fethullah Ağa ve kâtibzâde el-hâc Süleyman Ağa ve voyvoda Süleyman Ağa ve ayan ve zâbitân ve sâir iş erleri zîde mecdehüm inhâ olunur ki bu âvân ... iktirânda avâtıf-ı aliye-i husrevane ve avârif-i senes-i mülûkânedan Adana eyaleti uhdemizde tevcih ve inayet buyrulmağın me’muremize âzima Medîne-i Şamdan ... ve hareket ve rehnümâ-yı Tevfik-i sübhâni ile tayy-ı menâzil ve kat-ı merâhil olunarak işbu mâh-ı cemâziye’l-evvelinin yirmi dokuzuncu günü hamah? Kasabasına kadem-i minhâda vürud ve bir gün mekş ve âram ve ferdâ-yı kal’ evtâd-ı hıyâm olunub raset-i yerâhımız olan Medîne-i Antakyadan mürurumuz muhakkak ve musmem olmağla ... çend rûz zarfında kazanıza vürûdumuzda dairemiz halkına üç günlük iktiza elden ecânis-i zehâyir ve levâzımât-ı saresi irsâl olunan defter mücebince şimdiden hazır ve amade ve bibitamame kabzına me’mura teslim ve bu takrifle hıdemât pesendîde izhârına bezlmekinet ve sarf-ı mukadderet eylemeğin bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ile irsâl olunmuşdı inşaallâhu teâlâ vusulünde gerekdir

ki vech-i meşrûh üzre çend rûz zarfında kazalara vürûdumuzda dairemiz halkına üç günlük iktiza iden ecânis-i zehâyiri ve levâzımât-ı sâireyi gönderilen defter mûcebince şimdiden hazır ve amade ve temame kabzına me'mura teslim ve bir dürl usreb çekdirilmekten mübâadet ve ber-mûceb-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından tevkî ve mücânebet eyleyesiz deyû

Fî 29 ha sene 188

3-7

Zahire ihtiyacı hakkında

Dâire-i hazret-i veliyyü'n-ni'mâya rûzmerre iktiza iden ecânis-i zehâyir ve levâzım-ı sâire

Cinsi	Kıyye
Harç	3000
Nân-ı azîz	1500
Pirinç	750
Lahm-ı ganem	750
Revgan sade	375
Şeker	4
Kahve	4
Asel	10
Şem-i asel	2
Şem-i revgan	4
Nişeste	5
Dakik has	10
Revgan zeyt	3
Sebzevât	mikdar-ı kifaye
Tavuk	20
Yumurta	100
Nohut	15
...	30
Süd	10
Yoğurt	Mikdar-ı kifâye
Tuz	10
Alif şiâr	3000
Alif ...	3000
Katran	40

Meşale için becâvere	50
Çadır kazığı	1500
Hatab yük	100
Saman yük	200

Bâlâda zikr olunan vech üzre dâire-i hazret-i veliyyü'n-ni'mâya rûzmerre iktiza iden ecânis-i zehâyir bâ-buyruldu veliyyü'n-ni'amî kabzına me'mura tamamen ve kâmeilen teslim eylesün deyu fî selhi ca sene 188

4-8

Şeyh Hasan'ın tut bahesindeki hissesini satışı hakkında

Medîne-i Antakya kazasında Süveyde nahiyesinde vaki Mugirun karyesi sakinlerinden Şeyh Hasan ibni Ta meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde Medîne-i mezbûrede Umran Mahallesi sakinlerinden hala voyvoda işbu bâisü'l-kitab kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Süleyman Ağa bin el-merhum Mustafa Ağa mahzarında bitav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb karye-i mezbûre toprağında vaki bir taraftan sabunlu nam mahalde Tayyibe oğlu Şeyh Ali bağçesi ve bir taraftan Süleyman ibni Ali bağçesi ve bir tarfdan Süleyman mualla bağçesi ve bir taraftan Ali şehade bağçesiyle mahdûd ve mümtâz olub ve derununda üç sütuna üzre mebni bir tam ... ve bir kazgan hariri hâvî bir kıta tut bağçemin iki sülüs hisse-i şayiasını tarafından icab ve kabulî hâvi ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile mûmâ-ileyh Süleyman Ağaya ikiyüz elli guruşa bey' ü temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz elli guruş muma-ileyh Süleyman Ağa yedinden bi't-tamam ve'l-ikmal ahz ve kabz ve istifâ-yı hak eyledim fî mâ ba'de hudud-ı mezkûre ile mahdûd olan bir kıta tut bağçesi ve sâir müştemilatının iki sülüs hisse-i şayiasında benim asla ve kata alakam kalmayub müşteri-i mûmâ-ileyhin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fî el-yevmü'l-hâmis aşer min şehr-i cemâde'l-âhir lisene semâne ve semânîn ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Hânîzâde Yahya Efendi

Sipahzâde Muhyiddin Efendi

İsmail Ağa bin Mustafa Ağa

Yorgancızâde es-Seyyid el-hâc Mustafa

Kililizâde Derviş Ağa

4-9

Mehmed Ali beğ bin Ahme'tin terekəsi

Medîne-i Antakya mahallâtından ve Kâtibiye Mahallesi bölüğünde sakin iken bundan akdem vefat iden Mehmed Ali beğ bin Ahmedin veraseti zevceyn-i metrûketeyn Emine binti el-hâc Kasım ve Emine binti Hasan ile sulbî kebîr oğlu Ahmed ve sulbî sağîr oğlu Mehmed ve sulbîye-i kebîre kızı Hatice ve sulbîye-i sağîre kızları Fatıma ve Zeynebe münhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi'l-iltimas taraf-ı şer'-i merğûbdan tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zıkr olunur hurire fî el-yevmü'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri-i cemâzi'l-âhir semane ve semânîn ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Sahan	6	2
Nevc sini vehoşab ve sâir eşya Mürettebatı	6	3

Minhâl-ihrâcât 142

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin	28
Mehr-i müehher li zevce-i mezbûre Emine binti	150
Mehr-i müehher diğer zevce Emine	30
Resm-i kısmet	6
Çukadariye	1
Hüddâmiye	1
Kâtibiye	1
İhzâriye, Kaydiye	1
Cem'an	218

Sahhü'l-bâkî yalnız yüz yirmi dört guruş üç rub'dur

5-10

Mustafa'nın mukataasına haksız yere müdahalenin men edilmesi hakkında

kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdünü'l-fazl ve'l-keîâm Antakya ve kadıları zîde fazlehum tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki: kudvetü'l-emâcidü ve'l-ayân Mustafa zîde mecdehû rikab-ı hümayûnuma arz-ı hal idüb Haleb muhassıllığı ... müfrez Antakya nahiyesinde vaki Telal ve zaylas? Karyesi ve tevabii mukataası müddet-i vâfirenden berü vech-i mâlikâne uhdesinde olub ma tekaddümünden serbestiyet üzere zabt ü rabt ve taraf-ı ahardan müdahale ve taarruz olunmak icab itmez iken işbu sene-i mübarekede erbab-ı arz ve mütegalibeden ... zuhûr ve mukataa-i mezbûr karyeleri bizim vakfımız kurâsındadır biz zabt ve ta'sir iderüz deyû arazi-i mîriyeyi fuzulen zabt eylemek sevdasıyla reaya fukarasını tekdir ve taciz ... olmayub ol vechle mûmâ-ileyh gadr-ı küllî ve mukataa-i mezbûreka ihtilaline bâri ve mal-ı mîrisinde küsr ve tedennîsi müeddî olmağla merkûmların bi vech vaki ... müdahale ve teaddileri men ü def ve mukataa-i mezbûr kadimden olageldiği vech üzre taraf-ı muma ileyden zabt ve taşir olunmak için serbest şûrutu mücebince emr-i şerifim virilmek babında istida-yı inayet itmeğin Haleb muhassıllığından müfrez Halebde vaki karye-i Telal ve Zablas mea müzariha mukattası senevî iki yüz yetmiş sekiz gurus malın ber-vech ocaklık mahalle eda ve teslim eylemek üzere mûmâ-ileyhde ber- vech-i mâlikâne uhdesinde olduğu ve mâlikâne virilen mukataata ve maktuata vüzre ve mîr i mîran ve mütesellim ve sâir ehl-i örf taifesi taraflarından müdahale ve taarruz olunmayub mâlikâne ashabı hayutda olduklarıncı te'biden mâlikâne zabt ü rabt eylemeleri serbestiyet şûrutundan idüğü mâlikânedен derkenar olunmağla imdi şûrût mücebince amel olunmak fermanım olmuştur buyurdum ki: hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb ... mukataa-i mezbûr muma ileyden ber- vech-i mâlikâne uhdesinde olub serbestiyet şûrutı vech-i meşrûh üzere hazine-i âmirem defterlerinden mukayyed olunmakla mukataa-i mezbûr mûmâ-ileyhin tarafından serbestiyet üzere zabt ü rabt ve mahsulat ve rûsûmatını kanun-ı kadîm ve olageldiği üzere ahz ü kabz ve cem ve tahsil idüb hilaf-ı şûrût-ı serbestiyet ve mugayir-i emr-i âli şâna ehl-i örf taifesi taraflarından bir dürlü müdahale ve taarruz itdirmeyüb vaki olan taaddileri men ü def eyleyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren el-yevmü'l-hâdi aşer min safer sene semane ve semânîn ve mie ve elf

Kostantiniyye el-mahrûse

5-11

El-hâc Ali ibni el-hâc Ali ibni Reyhanlı'nın vakfı hakkında

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn vessalâtü vesselâmu alâ resûlinâ Muhammedin ve alâ âli ve ashâbi ecmeîn emmâ ba'de Medîne-i Antakyada Tut Mahallesi sakinlerinden işbu bâisü'l-hayrât ve'l-hasenât el-hâc Ali ibni el-hâc Ali ibni Reyhanlı meclis-i şer' hatır-i lazımu't-

tevkirde vakf-ı âtiü'z-zikre li ecli't-tescil ve'l- ... emrû't-tekmil mütevellî nasb ve tayin eylediği zatlardan el-hâc Mehmed Efendi ibni Badullah Efendi mahzarında ikrar-ı tam ve sahih-i şer'î ve itiraf-ı sarîh-i mer'î idüb silk-i mülk-i sahihde mütesellik olup mahalle-i mezbûrede vaki kıbleten Kürd Ömer menzili şarken Çoban Ömer menzil şimalen Yüklî oğlu Ömer menzili garben Pişmaniye cami-i şerifi ile mahdûd ve mümtâz olup iki bâb tahtânî mesken ve bir mâ've nısf-ı kenif ve havlı ve ... kadîmi hâvi menzilimin mülkümünden ihrâc ve hîbetullâh el-melikü'l-ehad ve taleb limerzâtî rabbü'l-ehad vakf-ı sahih-i müebbed ve habs

Sayfa 6

Ve habs-i sahîh-i muhalled ile vakf ve habs idüb şöyle şart ve tayin eyledim ki madem ben hayatda oldukça menzil-i mezkûra mutasarrıfı olup sakin olam ve benim vefatımdan sonra zevcem Meryem binti Hüseyin nam hatunda mutasarrıf olup sakine ola ve bade vefâtihâ Medîne-i mezbûre Şirince cami-i şerifinin evkafına mülhak ve zam olup mütevellileri mutasarrıf ola deyu tayin-i şurût ve teybîn-i kuyûd idüb fâriğa anü's-şevâğil mütevellî-i merkûme teslim ol dahi tesellüm ve sâir evkaf- mütevellileri ... tasarruf eyledi ... kudvetü'l-eimme sıracü'l-ümme imam-ı azam ve himam-ı efham ebu hanifetü'l-kûfî'l-cevzî bi'l-hayr ve kûfî hazretleri katında sahih ve lazım olmayub kabil-i rücu ve mülkûme istirdadı meşru olmağla menzil-i mezkûrun vakfiyetinden rücu eyledim didikde mütevellî-i merkûm dahi eğerçi hal vâkıf-ı merkûmun takrir eylediği vech üzeredir lakin imamiyete himamiyete bedreyn-i kâmileteyn katlarında mücerred vakfet demekle vakf-ı sahih ve sıhhat-i lüzumi müstelzem olup husus bade't-teslim ile'l-mütevellî lüzum kabilinden olmağla ânların mezheb-i şerifleri üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzumuna hükm taleb iderim didikde hakim hakim-i muvakkî-i sadr-ı kitab tûbâ lehû hüsn-meâb hazretleri âlimen bi'l-hilâfû'l-vâkî beyne'l-eimme'l-israfû'l-islâf tarafeynin kelimasına nazar idüb vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzumuna imameynü'l- hak üzere hükm-i şer'î ve kaza-yı mübrem-i mer'î idüb min bade vakf-ı mezbûrun nakz ve nakizine mahal mahal oldu femşn bedele bade mâ semia feinnemâ isme alime ellezîne ... innallâhe semiun alîm ve icra'l-vâkıf ale'l-cevvâdü'l-kerim cerri alâ zâlike ve hurire el yevmü's-sâmin aşer min şehir-i recebü'l-mürecceb

Şuhûdü'l-hâl

Mimâri el-hâc Ahmed Efendi

Ve oğlu Monla Hüseyin

Şiârîzâde el-hâc Mustafa Efendi

Ve mahdumı Monla Ömer

Monla Efendi oğlu Monla Yusuf

... hâceninde İsmail Efendi
Muğilan Efendizâde Seyyid Mehmed
Tarakcı el-hâc İbrahim
Çilingi İsmail Beşe
Ve oğlu Mehmed
Şerbetçi el-hâc Mehmed
Culahlar Şeyhi Mehmed Çelebi
Cinan Halil oğlu Monla Ebu Bekir

6-12

El-hâc Hasan ibni Abdullah'ın terekesi

Medîne-i Antakya Umran Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden el-hâc Hasan ibni Abdullahın veraseti sulbî kebîr oğlu Molla Mustafa ve sulbîye-i sağîre kızı Emineye münhasıra olduğu şer'an zâhir oldukdan sonra taraf-ı şer'den tahrîr olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur. Hurire fî 10 B sene 1188

Cinsi	Miktarı	Değeri
Müstamel çuka beneşi		1
Köhne dökme çuka		1
Köhne alaca entari	1	3
Köhne kuşak	1	1
Köhne don, sarık, kavuk	1,2,1	5
Köhne çakşır çuka	1	1,5
Köhne kemer		0,5
Kara katlı kılıç ve tüfenk	1,1	8,5
Karöez? Döşek, yasdık, yorgan, köhne çarşeb	1,1,1,1	10
Müteveffâ-yı mezbûrun zevcesinden kendüye bi'l-ırs isabet ve intikal iden hisse-i irsiye		451,5
Ceman yekün		490

Minhâl-ıhrâcât

Cinsi	Değeri
Resm-i kısmet	12
Kâtibiye	1,5

Çukadariye	1,5
Hüddâmiye	1,5
İhzâriye	1
Cem'an	17,5

Sahhü'l-bâkî yalnız dört yüz yetmiş iki buçuk guruşdur 472,5

7-13

Şam'dan İstanbul'a gönderilecek hazine hakkında

İnşâallâhu teâlâ Şam-ı şerifden Üsküdarâ varıncaya dek yol üstlerinde vaki şerâyi-i şîâr kuzât ve nüvvâb Efendileri zîde fazlehum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve mütesellimler ve yeniçeri zabıtları ve derbendler ve sâir zâbitân ve iş erleri zîde kadrehum inhâ olunur ki Şam-ı şerif defterdarı tarafından beher sene nefis-i nefis-i hümâyûn için tertib ve asitâneye mutad üzre ... hazinesi bu esnada rabt ve Darende-i buyruldu kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân ağa yediyle asitâneye irsâl ve tesyîr olunmağla imdi her kangınızın taht-ı evvel ve kazasına vasıl olunur ise hazine-i mezkûru muhafaza ve muharese ve yola çıkdıkda ... ve bahadır cebelü neferâtâ tayin ve birbirinize ümena ve salimen îsâl ve muhif ve hatt-ı nâk mahalleri evvelde cümleiniz tekayyüd ve ihtimam eylemek bâbında divan-ı şamdan işbu buyruldu tahrîrve isdâr olunmuşdur gerekdir ki vech-i meşrûh üzre husus-ı mezkûrda kemal-i mütebassırane dikkat ve birbirinize îsâl ve ümerada imham-ı tam ve sa'y ... kelim eyleyüb müceb-i buyrulduğumuzla amel ve hareket ve hilafından be gayet tehâşi ve hazer ve mücanebet eylesesiz deyi

Fî gurre-i B sene 188

7-14

Süleyman Kethüda ibni Abdullah'ın terekesi hakkında

An asl gürci olub Medîne-i Antakya i'takından kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân el-hâc Hüseyin ağa konağında hasta olduğu halde sakine iken bundan akdem vefat iden Süleyman Kethüda ibni Abdullahın zâhirde varis-i marufi ve marufesi olmayub terekesi cânb-i beytü'l-mâla aid ve râci olmağla Medîne-i mezbûrede hala beytü'l-mâl-ı müslimîn tahsildarı umdetü'l-emâcid üve'l-ayân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa marifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve sûk-ı sultânîde bi'l-müzâyede fûruht olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü'l-ısrîn min şehri recebü'l-mürecceb li sene semânîn ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri

Köhne kilim	2	7
Müstamel seccade	1	7
Köhne sarık	2	4 12 para
Müstamel hasa ve gömlek trablusi	1,1	8
Mau ve yeşil savka	1	17
Müstamel kuyud	1	33,5
Köhne çuka haşye ve gömlek	1,1	2,5
Köhen şalı	1	1 13 para
Müstamel beyaz entari	2	6 16 para
Köhne şalı beyaz cebe		1
Köhne don	2	1,5
Köhne içlik ve boğça	1,1	28 para
Köhne ve şak cebe kürk	1	0,75
Haydari raht ve başlık		26
Fenar	1	1 5 para
Sim zarf fincan	7,4	9
Fincan kutısı	1	4
Kahve ıbrıkı ve tas ve leğence ve tebsi	3,1	2
Cevde ve kahve ıbrığı		3
Harar çift	1	1,5
Simlü garare ...	1,1	40
Masratı	1	60
Bargir	2	50
Ceman yekün		289 16 para

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin ve levâzım-ı defn ve ...	33,5
Resm-i mahkeme-i mutad	28
Kâtibiye ve irsâliye ve kaydiye	3
Çukadariye	3
Hüddâmiye	3
İhzâriye	2

Resm-i beytü'l-mâl	28
Cem'an	17,5
Hüddâmiye emin-i beytü'l-mâl	3
Dellâliye ve mesâr,f-i sâir	5 13 para
Ceman yekün	108 0,75 3 para

Sahhü'l-bâkî yalnız yüz seksen ...guruş üç paradır emin-i mûmâ-ileyh 180 0,5, 3 para
Müteveffâ-yı mezbûr Süleyman Kethüda hâl-i hayutunda terekisini ahz ve varisi tarafına îsâle
vasi-i muhtar nasb ve ihtiyar eylediğini Sarı Ahmed Ağa huzur-ı şerde emin-i beytü'l-mâl
mûmâ-ileyh el-hâc Süleyman Ağa mahzarında iddia vech-i meşrûh üzre bade'l-sübût balada
mestur olduğu üzre vasi-i merkûm Ahmed Ağaya def ve teslim olunduğu bu mahlle şerh virildi
hurire fî el-yevmü'r-râbi ve'l-ısrîn min şehri-i receb lisene semâne ve semânîn ve mie ve elf

.... .

Be-Medîne-i Antakya 'ufiye 'anh

8-15

Kusayr nahiyesi menzilci ücretleri ve salyanesi hakkında

Nahiye-i Kusayr tabi Medîne-i Antakya bera-yı salyane-i menzilci ücreti ve salyane-i sâbikan
küsrde kalan meblağ ve sâir mesarif-i zaruriye

kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Medîne-i Antakya voyvodası Süleyman Ağa bade't-tahiyetü'l-
vâfiye inhâ olunur ki:

işbu bin yüz seksen sekiz senesinde Medîne-i mezbûrede menzilci Ali Beşenin küsrde kalan
meblağ ve bu defa ücretinden olmak üzere vaz olunan mablağ ve sene-i mezbûreye mahsub
kışlak baha meblağı salyane-i sâbıkdan küsrde kalan imdad-ı seferiye bakıyyesi ve Adana
valisi devletlü el-hâc Osman Paşa hazretlerinde ve Cezzar devletlü Ahmed Paşa hazretlerinin
daire-i aliyyelerine virilen zâhire kıymetleri ve bin yüz sekzen sekiz senesi saferü'l-hayrın
evâsıtından sene-i mezbûre mâh-ı şaban-ı şerifin gurreci gününe gelinceye dek âyende ve
ravende vuku bulan mesarif-i zaruriye ve sâir ehl-i sevk mesarifi Medîne-i Antakyada sakin
bi'l-cümle ulema ve ayan ve fukara vekilleri kura şeyhleri marifetleri ve marifet-i şerle cem
ve hesab olundukda on bin yedi yüz elli üç guruş yirmi yedi paraya baliğ olup kuraya isabet
iden beş bin guruş nevâhisi kurasının on iki hâne iki buçuk sümün hânesine tarh ve tevzi
olundukda beher semaneye dört yüz sekiz guruş bir sümün isabet itmeğin meblağ-ı mezbûru
salyane ve cem ve tahsil eylemeğin bâbında bi'l-iltimas işbu mürâsele tahrîr olunmuşdur

vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer salyane ve tahsil ve mahalline eda ve teslim eylesiz hurire fî gurre-i şaban lisene semâne ve semânîn ve mie ve elf

9-16

Menzilci Ali Beşe'nin küsrde kalan ücreti için tanzim edilen müfredat cetveli

İşbu bin yüz seksen sekiz senesinde Medîne-i mezbûrede menzilci Ali Beşenin küsrde kalan meblağ ve bu defa ücretinden olmak üzere vaz olunan mablağ ve sene-i mezbûreye mahsub kışlak-ı bahâ meblağı salyane-i sâbıkdan küsrde kalan imdad-ı seferiye bakıyyesi ve Adana valisi devletlü el-hâc Osman Paşa hazretlerinde ve Cezzar devletlü Ahmed Paşa hazretlerinin daire-i aliyyelerine virilen zâhire kıymetleri ve bin yüz sekzen sekiz senesi saferü'l-hayrın evâsıtından sene-i mezbûre mâh-ı şaban-ı şerifin gurre-i günine gelinceye dek âyende ve ravende vuku bulan mesarif-i zaruriye ve sâir ehl-i sevk mesarifi Medîne-i Antakyada sakin bi'l-cümle ulema ve ayan ve fukara vekilleri kura şeyhleri marifetleri ve marifet-i şerle cem ve hesab ve ... tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî gurre-i şaban lisene semâne ve semânîn ve mie ve elf

Cemaat-i etmekciyân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para
Cümle etmekciyân yediyle bâ-yafta	Nân-ı azîz	775	48	18
İkinci gün adana valisine	“ “	700	43	30
Abaza Usta Mehmed yediyle bâ-yafta	“ “	101	6	12
Defa Abaza Usta Mehmed yediyle bâ-yafta	“ “	52	3	10
Çakal oğlu Şeyh Mustafa yediyle	“ “	94	5	
Şeyh Süleyman yediyle bâ-yafta	“ “	45	2	32
Cülus yediyle bâ-yafta	“ “	10	25	
Ceman			110	22

Cemaat-ı kassâbân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para
Cümle kasab yediyle Adana valisine bâ-yafta	Lahm-ı ganem	350	52	20
İkinci gün	“ “	350	52	20
Nairlü oğlu Seyyid Osman yediyle bâ-	“ “	55,5	8	13

yafta				
Kasab Seyyid emin yediyle bâ-yafta	“ “	25,5	3	33
Kasab Ahmed Beşe yediyle bâ-yafta	“ “	31	4	26
Bereket oğlu Mehmed Beşe yediyle bâ-yafta	“ “	10,5	1	23
Kasab Derviş yediyle	“ “	16	2	16
Ahi oğlu Seyyid Mustafa yediyle bâ-yafta	“ “	2		12
İman oğlu Ebu Bekir Beşe yediyle bâ-yafta	“ “	4		24
Defa Nairlü oğlu Emir Ali yediyle bâ-yafta	“ “	15	2	10
Kasab Musa? Oğlu yediyle	“ “	15	2	10
Ceman			131	7

Cemaat-i bakkâlân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Ceman
Cümle bakkallar yediyle Adana valisine bâ-yafta	Pirinç	350	70		Revgan sade	87	59	22	129 guruş 32 para
İkinci gün müşârü'n-ileyh dairesinde	Pirinç	350	70		“ “	87	59	32	129 guruş 32 para
Saâdetlü Cezzar Ahmed Paşa dairesine	Pirinç	37,5	7	20	“ “	9	6	8	13 guruş 28 para
Abdullah Beşe yediyle bâ-yafta	Pirinç	4			“ “	5			1 guruş 17 para
Emir Ali yediyle bâ-	Pirinç	0,75			“ “	4			1 guruş 12 para

yafta									
Molla İbrahim yediyle bâ- yafta	Pirinç	3,5			“ “	4			1 guruş 8 para
Bekçi Hamed yediyle bâ- yafta	Pirinç	7			“ “	8			2 guruş 16 para
Çavuş oğlu Ahmed beşe yediyle	Pirinç	3,5			“ “	5			1 guruş 13 para
Mukaddem oğlu yediyle bâ-yafta	Pirinç	2			“ “	2			26 para
Kör Seyyid Ali yediyle	Pirinç	4			“ “	4			1 guruş 12 para
Fakı Molla Mustafa yediyle bâ- yafta	Pirinç	9			“ “	10,5			3 guruş 4,5 para
Seyyid Hüseyin yediyle bâ- yafta	Pirinç	2			“ “	3			31 para
Ebu Ali yediyle bâ-yafta	Pirinç				“ “				31 para
Molla Ömer yediyle bâ- yafta	Pirinç				“ “				26 para
Es-seyyid el- hâc Abdülkerim yediyle bâ- yafta	Pirinç				“ “				26 para
Ceman									289 guruş

									22 para

Cemaat-i Arpaçyân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Ceman
Cümle bakkallar yediyle Adana valisine bâ-yafta	Şair	28			Saman	8			22,75
İkinci gün	“	24			“				19,5
Köle Ali yediyle bâ-yafta	Nim şair	80			“	6			21 guruş 20 para
Deyyar es- seyyid İbrahim yediyle bâ-yafta	Şair Nim şair	2,5 30			“	4			20 guruş 8 guruş 20 para
Kö roğlı Hasan Beşe yediyle bâ- yafta	Nim şair	10							2 guruş 20 para
Keçi oğlu Seyyid Mehmed yediyle bâ-yafta	“	48							12 guruş
... el-hâc ebu Bekir yediyle	“	145							36 guruş 10 para
Kör oğlu Halil yediyle bâ-yafta	“	15							3 guruş 30 para
Ömer beşe yediyle bâ-yafta	“	10							2 guruş 20 para
Seyyid Abdurrahman yediyle bâ-yafta	“	18			Saman	1			4 guruş 10 para
Bedran oğlu Ebu Bekir beşe yediyle bâ-yafta	“	10			“	1			2 guruş 30 para
Ceman yalnız beş yüz otuz üç									533

guruşdur									

Müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr olunur

	Guruş	Para
Temürciler yediyle bâ-yafıa	1	
Neccarlar yediyle ...	6	10
İmdad-ı seferiye bakıyyesi	3600	
Seksen sekiz senesine mahsub kışlak baha mea hidmet gayrar iltizam voyvoda ağa	250	
Menzilci Ali beşeye ücretinden olmak üzre vaz olunan	3000	
Faziletlü Nâib Efendiden istidane olunan	150	
İmdad-ı seferiye için istidane olunan	115	
Çukadar ağaya hidmet Efendi-i mûmâ-ileyhden istidane olunan	15	
Mahkeme-i aliyyeye masraf muma ileh iktida yediyle	25	
Zaimzâde konağı icaresi tekmili	15	
Bakkal Molla Mustafa ve Osman Beşe ve Abdullah beşenin serde kalan	13	6
Baha-i hasır	4	
Voyvoda konağına çit 2 top	5	20
... ve azîziye kulelerine beş aylık bakayası	210	
İlce ve kötekli kulelerine geçmiş üç aylık şehriye	250	
Salyane tahsiline nâib Efendiye Fethullah ağa ve el-hâc Süleyman ağa yediyle	200	
Mübâşir Sadık ağazâdenin etıbbalarına hizmet	100	
Salyane ... menzilci Ali beşenin küsrde kalan	605	
Merkûm Şatır Mehmed ağaya hidmet	100	
Faziletlü nâib Efendi hazretlerine berâ-yı harc-ı defter	350	
Harc-ı ilam	100	
Hüddâmiye	30	
Kethüdaiye	30	
Mukayyed Halil Efendiye	15	
Katib Mustafa Efendiye	7	

Molla Emine	3	
Muhzırbaşı mahzarlara	15	
Voyvoda Süleyman Ağaya tahsildariye	350	
Hidam voyvoda ağa	30	
Emin-i defter el-hâc Mollaya	15	
Kavamiye	5	
Harakıye	5	
Ceman yalnız on bin yedi yüz elli dört guruş yedi para	10754	7

Kurâya isabet iden 5000 guruş Kurâya yalnız beş bin guruşdur

Şehre isabet iden 5754 guruş 7 para yalnız beş bin yedi yüz elli dört guruş yedi para

...

....

El-hâc Ahmed ... be Medîne-i Antakya ufiye anı

11-17

Fatıma binti Ömer Beşe'nin terekesi

Medîne-i Antakya mahallâtından Kantara Mahallesinde sakine iken bundan akdem vefat iden Fatıma binti Ömer Beşenin zâhir varis-i marufu ve marufesi olmayub terekesi beytü'l-mâle aid ve râci olmağla Medîne-i mezbûrede emin-i beytü'l-mal olan Kara Ali Ağa marifetiyle ve marifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve sûk-ı sultâniyede bi'l-müzâyede fûruht olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâdis min şehri şabanü'l-muazzam lisene semâne ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri	Para
Döşek	1	3	6
Yorgan	1	1	22
Defa yorgan		1	23
Yasdık köhne	4	1	38
Köhne yasdık	1	1,5	
Tencere, tes, kil leğeni	1,1	3	
Sağpare		8	15
Eski yaba		20,5	
Akçe		3,5	

Der zimmet Fatıma hatuna		5	
Depelik		5	
Der zimmet-i Süleyman Beşe		20	
Bakır raht	1	1	21
Ceman yekün		73	

Minhâl-ıhrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin bâ-vasiyet	20
Resm-i mahkeme	7, 12 para
Kâtibiye	1
Çukadariye	1
Hüddâmiye	1
Kethüdâiye	1
İhzâriye	1
Resm-i beytü'l-mâl	7, 12 para
Hüddâmiye emin-i beytü'l-mâl	1
Dellâliye ve mesâr,f-i sâir	5 13 para
Çavuşlara	1,5
Kaydiye	15 para
Dellâliye	21 para
Ceman yekün	43

Sahhü'l-bâkî ... emin-i beytü'l-mâl yalnız otuz guruşdur. 30

11-18

Süleyman ibni Şerifüddin Ağa'nın mukataalardan hisse talebi

Medîne-i Antakyada Muhsin Mahallesi sakinlerinden Süleyman ibni Şerifüddin Ağa tarafından dava ve husumete külli azletin fânet ve külli ... üzre vekil-i şerîsi olan li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Emin Ağa meclis-i şer'i hatir-i lâzımü't-tevkirde yine Medîne-i mezbûrede Kastel Mahallesi sakinlerinden validesi işbu bâisü'l-kitab Hatice binti el-hâc Ahmed Ağa nam hatun tarafından kezalik husumet ve redd-i cevaba es-seyyid el-hâc İsmail ibni ve el-hâc Ali bin şehadetleriyle sâbitü'l-vekâle ... Halil Beşe ibni Amed mahzarında bi'l-

vekâle ve bi'l-asâle takrir-i dava idüb Medîne-i mezbûre kazasında vaki cebel-i akra ve ercu ve kabzullah Molla mukataalarının yüz yetmiş yedi ve yetmiş sekiz senelerinin ta'şirât ve irâdları zabt ve tasarruf itdikden ma'dâ bir elmas ve bir elmas gül ve bir çift zümrüt küpe ve iki donluk yeşil bilakura? mea şerit ve bir donluk şal ve üç ... kuşak ve yirmi dört zümrüd ve sarı yakut ve kızıl yakub ve sâir mütenevvia yüzük ve sakız şalı ve beş çuka dolma ve dört semür ve kakum? Ve nafe ve kırsak kürk ve altmış sim zarf gülbedan ve bir sim buhurdan ve yedi kerake ve müvekkile-i mezbûre validem Hatica hatun yanında olmağla sual buyrulub sâlifü'z-zikr eşyadan hisse-i ırsiyelerimizi alıvirilmek matlubumdur didikde gıbbe's-sual ve akıbü'l-inkâr müddei-i mezbûr Mehmed Emin Ağanın dava-yı meşrûhuna muvafık beyine taleb olundukda bade mürûr-ı mehl-i şer'î ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb tahlife tâlib olmağla mezbûreye vech-i şerî üzre ve ba'de't-tahlif ve müddei-i mezbûr Mehmed Emin ve kız karındaşı Süleyman validelerinden bi vech davalarını men ve def ... mâ vaka bi't-taleb ketb olundı hurire fî el-yevmü's-sâlis aşer min şehr-i şabü'l-muazzam li sene semâne ve semânîn ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Kudvetü'l-ulemai'l-kirâm sâbıkan emin-i fetvâ-yı şerife Mehmed Efendi

Umdetü'l-sâdâtü'l-kirâm nakibü'l-eşrâf ... es-seyyid Hüseyin Efendi

Sâbıkan emin-i fetvâ-yı şerife el-hâc Ali Efendi

Şiârîzâdem el-hâc Mustafa Efendi

Es-seyyid Feyzullah Efendi

El-hâc Hüseyin Ağa

El-hâc Mehmed Ağa

Ordı Ağasızâde Yahya Ağa

Ser mahzur el-hâc Abdullah ve gayruhum

11-19

Turnacıbaşı Fethullah Ağa'nın zabıt ve serdar tayin edilmesi hakkında

kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân-ı hâlen el-medîne-i Antakyada dergâh-ı âlî yeniçeri zabiti olan Sertunâ-yı Fethullah Ağa zîde mecdehû inhâ olunur ki:

sen ocağın yarâr ve kâr-küzâr zâbit ve rabt ve hidmât-ı lazıme uhdesinden gelmekde sahibü'l-iktidar zabitanından olub ahali-i vilayet ile hüsn-i muâşeret eylediğın işar olunmağın avâtıf-ı aliye-i şehriyârî ve avârif-i seniyye-i cenâb-ı tâcidârîden Medîne-i mezkûrenin zabıtlığı ve serdarlığı kemâkân sana ibka ve tefviz olunmağın işbu mektub tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki kaide-i kadim üzre kemâ fî's-sâbık zabt ü rabt-ı neferât

ve def ü ref-i muzırrât haşerâtını tanzim-i bilâd ve irâha-i hâl-i ibâda bezl-i kudret ve sarf mekinet eylesesin ve Medîne-i mezkûre ve kaza- ve nevâhi ve kadısında kâin ağvât ve alemdârân ve ihtiyârân ve bi'l-cümle yeniçeri ve cebeci ve topcı ve top arabacısı

Sayfa 12

ve ulemâ-yı ve kul oğulları ... üzerlerine kâl evvel zâbit ve serdar bilüb ... taşra ve râyikden hariç vaz ü hareketde bulunmayub itaat ve inkıyad üzre olalar sen dahi kâffe-i umûrını şer-i şerif ve kanun-ı kadime tatbik ve tevayif-i merkûmeden bilâ varis-i maruf fevt olanların muhallefât defâtir ve kâtiblerini marifet-i şerle zabt ve sük-i sultânide fûruht ve hasıl olan nükûdını mûmzâ ve mahtum defâtir müfredâtıyla cânib-i beytü'l-mâl ocak tarafına göndermeğe dikkat ve sâkân-ı vilâyetin ve reâyâ-yı fukarânın emn ü rahatlarına bâis ve hidmât-ı meşkûre ve mesâi-i celile-i mebrûre vücûda getürmeğe mecd ü sâi olarak daima azametlü şevketlü kudretlü mehabetlü padişah-ı alempenah Efendimiz hazretlerinin devam-ı ömr ü devlet ve ... ve şevketleriçün duâ-yı hayra muvâzabet üzre olub müceb-i mektub ile âmil olasız altı mâh zabt eylemek şartıyla tahrîran fî gurre-i şehir-i recebü'l-ferd sene semâne ve semânîn ve miete ve elf

el-hâc Mehmed ... Ağa-yı Yeniçeriyân
dergah-i âli

12-20

Antakya'da meydana gelen eşkıyalık faaliyetleri hakkında

Kudvetü'n-nüvâb ve'l-müteşerriîn Halen Antakya nâibi Efendi zide ilme ve kudvetü'l-ulemâi'l-kirâm ... zîde Seyyid Ahmed Efendi ve müderrisîn-i kirâm ve sâir ulema Efendiler zîde fazlehum ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân velî ... zîde hac Süleyman ağa voyvoda ağa ve serdar vekili İsmail Ağa ve ayan-ı zâbitân ve iş erleri zîde mecdehum inha olunur ki:

Birkaç seneden berü sefer vukui hasebiyle eyalet-i Halebü's-şehbâya vüzerâ-yı izâm hazretleri te'hir-i kudûmleri sebebiyle eyalet-i merkûmede vaki eşkıya makuleleri karca bulub zümre-i mersumede tağşiş ve tefahhus ve bi inâyetillâhi teâlâ ahz ü te'dibleri lazıme-i halden olmağla el an Medîne-i Antakyada olan zümre-i eşkıyayı hengam-ı vürûdumuzda cümleniz bilâ nifak ism ve resm ve şöhetleri tarafımızda ilam ve ihbar-ı cümlenin ... zimmeti iken ketm ü ihfâ ve güruh-ı mezbûrun tağşiş ve tefahhus ... iktiza iden te'dibleri icrasıyla tetahhur-ı bilâd ve te'min-ı ıyar olmağın için cümleniz mahfil-i kazaya cem ve zümre-i eşkıyanın bir

ferdi himayet ve sıyânet olmaksızın ism ve resimleriyle tahrîrein tarafımıza ilam eylemek bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ile irsâl olunmuşdur bimenihi teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer eşkıyay-yı mezbûreyi alâ eyyi hâl ism ve resimleriyle tashih ve tarafımıza ihbara mezîd-i ihtimam eyleyüb ve sen ki nâib-i mûma-ileyhsin ... memleket-i fukara-yı raiyete bâis emn ü asayış hallerin olacak hala ne itina ve dikkat ... eşkıya-yı merkûmun izalesiçün evvel emirde tarafımıza ihbar eylemek lazıme-i halden iken bu gün ket ve ‘adem-i ihbardan inayet-i bâri olmuşiken bu defa iğmaz olunub ancak bu defa kemal-i taharri ve dikkat ve siz ki voyvoda ve serdar vekili mumâ-ileyhümâsız eşkıya-yı merkûmûn her kimler ise alâ eyyi hâl ahz ü girift ve tarafımıza ihbara mezid-i dikkat eyleyüb şöyle ki maâzallâhu teâlâ bu hususta makule üzre tekâsülünüz zuhurı lazım gelür ise yalnız ... ile iktifâ olunur makule olmayub gerek ise te’dib olacağınız yakinen malumunuz oldukda eşkıya-yı merkûmun ahz ve ele gelmesinde mezîd ü dikkat ve ihtimam ile ve müceb-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilafından hazer eyleyesüz deyu

Fî 28 R sene 1188

13-21

Kuşcaaz adlı kişinin katillerinin gönderilmesi hakkında

Şeriatmeâb halen Antakya nâibi voyvoda ağa inha olunur ki:

Haric-i suverde vaki maşukıye bağçeleri beyinde bundan akdem kuşcaaz nam kimesneyi katl itmeleriyle sual ve teftişi lazım gelmekle ol havalilerde olan bağçelerde sakın ahalilerden ve havalî-i mezkûreden tecessüs ve zâhire ihrâc ve tarafımıza ihzar olunmaları bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre katil-i mezbûrun kâtilleri ile havalî-i mezkûreden sual ve teftişi ve ihkâk-ı hak olunmak için tarafımıza ihzar oluna deyû

Fî 28 N sene 188

13-22

Kusayr nahiyesinde meydana gelen katl hakkında

Şeriatmeâb halen Antakya nâibi voyvoda ağa inha olunur ki:

Kusayr nahiyesinde vaki kantehiye? ve İrmence ve Fenek karyeleri beyinde bundan esbak bir nefer kimesne katl olunmağla sual ve teftişi lazım gelmekle kurâ-i mezbûre ahalilerinden ol havalilerde cesticû ve zâhire ve tarafımıza ihzarları lazım olmağla alâ eyyi hâl ahz ve ihzarları bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur bimenihi teâlâ

vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre sual ve teftişi ve bimenihi teâlâ zâhire ihrâc ve tarafımıza ihzâr oluna deyû

Fî 28 N sene 188

13-23

Süleyman Ağa'nın Antakya voyvodası olarak tayini hakkında

kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Medîne-i Antakya voyvodası Süleyman Ağa zîde kadrehâ inhâ olunur ki bundan akdem Medîne-i mezbûre voyvodalığı uhdenize olduğu hasebiyle bu defa voyvodalık mezbûre esbakı üzre ber-vech-i istiklal tarafımızdan sana ibka ve takrir olunub umûr-ı voyvodalık merkûmede sadakat ve istikamet üzre kıyam ve kâffe-i umûrunı şer-i şerife ve kanun-ı münîfe tatbik itmekde dikkat e ihtimama ve her halde sükkân-ı memleketi hiraset ve ahali-i raiyeti himayet ve sıyânetlerinkıtan-ı memleketde emn ü asayiş hallerine mübâderet ve mürûr- ubûrlarından huccâc-ı müslimîn ve sâir ebnâ-yı sebîli ümenâ ve sâlimen ... ve tesyîrlere bezl-i nakdine ihtimam eylemek bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve i'tâ olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzre gerekdir ki umûr-ı voyvodalık mezkûrede ber-vech-i istikâmet sadakat ve sitikamet üzre kıyam ve himayet ve sıyânet fukaraya ihtimam ve dikkat idüb ber-mûceb-i buyruldı amel ve hareket eylesesiz deyû

fî 5 L sene 1188

13-24

Cübûr adlı zımminin borcunu ödemesi hakkında

Cübûr nam zımmînin ibrâ-yı tâm-ı zımmiye olan seksan dört guruşun Cuma günü ... el-hâc Bekir oğlu İsmail Beşe ve Kalaycı Yağob zımmi ve Yasef zımmi ve Abdullah zımmi kefil oldukları kay olundu.

Fî 28 R sene 1189

14-25

Şeyh Mehmed Şâmî ibni Hüseyin'in terekesi

Medîne-i mezbûre nurullâhi teâlâ ilâ yevmü'l-kıyâmdan olub asitâne-i aliyyede avdeti esnasında Medîne-i Antakyada Hamra Mahallesinde el-hâc Halil Efendinin konağında misafireten mariz olduğu halde sakine iken bundan akdem vefat iden Şeyh Mehmed Şâmî ibni Hüseyininin zâhirde varis-i maruf ve marufesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâl tarafına ait olub ve râci olmağla Medîne-i mezbûrede hala emin-i beytü'l-mâl olan kudvetü'l-emâsil Kara Ali Ağa marifeti ve marifet-i şer'le tahrîr ve takvîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî el-yevmü's-sânî aşer min şehr-i ramazan-ı şerif lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Delâilü'l-hayrât	1	1,5
Müstamel meşin hekbe	1	1,5
Oya yemeni	1	2,5
... lulesi	15	15 para
Cedid kubur divid	1	0,75
Külapuş	3	10 para
Kaşık sakız	3	1,5
Enfiye kutısı	3	10 para
Ayine boğça	3	10 para
Köhne müşlih ve çuka ...	1	1
Şiyab bezle?		1,5
Enfiye mea teneke	1	10 para
Nukûd ve zincirli altun	12	33
Cem'an yekûn yalnız kırk dört gurus üç rub'dur		44,75

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin	5
Resm-i kısmet	4, 12 para
Kâtibiye	1,5
Çukadariye	1,5
Hüddâmiye	1,5
Eminiye	1,5
Resm-i beytü'l-mâl	4, 12 para
Hüddâm-ı beytü'l-mâl	1,5
Kaydiye defter	20 para
Müteveffâ-yı mezbûre hizmet iden ademe ücret	1,5
Cem'an	24, 28 para

Sahhü'l-bâkî yalnız yirmi gurus iki paradır der yed-i emin-i merkûm Ali Ağâ 20, 10 para

Mehmet bin Ahmet'in Ahmed bin seyyid Ebu Bekir ile arasındaki ev satışı hakkında

Medîne-i Antakya mahallâtından Tabi Sofilar Mahallesi sakinlerinden el-hâc Mehmed bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer'î şerif-i enverde mahalle-i merkûme ahalisinden işbu sahibü'l-kitab es-seyyid Ahmed bin seyyid Ebu Bekir mahzarında takrir-i kelim ve ifade-i meram idüb mahalle-i merkûmede vaki bir taraftan ... oğlu menzili ve bir taraftan Hacero oğlu el-hâc Hüseyin menzili ve bir taraftan Musa Beşe menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb mesken ve müştereken ber-i mâ ve bir mikdar havlı ve muayyen kadimi hâvî bir bâb menzilin sülüsânı işbu merkûm seyyid Ahmedin ve sülüsü kız karındaşı gâib-i ani'l-meclis Fatıma binti el-mezbûr seyyid Ebu Bekirin mülk-i mevrûsları olub bu halde mezbûr es-seyyid Ahmed kızkarındaşı mezbûre Fatıma Hatun ile mea menzil-i merkûmu yirmi altı sene mukaddem altmış gurus semene makbuza bana bey ü teslim ben dahi yirmi beş senelik müştêrâm olmak üzere müstakilen sakin olduğumdan sonra merkûm Seyyid Ahmed dört ay mukaddem Medîne-i mezbûrede nâibü's-şer' olan Ahmed akdi huzurunda bey'ini inkar ve menzil-i merkûmu benden dava itmekle ben dahi merkûm es-seyyid Ahmedin bey'ini isbat idemeyüb ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczimle menzilin mecmu işbu merkûm seyyid Ahmedin olmak üzere hükm itmekle sual olunub kasr-ı yedine tenbih olunmak muradımdır dididkde merkûm Seyyid Ahmed kız karındaşı gâibe-i merkûma sülüs hissesini bey' ü teslim eylediğini ikrar ve itiraf idüb kendü hissesi olan sülüsân hissesinde bey'i inkar itmekle müdde-i merkûm el-hâc Mehmedden müddeâsını mübîn beyine talep olundukda ityân-ı beyyineden külliye izhâr-ı acz ile tahlife dahi tâlib olmamağla menzil-i merkûmun sülüsân hisse davasıyla bigayr-ı vech-i şerî müdde-i merkûm el-hâc Mehmedin muârazası ba'de'l-men' bi't-taleb ketb olundu hurire fî el-yevmü's-sâmin min şehr-i ramazanü's-şerif lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Umdetü's-sâdâtü'l-kirâm Nakib Es-Seyyid el-hâc Hüseyin Efendi

Es-seyyid Ömer tabi mûmâ-ileyh

Es-seyyid Ali tabi mûmâ-ileyh

Mirza Mehmed Çelebi

Karabaşzâde Hasan Efendi

Ahi es-Seyyid Ebu Bekir

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah ve gayruhum

15-27

Tut bahçesinden hisse talebi hakkında

Medîne-i Antakyada Muhsin Mahallesi sakine iken bundan akdem vefat iden Şerifüddin Ağa bin Hüseyin Ağanın veraseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice binti el-hâc Ahmed ile sulbî kebîr oğulları Mehmed Emin ve Süleyman ile sağîr oğlu Hüseyine ve sulbîye-i kebîre kızı Zeyneb ve sağîre kızı Hibetullâha münhasıra ve tashih meseleleri altmış dört sehimden olub sihâm-ı mezbûreden sekiz sehimî zevce-i mezbûre Haticeye ve on dört sehimî merkûmûn Mehmed Emin ve Süleyman ve Hüseyine ve Yedişer sehimî mezbûretân Zeyneb ve Hibetullâhdan her birine isabet eylediği şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra merkûm Mehmed Emin meclis-i şer‘î şerif-i enverde Medîne-i mezbûrede Meydan Mahallesinde sakın işbu sahibü’l-kitab ... es-Seyyid el-hâc Osman Çelebi ibni es-seyyid el-hâc Ali mahzarında hala vali-i Haleb devletlü inayetlü vezir-i mükerrrem el-hâc Ali Paşa hazretlerinin taraf-ı vezîrânelerinden bâ-buyruldu mübâşir tayin olunan Tatar Mehmed Ağa hazır olduğu halde üzerine dava ve takrir-i kalam idüb tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan olub Medîne-i mezbûreye tabi cebel-i akra nahiyesinde Meyadin nam mezra toprağında vaki bir taraftan dolab harir ve bir taraftan Ordulı Halili Ammi bağçesi ve bir tatraftan Damamalı Şeyh İbRahim ile müşterek Molla Veli bağçesi ve bir taraftan cebel ile mahdûd ve mümtâz olub sekiz sütun üzere mebnî dam harir ve bir dolab harir ve bir kazgan harir ve bir çift öküz ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bir kıta tut bağçesi ve yine mezrada vaki iki taraftan cebel ve iki taraftan ... ile mahdûd olub dört sütun üzre mebnî dam harir ve bir dolab harir ve bir kazgan hariri ... kara bucak bağçesi ... maruf tut bağçelerinden hisse-i irsiyelerimi beş yüz yirmi beş guruşa iki sene mukaddem bi tarîkü’l-muvâzaa ve safka-i vâhide ile işbu merkûm zer mahbub es-seyyid Osmana bey‘ ü teslim itmamla bey‘i fesh ve hisse-i irsiyemi bana red ve teslim olunmak matlubumdur didikde gıbbe’s-sual mezbûr zer mahbub Seyyid Osman cevabında müddeî-i merkûm hisse-i irsiyelerini bey‘i bât-ı sahih-i şer‘î ve safka-i vâhide ile bana bey‘ ü teslim itmişdir deyüb müvazzate bey‘ini inkar idicek müddeî-i mezbûr Mehmed Eminden dava-yı meşruhuna mutabık beyine taleb olundukda ba‘de’l-istimhâl ve’l-imhâl ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile ber-mûceb-i mesele-i şerife kavli merkûm Zer Mahbub Seyyid Osmanın olmağla müddeî-i merkûm Mehmed Emin bi gayr-ı vech-i muarazadan ba‘de’l-men mezbûre Hatice hatun dahi asalete ve vesâyete meclis-i şer‘î makud-ı mezkûrede merkûm Zer Mahbub es-seyyid Osman mahzarında bağçe-i mehdude-i mezkûrede hislerimizi ve Medîne-i mezbûrede sipahi çarşusunda vaki bir taraftan Zeyneb Hatun dükkanı ve bir taraftan Sabun Hanı ve bir taraftan Remih oğlunun vakıf dükkanı ve bir taraftan tarik ile mahdûd ve Tütünci Kilisli Hüseyin sakın olduğu bir bâb dükkanı merkûm Seyyid Osman bi-gayr-ı hak fuzuli zabt itmekle sual olunub kasr-ı yedine tenbih olunmak bi’l-asâle ve bi’l-vesâye matlubumdur deyû ba‘de’d-da‘vâ ve’s-sual merkûm Es-seyyid

Osman cevabında verese-i merkûme bağçe-i mahdûde-i mezkûrei ve dükkan-ı merkûmu inhisâr-ı mezkûr üzre bana bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ve safka-i vâhide ile bey‘ ve temlik ve teslim ben dahi iştirâ ve temellük ve tesellüm idüb ve tarih-i merkûm ile müverrah işbu mübayaa huccetini dahi yedime virmişler idi deyû takririne mutabık beyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr ricâl-i müslimînden Biharzâde Seyyid Mehmed Ağa bin Seyyid Feyzullâh ve el-hâc Abdullâh bin Ahmed nam kimesneler müddeî ve dâfi-i merkûmun müddâsına şehadet-i şer‘iye itmeleriyle şehadetleri mücebince vasiye-i merkûma Hatice Hatunun muarazası ba‘de‘l-men bi’t-taleb ketb olundu fî el-yevmü’l-hâmis min şehr-i ramazânü’l-mübâreke lisene tis‘a ve semânîn ve mie ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Mefharü’l-ulemâ ve’s-sâdâtü’l-kirâm-ı hâlen Müfti es-Seyyid el-hâc Ahmed Efendi

Kudvetü’l-sâdâtü’l-kirâm Nakib es-Seyyid el-hâc Hüseyin Efendi

Kudvetü’l-ulemâ Emin-i Fetvâ el-hâc Ali Efendi

Kudvetü’l-ulemâ Şiarizâde el-hâc Mustafa Efendi

Fahrü’s-sâdât es-Seyyid Feyzullah Efendi

Umdetü’l-emâcid ü ve’l-âyân Ser Tunâ-yı Fethullah Ağa

Umdetü’l-emâcid ü ve’l-âyân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa

kudvetü’l-emâsil ve’l-akrân Emin-i Gümrük-i duhan Mehmed Ağa

Karabaşzâde Hasan Efendi

Ahi Baba Seyyid Ebu Bekir Çelebi

Mirza tabi Müfti Efendi

... zâde Molla Ebu Bekir

Muhzırbaşı hac Abdullah ve gayruhum

16-28

Eşkîyalık faaliyetlerine karşı asker toplanması hakkında

Şeriat şîâr Antakya kadısı faziletli Efendi ve mîri mirân-ı kirâmdan izzetli Ebu Bekir Paşa hazretleri ve kudvetü’l-sulehâil mekin müfti ve ulema-i sâire ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân sertunâ-yı Fethullâh Ağa ve ayân-ı sâire ve bi’l-cümle ahali ve iş erleri zîde kadrehum inhâ olunur ki öteden berü Reyhanlu aşireti mürûr ve ubûr iden ebnâ-i sebile ve vedia-i hâlikü’l-berâyâ olan fukara-yı raiyete keyd ü muzırât ve îsâl-i hasâret ve nehb-i emvâle cesaret-i adet-i kadimleri olmakdan nâşi aşâyir-i şekâvetnişânın haklarında icab şden te‘dîbât-ı لازمeleri icrâ olunmak bâbında eyalet-i Halebin kasaba ve kuralarında harb ve kabre kadir olanlar ittifâk-ârâ cemiyet gîrâ ile üzerlerine varılub avn-ı hak birle ber-mantuk-ı emr-i âlî ebnâ-i

sebil ve fukarâ-yı raiyetden nehb ü gâret eyledikleri emvâl-i münheviye ashablarına ba'de'l-istirdad Haleb eyaletinden tard ve ihrâc ile nizam-ı kaviye rabt olunmak bâbında bu defa müekked ve müşedded zarfında hitaben bir kıta emr-i şerif-i celilü's-şân şerefvürüd idüb imtisâlen li-emrû'l-âlî kudvetü'l-emâcid ve'l-âyân kethüdamız izzetlü Mustafa Ağa zîde mecdehû tayin olunmağla imdi derûn-ı kasaba ve kurâlarınızda harbe ve kabre kâdir olanların bir neferi gerüye kalmamak şartıyla ittifak ve cemiyet-ârâ ile buyrulduğumuz vürûd an bilâ tevakkuf kethüdamız ağa-yı mûmâ-ileyh maiyetine mültehak ve mülâki olub emrû re'yine her vechle mütabiat ve umûr-ı mühimmeye dâmen-i dermiyan-ı gayret ve aşâyir-i şekâvet ... nin haklarından gelinmek hususuna her birleriniz mezîd-i ihtimam ve dikkat eylemeleriniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde nerke? kadısı ve paşa-yı mûmâ-ileyh ve serdar siz ber-mantuk-ı emr-i âlî kasaba ve kurânızda rekûb ve nüzûla ve harb ve harbe kadir olanların bir neferü gerüye kalmamak üzre bi'l-cümle ittifâken bir saat ve bir an mukaddem kethüdamız ağa-yı mûmâ-ileyhe mülhak ve mülâki olmanıza mezîd-i ihtimam ve dikkat ve emr ü re'yime mütabeat ve bu umûr-ı mühimmeye cümleleriniz dâmen-i dermiyân-ı gayret ve aşâyir-i şekâvetpeşenin haklarında icab iden te'dibât-ı lazımleri icrası hususunda mezîd-i ihtimam ve dikkat ve maazallâhu teâlâ mugâyir-i emr-i âlî hareket ve vaktiyle asâkiriniz ulaştırılmaz ise bşr dürli özr ve illetiniz karîn-i kabul olmayub haklarınızda lazım gelen icra olunacağını muhakkak bşlerak gafilane ve ... hareket ve hâb ü rahatı terk-i birle bir saat mukaddemce serian ve acilen ağa-yı mûmâ-ileyhe ilhak ve mülâki olmanıza mezîd-i sa'y ü dikkat ve müceb-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilafından tehâşi eyleyesiz deydü

Fî 19 N sene 1189

16-29

Mandullu ve Reyhanlu aşiretinin eşkıyalarına karşı asker toplanması hakkında

Şeriat şiâr Antakya kadısı Efendi zîde ilme kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân voyvodası ve yeniçeri serdarı Sertunâ-yı Fethullah Ağa ayân-ı vilayet ve zâbitân ve alemdarân ve iş erleri inhâ olunur ki bir müddetden berü Haleb etrafında haymenişin kurâ ve nevâhi ve kıtan-ı vilayet ve ebnâ-yı sebile îsal-i hasâret ve tetavül-i dest-i tadil iden Mandullu ve Reyhanlu aşiretinin eşkıyalarını tedib ve fukara-yı reayanın ve ebnâ-yı sebinin üzerlerine cevri ü taaddîlerini ref ü men eylemek irâde-i mülûkâne-i hazret-i cihandâri olub nizamları virilüb keyd ü muzırratlarından tathir-i mîlâd ve te'min-i ibâd olunması bâbında tarafımıza hitaben şerefyafte-i sūdûr olan emr-i âliye bina eşkıya-yı mezbûrların nizamlarıçün kethüdamız izzetlü es-seyyid Mustafa Ağa kapumuz halkıyla tayin ve irsâl olunmuşdur el-hâletü hâzihi

aşiret-i merkûm eşkıyaları mûmâ-ileyh kethüdamıza mukabil ve muharebeye tasaddi eylediklerinden beher hal imdad ve inayet eylemek lazım ve muktezi olduğundan kazanızda mevcut yeniçeri yoldaşlarından ve sâir harb ve harbe kadir olanlardan bin beş yüz nefer süvari ve piyade tedarik ve ber kadem-i akdem mûmâ-ileyh kethüdamıza mülhak ve re'ynle hareket eylemelerini gereği gibi tenbih ve te'kid ve sermü hadetleri zuhûr ider ise te'dibât-ı layıkları icra olunacağını cümleye tefhim ve ... te'hirden tehaşi eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur vech-i meşruh üzre kazanızda mevcut yeniçeri yoldaşlarından ve harb harbe kadir olanlardan bin beşyüz nefer süvari ve piyade tedarik ve kethüdamıza elhak idüb müceb-i buyruldımız ile amel ve hareket ve hilafından gâyetü'l-gâye mücânebet ve hazer eyleyesiz deyû

Fî 17 N sene 189

17-30

Reyhanlu aşiretinin eşkıyalık faaliyetlerine karşı askerler için beş günlük zahire ihtiyacı hakkında

Hala Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garâ faziletlü Efendi ve me'zun-ı bi'l-iftâ faziletlü Efendi voyvodası Ağa ve serdar-ı Sertunâ-yı Fethullah Ağa sâir Efendiler ve ayân ve iş erleri ba'de't-tahiyyü'l-vâfiye inha olunur ki:

Bu hallere bi-emr-i âlî Reyhanlu aşireti eşkıyalarının zuhûr iden şer ü muzırrâtı ibâd-ı bilâd ve fukara-yı raiyet üzerlerinden men ve def ve avn-ı hak ile vücûd-ı habâsetleri bu havaliden ref ve tathirlerine me'muriyet ile Antakyaya vürud ve bi-hasebü'l-iktizâ çend rûz meks ve ikametimiz musmem olmağla maiyetimiz ile olan daire hazret-i veli nimet ve cem olan tevaif-i askeriye rûzmerre iktizâ iden tayinatlarıçün ber-müceb-i defter ecnâs-ı zehayir beş günlük olmak üzre lazım gelen bahası ... rayici üzre taraf-ı hazret-i veliyyü'n-niamdan edaolunmak şartıyla hazır ve müheyyâ ve vakt-i nüzulumuzda zaruret ve müzayaka hâlâtlarından tehaşi olunmamak bâbında bi-emr-i hazret-i veliyyü'n-niamdan eda olunacağı malumlarınız oldukda bir saat evvel beş günlük zehâyiri cem ü tedarik ve hazır-ı müheyyâ itdirilüb bimenihi teâlâ hîn-i nüzulümüzde zaruret ve müzayaka hâlâtlarından tehaşi ve mücânebet ve müceb-i tezkere ile amel ve harekt eyleyesiz vesselam

Mustafa Kethüdâ-yı Vali-i Haleb

Fî 27 N sene 1189

17-31

Askerler için gereken zahire defteri

Maiyetimiz ile mevcut daire hazret-i veliyyü'n-niamı ve askere beher yevm iktizâ iden harc ve zehâyir defteridir

Nân-ı azîz	Pirinç	Burgul	lahm-ı ganem	revgan-ı sade
Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye
2500	300	200	500	150

Şair yem saman
Kıyye Kadr-i kifâye
4000

Vech-i meşrûh üzre bâlâda tahrîr olunduğı üzre rûzmerre-i iktizâ iden ecnâs-ı defâtir marifet-i şer' ü tayin olunan zâhireci marifetiyle cem ü tedarik ve hâzır-ı müheyyâ itmekle mezîd ü sa'y ü dikkat eyleyesiz

Mustafa Kethüdâ-yı vâli-i Haleb

fi 27 N sene 189

17-32

Fetkiye karyesi şeyhi Abdullah oğlu şaki birkaç nefer eşkıyanın gönderilmesi hakkında
Antakyada mesnednişîn şariat-ı garrâ faziletli voyvoda Ağa ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki:

Kusayr Nahiyesinde vaki türkmân mezraası sakinlerinden İdris oğlu nâm kimesne ve halinde olub bundan akdem kendü mesâlihçün Antakyaya gideriken mücerred icra-yı arz sevdasıyla Fetkiye karyesi şeyhi Abdullah oğlu nam şaki birkaç nefer eşkıyayı tahrik ve karye-i merkûme kurbında mezkûr İdris oğlu nam mazlumı katl eylediklerini haber vormeleriyle bu güne katl-i nüfusa cesaret iden şekavet peşeler her kimler ise ahz ve tertib cezaları lazime-i hal ve iktizâ-yihükümet ve diyanet ve hakkaniyet olmağla imdi madde-i merkûmenin sıhhat ve hakikat ber muttali ve icrasıçün karye-i mezkûre şeyhi birkaç nefer ihtiyarları tayin olunan mübâşir marifetiyle tarafımıza ihzâr olunmalarına tekayyid-i tâm ve mezîd-i sa'y ü ihtimam olunmak bâbında işbu tezkere tahrîr ve isdâr ve irsâl olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer karye-i merkûme şeyhi Abdullah oğlu ile birkaç nefer ihtiyar alâ hal marifet-i şer' ü tayin olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh marifetiyle ahz ve tarafımıza ihzarlarına mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve mûceb-i buyruldı ile amel ve hareket eyleyesiz vesselam

Mustafa Kethüdâ-yı vâli-i Haleb

fi 27 N sene 189

18-33

Mehmet adlı kişinin Babül musa mezasındaki hakkının tahsili için arzuhalı

Hala Antakyada mesnednişin şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri ve voyvodası ... husemaları karye-i mezbûreteyn ahalileri tayin olunan mübâşir ve zabiti marifetleriyle huzur-ı şer'a ihzâr ve lede'l-terâfî şer'an sabit ve zâhir olan hakkı tahsil ve ihkâk-ı hak ve vukûmı ilam eylesin

Mustafa Kethüdâ-yı vâli-i Haleb

fi 4 L sene 189

Devletlü merhametlü Efendim sultanım hazretleri sağ olsun arz-ı hal kullarıdır ki berat-ı âlîşân ile mutasarrıf olduğum tımarımın aklamından Kusayr nahiyesinde Bikabos? ve Deyr nâmân karyede Bâbü'l-musa mezasından bin yüz seksen sekiz senesinde hasıl olan öşr ve ... sâir ve cüz'î ve küllî karye-i mezbûreteyn ahalilerine mübâşir kulları tayin ve huzur-ı devletlerine ihzar ve terâfî-i şer' ü iktizâ iden hakkımı tahsil ve icrâ-yı hak buyrulmak bâbında emr-i devletlü merhametlü Efendim sultanım hazretlerindir

Bende-i Mehmed

18-34

Arap Kasım adlı kişinin öldürülmesi hakkında

Hala Antakyada mesnednişin şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri ve voyvodası ağa bundan çend rûz mukaddemce Küçük Karaçay bağçesiyle Büyük Karaçay beyinde Arab Kasım nâm kimesnei tüfenk kurşunuyla darb ve mecrûhen katl olunduğı haber virmeleriyle madde-i katl ve teftiş ve tefahhus ve katiller zâhire ihrâc ve şer'an lazım gelen te'dîbât-ı meşruası icra olunmasıçün tarafımıza ilam olunmak bâbında işbu tezkere tahrîr ve isdâr ve mübâşiriyle irsâl olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde madde-i katl marifet-i şer' ve tayin-i mübâşir marifetiyle gereğı gibi teftiş ve tefahhus olunub katilleri her kimler ise buldurılması iktizâ idenlere buldırılıb bi-eyy-i hâl ahz ü te'dîbât-ı meşruası icra olunmak içün tarafımıza ihzar eylesiz vesselam

Mustafa Kethüdâ-yı vâli-i Haleb

fi 4 L sene 1189

18-35

Belge yarım kalmış

Şeriat şiar Antakya kadısı faziletli Efendi zîde fazlehu ve dergah-ı âlî yeniçerileri zabiti kudvetü'l-emâcidü ve'l-ayân Sertunâ-yı izzetli Fethullah Ağa zîde mecdehû ve mefâhirü'l-

emâsil ve'l-akrân voyvodası ve zâbitân-ı sâire ve ayân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehum olunur ki:

Haleb muhassıllığı aklâmından Kusayr nahiyesinde vaki nısf hissesi mâlikâne uhdesinde olan ... mezasının

19-35

Cünde karyesiyle Devri karyesi arasında meydana gelen katl olayı hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri

Voyvodası Ağa bundan çünd rûz mukaddemce Cünde karyesiyle Devri karyesi beyinde bir nefer bazerganı katl ve emvâl ü eşyaları nehb ü gâret eyledikleri mevsûkü'l-kelime bir tarafımıza haber vermeleriyle imdi madde-i katl zâhire ihrâc ve tahsil-i vukuf için karyeteyn-i mezkûreteyne ihtiyarları ve suver sahibleri marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir marifetiyle tarafımıza ihzâr olunmaları bâbında işbu tezkere tahrîr ve irsâl olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer karyeteyn-i merkûmeteyn ihzarları ve suver sahibleri marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir marifetiyle ahz ve madde-i katl zâhire ihrâc olunmak için bi-eyy-i hal tarafımıza ihzârlarına mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylesesiz vesselam

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 3 L sene 189

19-36

Ali oğlu Saido adlı eşkıyanın katl faaliyetleri hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri

Voyvodası Ağa Cebel-i Akra nahiyesinde vaki Hani nam karye sakinlerinden Hacı Ali oğlu Saido nam şaki kendü halinde olmayub bundan akdem on beş nefer eşkıyayı başına cem ve Cidaliye karyesin basub iki nefer ademi bi-gayr-ı hak katl eylediklerini mevsûkü'l-kelime kimesneler ihbar itmeleriyle bu misüllü madde-i katle cüret idenler marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir marifetiyle alâ eyy-i hâl ahz ve haklarında lazım gelen ceza-i meşruaları icra olunmak için merkûm Saido ve rufekaları ihzarları itdirmek bâbında işbu tezkere tahrîr olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde ber-vehc-i muharrer eşkıya-yı merkûmlar marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir marifetiyle ihzârlarına mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylesesiz vesselam

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 3 L sene 1189

19-37

Yoğunluk karye şeyhi ve ihtiyarlarının sualleri hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri

Voyvodası Yoğunluk nam karye şeyhi ve ihtiyarları bazı sual ve cevap için tarafımıza kelimeleri iktizâ itmekle imdi karye-i merkûme Şeyhi ve ihtiyarları marifet-i şer‘ ve tayin olunan mübâşir marifetiyle tarafımıza ihzâr olunmalarına mezîd-i sa‘y ü dikkat olunmak bâbında işbu tezkere tahrîr ve irsâl olunmuştur bimenihî teâlâ vusûlünde karye-i merkûme şeyhi ve ihtiyarları marifet-i şer‘ tayin olunan mübâşir marifetiyle ihzarlarına ikdâm-ı tâm ve sa‘y ü dikkat eyleyesiz.

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 5 L sene 189

19-38

Arnabud oğlu es-Seyyid Mehmed Ağa adlı şakinin yakalanması hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri

Voyvodası fi‘l-asl Selatîn kasabasında olub öteden berü menba-ı fesad ve katl-i nüfûs ve ... adet-i müstemiresi olunduğundan evtân-ı kadîmesin terk ve gelüb Medîne-i merkûmede ikâmet iden Arnabud oğlu es-Seyyid Mehmed Ağa nam şekavetpeşe daima derûnunda muzmer-i melanet ve şakavetini izhar ve katl-i nüfusu ictisâr eylediğini tarafımıza ihbar ve te‘dibât-ı meşruası icra olunmak için ahzı bâbında mürasele-i şeriye irsâl olunmuşken ‘adem-i itaatinden nâşi ... itmekle bu misüllü melanet ve şekavetpeşe cesart eylediğine binâ’ hânesi temhir ve hîn-i zuhûrunda ahz olunmak bâbında işbu tezkere tahrîr olunmuştur bimenihî teâlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer şaki-i merkûmun hânesi temhir ve hîn-i zuhurunda ahz ü te‘dibât-ı meşruası icra olunmasına mezîd-i sa‘y ü dikkat eyleyesiz

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 6 L sene 189

20-39

Abdülkadir adlı eşkıyanın yakalanması hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri ve mütevellisi Sertunâ-yı İzzetli Fethullah Ağa ve voyvodası Karsu nam karye sakine iken bundan akdem maktûlen fevt olan Ali Fellah bilâ-keşf defn olduğunu tarafımıza haber vormeleriyle bu güne sû‘i harekete cesaret iden Abdülkadir nam şaki marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir mütevellîsi Sertunâ-yı İzzetli Fethullah Ağa marifetiyle ahz ü te‘dibât-ı meşruası icra olunmak için tarafımıza ihzar olunmsı bâbında işbu buyruldu tezkere tahrîr olunmuştur bimenihî teâlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer merkûm Abdülkadir marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir mütevellîsi mûmâ-ileyh marifetiyle ahz ü te‘dibât-ı meşruası icra olunmak için tarafımıza ihzara mezîd-i dikkat eyleyesiz vesselam

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 4 L sene 189

20-40

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi'nin çocuklarına vasi tayini

Medîne-i Antakyada Şenbek Mahallesi sakine iken bundan akdem vefat iden Caferizâde dimekle maruf Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni el-hâc Mustafa Efendinin sulbî sağır oğulları Molla Şemseddin ve Molla Mahmuda babaları müteveffâ-yı merkûmun bi'l-ırs-i şer'î isabet ve intikal iden emvâl ve eşyalarını hıfz ü harasete ve umûrlarını rü'yete bir müstakim vasi nasb ve tayin olunması lazım ve lâbüd olmağla sağırân-ı mezbûrânın valideleri bâisetü'l-kitâb Fatıma binti Ali Efendi nâm hatun vesâyete-i mezkûreye her vechle evlâ ve enfe' ve müstekim olduğu taraf-ı şer'e ihbar ve inhâ olunmağın hâkim-i muvakki-i sadr-ı kitab tûbâ lehu hüsn-meâb Efendi hazretleri dahi mezbûre Fatıma Hatunı vasi nasb ve tayin eyledikde ol dahi vesayete-i mezkûrei ber-minvâl-i muharrer kabul ve merasimin edaya taahhüd ve iltizam itmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundı fî el-yevmü's-sânî aşer min şehr-i şevvâlü'l-mükerrem lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Mefharü'l-ulemâi'l-kirâm İskenderzâde Ahmed Efendi el-müfti be-Antakya-i halen Kudvetü'l-sâdât es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Abdülfettâh Efendi Umdetü'l-emâcid ü ve'l-âyân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa kudvetü'l-emâsil ve'l-ayân Mühürdârzâde el-hâc Hüseyin Ağa ser-muhzırân el-hâc Abdullah ve gayruhum

20-41

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi'nin çocuklarına vasi tayini

Medîne-i Antakyada Şenbek Mahallesi sakine iken bundan akdem vefat iden Caferizâde dimekle maruf Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni el-hâc Mustafa Efendinin sulbî sağır oğulları Molla Şemseddin ve Molla Mahmuda babaları müteveffâ-yı merkûmun bi'l-ırs-i şer'î isabet ve intikal iden emvâl ve eşyalarını hıfz ü harasete ve umûrlarını rü'yete bir müstakim vasi nasb ve tayin olunması lazım ve lâbüd olmağla sağır-i mezbûrân li-eb er karındaşı kudvetü'l-ulemâ bâisü'l-kitab Ebu Bekir Efendi vesâyete-i mezkûreye her vechle evlâ ve enfe' ve müstakim olduğunu taraf-ı şer'a ihbar ve inha olunmağın hâkim-i muvakki-i sadr-ı kitab tûbâ lehu hüsn-meâb Efendi hazretleri dahi mûmâ-ileyh Ebu Bekir Efendi vasi nasb ve tayin eyledikde ol dahi vesâyete-i mezkûreyi ber-minval-i muharrer kabul ve merasimini edaya taahhüd ve iltizam itmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundı fî el-yevmü's-sânî aşer min şehr-i şevvâlü'l-mükerrem lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf ...

Şuhûdü'l-hâl

Mefharü'l-ulemâi'l-kirâm el-hâc Ahmed Efendi el-müfti be-Antakya-i halen Kudvetü'l-ulemâ Ömer Efendi Beziklizâde

Kudvetü'l-sâdât es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Abdülfettâh Efendi

Kudvetü'l-emâcid ü ve'l-âyân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa

Kudvetü'l-emâsil ve'l-âyân Mühürdârzâde el-hâc Hüseyin Ağa ve gayruhum

20-42

Alakend karyesi sakinlerinden Mürsel oğlu'nun eşkıyalık faaliyetleri hakkında

Halen Antakyada mesnednişîn şeriat-ı garrâ faziletlü Efendi hazretleri voyvodası ağa inhâ olunur ki

Kaza-i mezkûr kurâlarından Alakend karyesi sakinlerinden şekâvetşiâr Mürsel oğlu nam Cebbâyire davaları olan eşkıya daima fukara-yı raiyete ve ehl-i ırz taifesi tekdir ve katl-i nüfûsa mübtela olduğu cümlesi işhâd ve bu defa dahi mani (silik)

Sayfa 21

Mehmedi darb ve mecrûh eylediklerini tarafımıza ifade ve arz-ı hal eylediğindne bu makûlelerin tertib cezası lazım ve lâbüd olmağın merkûmı ve avenelerini marifet-i şer ve voyvoda marifeti ve tarafımızdan tayin olunan mübâşir marifetiyle bu tarafa irsâl ve îsâle mezîd-i dikkat eylemeniz için bu tezkere tahrîr ve irsâl olunduğı bimenihî teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir marifetiyle merkûmı ve avenelerini bu tarafa ihzar ve husemâsıyla mürâfaa-i şer ve icrâ-yı hak olunub ve gerçi ketm ü ihfâ ideri olur ise karye-i mezkûre ihtiyarlarından dört beş neferini bu tarafa ihzara mübâderet idüb müceb-i buyruldı ile amel ve hareket eyleyesiz.

Seyyid Mustafa Kethüdâ-yı vali-i Haleb

fi 9 L sene 1189

21-43

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi'nin oğullarının mallarından nafaka ve elbise bedeli alınması hakkında izin

Medîne-i Antakyada Şenbek Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Caferizâde dimekle maruf Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni el-hâc Mustafa Efendinin sulbî sağır oğlu Abdullahın bâ-huccet vasisi li-eb er karındaşı bâisü'l-kitâb kudvetü'l-ulemâ' Ebu Bekir Efendi meclis-i şer'î şerif-i enverde takrir-i kelam ve ifade-i meram idüb vasisi olduğım sağır-i merkûm nafaka ve kisve-i bahâya eşed ihtiyac ile muhtaç olmağın taraf-ı şer'-i kadîmden bikadrü'l-kifâye nafaka ve kisve-i bahâ karz ve takdir olunmak matlubumdur

didikde hâkim-i muvakkî-i sadr-ı kitab tûbâ lehu hüsn-meâb Efendi hazretleri sağîr-i merkûm Abdullaha beher yevm mâl-ı mevrûsundan onar para nafaka ve kisve-i bahâ karz ve takdir ve meblağ-ı makruz-ı mezkûr onar parayı harc ve sarfa ve vakt ü zaruretden istidâne ve lede'l-zafer sağîr-i mezbûrun malından rücû'a vasi-i mûmâ-ileyhe tarih-i kitabdan izn-i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî el-yevmü's-sânî aşer min şehr-i şevvâli'l-mükerrem lisene tis'a ve semânîn ve mie ve elf min lehü'l-ferdü'l-şeref

Şuhûdü'l-hâl

Mefharü'l-ulemâi'l-kirâm es-seyyid el-hâc Ahmed Efendi el-müftî be-Antakya-i halen

Kudvetü'l-ulemâ Ömer Efendi Beziklizâde

Kudvetü'l-sâdât es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Abdülfettâh Efendi

Kudvetü'l-emâcid ü ve'l-âyân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa

Kudvetü'l-emâcid ve'l-âyân Mühürdârzâde el-hâc Hüseyin Ağa ve gayruhum

21-44

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi'nin oğullarının mallarından nafaka ve elbise bedeli alınması hakkında izin

Medîne-i Antakya Mahallesi sakine iken bundan akdem vefat iden Caferizâde dimekle maruf Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni el-hâc Mustafa Efendinin sulbî sağîr oğulları Molla Şemseddin ve Molla Mahmudun bâ-huccet vekilleri valideleri bâisü'l-kitab Fatıma binti Ali Efendi nam hatun meclis-i şer'î şerif-i enverde takrir-i kelam ve ifade-i meram idüb vasiyeleri olduğum sağîrân-ı merkûman nafaka ve kisve-i bahâya eşeddi ihtiyaç ile muhtaç olmağın taraf-ı şer'-i enverden bi kadrü'l-kifaye nafaka ve kisve-i bahâ karz ve takdir olunmak matlubumdur didikde hâkim-i muvakkî-i sadr-ı kitab tûbâ lehu hüsn-meâb Efendi hazretleri sağîrân-ı merkûman Molla Şemseddin ve Molla Mahmuddan her birine beher yevm onar para mal-ı mevrûslarından nafaka ve kisve-i bahâ karz ve takdir ve meblağ-ı makruz-ı mezkûr onar parayı harc ve sarfa ve vakt ü zaruretden istidâne ve lede'l-zafer sağîrân-ı mezbûranın mallarından rücû'a vasiye-i mezbûreye tarih-i kitabdan izn-i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu. Fî el-yevmü's-sânî aşer min şehr-i şevvâli'l-mükerrem lisene tis'a ve semânîn ve mie ve elf min lehü'l-ferdü'l-şeref

Şuhûdü'l-hâl

Mefharü'l-ulemâi'l-kirâm es-seyyid el-hâc Ahmed Efendi el-müftî be-Antakya-i halen

Kudvetü'l-sâdât es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Abdülfettâh Efendi

Umdetü'l-emâcid ü ve'l-âyân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa

Kudvetü'l-emâcid ve'l-âyân Mühürdârzâde el-hâc Hüseyin Ağa

21-45

Şeyh İbrahim adlı kişinin öldürülmesi hakkında

Şeriat şiar Antakya kadısı faziletlü Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Serdar izzetlü Fethullah Ağa ve voyvodası va zâbitân ve ayân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehum inhâ olunur ki Süveyde iskelesinde vaki kayıkçı ve Berder oğlu Kôr Yusuf dimekle maruf müfsid ve melanet kendüye tabi birkaç nefer eşkıya sekbanlarıyla muinlerün şeyhi Şeyh İbrahim nam kimesneyi bir nefer refikiyle katl ve telef ve emval ü eşyalarını gasb ü gâret eylediklerini sahihen ve salimen tarafımıza ihbar itmeleriyle bu misüllü eşkıya ve kâtil ve muzırratın bulunduğu mahalden bi'l-ittifak hayyen ve meyyen ahz ve ele götürülüb cezâ-yı meşrua ... icra olunmak ahali-i vilayete kariza zimmet olmağla imdi maktûlün-i mezkûrun katilleri ser melanet Kayıkçı Kôr Yusuf kendiye tabi sekban ve refikleriyle bulundukları mahallerden gereği gibi teftiş

Sayfa 22

Ve tefahhusı zâhire ihraç ve ahz ve ele götürülüb hayyen ve meyyen ve mahbusen mukayyed v etrafımıza irsâl ve ihzarlarına ihtimam ve dikkat eylemek babında divan-ı halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki zikr olunan maktullerin katillerini bulundukları mahallerden marifet-i şer ve tayin olunan mübâşir ve zâbitân ve ahali-i vilayet marifet ve ittifaklarıyla gereği gibi teftiş ve tahrîr ve zâhire ihrâc ve hayyen ve meyten ahz ve ele götürülüb mahbusen ve mukayyeden divan-ı Halebe irsâl ve ihzarlarına ihtimam ve dikkat ve ağmâz ve ... birle birle firar ve illetinden mübâadet ve mûceb-i buyrulduyla amel ve hareket ve hilafından tehâşi ve mücânebet eyleyesiz deyû

Fî 21 H sene 189

22-46

Kusayr nahiyesinden Hüseyin'in mukataalarına bazı mütegalibelerin haksız yere müdahale etmeleri hakkında

Düsturûn-ı mükerrrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümeahhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'dinü'l-fazl ve'l-ikelâm Mevlânâ kadısı zîde fazlehû ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân Haleb Muhassılı zîde mecdehû ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân mübâşir tayin olunan silahşör-i şehriyârı

Süleyman zîde kadrehû tevki-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân Hüseyin zîde mecdehû divan-ı hümâyûnuma arz-ı hal idüb Haleb Muhassıllığı aklâmından Kusayr nahiyesinde vaki nısf hissesi mâlikâne uhdesinde olan Kusayr nahiyesi mezrasının yetmiş yedi senesinden berü zabt ü rabtına ... olamayub mütegalibeden bazı kimesneler fuzûli zabt ve kendüye öZR itmeleriyle fî mâ ba'de o makûlelerin müdahale ve teaddîleri men ve def ve müddet-i merkûmdan hasıl olan aşar-ı şeriyye her ise marifet-i şer ile tefahhus ve zâhire ihrâc ve ne mikdara bâliğ olur ise icab idenlerden tamamen tahsil ve tarafından kabzına me'mura eda ve teslim itdirilmek üzere emr-i şerifim südürünü istidâ itmeğin hazine-i âmiremde mahfûz baş muhasebe defterlerine nazar olundukda beher sene virülegelen malın Haleb muhassıllarına virmek üzere mezra-i mezkûrun nısf hissesi mûmâ-ileyhin mâlikâne uhdesinde olduğu ve bu makule mukâtaat-ı mîriyeye mâlikâne mutasarrıf olanlar taraflarından iltizam ve zabıt temessûki olmayub fuzûli ve bilâ sened mukataalarını zabt idenlerin mahallinde marifet-i şerle görölüb hasılât-ı mukataadan makbuzları olub zimmetlerinde zuhûr iden her ne ise mukataa-i mezbûre ashabı tarafına tamamen red ve teslim itdirilmek için evâmîr-i şerifem virüle geldiği derkenâr olundukda mahallinde marifet-i şer'le görölüb mukataa-i mezbûrenin müddet-i merkûmeden hasıl olan mahsulâtın aşar-ı şer'iyesi her kimlerin zimmetine geçmiş ise tamamen red ve tahsil ve mûmâ-ileyhin tarafından kabza me'mura eda ve teslim itdirilmek üzere emr-i şerifim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir müstecmiü cemü'l-âlî ve'l-mefâhir bi'l-fiil baş defterdârım el-hâc Mehmed ricâ îdâme uluvve telhis itmekle imdi telhisi mücebince amel olunmak bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bû bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi siz ki vezir-i müşâr ve Mevlâna muhassıl-ı mûmâ-ileyhim siz husus-ı mezbûrui mahallinde marifet-i şer'le görüb mukataa-i mezbûrenin müddet-i merkûmede hasıl olan mahsulâtın aşar-ı şer'iyesi kimlerin zimmetine geçmiş ise tamamen red ve tahsil ve mûmâ-ileyhin tarafından kabza me'mura eda ve telse itdirüb mefâhir-i emr-i âlişân bir ferde teallül ve muhalefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâmin şehr-i rebîü'l-evvel sene tis'a ve semânîn ve mie ve elf

Kostantiniyye el-mahrûse

Mûcebince Haleb valisi ve devletlü el-hâc Ali Paşa Efendimiz hazretlerinin Şevvâli'l-mûkerrem on dördinci günü tarihiyle müverrah buyruldı vârid olmuşdur

23-47

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Efendinin terekesi

Medîne-i Antakyada Şenbek Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Caferizâde dimekle maruf vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Efendinin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Safiye binti Abdülkadir ve Fatıma binti Ali Efendi ve Hatice binti Ahmed ile sulbî kebîr oğulları Ebu Bekir Efendi ve Ahmed Efendi ve Osman Efendi ve Hüseyin Efendi ve İbrahim Efendi ve Molla Mustafaya ve sağîr oğulları Molla Şemseddin ve Molla Mahmud ve Abdullaha ve sulbîye-i kebîre kızları Safiye ve Aîşe ve Şerife Tuti Hatunlara münhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i merkûma iltimaslarıyla tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü'l-hâmis aşer min şehr-i Ramazânü'l-mübâreke lisene tis'a semâne ve semânîn ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri	Para
... müteferrika-i mütenevvîa	40 cilt	30	
Murcukada? müstamel nafe beneş kürek ve tırnak cebe kürek ve nafe cebe kürek	1,1,1	20	
Köhne alaca entari ve bez kaftan ve gömlek ve don ve çakşer ve kuşak ve ...	1,2,3,1,1,1,1	10	
Çiçekli ve çit ve yorgan	1,1,	6	
Müstamel kilim ve yan halıçesi	2,1	30	
Kırmızı döşek ve köhne ve katife ve çit yasdık ve çit minder	2,2,1,3	20	
Yeşil kavuk ve gecelik kavuk ve sarık	1,1,1	0,75	
Kara desim ve tabak, ve akreb saatler	3,1,1	15	
Defa sim saat	1	25	
Timur meşbek ber vech-i tahmin kantar	1	5	
...	1	5,5	
Nukûd-ı mevcuda		22	12
Sağîr bıçak ve tesbih ve yağa tarak ve yağa halal ve abanoz divid ve kebîr mukras ve efrenci kilid ve kutu ve zaferan ve sim hatem? ve cüzdan	3,8,3,2,1 1,2,7,4,2	10	
Harar çift ve bâ ferman ve Timur batman	1,1, 1,5	5	
Tencere ve tabe ve ıbrık ve leğence ve aruk	3,1,2,2,2	25	

sini ve kebîr satıl ve sahan ve mürettebatı ve tas ve kapak	1,9,2,3		
Anbarda bulunan erzak	17	170	
Küşne sünbül	12	22,5	
Hinta	45	585	
Şifan yeşil	20	100	
Şair yeşil	10	80	
Mahalle-i mezbûrede kürkçi Fazlı menzilin hissesi		400	
Yine mahalle-i mezbûrede müteveffâ-yı mezbûrun sakin olduğu bir bâb menzil		800	
Yine mahalle-i mezbûrede Kara Hüseyin oğlu dimekle arîf bir bâb menzil		600	
Kantara Mahallesinde oğlu Ahmed Efendinin sakin olduğu bir bâb menzil		1000	
Yine Kantara Mahallesinde oğlu Hüseyin Efendinin sakin olduğu bir bâb menzil		700	
Yine Kantara Mahallesinde oğlu İbrahim Efendinin sakin olduğu bir bâb menzil		1500	
Yine Kantara Mahallesinde bir bâb odalı menzil mea ahur		1500	
Habîbü'n-neccâr Mahallesinde oğlu Ebu Bekir Efendinin sakin olduğu bir bâb menzil		1000	
Umran Mahallesinde oğlu Osman Efendinin sakin olduğu bir bâb menzil		1000	
Kantara Mahallesinde Halil Ağa havlısı dimekle maruf bir bâb ... menzili		1000	
Künhiyât Mahallesinde bir bâb ... havlısı		500	
Harimiye Mahallesinde vaki bir bâb ... menzili		1000	
Affanda vaki bir bâb ... menzili		50	
Affan nam mahalde beş bâb ... dükkânı		200	
Uzun çarşuda Satıhçı oğlu sakin olduğu bir		60	

bâb dükkan			
Yine sük-i mezbûrede Kürd İbrahim oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Yine sük-i merkûmda Şahin oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		30	
Yine sük-i mezkûrda Şeyh Şair ... sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Yine sük-i mezkûrda Karaz oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		60	
Yine sük-i merkûmda Kakeci oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		80	
Yine sük-i mezbûrda olduğu bir bâb kasab dükkan		100	
Yine sük-i mezbûrda olduğu bir bâb kürkçi dükkan		60	
Yine sük-i mezbûrda Kürkçi zımmi Abram sakın olduğu bir bâb dükkan		60	
Ve ittîsâlinde Kürkçi el-hâc Ahmedin sakın olduğu bir bâb dükkan		60	
Neccar çarşusunda Köle el-hâc Ali sakın olduğu bir bab dükkan		100	
Sûk-i mezbûrda Neccar el-hâc Sefkir sakın olduğu bir bâb dükkan		100	
Timurcî el-hâc Süleymanın sakın olduğu bir bâb dükkan		75	
Timurcî Ahmed beşe sakınoldığı bir bab dükkan		75	
Ve ittîsâlinde bir bâb neccar dükkanı		50	
Timurcî Abidin sakın olduğu bir bab dükkan		60	
Berber Mahmudun sakın olduğu bir bab dükkan		100	
Bostan çarşusunda İmam oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		80	

Kefşger çarşusunda Damak Mustafa Beşe sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Pabuçcı Ömer sakın olduğu bir bab dükkan		50	
Kefşger Ayıntablı sakın olduğu bir bab dükkan		40	
Kefşger Şelhum oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Yine Şelhum oğlu Karabet bir bâb dükkan		40	
Timurcı İstarci oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		70	
Kefşger Es Seyyid Mehmed sakın olduğu bir bâb dükkan		100	
Kefşger Usta Mehmed oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		100	
Bir bâb Keçeci dükkanı		100	
Eskici Şeyh Mehmed oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		100	
Abacı Koca Sebe sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Mazman Mehmed sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Mazman Ahmed sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Abacı Çakal oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Abacı Seman oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Yine Abacı Koca Sebe sakın olduğu bir bâb dükkan		50	
Debbağ Kel Ali sakın olduğu bir bâb dükkan		60	
Debbağ el-hâc Musa sakın olduğu bir bâb dükkan		30	
Bir bâb perdecî dükkanı		80	
Debbağ Mehmed beğ sakın olduğu bir bâb		80	

dükkan			
Bir bâb boyacı dükkanı		150	
Meydancıkda vaki Çiftlik ve kameliyesi ve öküz 3 ve keçi 26 ve oğlak erkek 4ve Şeyh oğlu (silik)		370	
Maşukıyede vaki çiftlik ve kâmları camuş 11, potek 2, inek 4, kısrak 1, tay 2,sidar hinta 12, şifan 10, küşne 2, erzan 12		580	
Hayran oğlu ile müşterek çiftlik ve damları müteveffâ-yı mezbûrun hissesi camuş 4, inek 4, bidar hinta 4, şifan 4,5 küşne 12 (silik)		264	
Karaçay kebîrde beş meske? Şeyh Murtaza bağçesi		2600	
Derûn-ı şehirde olan bargir 3, kısrak 2		200	
Yine Karaçay kebîrde dört meske? bir kıta Köyrenli oğlu bağçesi		1600	
Yine Karaçay kebîrde beş meske? Şeyh Murtaza bağçesi		2500	
Yine Karaçay kebîrde Şeyh terbiye eylediği bir kıta tut bağçesi		1200	
Karaçay kebîrde Kalad oğlu terbiye eylediği ... bir kıta tut bağçeden hissesi		500	
Karaçay kebîrde Mehmed Tahir Diya terbiyesi ... tut bağçeden hissesi		500	
Karaçay kebîrde İsmail terbiye eylediği ... bir kıta tut bağçeden hisse		150	
Melend harbide İbrahim Efendizâde ile müşterek ... bağçesi hissesi		700	
Yine Melend harbide Nehraz oğlu terbiyesi bir kıta tut bağçesi hissesi		300	
Karaçay sağırde ayn-ı kelab mesne bir kıta tut bağçeden hisse		400	

Karaçay kebîrde Hafız oğlu bağçesi iki kıtanın nısfı	400	
Karaçay kebîrde Molla Receb bağçesi bir kıta	200	
Karaçay sağırde sofizâde bağçesi ve İbrahim Efendizâde İsmail Efendi ile müşterek hissesi	900	
Üzengilikde Şeyh Hasan ile müşterek bir kıta tut bağçesinden nısf hissesi	50	
Üzengilikde İbrahim terbiyesi bir kıta tut bağçesi	250	
Sarimzâde ile müşterek yarım depede bir kıta bağça	3500	
Döyer toprağında meske bir kıta tut bağçesi	1000	
Yinr Döyer toprağında sazlı bağçe meske bir kıta tut bağçe	1000	
Karye toprağında fa avre oğlu bağçesi bir kıta bağçe	75	
Bağdadiye toprağında cebur terbiyesi iki kıta bağçe	450	
Yine Bağdadiyede Ucan oğlu terbiyesi iki kıta tut bağçesi	450	
Yine Bağdadiyede Müziyar terbiyesi iki kıta tut bağçesi	450	
Yine Bağdadiyede Çavuşzâde ile müşterek terbiyesi iki kıta bağçeden hissesi	525	
Dersuniyede mürevveş oğlu bağçesi bir kıta bağçe	225	
Maşukıyede Hac Esad bağçesi bir kıta	500	
Dalyan bağçesi ve müştemilatı	2500	
Maşukıyede Haryan oğlu ile müşterek nısf	150	
Defa Hayran oğlu ile müşterek kendü hissesi	500	
Maşukıyede Abdullah Beşe ile müşterek	400	

kendü hissesi			
Yine Abdullah Beşe ile müşterek nısf kendü hissesi		150	
Çekmece de ... çavuş bağçesi		1000	
Telil Türkmânında vaki iki harabe bağçe		150	
Çokakda İnce Yusuf ile müşterel nısf hissesi		300	
Çokakda Delibaş ile müşterek üç rub‘ hissesi		150	
Meydancıkda ... bir kıta bağçe		100	
Cedidede Hünkarzâde ile müşterek rub‘ hissesi		750	
Karaçay kebîrde Hüseyin Efendi ile müşterek bağçe		600	
Karaçay kebîrde İbrahim Efendizâde İsmail Efendi ile Ahmed Ağa bağçesi		800	
Bağdadiyede vaki Çavuzîzâde ile müşterek bir kıta üzüm bağı ve zeytun nısf hissesi		50	
... toprağında Mustafa ile müşterek bir kıta üzüm bağı nısfı		100	
Gelebcek toprağında Hancı oğlu ile müşterek bir kıta bağı nısfı		50	
Yine Gelebcek toprağında bir kıta bağı		60	
Çokakda vaki Delibaş ile müşterek bir bağı üç rub‘ hissesi		150	
Keşkenid karyesi toprağında Efendi ile müşterek zeytun ... kendü hissesi	40	80	
Karaçay kebîrde el-hâc Halil Ağa ile müşterek nısf hisse değirman		150	
Ceman Yalnız kırk dört bin üç yüz on bir gurus iki paradır		44311	2

Minhâl-ihracât

Cinsi	

Techiz ve tekfin ve taam ve helva	100
Resm-i kısmet ber mutad ve kadîm	1107
Hüddâmiye	110
Emniyye	110
Çukadariye	30
Kâtibiye ve irsâliye	35
İhzâriye ve muhzırlara	25
Kaydiye-i defter	10
Deyn-i müsbit Benam Hasan Efendi, bin Mehmed Efendi	650
Deyn-i müsbit Benam Hancızâde İbrahim Efendi	1010
Deyn-i müsbit Fatıma binti Kader Ağa	625
Deyn-i müsbit ve mehr-i mü'eccel li zevce-i Hatice Hatun	460
Deyn-i müsbit Sünbül oğlu ... hatun	110
Deyn-i müsbit Hanizâde Hacı Yahya bin Abdullah Efendi	1550
Deyn-i müsbit Aişe binti Mustafa Efendi	700
Deyn-i müsbit Safiye binti Mehmed Efendi	259
Deyn-i müsbit diğer Aieş binti Hüseyin Efendi	427
Deyn-i müsbit ... oğlu Molla Ali	50
Deyn-i müsbit Hatice binti İsmail Efendi	240
Deyn-i müsbit Yorgancızâde kerimesi	110
Deyn-i müsbit Hacı Hatice hatun	120
Deyn-i müsbit Osman Efendi	110
Deyn-i müsbit Ebu Bekir Efendi	448
Deyn-i müsbit İbrahim Efendi	250
Mehr-i mü'eccel-i müsbit Fatıma binti Ali Efendi	150
Mehr-i muahhar Safiye binti el-hâc Abdülkadir	100
Haleb valisi el-hâc Ali Paşaya ve hizmet (silik)	5330
Ceman 14126 yalnız on dört bin yüz yirmi altı guruşdur	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese 30185 yalnız otuz bin yüz seksen beş guruş iki paradır otuz guruşdur.

Kişi	Guruş	Akçe

Hisse-i zevce Safiye	1257	85
Hisse-i zevce Fatıma	1257	85
Hisse-i zevce Hatice	1257	85
Hisse-i ibni Ahmed Efendi	2515	50
Hisse-i ibni Osman Efendi	2515	50
Hisse-i ibni Hüseyin Efendi	2515	50
Hisse-i ibni İbrahim Efendi	2515	50
Hisse-i ibni Molla Mustafa	2515	50
Hisse-i ibni Molla Şemseddin	2515	50
Hisse-i ibni Molla Mahmud	2515	50
Hisse-i ibni Molla Abdullah	2515	50
Hisse-i binti Safiye	1257	85
Hisse-i binti Şerife Tûti	1257	85
Hisse-i binti Aişe	1257	85
Küsr akçe		6

Verese-i merkûmunun takrirleriyle müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda olan akçelerin temessükâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Der-zimmet Mustafa Efendi Sarimzâde bâ-temessük	5109 ...
Der-zimmet ahali-i telil bâ-temessük	1680
Der-zimmet ahali-i Dersuniye bâ-temessük	732
Der-zimmet es-seyyid Mustafa Delibaş Ali Çokak	40
Der-zimmet ahali-i Düveyr taksitlerini ba'de'l-edâ bâki kalan	320
Der-zimmet ahali-i Kelebcek bâ-temessük	240
Der-zimmet ahali-i Zeytuniye bâ-temessük	600
Der-zimmet ahali-i Bağdadiye bâ-temessük	300
Der-zimmet ahali-i karye-i Burç bâ-temessük	1800
Der-zimmet ahali-i ...	240
Der-zimmet ahali-i Karye	600
Der-zimmet ahali-i Nairlü	480
Der-zimmet ahali-i ... baki kalan	516
Der-zimmet Abdülvahhâb Müftizâde	165

Der-zimmet ahali-i Cerdakiye bâ-temessük	914
Der-zimmet ahali-i Mukirun bâ-temessük	2460
Der-zimmet Koca oğlu bâ-temessük	78
Der-zimmet Neccarzâde Seyyid Mehmed Ağa	2000
Der-zimmet Abdullah Ağa	400
Der-zimmet Halebin oğlu Ali	600
Der-zimmet ahal-i karye-i Abdi bâ-temessük	180
Der-zimmet Karyeli Salih bâ-temessük	720
Der-zimmet Kâtibzâde el-hâc Ebu Bekir Ağa	360
Der-zimmet Ahali-i karye-i ... tashih olunacak	640
Der-zimmet ordı ağası Yahya Ağa ve Mahmud Ağa	260
Der-zimmet Ali beğ hesabı tashih olunacak	300
Yekûn yalnız yüz yirmi bin yedi yüz otuz sekiz guruş üç rub'dur	21738,75

27-48

Halep'den alınıp Bağdat'a gönderilecek olan buğday ve arpalar hakkında

Düstur-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtaz bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Haleb kadısı zîdet fezâile ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân Haleb muhassılı Hacı Ahmed zîdet mecdehu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki eyalet-i Halebden mübâyaa ve cânib-i Bağdada irsâli fermanım olan yirmi beş bin kile hinta ve on beş bin kile şairden İdliz kazası ahalilerinin hisselerine isabet iden malumü'l-mikdar kile hinta ve şair için suret-i emr-i âl-i şânım ile sen ki vezir-i müşârü'n-ileyhe ... tarafından buyruldu tahrîr ve kıbel-i şer'den dahi mürâsele tesyîr olundukda İdliz kazası dokuz aded karyeden ibaret olduğundan başka bir hatt-ı hümayûn tekâlif-i örfiye ve şakadan muaf ve müselleme ve eyalet-i Halebden dahi tarif olduğundan ma'dâ ... mezkûre için sâdır olan emr-i âl-i şânımda muaf ve gayr-ı muaf lafzı tasrih olunmamışdır deyû ahalinin suret-i imtinada bit kıta ilamları vürûd itmekle bu keyfiyet-i sâire dahi sirayet ile umûr-ı mühimme-i mezkûre ve mevâdd-ı sâirenin ibtaline sebep ve illet

olacağından bahs ile iktizâsı üzre olunması kapu kethüdan tarafına gönderdiğin ... tahrîr inha eylemek ile hazine-i âmirem defterleri tettebbu' itdirildikde Bağdad beheştâbâd canibine me'mur kılınan asâkirin tayinatları için lazım gelen bahâ ve mesârif nakline ser muhassıllık mukataatı malından virilmek üzre inzimâm-ı re'y ü marifet ve ağanın ve Haleb muhassılı mûmâ-ileyh marifetiyle eyalet-i Halebden yirmi beş bin kile hinta ve on beş bin kile şair mübayaası tertib olunur tahassül ve nakli için işbu sene-i mübareke evâsıt-ı cemâde'l-ûlâsının ... ve ba'de isti'câli hâvî başka evâmir-i aliyyem isdâr ve irsâl olundığı derkenar olunmağla bu makule mübâyaa-i zâhiresi nakd-i akçe ile matlûb-i bey'-ü şirâ kıbelinden alub muaf ve gayr-i muaf dahil olunduğundan başka eyalet-i merkûme kazalarından müretteb olan mezkûrû'l-mikdar keyl hinta ve cüziyât makûlesi olduğına binaen marifet-i şer' ve senin inzimâm-ı re'y ü nezaretin ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh marifetiyle bir gün evvel mübayaa ve cem ü tahsil ve cânib-i Bağdada nakl ü tesyîr emrinde ihtimam ve dikkat olunmak fermanım olmağın vech-i meşrûh üzre beyine ve te'kidi hâvî işbu emr-i âlî şânım isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer Bağdad cânib-i lazimesiçün eyalet-i Halebden mübayaası fermanım olan ol mikdar hinta ve şairin bir gün evvel ber vech-i tekmil yerlü yerinden mübayaa tahsil ve ... maksuda nakl ve tesyîri lazime-i halden olub ve bu makule mübayaa zâhiresi nakd-i akçe ile matlub-ı bey'ü şirâ kıbelinden olmakdan nâşi muaf ve gayr-i muaf dahil olmağla hiç ferdin i'zâr-ı beyhûdesine kat'â havale-i sem'-i itibar olunmaksızın marifet-i şer' ve inzimâm-ı re'y ü marifet ve nezaretin ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh marifetiyle bir an evle teknil ve mübayaa mve cem ü tahsil ve vech-i münasebetiyle

Sayfa 28

Cânib-i Bağdada nakl ve tesyîri hususuna ... himmet eyleyesin şöyle ki mübayaa-i merkûmdan hisselerin edada inad ve muhalefet idenler her kim olur ise olsun bilâ emân haklarından gelineceği mukarrer olduğuna iktiza idenlere ifade ve tefehhüm ile bir keyli noksan olmamak şartıyla bi eyy-i hal serian ve acilen ber vech-i teknil tahsil ve tesyîri emrine sarf-ı külli mekinet eyleyesiz ve siz ki Mevlânâ-i muhassıl-ı mûmâ-ileyhümasız ber vech-i muharrer mazmûn-ı emr-i âlî şânımla amel ve hareket eylemeniz bâbında ferman-ı âlî şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzre şerefyâfta-ı sūdûr olan işbu emr-i şerif-i celi,lü's-şân vâcibü'l-ittiba ve lazımü'l-imtîsâlin mazmûn-ı itaatmakrunuıyla âmil-i hilafıyla vaz ü hareketden bir dürlü rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz ve alemet-i şerife itimad kılasız fi el yavmü's-sânî aşer min şaban sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye-i mahrûsa

Halep'den alınıp Bağdat'a gönderilecek olan buğday ve arpalar hakkında

Şeriat şiar Antakya kadısı faziletlü Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân dergâh-ı âlî yeniçerileri Serdar ve voyvodası va zâbitân ve ayân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehum inhâ olunur ki Bağdad beheşt-âbâd canibine nakl ve tesyir olunmak için eyalet-i Halebden bâ-ferman-ı âlî yirmi beş bin keyl İstanbûlî hinta ve on beş bin keyl şair mübayaa ve bir an evvel cem ve tahsil olunmak üzere marifet-i şer ve umumen ayan ve ahali-i vilayet marifetleriyle beher kazaya tevzi ve taksim olunub makntûk-ı emr-i âlî beher kazaya isabet iden hinta ve şairin tahsili bâbında tarafımızdan buyruldu ve kıbel-i şer' den mürâsele tahrîr ve mübâşirler tayin ve tesyîr olunmakla ağdâr-ı beyhude ile tarafınızdan ilam vârid ve bi'l-iktiza ağmaz olunmuşdu binâen aleyh mübayaa-i matlube ber vech-i muharrer tevzi ve taksim ve cem ve tahsil ve cânib-i mezkûreye nakl ve ... olunmak bâbında bu defa tarafımıza ve Haleb kadısı faziletlü Efendi hazretlerine hitaben bir kıta emr-i şerif-i celilü's-şân sūdûr zuhûr itmekle kazanız hissesine isabet iden hinta ve şairi marifet-i şer ve zâbitân ve ayan ve umumen ahali-i vilayet marifetleriyle cem' ü tedarik ve bir an evvel kabzına me'mura eda ve teslime gereği gibi ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında ber mantuk-ı emr-i âlî divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki bâlâda zıkr ve beyan olunduğu üzere müzmâ ve mahtum suret-i emr-i âlî mazmûnı malumlarınız oldukda matlub olunan mübayaadan kazanız hissesine isabet iden hinta ve şairi marifet-i şer' ve tayin olunan mübâşir va zâbitân ve ayan ve umumne iş erleri marifetleriyle tevzi ve taksim ve cem ve tahsil ve kabzına me'mura eda ve teslime gereği gibi ihtimam ve dikkat ve ağdâr-ı beyhûde dâyesiyle te'hir ve ta'vîk hâletlerinin ... ve mübâadet ve müceb-i buyruldu ve ber mantûk-ı emr-i âlî amel ve hareket ve hilafetinden gayet mücanebet eyleyesiz deyû

Fî 4 L sene 189

İsmail Ağa'nın Antalya voyvodası olarak tayin edilmesi hakkında

Şeriat şiar Antakya kadısı faziletlü Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-ulemâi'l-kirâm faziletlü müfti Efendiler zîdet fezâilühüm ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-ayân ağavât ve iş erleri inhâ olunur ki bu esnâ-yı meyâmin-i intimâda Haleb mütesellimliği mürâsele-i şer' iyye ve cümlelerin ittifak ve ittihâd-ârâlarıyla uhde-i âcizânemize işbu bin yüz seksen dokuz senesi mâh-ı zi'l-kâde-i şerifin guresi günü tefviz olunmakla ... kadim ve adet-i müstedim üzere Medîne-i Antakyaya bir voyvoda nasb ve tayin olunması lazıme-i halden olduğına binaen

öteden berü kâzgüzâr ve müstakimü'l-etvâr ve cümleinin muhtarı olub Fethullah Ağanın birâderzâdesi kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân izzetlü İsmail Ağa zîde kadrehû mâh-ı mezkûr gurrelerinden olmak üzere tarafımızdan voyvoda nasb ve tayin olunmağla terfiye-i ibâd reaya ve tanzim-i umûr-ı kâffe-i berâyada sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin kemal-i dikkat ve ihtimam ve her bir umûr ve dava-yı şer'-i şerife mutabık rû'yet ve hilaf-ı şer' kimesnenin ednâ mertebe rencide olmasına ruhsat ve cevaz göstermeyüb ber mutad voyvodalık mezbûr müşaheresini tarafımıza îsal ve teslime mezîd-i sa'y ü ihtimam eylemeniz bâbında tarafımızdan işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere cümleiniz ittifâk-arâ ile müceb-i tezkre ile amel eyleyesiz.

Fî gurre-i DA sene 189

El-hâc Mehmed ...

Mütesellim-i Haleb

29-52

Ali Beşe ibni İbrahim'in terekesi

Medîne-i Antakyada Dört Ayak Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Ali Beşe ibni İbrahim'in veraseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Mehmed ile li-ebeveyn kız karındaşı Haticeye ve validesi Zeyneb Hatuna münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağıyla verese-i merkûmun iltimasıyla taraf-ı şer'-den tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî 12 DA sene 189

Cinsi	Miktarı	Değeri Gr.	Para
Kırmızı döşek	2	10,75	3
Müstamel kumaş yorgan	2	10,5	
Kumaş yasdık ve çarşeb	1,1	4,5	1
Müstamel tüfenk	1	7,75	
Köhne beyaz entari, gömlek, yemeni	1,1,1	2	5
Müstamel Trablus kuşağı	1	22,5	
Mürkabiye entari	1	1,5	1
Cedid kutnı entari	1	5	1
Cedid çuka ve köhne beneş	1,1	5,5	5
Müstamel çuka şalvar ve cebe	1,1	7,5	3
Çuka beneş	1	5,5	

Kırmızı atlas libade	1	9,5	5
Müstamel kuşak	1	6,5	1
Köhne fes ve ayak ve yemeni	1,1		32
Tüfenk namlusu	1	4,5	
Salah ve bıçak	1,1	3,75	
Cedid gömlek	1	3,5	5
İşli makrama	1	1,5	5
Don ve uçkur	1,1	3,5	8
İşli atlaz kese	1	2	
Keven	8	17	5
Ve sahan			20
Cehre ve köhne satıl ve fincan	1,1,5	2,75	6
Hamak ... kantar		30	
Deri	3	1	
Kösele	11	11	
Mahalle-i mezbûrede sakin olduğu kera menziline üç bâb mesken		50	
Der-zimmet Verdi kızı Aişe		3,5	
Cem'an		444	1

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin	20
Resm-i kısmet	11
Kâtibiye ve irsâliye	2
Çukadariye	2
Hüddâmiye	1,5
Emniye	1,5
İhzâriye	1
Dellâliye ve masraf	3,5
Cem'an yalnız kırk üç guruşdur	43

Sahhü'l-bâkî yalnız dört yüz bir guruşdur 401 2 para

	Guruş	Para
Hisse-i zevce-i merkûme Fatıma	92	22
Hisse-i zevce-i ahte'l-mezbûre Hatice	185	4
Hisse-i ümmü'l-mezbûre Zeyneb	123	16

30-53

Ali bin el-hâc Ahmet'in Bağdadiye karyesinde bulunan tut bahçesine el-hâc Ebu Bekir Paşa'nın haksız yere müdahalesi hakkında

Düstur-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihamû'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâlâ ve kudvetü'n-nevvâbü'l-müşri'in Antakya kazasında nâibü'ş-şer olan mevlânâ zîdet mecdehu tevkî-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-hâc Ahmed zîde ilme ... sūdde-i saâdetime mektub gönderüb Medîne-i Antakya sakinlerinden Ali bin el-hâc Ahmed nam kimesne meclis-i şer'a varub evladiyet ve meşrutiyet üzre yedinde olan vakfiye mamul-bihâ mücebinece tasarrufunda olan kaza-i mezbûre tabi Bağdadiye nam karye toprağında vaki malumü'l-hudud bir kıta tut bağçesinde bi hasebü'ş-şer' âherin alakası yoğiken Antakya sakinlerinden mîr-i mîrandan el-hâc Ebu Bekir paşa bin müteveffâ Ahmed Paşa yüz seksen senesinde cebren zabt ve tasarruf itmekle merkûmun mârû'z-zikr tut bağçesi ber-müceb-i vakfiye kendüye alıvirilüb zabt ve tasarruf itdirilmek bâbında vâki-i hâli hükm-i hümayûnum virilmek ricasına arz eylediği ecluden mahallinde yedlerinde olan senedât-ı şer'iyelere nazar-ı birle şer'le görilüb ihkak-ı hak olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi paşa-i merkûmun vekil-i şer'îsini mahallinde meclis-i şer'a ihzar ve bununla terâfi-i şer' ve mukaddemâ bir defa şer'le görilüb fasl olunmayan ahvallerin tamam-ı hak ve adl üzre mukayyed ve vakfiye-i mamul-bihâ ve yedlerinde olan senedâtlarına nazar idüb göresiz ilam olundığı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kadimle amle idüb dahi madam ki zikr olunan tut bağçesi paşa-i merkûmun mülk-i meşruası ... hilaf-ı şer'-i şerif ve bi gayr-ı hak fuzûli zabt eylediği vakıf bağçesine ba'de's-sübût hükm idüb alıvirüb yedinde olan vakfiye-i mamul-bihâ mücebinece vakfiyet üzre buna zabt ve tasarruf itdirdesiz min ba'de şer'-i şerif ve senedât-ı şer'îye ve emr-i hümayûnuma muhalefet kimesneye iş itdirmeyüb husus-ı mezbûr için dahi emrim varımlu eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri-i recebü'l-ferd sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

30-54

İsmail Ağa'nın Antakya voyvodası olarak tayini hakkında

Şeriat-şîâr faziletlü Antakya kadısı faziletlü Efendi zîde fazlehu mefâhirü'l-ulemai'l-kirâm faziletlü müfti Efendi ve ulema Efendiler zîdef fezâilühüm ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân yeniçeri serdarı ser-tunâ-yı izzetlü Fethullah Ağa zîde mecdehû ve kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân voyvodası İzzetlü İsmail Ağa zîde kadrehû ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân kâtibzâde izzetlü el-hâc Süleyman Ağa ve ağvât ve iş erleri zîde kadre inhâ olunur ki bu esnâ-yı meserretnümâ-yı meyâmin ... eyâlet-i Haleb avâtıf-ı aliye-i cihandâriden Kars muhafızı vezir ... devletlü izzetlü veliyyünniam İzzet Ahmed Paşa Efendimize işbu bin yüz seksen dokuz senesi mâh-ı şevvâli'l-mükerremın altıncı gününde tevcih ve inayet buyrulub mütesellimin umur-ı uhde-i acizânemize tefviz buyruldığı bu defa mûmzâ irsâl olunan suret-i evâmîr-i aliyyeden olmakdan nâşi hala voyvoda olan kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân mûmâ-ileyh İsmail Ağa zîde kadrehu her halde mücerrebü'l-etvâr ve fihâr-ı kâffe olduğına binaen voyvodalık mezbûr kemâkân uhdesine ibka olunub sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bu defa uhdene ibkâ olunan voyvodalık mezbûr umurını sadakat ve istikamet ile rû'yet ve her bir umurını şer'-i şerife tatbik iderek zabt ü rabt ve vedia ... olan reaya fukarasının mgayir-i şer' rencidesine cevaz göstermeyüb terfiye-i ahaliye dikkat ve ihtimam ve ber mutad iktiza iden müşâheresinin tarih-i mezbûrdan tarafımıza îsâline mezîd-i sa'y eylemek içün işbu tezkere tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallahu teâlâ vusûlünde gerektir ki cümle ile hüsn-i ittifak iderek husus-ı mezkûre ... dâmen-i gayret idüb müceb-i tezkeremizle amle ve kıyâm eylesin fi 3 D sene 1189

El-hâc Mehmed

... mütesellim-i Haleb

31-55

El-hac Mehmet'in Halep'e mütesellim tayin edilmesi hakkında

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keîâm eyâlet-i Halebde vaki kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki Haleb eyaleti işbu sene-i mübâreke şevvalü'l-muazzamın altıncı günü ... Kars muhafızı düstur-ı mükerrem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim İzzet Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle avâtıf-ı aliye-i şâhânemden tevcih ve ihsan-ı mülûkânem olub müşârûn ileyhin ... eyalet-i Halebe zabt ü rabte muktedir reayaya bir müstakim lâbüd ve muktezî olduğına binaen kudvetü'l-

emâcidü ve'l-âyân el-hâc Mehmed ... zîde mecdehu mütesellim nasb ve cânib-i müşarün ileyhe râci' olan tayyârât ve aidât tarih-i mezbûrdan ahz ü kabzına me'mur teslim itdirilüb mütesellimliği umûrına âharı dahl ve taarruz itdirilmemek bâbında emr-i şerifim sudûrını hâcegân-ı divan-ı hümayûnumla sâbıkan tophâne-i âmirem nâzırı olub müşarün ileyhın kapu kethüdası olan kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân Ahmed zîde mecde arz-ı hal istid'â itmekle vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak fermanım olmağın imdi siz ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhim siz mütesellimin merkûmı müşarün ileyhın vusûlüne dek tarih-i mezkûrdan mûmâ-ileyhe zabt ve müşarün ileyh tarafına râci' olan tayyârât ve aidât kabzına me'mura teslim eylemek üzre ahz itdirüb mütesellimliği umûrına âharı dahl taarruz itdirilmemek bâbında işbu fermân-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki vech-i meşrûh üzre şerefyâfta-i sūdûr olan ferman vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimşn mazmûn-ı ... makrûnla âmil olası söyle bilesiz alâmet-i şeirfe itimad kılasız tahrîren fî evâil-i şevvâlü'l-muazzam sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

kostantiniyye el-mahrusa

31-56

Halep Mütesellimliğinin İzzet Ahmet Paşa'ya verilmesi hakkında

Şeriat-şîâr fazilet ... Antakya Kadısı faziletli ... Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-ulemâi'l-kirâm faziletli müfti Efendi ve ulemâ Efendiler zîdet fezâielehüm ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân yeniçeri serdarı ser tunâyı izzetli Fethullah Ağa zîde mecde ve kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân voyvodası İzzetli İsmail Ağa ve Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa zîdet kadrehümâ ve ağvât-ı sâire ve iş erleri inhâ olunur ki ber-muktezâ-yı takdir cenab-ı hüda-yı olan belde-i tayyibe şebhâda vuku bulan keyfiyet-i hal mûcebetü'l-melâl hasebiyle ... ilâhiyeden zuhûr ... fatihiye nekrân iken işbu bin yüz seksen dokuz senesi mâh-ı şevvâli'l-mükerrermin altıncı gününden eyalet-i Halep Kars muhafızı vezir-i mükerrer devletli izzetli veliyyü'n-niam İzzet Ahmed Paşa Efendimiz hazretlerine tevcih ve inayet buyrulub vakt-i şerif-i meymenet rediflerine değin mütesellimlik umûrı muhtar-ı kâffe tahsis olunmasını hâvî bir kıta öteden berü vülât-ı izâm Efendilerimize aidâtdan hazariyenin kiste'l-yevm hesabı tebeyyüni muhavver bir kıta emr-i celilü's-şân işbu mâh-ı zi'l-hicce-i şerifin üçüncü günü devlet-i aliye ebedü'l-istimrârdan şerefefzâr-ı vürûd idüb idare-i umûr-ı mütesellimlik mezbûr marifet-i şer' ve cümle ittifak ve istisvâbıyla uhde-i âcizânemize tefvîz olundığı malumunuz olmak için şerefvürûd iden evâmir-i eliyenin mûmzâ suretleri irsâl olunmakla cümleye ilan ve işâat ve vedika cenab-ı hâlik-ı ebrâya? olan reaya fukaranın refih-i hâl ve âsude balerine kemal-i ihtimal eylemeniz bâbında tarfımızdan iş bu tezkere tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuştur

inşaallahu teâlâ vusûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzre husus-ı mezkûru ilan ve işâat ve mûceb-i tezkremiz ile amel ve kıyâm eylesiz fî 3 D sene 189

El-hâc Mehmed

Ser ... Mütesellim-i Haleb

31-57

Halep eyaleti imdad-ı hazariye vergisinin alınması hakkında

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakin râfiü'l-melâmü's-şeriate ve'd-dîn vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtaz-ı bimezîd-i inâyetü'l-muîn Mevlânâ Hakeb Kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ve meâdinü'l-fazl-ı ve'l-keâm eyalet-i Halebde vaki sâir kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki Haleb eyaleti bin yüz seksen dokuz senesi şevvalinin altıncı gününden avâtıf-ı aliye-i husrevânemden düstur-ı mükerrrem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim İzzet Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâleye tevcih ve ihsanım olmağla eyâlet-i mezbûrede vâki kazâlardan ... vakitlerde senede iki taksit ile vali için virile gelen imdâd-ı hazariyeden teveccühât-ı tarihden

Sayfa 32

Kıste'l-yevm hesab üzre hissesine isabet iden her ne ise şurût-ı ... mûcebince lazım gelenlerden tamamen tahsil ve müşarûn ileyh tarafından kabzına me'mura eda ve teslim itdirilmek bâbında emr-i şerifim sudûrını vezir-i müşarûn ileyhın kapu kethüdası olan hâcegân-ı dîvân-ı hümayyunumdan tophâne nazırı Ahmed zîde mecdehu bâ-arz-ı hal istidâ ve divan-ı hümayûnumda mahfuz ve tevcihât ve hazariye ... defterlerine müracaat olundukda eyalet-i mezkûre ber-vech-i meşruh tarih-i merkûmdan müşarûn ileyhe tevcih olduğu mukayyed ve Haleb eyaletinde vaki kazalardan seferi vakitlerde Haleb valilerine hadd-i itidal üzre virile gelen hazariye her ne ise senede iki taksit ile virile deyû mukayyed olub ve hazariyede dört sene gurre-i muharrem itibar olunmağla azl ve nasb vukuunda halef ve selef herkes tevcihi tarihinden kıste'l-yevm hesabı üzre hissesine isabet ideni ahz ve kabz eylemek şurût-ı hazariyeden idüğü tahrîr olunmağla şurût mûcebince amel olunmak bâbında fermanım olmağın imdi siz ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz Haleb eyaletinde vaki kazalardan vali için senede iki taksit ile hadd-i itidal üzre virile gelen imdad-ı hazariyeden sene-i merkûma mahsuben hala eyalet-i merkûme valisi vezir-i müşarûn ileyhın tevcihi tarihden kıste'l-yevm hesabı üzre hissesine isabet iden hazariye akçesi selefi zimmetine geçmiş ise selefdan ve eğer ahali zimmetlerinde ise her senede ahaliden mükerrer hazariye tahsilindne hazar olunarak cümle marifeti ve marifet-i şer'le şurût-ı hazariye mûcebince teallül ve muhalefet itdirilmek bâbında ferman-ı âlî şânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i

meşrûh üzre şerefyaft-e sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itaat makrûneyle âmil olub hilafından begâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâil-i şehri şevvalil mükerrerem sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

32-58

Karyelerini bırakarak başka yerlere gidenlerin yerlerine dönmeleri hakkında

Şeri'at-şîâr faziletvesâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-ulemâi'l-kirâm faziletli müfti Efendi ve ulema Efendiler zîdet fezâilehüm ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-âyân yeniçeri serdarı sertuna-yı İzzetli Fethullah Ağa ve voyvoda izzetli İsmail Ağa zîde mecdehümâ ve kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân tahsildar el-hâc Süleyman Ağa zîde kadrehû ve ağvât ve iş erleri inhâ olunur ki Halebü's-şehbâda dazâde mefâhir-i mevâl-i izâm zevi'l-ihtirâm faziletli mehabetli Mehmed Efendi hazretlerinin Antakya ve Kusayr kazalarında vaki keşkenid ve ... ve Suriye ve sâir kurâları ahalileri bazı duyûn ve esbâb ve vuku bulan keyfiyet ve ızdırabdan karyelerin terk ve mahal-i âhara perişan ve henüz mezruâta iltifat itmedikleri ve her bir eşkalleri pismande hazîz ... ve hengâm-ı derkaş ve ziraatları güzrân olmak üzre olduğu hasebiyle emvâl-i mîrilerinin tatiline illet-i müstakile olacağı bedîd olub reaya-yı kuryâ-yı mezkûrun her kangı mahallere rahlet itmişler ise karyelerine avdetleri hususa ve ma'dâ zâlik erbab-ı duyûnlarına muktezâ-yı vakt ü hale göre her nesene vırmeğe liyakat ve iktidarları olmayub vakt-i mevcuda değin mehl-i şer'iyile ihmallerine cümleliz bi'l-ittifak sa'y ü ihtimam ve bir ferdi gerü kalmamak vechiyle karyelerine cem' ü umûr u hususlarına tekayyüd itmeleri cihetine ... tâb ü tâkât ve her halde himâyet ve sıyânelerine riayet ve dikkat-i tâm eylemeniz için tarafımızdan işbu tezkere isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallahu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre ahali-i kurâ-i mezkûrenin kurâlarına avdetlerine sa'y ü tâm ve erbab-ı duyûnları vakt-i mevcûdâtiyeye değin mehl-i şer'iyile ârâm itdirilmeğe mezîd-i ihtimam idüb müceb-i tezkeremiz ile amel ve kıyam eyleyesiz vessalam fî 19 D sene 189

el-hâc Mehmed ... ve mütesellim-i
Haleb

33-59

Rakiye binti el-hâc Yusuf Ağa'nın terekesi

Medîne-i Antakyada Tut Mahallesinde sakine iken bundan akdem vefat iden Rakiye binti el-hâc Yusuf Ağanın veraseti zevci el-hâc Hüseyin Efendi ibni Mehmed beğ ile validesi Hatice binti el-hâc Aliye ve Sadrî sağır oğulları Mehmed Salih ve Halile ve sağîre kızı Hacere

münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mebura iltimaslarıyla tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer' iye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffîye-i merkûme defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü't-sâbi' ve'l-'ısrîn min zilhicce-i şerife lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Müstamel mortellide kıl cebe kakum kürek		17
Şeritli karser katife cebe	1	30
Şerit		5,5
Şeritli ve işleme şal cebe	1,1	22
Müstamel mor telli entari		11
Müstamel kırmızı zerli entari	1	10
Beyaz çiçekli entari	1	5,5
Setrañç mısır çarşebi	1	5,5
Köhne yeşil telli libade ve mor atlas entari ve siyah tülband	1	5
Müstamel karmez çuka makad	3	10
Hamam fotası havlı ve bağdad ve işleme ve beyaz boğça ...	3,1,1,1,1	12
Sim kuşak ve kolan	2,2	30
Altun meşale	1	15
İncülü altun zerh	1	35
Simlü titre ve yek iğnesi	3	1,5
Altun hatem ve yüzük ve küpe aded	1,1,3	15
Müstamel bilecek yastığı	11	22
Müstamel yorgan ve döşek	5,5	25
Ayak donı	3	10
Zar ve bece ve yeşmak	1,1,1	5
Mehr-i muahhar der zimmet-i zevc-i mûmâ-ileyh		200
Yekün 511 yalnız beş yüz on bir guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Bera-yı Resm-i kısmet	12 üç rub

Çukadariye	3
Hüddâmiye	2
Kâtibiye ve irsâliye	3
Emniye	1,5
İhzâriye	1
Kaydiye-i defter	0,5
Cem'an yalnız yimi dört guruşdur	24

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız dört yüz seksen yedi guruşdur 487

	Guruş	Akçe
Hisse-i zevci'l- merkûm	121, üç rub	
Hisse-i ümmü'l-mezbûre	81	20
Hisse-i ibni'l-merkûm	113,5	16
Diğer Hisse-i ibni'l-merkûm	113,5	16
Hisse-i binti'l-mezbûre	56, üç rub	8

60

Cinan binti Turtan el-hâc Mehmed Ağa'nın terekesi

Medîne-i Antakyada Dört ayak Mahallesinde sakine iken bundan akdem vefat iden Cinan binti Turtan el-hâc Mehmed Ağanın veraseti zevci es-seyyid Osman Çelebi ibni Ömer öfend ile sadriye-i kebîre kızı Atike binti Ahmede ve sağıre kızı Emineye li ebeveyn kız karındaşları Zeyneb ve Safiye ve Ümmühani hatunlara münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbure iltimaslarıyla tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffîye-i mezbure defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü's-sâdis 'aşer min zilhicce-i şerife lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Şekke muhita yaldız altunu aded	23	103,5
Şekke muhita İslambol nısfıyesi altun	4	6
Mısır nısfıyesi altunı	6	8,5
Kebîr mısır altun	18	49,5
Kostantiniye altunı	1	3,5
Altun zırh mankal	14	56

Sim kuşak mea kolan derm	40	10
Döndulda incü ve islambol ve mır miskal nısfıyeleri	2,5,2	11
Altun küpe çift miskal	1	5, 1 sülüs
Kundaklı nısfıyesi ve islambol ve mısır ve yaldız altunı	2,1,1,1	9, üç rub 5 para
Lohda yaldız ve mısır ve islambol altunı	1,1,1	10
Saç bağında kebi altun ve islambol ve mısır nısfıyeleri	2,4,1,1	13, 5 para
Şeke parası ve ribat ve depelik		90
İşleme havlı	1	5
Karmez tellide kakum cebe kürk	1	22
Mor işleme şal entari	1	10
Cedid çiçeklü entari	1	10
Merkabi beyaz entari	1	5
Şalı cebe ve yeşil boğça ve bağdad boğçası	1,1,1	6
Gömlek ve köhne karmez ayak donı	2,1	3
Yemeni	2	2
Karmez döşek	6	30
Kumaş yorgan ve (silik)	6,1	30
Müstamel bilecek yasdığı ve yan şiltesi ve köhne çuka makad	13,3,3	50
Kilim aded	3	10
Sağır yasdık ve minder	2,4	3
Çarşeb fota ve peştamal ve karmez beştamal ve havlı ve halı ve seccade ve hamam leğencesi ve kil leğencesi	2,1,3,1,1,1,1,1,1	11
Köhne zar ve bece	1,1	3
Kabaklı sahan ve mürettebâtı ve akık tas ve hoşab tası	7,3,1,3	15
Defa hoşab tası ve sahan ve su tası ve sağır teb ve leğence ve (silik) ve kahve ıbrığı ve meşrebe	4,3,1,2,1, ... , 7,1	6
Şamdan ve ayine naleyn (çift)	1,1, 1	1,5
Sim zarf ve fincan ve billur meşrebe ve gülâbdan	3,15,1,1,	6
Fes ve yemeni ve sepet	1,1	2,5

kazgan ve yencere mürettebâtı sağır (silik)	1,4, silik	12
Lakın ve kebîr leğence ve sini kebîr ve sağır kürek ve kefgir ve tabe ve kebîr tas ve sahan	1,4,2,1,1,1,1,2	30
Mehr-i muahhar der zimmet-i zevc-i mezbur		5
Mahalle-i mezburede vaki (silik) sakine olduğu menzil		1000
Aynablik havlısında kera menzili ve dört ayak Mahallesinde neccar havlısında kera menzili		150
Yekün yalnız bin sekiz yüz altmış dokuz buçuk guruş üç paradır		1869,5 3 para

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Bera-yı Resm-i kısmet	46,5
Kâtibiye ve irsâliye	5
Hüddâmiye	5
Çukadariye	5
Emniye	5
İhzâriye	4
Kaydiye-i defter	1
Cem'an yalnız yetmiş buçuk guruşdur	70,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız bin yedi yüz doksan dokuz guruş üç paradır
1799 3 para

	Guruş	Akçe
Hisse-i zevci'l- merkûm	449, üç rub	2
Hisse-i binti'l-mezbûre Atike	599, 27 para	2
Hisse-i binti'l-mezbûre Emine	599, 27 para	2
Hisse-i ahte'l-mezbûre Zeyneb	49, üç rub	9
Hisse-i ahte'l-mezbûre Safiye	49, üç rub	9
Hisse-i ahte'l-mezbûre Ümmühani	49, üç rub	9

34-61

Menzillerde yapılacak işler hakkında

Düsturûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfehhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümeahhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Üsküdardan Anadolu'nun sağ kolı yemîn ü yesârıyla nihayetine varınca yol üzerinde vaki vüzerâ-yı 'izâm edâmallâhu teâlâ iclâlelehüm ve azamü'l-ümerâi'l-kirâm ... ve'l-ihtirâm ashab ve'l-ihtişâm el-mahsun-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kiâmım (silik) beğler dâme ikbâlelehüm akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn meâdinü'l-fezâil-i ve'l-yakîn râfiu i'lâmü's-şerîa ve'd-dîn vârisü'l-'ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtasûn-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melik-i mevâlî-i 'izâm zîdet fezâilehüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil-i ve'l-keâm kadılar ve nâibler zîde fezâilehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüda erleri

Sayfa 35

Ve yeniçeri serdarları ve ayân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki memâlik-i mahrûsemde vaki menâzilin aliyyüdevam ve hüsn-i nizam üzre imal ve idarelerin kazaların ayan ve ahalilerinin menzillerine uhde ihtimamları olmakdan nâşi her kazanın ayan ve ahalisi menzillerinin müstevfî bargirlerini ve makûlatlarıçün iktiza iden zehâyir ve levâzım-ı sâire ve hademesi vakt ü zamanıyla tehiye ve mevcut itdirilmek ve beher sene ibtidâ-yı rûz-ı hızırda cümlelerin marifeti ve ittifakıyla huzur-ı şer'de mutemed-i aleyh kefilleri ahz olunarak muhtarları olan kârküzâr ve kavi'l-iktidar kimesneler menzilci nasb ve tayin ve mukavele olunan mesarif-i imdadiyelerin tamamen eda ve teslim ve müddet-i malumlarında umûr-ı mühimme-i müstacele ile mürur ve ubur iden ulakların bir neferi avk ve te'hîr itdirilmeyüb savb-ı me'murelerine serian azimetleri lazıme-i hal olmakdan nâşi Anadolu'nun sağ kolı menazilinin nizamları muhtal ve mürûr iden ulakla menzilhânede beyhûde meks eylediklerinden umûr-ı mühimmenin te'hîrine illet olsukları vâsıl-ı sem'-i hümayûnum olmağla nizamı ... ayan taifesinin celb-i menfaat ve ... dest olanlardan müflis makulesi menzilci nasb-i canib-i mîriden ve gerek memleketden aid olanı kendüleri ekel itmekle fîmâ ba'de memâlik-i mahrûseme menzilcilerinin hüsn-i nizam üzre rû'yet ve idare-i aliyyem taalluk itmekle Anadolu'nun sağ kolunda menazilde muhtal nizam olanlar marifet-i şer ve cümle marifetiyle mücerrebü'l-etvâr menzilci nasb ve mürûr iden ulaklara tüvan ve bargir ve zehâyir ve surcılar tedarik ve intizar ile tevekkuf itdirmeyüb yarar kılavuzlar koşub âmin ve sâlimsavb-ı me'mura îsâl olunmak fermanım olmağın tenbih ve te'kidî hâvî işbu emr-i celilü'l-kadr sadr-ı azam çukadarlarından ... irsâl olunmuşdur deyû bin yüz seksen dokuz senesi tarihiyle müverrah emr-i âlî vürûd ve zuhûr itmiştir fi gurre-i m sene 1190

Mûcebince sadr-ı azam Efendimiz hazretlerinin mektub-ı âlîleri ve Haleb mütesellimi Ağa hazretlerinin tezkeresi vürûd itmiştir ki

35-62

Antakya ihtisabı mukataasının Ali Ağa'ya verilmesi hakkında

Hass-ı pâdişâh-ı âlempenâh ... teâlâ hilafete ve ibkâ

Mahsul

Resm-i ... Antakya

.....

...

...

Yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk guruşdur

Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali Ağa zîde kadrehu divan-ı hazine-i Halebde arz-ı hal idüb mazmûnunda Haleb muhassıllığı dimosatı aklamından Antakya ihtisabı mahsulatı ve mukataası işbu bin yüz seksen dokuz senesi şevvali'l-imûkerreminin on üçüncü gününden bir sene-i kâmile tamamına dek zabt eylemek üzre yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk guruş asıl mal ve mal-ı zam ve kalemiye-i zam meal hâk mal-ı maktua-i mezburun hal-i malı kayd olunmasın iltimaz itmeğin hazine-i Halebde mahfuz olan dîmosât defterlerine nazar olundukda mahsul-i resm-i mukataa-i mezburun asıl malı bin dokuz yüz kırk sekiz guruş ... be ibtida-yı zabtı dahi mâh-ı şevvâli'l-mûkerreminin on üçüncü gününden mestur ve mukayyed olduğu mukataa-i merkûma işbu bin yüz seksen dokuz senesi mâh-ı şevvâli'l-mûkerreminin on üçüncü gününden merkûmun uhdesine kayd ve mal iltizamı olan mezburun beş yüz guruş ber-vech-i peşin ve kusur kalan meblağı dahi mâh-ı zilkade

Sayfa 36

Mâh-ı zilkade ve zilhicce ve muharremi aylarında devr ve ... onar guruş eda ve mâh-ı zaferde üç yüz on guruş eda ve mâh-ı rebiülevvel ve rebiül âhir ve cemadel evvel aylarında ikişer yüz altışar guruş eda ve mâh-ı cemadil âhirde iki yüz altı buçuk guruş eda eylemek üzre mamul bâ-temessük virmekle merkûmun uhdesine kayd olunub kabul eylediği ecluden şartname virmekle mûcebince zabtıçün Antakya kadısı Efendiye hitaben dîvan tezkeresine yazılan fî 13 L sene 1189

36-63

Antakya Penbe mukataasının Ali Ağa'ya verilmesi hakkında

Kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madinü'l-fazl ve'l-keîâm Antakya kadısı Efendi zîde fazlehû tezkere-i divan varıcak malum ola ki işbu bin yüz seksen dokuz senesine mahsub ve ibtidâ-yı zabtı sene-i mezkûrenin mâh-ı şevvâli'l-mükerreminin on üçüncü gününden olup Haleb muhassıllığı dimasâtından olan ... nefsi-i Antakya mukataası sene-i sâbika mâl-ı mîrîsiyle müceddeden alacak olan resm-i tamğa-yı kerbâs penbe maktuasını işbu Dârende-i teskere-i divan kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Ali Ağa zîde kadreye nef' ü harb kabulüyle deruhde ve iltizam olunub yedine virilen şartname ve şurûtı üzere ... edasıçün Haleb hazinesine mamul be memhûr deyn temessüki virmekle temessüki hıfz olunub mutad üzre mukataa-i mezbureyi zabt ü rabt eylemek için işbu divan tezkeresi tahrîr olunub gönderilmiştir inşaallahu teâlâ vusûlünde gerekdir ki mukataa-i mezkûreyi ve müceddeden ilhak olan resm-i tamgayı kirbas penbe maktuasını tarih-i mezkûrdan zabt ü rabt ve taraf-ı mîriye aid olan rusûmât-ı âdiyesin ahz ve kabz itdirmekde nezaret ve yüz guruşdan ziyade vaki olan beytü'l-mâl tarafımızdan zabt olunmak mutad kadim olmağın ol makule vaki olan beytü'l-mâl tarafımızdan zabt olunmak üzre mezburi müdahale itdirmeyüb taraf-ı beytü'l-mâlî sıyânet ve müceb-i tezkere-i divanla hareket eylesiz fi 13 L sene 1189

be-medîne-i Haleb-i mahrûse

36-64

Caferîzâde Mehmed Efendi'nin terekesinin sayımı hakkında

Kudvetü'l-kuzâti'l-müteşerri'in Antakya kadısı Efendi Mevlânâ zîde ilme tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki kaza-yı mezbur sükkânından iken bundan akdem vefat iden Caferîzâde Mehmed Efendi nâm müteveffânın terekesi tahrîri mevâdd-ı mahsusuna kısmeti-i askeriyeden olmağla tahrîri hususı a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fuzelâi'l-mütevîr'in mütenevvii'l-fazl ve'l-yakîn ... müşkilâti't-dîne halâlül-mufasssalâtü'l-yakîne miftâhü'l-künûzu'l-hakâyık misbâh-i rumûzü'l-dakîk el muhtas-ı bisanûfi avâtıfı'l-melikü'l- a'lâ bi'l-fi'il Anadolu kadılarım olan Mevlânâ Molla Cefâzâde-i hak edâmallâhu teâlâ fezâile tarafından sana tefviz ve sipariş ve çukadarlarından işbu Dârende-i fermân-ı hümayûn kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân zîde kadrehû tayin olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki müteveffâ-yı mezburun gerek Medîne-i mezburede mevcut terekesi ve gerek etraf-ı kazalarda bulunan emlakını tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-ser'îye tevzi ve taksim ve nasb-ı vasi ve husus-ı mezbura müteallaka deâvîlerin rû'yet ve iktizâ iden ... şer'iyelerine dahi tahrîr ve ita ve resm-i kısmetinin humsını ba'de'l-ihrâc ve ma'dâ hâsıl olan rûsûmâtı çukadar-ı merkûma teslim ve taraflarına irsâl ve îsâl eylemek için müşârün ileyhin tarafından virilen memhûr ... mektub virilmekle ber-müceb-i mektub amel olunmak fermanım olmuştur

buyurdum ki hükm-i şerifimle çukadar-ı merkûm vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim müşârün ileyhın mektubı mücebince amel ve hareket idüb rıza ve cevaz göstermeyüb mazmûn-ı emr-i şerifimle amel olasın şöyle bileler ve alâmet-i şerife itimad kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehri-i zilkade lisene tis‘a ve semânîn ve miete ve elf

be-makâme Kostantiniyye

Mücebince müşârün ileyh devletlü izzetlü veliyyü’n-niam Efendimiz Molla Caferizâde-i hak Efendimiz hazretlerinin mühürlü mektubı zuhûr itmiştir.

37-65

Hanife Hatun’un boyacı taifesinden Mustafa adlı kişiden alacak talebi

Medîne-i Antakya mahallâtından Sükkâkîn Mahallesi sakinlerinden zâtı ta‘rifü’ş-şer‘î ile muarriife Hanife binti Mehmed nam hatun meclis-i şer‘i şerif-i enverde Medîne-i mezbure ahalisinden boyacı taifesinden el-hâc Mustafa nam kimesne mahzarında takrir-i kelim ve ifade-i meram idüb zevc-i dahilim olub mahalle-i mezburede sakin iken müddet-i seferiler âhir diyara gidüb hayatı ve memâtı malum olmayan zevcim mezbur Mehmed bin el-hâc Paşanın merkûm el-hâc Mustafa yed ve zimmetinde kırk gurusı hakkı olub ve ben eşedd ihtiyac ile nafaka-i kisveye muhtac olmağla ba‘de’s-sual zevcim gâib-i mezburun malından merkûm el-hâc Mustafa meblağ-ı mezbur kırk gurusı ve mezbure Hanifeye gâib-i mezburun zevce-i menkûhesi olduğına mukırr e muterif olmağla hâkim-i muvakkı-i sadr-ı kitab tûbâ lehu hüsn-meâb Efendi hazretleri dahi tarih-i cihet-i mezburdan beher yevm beşer para nafaka farz ve takdir ve merkûm el-hâc Mustafadan ahz ü kabzına ve nafaka maruzasına harc ve sarfa mezbure Hanife hatuna izn virilmeğın mâ vaka‘ bi’t-taleb ketb olundı tahrîren fî el-yevmü’t-tâsi‘ ‘aşer min şehri-i zilkade lisene tis‘a ve semânîn ve mie ve elf

Şuhûdü’l-hâl

... kâtib-i mahkeme el-hâc Halil Efendi

Tûsivî Mustafa Efendi Katib-i mahkeme

Emin Ağa ibni Şerifüddin

Emin Ağa bin el-hâc İsmail

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah

37-66

İsmail Ağa’nın Antakya voyvodası olarak tayini hakkında

Şeri‘at-şîâr faziletvesâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân ayân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki işbu bin yüz doksan senesi mâh-ı

muharreminin dördüncü günü Haleb kâim makâmılgı uhdemize tahvil olunmağla binâen aleyh tarafımızdan Antakya voyvodalığı müstakimü'l-etvâr kimesneye tefviz itmek muktezî olduğından işbu dârende-i tezkere voyvoda-i sâbık kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân İsmail Ağa zîde kadreyi kemâkân voyvoda ibkâ ve tarafımızdan gurre-i muharremden uhdesine tefvîz olumağın gerekdir ki cümlelerin sa'y ü ihtimamı mûmâ-ileyh hakkında bî kusur masruf ve voyvoda-i mûmâ-ileyhe dahi ahali ve fukara-yı raiyetin himayet ve sıyânetlerinde kıyam ve bezl ü sa'y ü imkan idüb hilaf-ı şer'-i şerif vad' ü hareket itmemek üzere voyvodalığı ihtimam ve kıyam eylemesi için işbu zabıt tezkeresi tahrîr ve isdâr ve irsâl olunmuşdur inşaallahu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere voyvodalık umûrunda kemâ fi'l-evvel kıyam ve ihtimam eyleyüb müceb-i tezkeremiz ile âmil olasıf fi 10 M sene 190

Ebu Bekir

Ser ... kâim makâm-ı vâli-i Haleb

37-67

1090 senesine mahsuben alınacka İmdad-ı Hazariye vergisi hakkında

Akzâ kuzâtı'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeriyete ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtaz-ı bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Haleb kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ayân-ı vilayet zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki eyalet-i Halebde vaki kazalardan vali için sefersiz vakitlerde hadd-i itidal üzere virile gelen imdâd-ı hazariyenin bin yüz doksan senesine mahsuben ... sene gurre-i muharrem itibar olunarak senede iki taksit ile eyalet-i merkûmede vaki kazalara tevzi ve taksim ve yerlû yerinden cem ve tahsil ve hala Haleb valisi düstur-ı mükerrer müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim İzzet Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle tarafından kabza me'mura eda ve teslim olunmak fermanım olmağın işbu emr-i şerifim isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki Mevlânâ ve âyân-ı mûmâ-ileyhim siz eyalet-i merkûmeden vali için sefersiz vakitlerde hadd-i itidal üzere virile gelen imdad-ı hazariye bin doksan senesine mahsuben ... gurre-i muharrem itibar olunarak senede iki taksit ve beher taksiti vakt ü zamanıyla eyalet-i mezburede vaki kazalar ahaliilerine cümle marifeti ve marifet-i şer'le tevzi ve taksim ve yerlû yerinden cem' ve tahsil ve vezir-i müşarûn ileyh tarafından kabzına me'mura eda ve teslime ihtimam ve dikkat olunub avk ve te'hirden ve ihmal ve ... den ve kazalara ... üzere mübaşeret irsâliyle ahali-i fukaraya îsâl zulm ve taaddîden ve virilegelen zebâde ve mükerrer akçe tevz ve tahsilden ve mübâşire mütalebesinden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet olunmak bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i

Sayfa 38

Vech-i meşrûh üzre şerefyafta-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittiba ve lazımu'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrunıyla âmil olub hilafından be gayet tehâşi ve mübâadet eylesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i zilkade-i şerife sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

68

1190 senesine mahsuben imdad-ı hazariyenin birinci taksiti hakkında

Şeri'at-şîâr faziletvesâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ser tunâ-yı Fethullah Ağa ve voyvoda-yı Ağa ve âyân ve zâbitân ve iş erleri zîde inhâ olunur ki Haleb valileri vüzerâ-yı izâm Efendiler ... hazerâtının irâdât-ı ayniyelerinden olub işbu bin yüz doksan senesine mahsub olmak üzre eyalet-i Haleb kazalarından ber mûceb-i emr-i âlî iki taksit ile tahsili ferman buyrulan imdâd-ı hazariyeden mutad-ı kadîm üzre kazanız hissesine iktizâ iden meblağın ihraç ve irsâl olunan pusulası mûcebince marifet-i şer ve cümle ahali marifetleriyle taksim ve tevzi ve yerlü yerinden bir an akdemce cem ve tahsil ve mübâşiri marifetiyle tarafımıza îsâl ve teslim itdirmeğe cümleiniz bi'l-ittifak ihtimam-ı tam ... ve ikdam itmeniz için işbu tezkere tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşruh üzre sene-i mezkûre mahsuben hazariye-i merkumun kıst-ı evvelinden kazanız hissesi olan meblağı pusulası mûcebince yerlü yerinden tamamen ve kâmilan marifet-i şer ve cümle marifetiyle cem ve tahsil ve bir saat evvelce serian ve acilen tarafımıza eda ve teslim itdirilmeğe kemal-i dikkat ve ihtimam eyleyüb mûceb-i tezkeremiz ile âmil olasız vessalam fî 7 M sene 1190

Ebu Bekir ser ...

Kâim makâm-ı vali-i Haleb

Kıst-ı evvel-i hazariye kaza-i Antakya ber-mûceb-i ferman-i âlî şân gurre-i sene 1190

Asıl mal 1750

Dehk 175

Harc-ı hazine 87,5

Harc-ı buyruldu 43,75

Tahsildariye 175

2231,25 yalnız iki bin iki yüz otuz bir guruş bir rub'dur fî 6 M sene

1190

69

Mimarizâde el-hâc Ahmed Efendi ibni Hüseyin Efendi'nin terekesi hakkında

Medîne-i Antakyada Cami-i kebîr Mahallesi sakine iken bundan akdem vefat iden Mimarizâde el-hâc Ahmed Efendi ibni Hüseyin Efendinin veraseti zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Meryem binti Mehmed ve Hatice binti ile sulbî kebîr oğulları Molla Hüseyine ve Molla Ali ve (silik) ve Molla Zeynelabidine ve sulbîye-i kebîre kızları Ümmü Gülsüm ve Safiye ve Eşe ve Aişe ve Rakıyeye ve sulbîye-i sağıre kızları (silik) ve Hafize ve Ümmühani ve Miyase ve Haviye münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir olduktan sonra verese-i kibâr-ı merkûm ve sığârın vasileri Haitce talebleriyle tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü'l-hâmis min şehr-i muharrem lisene tis'in ve mie ve elf ...

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Kelam-ı kadîm kütüb-i müteferrika-i mütenevvi'a	4, 150	226,5
Köhne döşek ve yorgan	2,6	20
Köhne yan şiltesi ve çuka	4,1	10
Köhne kilim ve seccâde ve halı	4,1,1	20
Kütahya ...	31	3
Kahve ıbrığı ve fincan ve dibâke ve altun mizanı ve ...	1,5,1,1,1	2,5
Köhne çakşer hokka	1	2
Müstamel alaca entari		8
Köhne kavuk ve sarık	1,1	1
Köhne çuka ferace	1	2
Havan	1	1
Müstamel bez entari	1	2
Köhne nafe kürek beneş ve cebe	1,1	11
Köhne gömlek ve iç ... ve çarşeb ve don	1,1	6
Şamdan ve bakır buhurdan ve iskemle ve değirmen	1,1	2,1 rub
Zeyt yağı dest pirinç	1,5	2
Hınta		8
Burgul	8	8
Un ve çuval ve habiye		5
Kapaklı sahan mürettebatı hoşab tası satıl bakır kazgan tencere aruk sini süzek ve tas ve leğence ve	2,3,1,1,1,1,3,1,1,1	16

sâir		
Hırdavat-ı menzil		10
Mahalle-i mezburede sülüs hisse menzil		200
Müstamel ve köhne kilim	2,1	10
Yan şiltesi mea yüz	2	4
Müstamel ve köhne yorgan	3,2	20
Çit yasdık ve döşek ve çarşeb	4,1,1	7
Köhne seccade ve halı	1	2
Buhurdan, fener ve şamdan ve (silik)	1,1,1,2	5
Sini, kazgan, tencere, mürettebatı, sahan, lakın, leğence, süzek, satıl, ve sâir	1,1,5,2,7,1,1,1	15
Hınta ve burgul ve anbar ...	2,1	34
Zeyt yağı ve havan		3
Hırdavat-ı menzil		20
Deyus Mahallesinde vaki bir bâb menzil		1000
Köpribaşında vaki bir bâb nalbend dükkanı		100
Boyacı Ahles sakin olduğu bir bâb dükkan		30
El-hâc sakin olduğu dükkanın nısf hissesi		50
El-hâc Gülüş sakin olduğu bir bâb dükkan		30
Köpribaşında iki bâb dükkan ...		25
Bedestan çarşuunda bir bâb bakkal dükkanı		40
Ali Kaya sakin olduğu bir bâb dükkan		40
Leblebici el-hâc Feyzi sakin olduğu bir bâb dükkan		45
Yine aşağı çarşusunda bir bâb berber dükkanı		60
Kurbunda bir bâb musataf dükkanı		40
Abacı çarşusunda üç Bâb dükkan		75
Keçeci çarşusunda vaki dört bâb dükkan		150
Boyacı çarşusunda dör tbâb dükkan		400
Semerci Şaban sakin olduğu dükkan		100
Meydanda vaki el-hâc sakin olduğu bir bâb dükkan		200
Kurbında bir bâb sebzevât dükkanının nısfı		100
Çubukcu Zekeriya sakin olduğu bir bâb dükkan		75
Kavakcı Osman Ağa sakin olduğu bir bâb dükkan		75

Terzi Zekeriya sakin olduğı bir bâb dükkan		50
İttisâlinde bir bâb çubukçı dükkanı		50
Kürkçi ittisâlinde yine çubukçı sakin olduğı dükkan		25
Cami-i cedid kurbında bir bâb kahvehâne dükkanı		75
Bir bâb kuyumcı dükkanı		30
Penyeci çarşusunda katırcı oğı sakin olduğı dükkan		100
İdlibli sakin oğı bir bâb dükkan		100
İsmail sakin olduğı bir bâb dükkan		20
Mehmed beğ oğı sakin olduğı bir bâb dükkan		100
Penyeci Ömerin sakin olduğı bir bâb dükkan		100
Molla Said sakin olduğı bir bâb dükkan		75
Kahve derûnunda vaki bir bâb dükkan		25
Kebebcı oğı sakin olduğı bir bâb dükkan		30
Aryan sakin olduğı iki bâb dükkan		60
Kalaycı sakin olduğı bir bâb dükkan		30
İttisâlinde bir bâb bakkal dükkanı		25
Mukabelesinde bir bâb sebzevât dükkanı		40
Sofılar Mahallesinde bir bâb furun dükkanı		50
Penyeci çarşusunda Hüsni ve Ali sakin olduğı iki bâb dükkan		50
Mahallesinde bir bâb kireç dükkanı		20
Soykada bir bâb Atar oğı dükkanı		70
Soykada bir bâb Kahvehâne dükkanı		50
Nalcebasmaz oğı sakin olduğı bir bâb dükkan		50
Öksüz oğı sakin olduğı bir bâb dükkan		50
Molla Feyzullâh sakin olduğı bir bâb dükkan		50
Mercan beşe sakin olduğı bir bâb dükkan		50
Şirince Mahallesinde vaki kebîr ve sağır ...		100
Medîne-i mezbureye tabi harbiyede bir kıta tut bağçesi		20
yine cebrede Hacı Murad oğı ile müşterek bir kıta tut bağçesi		20
Kilisacık toprağında bir kıta Teli Alinin tut bağçesi		400

Yine Kilisacik toprağında üç kıta haraba müşerref üzüm bağı		20
Yine kandamak karyesi toprağında vaki eşcar-ı zeytun	130	200
Çavuş mezrasında vaki eşcar-ı zeytun müteferrika		25
Kayab mezrası toprağında eşcar-ı zeytun	7	7
Karsiye makabirus toprağında vaki eşcar-ı zeytun	150	150
Baksamus karyesi toprağında vaki eşcar-ı zeytun	25	25
Kayab mezraası toprağında vaki eşcar		7
Yekün yalnız altı bin yüz üç guruşdur		6103

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz tekfin	62
Resm-i kısmet ber-mutâd	152,5
Hüddâmiye	15,5
Emniye	30
Kâtibiye ve irsâliye	25
Çukadariye	15
İhzâriye	15
Kaydiye-i defter	8
Muhzırlara	8
Kurâlarda olan zeytun eşcarlarını ta'dâda giden çukadara hizmet ve bargir ücreti masrûf-ı sâire	11
Cem'an yekün yalnız üç yüz kırk iki guruşdur	432

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız beş bin yedi yüz altmış bir guruş 5761

	Guruş	Akçe
Der-zimmet Semerci Şaban	24	
Der-zimmet-i Şeyh Mustafa	8	
Der-zimmet Ahmed ... hâlisa	25	
Der-zimmet es-seyyid Ahmed İmam ...	60	
Der-zimmet Kilisî oğlu Molla Mustafa	575	

Der-zimmet Arslanzâde Ahmed Efendi	164	
Der-zimmet Müfti Ahmed Efendi	115	
Der-zimmet dayul oğlu Mehmed Beşe	20	
Der-zimmet Hüsyin oğlu İsmail	120	
Der-zimmet Köle Mehmed tabi Kusayr Şeyhi	100	
Der-zimmet Fellah Ali bağçevan denik	100	
Der-zimmet Tatar oğlu İsmail an makabrus	116	
Ceman yekün Yalnız yedi bin dokuz yüz altmış sekiz gurus	7968	

70

Ali Paşa ile hak iddiasında bulunan kişilerin muhakeme edilmesi hakkında

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl-i ve'l-yakîn râfiu i'lâmü's-şerîa ve'd-dîn vârisü'l-'ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtas-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melik-i mu'în Mevlânâ hala Haleb kadısı Kuş Adalı Mustafa zîdet fezâile ve iftiharü'l-emâcidü ve'l-ekâbir câmiü'l-mekârim el muhtas-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'd-dâim dergâh-ı muallâm kapucı başlarından mukaddemce mübâşir tayin olunan Mîr Tuygur dâme mecdehû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki sâbıkan Haleb valisi düstur-ı mükerrerem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim el-hâc Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclâleye bundan akdem eyalet-i Haleb tevcîh olundukda Antakya kazasına duhûl ve on iki gün meks ve ikamet ve on beş bin gurusluk zehâyir ile altı bin gurusluk nukûd ahz eylediğinden ma'dâ on bir bin gurusâ ... kıta temessük ahz ve kaza-i mezbur ahalisinden (silik) rû'yet-i umurlarıçün taşrada bulunan ehl-i arz makûlelerini firar töhmetiyle ittiham ve mecmuundan yirmi iki bin beş yüz gurus cerime mutalebe ve bir kıta taahhüd hucceti ahz ve bu vechle ahali-i kazaya seksen bin gurusdan mütecaviz hasârete giriftar ve perakende ve perişan olmaları mukarrer olmağla ruhemâ li'l-fukara mârûzzikr kerhen virilen temessük ve huccete 'adem itibariyle mesullerine müsaade olunmasın ahali-i kaza ber kıta mahzaranda ve kaza-i mezbur sükkânından kâtibzâde el-hâc Süleyman Ağa dimekle maruf kimesne öteden berü diyanet ve istikamet ile mevsûf olub taşrada bulunmak hasebiyle müşârün ileyh mûmâ-ileyhümâ günâ gün ihâfe ile altı bin gurusı cebreb ahz ve gadr-ı küllî eylediğini vücûh-ı ahâlî huzûr-ı şer'de ihbâr itmeleriyle haline merhamete mübelliğ mezburun istirdâd olunmasın Antakya kadısı bir kıta ilamında tahrîr ve istid'â ve Antakya sükkânından olub zikr olunan arz ü mahzar ile der-alıyyeme gelen müderrisîn-i kirâmdan Mehmed ve Vâiz Musa ve Hüseyin Mustafa ve İmam Hüseyin zîde

ilemhüm istintâk olundukda kaza-i mezbur ahâlisi fukara olub kût-ı yevmiyeleri tedarikinde aczleri ber-kemal iken müşârün ileyhın vürûdunda yem ve yiyecek ve tekâlif-i sâiresinde başka gerek kaza-i mezbur ve gerek havalisini seksen bin guruşdan mütecaviz hasârete giriftar eylediğine ‘adem-i kanaat namıyla on yedi bin guruş taleb ve merkûm Kâtibzâdeden ber-minval-i muharrer altı bin guruş tahsil ve ma‘dâsını temessük ahz ve taaddîsinden firar (silik) dahi erbâb-ı şekâvetdendir bundan böyle kazanıza duhûliyetine ruhsat virir iseniz kırk beş kise akçenizi alurum deyû huccet ahz eylediğinden tâb-âver olamadıkların takrir ve inhâ ve Haleb ahâlisinin hakları ihkâk-ı zımnında siz ki Mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhümâsız size hitâben sâdır olan evâmîr-i şerîf misillü bâlâda mestûr arz ü mahzarda beyan olunduğu üzre müşârün ileyh ile terâfî ve ikramiye bakayasını müş‘ar (silik) aldığı temessük ve huccet-i mezkûr istirdâd ve zimmetinde zuhûr iden hakları alıvirilüb ihkâk-ı hak olunması bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istirhâm idüb müşârün ileyh Ali Paşa ile iddiâ-yı hukûk idenler mürâfaa-i şer‘ ve ihkâk-ı hak ve sâbit olan hukûk-ı ibâd istirdâd

Sayfa 41

Olunmak üzre sen ki haleb kadısı Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Mevlâ tayin ve sen ki kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin mübâşir tayin olunmuş olmanla merkûmların davaları dahi marifetin ile hak ve adl üzre terâfî-i şer‘ ve sabit olan hukuk istirdâd ve ihkak-ı hak ve keyfiyet-i suret sicilatıyla ilam olunmak fermanım olmağın imdi ahâli-i Halebden müşârün ileyhın şikayeti Ayıntabda mürâfaaya razı olurlar ise Ayıntabda sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzurunda ve eğer şikayet-i mezbure Ayıntaba gitmeden ictinab iderler ise müşârün ileyhın vekil-i şer‘îsi ile Medîne-i Halebde yine huzurunuzda kapucubası mûmâ-ileyh mübâşeretîyle mürâfaa ve ihkak-ı hak olunmak üzre evâmîr-i şerîfem sâdır olmağla merkûmların davaları dahi alâ kellâ takdirine mukaddem sūdûr iden evâmîr-i münîfem tevcihlerinde kapucıbaşı mûmâ-ileyh mübâşeretîyle huzurunda rü‘yet-i terâfî-i şer‘ ve müşârün ileyhın zimmetinde şer‘an tahakkuk iden hakları ile cebren aldığı temessük ve hucceti istirdâd ve ihkak-ı hakka ihtimam ve dikkat ve keyfiyeti vukû ve sıhhati üzre suret-i siciliyle der-aliyyeme arz ü ilama mübâderet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bu hususun dahi mübâşeretinle Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzurunda rü‘yet ve ba‘de’t-terâfî ihkak-ı hak ve keyfiyetin alâ vukûihâ der-aliyyeme ilam olunmasına kemâl-i sa‘y ve gayret ser-mû öZR vukûnı tecv,zden va vâkıın hilafı tahrîr olunmakdan bigâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında ferman-ı âlî şânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü’l-ittibâ ve lazı mü’l-aksâmın mazmûn-ı itaatmakrunıyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve

alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri zilhicce sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

71

Mustafa ibni Hacı Ahmet'in Antakya dülgerler esnafı şeyhi olarak tayin edilmesi hakkında

Nişân-ı şerfi-i âlî şân sâmi-i mekân sultan-ı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hakânî hükm-i oldur ki

Medîne-i Antakyada vaki dülgerler esnafının umûrlarını rû'yet itmek için bir şeyh nasb ve tayin olunmak lazım ve mühim ve mutac olmağla cümlelerin muhtarı olan işbu râfi-i tevkî-i refiû's-şân-ı hâkânî Mustafa zîdet salâha ibni Hacı Ahmed her vechle layık ve mahal ve müstehak olmağla meşihat-ı mezkûr tevcih olunub yedine müceddeden berat-ı şerif-i âli şân virilmek ricasına nâibi Mevlânâ l-hac Ahmed zîdet ilme arz itmeğin mücebince merkûma sadaka idüb bu berat-ı hümayûn-ı saâdetmakrûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm Mevlânâ-yı merkûm varub kaza-i mezburda dülgerler esnafları üzerlerine şeyh olub hidmet-i lazımesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra üslûb-ı kadîm üzre mutasarrıf olub devâm-ı ömr-i devletimçün duaya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir vechle dahil ve taarruz kılmayalar şöyle bileler ve alâmet-i şerife itimad kılalar tahrîren fî el-yevmü'r-râbi' şehri şevvalil mükerrrem lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

72

Kürt akihzâde el-hâc Ahmed bin Hüseyin Efendi'nin terekesi

Medîne-i Antakyada Hazret-i Habibü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem hacc-ı şerif avdetinde süveys kurbında duyûnı terekesinden ezîd olduğu halde vefat iden Kürd Fakihzâde el-hâc Ahmed bin Hüseyin Efendinin veraseti zevce-i menkûhası Zeyneb binti İsmail ile li ebeveyn er karındaşları Mehmed ve Hüseyine münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrûn marifeti ve müteveffâ-yı mezbûrûn dâyinleri iltimaslarıyla terekesi tahrîr ve sûk-ı sultâniyede bi'l-müzâyede fûruht ve hasıl olan semenleri beynlerinde gurema olan muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü't-tâsi' min şehri zilcade-i şerife lisene tis'a ve semânîn ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.	Para

Sahan mea elik	8,2	3	27k
Sini sağır mürettebatı	2,3	4	17
Tencere mea kapak ve sini	2,7	6 3 rub	
Tencere mea kapak ve satıl ve tas ve tabe kvgir	1,2,1,1	8,5	
Sini kebîr süzek kahve tepsisi ıbrık ve leğence kahve ıbrığı bakır şerbe	3,1,1,1,2	15	5
Tencere mea kapak	1	5	21
Sağır tinban ve şamdan bakır ...	1,2	5 1 rub	
Leğence kebîr	1	4	
Mizan ev saç	1,1	1,5	3
Toç ve mankal	1	2 3 rub	2
Kütahykârî tabak ve külabdan	13,11,2	3	2
Köhne kürek	1	3	
Bökür meşrebe ve kâse?	4,2	3	
Kütahya fincanı kofkori fincan ... zarf	16,4,3,1	9	2
Köhne kaşık ve tahra ve diğer hırdavat	1,1	3	
Altun mizan ve dirhem	1	1	3
Beyaz yan kota	3	5,5	
Çit sağıre ve pişker ve hama fotası ve iskele	1,2,2,1	7	
Çank ve ... ve kavanoz	3,4,2	2,5	
Katremiz	2	1,5	4
...	1	3 1 rub	
Köhne yasık	10	11,5	
Köhne yan minder	2,1	8	13
Köhne kırmızı döşek ve yasdık	1,1	6	1
Köhne kilim ve dibak ve mea tabe	4,1,1	8 1 rub	
Köhne seccade ve mısır ...	1,2	4	
Sanduk ve iskemle ve kutı ve çerakma ve tahta hasır	2,1,1,2,1,3	4	14
Şeyak seccade ve habiye	1,2	5 3 rub	
Anbar sandukası	1	3	

Deste ve hırdavat		1,5	
Lakın ve avd parça	1,2	7	
Müstamel kırmızı döşek	1	7	
Müstamel kumaş yorgan	1	4	26
Defa müstamel döşek	1	5 1 rub	8
Defa kumaş yorgan ve köhne yorgan	1,1	7	21
Müstamel çatma yasdık	2	5	
Çarşeb	1	4,5	
Bilkör şerhi ve ediye		1	
Tavuklu mezrasında iki kıta bağçenin üç rub hissesi ile bir kıta bağçenin rub hissesi		480	
Ceman yekün 672 yalnız altı yüz yetmiş iki guruşdur			

Cinsi	Değeri
Resm-i kısmet	17
Kâtibiye ve irsâliye	3
Çukadariye	3
Hüddâmiye	2
Emniye	2
Kaydiye	1
İhzâriye	2
Dellâliye ve hamâliye	7 3 rub
Mukaddemâ Nâib Efendiye virilen	8
Deyn-i müsbit ben^m el-hâc İsmail Ağa	80
Ceman 125 3 rub yalnız yüz yirmi beş guruş üç rubdur meblağ-ı mezkûr mukabelesinde mârüzzihr bağçe rehn olmağla (silik)	

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız beş yüz kırk altı guruş on paradır

	Guruş	Akçe
Mehr-i muahhar-ı müsbit li zevce-i mezbure 5	405	27
Deyn-i müsbit benâm çavuşzâde 117	94 3 rub	8
Deyn-i müsbit benâm nakıb oğlu 57	46	23
Küsrede kalan		6

Kara el-hac Mustafa'nın ev satışı hakkında

Medîne-i Antakya mahallâtından Muhsin Mahallesi sakinlerinden Kara el-hâc Mustafa bin ... Ömer Ağa meclis-i şer'î şerif-i enverde mahalle-i mezbure sakinlerinden işbu bâisü'l-kitab silahdar sâbık el-hâc Mehmed Ağa bin mahzarında bi tav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb silk-i mülk-i sahihde mütesellik olub mahalle-i mezburede vaki bir taraftan Sarimzâde Süleyman Ağa ve karındaşı el-hâc Halil Ağa menili ve bir taraftan Hıfâf Mehmed Beğ sakin olduğu bakf-ı menzil ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd ve mümtâz olub dört bâb tahtâni meskene ve nısf hisse ber'-i mâ ve kenef ve havlı ve hariciyesinde bir bâb fevkâni oda ve bir bâb ahur ve kenef ve havlı ve ... kadîmi hâvî bir bâb menzili tarafeynden icab ve kabulî hâvi ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile mûmâ-ileyh el-hâc Mehmed Ağaya yedi yüz guruşa bey' ü temlik ve teslim

Sayfa 43

Eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük vetesellüm ve kabz ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı mezkûr yedi yüz guruşu müşteri-i mûmâ-ileyh el-hâc Mehmed Ağa yedinden bi't-tamam ve'l-ikmâl ahz ü kabz eyledim fîmâ ba'de hudud-ı mezkûre ile mahdud olan bir bâb menzilin derûnunda ve hariciyesinde benim asla ve kat'a alaka ve medhalim kalmayub müşteri-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağanın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuştur didikde gıbbe't-tasdik-i şer'î bi't-taleb ketb olundu

Şuhûdü'l-hâl

kudvetü'l-sâdât Seyyid Ali Efendi el-hâc ... zâde

el-hâc Ali Ağa mir ahurzâde

Kilisli oğlu Molla Mustafa

Ve Hac oğlu İbrahim Efendi

Bedevizâde seeyid Fethullah Ağa

Şerifzâde el-hâc Mehmed Efendi

Yağbastızâde Molla Hüseyin

Bakkal Molla Yusuf

Katib Mustafa Efendi

Mukayyed Halil Efendi

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah ve gayruhum el hâzırûn

Kapusuz taifeleri ve meydana gelen eşkıyalık faaliyetleri hakkında

Düsturûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfehhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-saâde ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve emriü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zevî'l-kadr-i ve'l-ihirâm el muhtasî bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ eyalet-i merkûme-i Halebde vaki ağrâr ve Kilis sancakları mutasarrıfı Abdurrahman Paşa dâme ... ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhdîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü ilamü's-şeriate veddîn vâris-i ulûm assâdâtü'l-mürselîn el muhtasî bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn Mevlânâ Haleb kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-kelem ve sâir kuzât ve nüvvâb zîde fezâilehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüda erleri ve yeniçeri serdarları ve a'yân ve sâir zâbitân ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki cenâb-ı rabbü'l-âlemîn ve ... inayet-i şâmile kâmileleriyle zemâm-ı mesâlih-i enâm-ı ve'l-câm zabt ü rabt havâs ve âvâm müsellemler kefi kifâyet adalet-i vâfire ve ... uhde siyaset-i kâhire-i hazruvânem kılındığı günden berü Allahu ve inne hükmete fâhakeme ... bil kıste innallâha yuhıbbül muksıtın ayet-i kerimesinin mazmûn-ı hakâyık ... üzre efkâr ü endişe-i hadîvânem ... reaya ve berâyaya sütte zilale a'del ve şefkat neşr-i mâ şer insaf ve merhamet hususuna masruf ve gınân-ı himmet-i vâfiye tâcidâr ânem def-i mezalim ve fezdü izâle muzâr erbâb-ı şekâvet ve inad semtine matuf olub Allahu innezzâlimine lefî şikâk baîdü zümre müstar ve de senden madud kubbe-i bâğıye eşkıyânın ... götürülüb tertib-i cezâ-yı meşrular ile istihsâl-i asayiş ve ibâd ve istiksâb-ı emniyet-i memâlik ve bilâd ü sâbâsı âmme vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve hükkâm ve zâbitân nev be nev ve tarik be tarik ahkâm-ı celilemle tenbih ve te'kid olunmakda dakika fevt olunmadığı cümlelerin malumları olub şeni-i erbâb-ı fesâd ve eşedd fırka-i izâtdan olan kapusuzlu nedamet taifesi nice sinîn ve dehverden berü Anadolu gecelerinde vaki eyalet ve elviye ve kasabât ve kura derûnlarında beher sene ref-i ilm-i gavâyet ve izhâr-ı şîâr muzleme mealenetden katâ bir vakt hâlî olamayub fi'l-asl ahl-i arz ve adabdan olan ... oldukları kapularda tayin ve ulufe-i muayenelerine kanaat ve kapusuzluk ve kat-ı râh ve izâç fukaradan ve vaz-ı mezburî irtikâb idenlerde mücânebet idüb karzan bir yerde eşkıya zuhûr eylese izâle ve idamına cümlede ziyade ânlar akdem iderler iken o misüllü mutemid ve sadık va hak nân ü nemek bilür ... inkıraz gelüb ... ve Erzurum ve Kütahya ve Karaman ve Sivas ve Maraş ve Aydın ve ânlara hem civar eyalet ve sancaklarda ve yemîn ü yesârlarında kâin aşâyir ve kabâil ve ... ve sâir tekâlif-keş ... reayada madud arâzil hisselerine isabet iden tekalifi virmeyüb

birer esb ve bargir tedarik ve levednât tarikine sülûk ve beğlerbeğiler ve âmiren kapularına yerleşür baş ağa ve bölükbaşı namına olan ... dahi yol erkan bilmez hazeleniz ve henden gelmiş olduklarından mezburları kabul ve ânlar dahi ... dairelerde müstemir olmayub garazları isyan ve tuğyan olmak hasebiyle üçer beşer yüz ve bin nefer cemiyet bîdâ ve ... ve nüfûs-ı tarik ve gasb-ı emvâl ve ... i'râz ve tahrib-i memleket ve ibâha fûruc mücrime makulesi şenâyi ve fezâyhi irtikab eylediklerinden binâ'i eyâlet ve elviye mutasarrıflar ve mütesellimler ve voyvodalarından itfâyı

Sayfa 44

Ateş fitnelerine kıyam idenlerin kapularında bulunan baş bölük başları ve neferâtı taifesi ... mezkûrdan olub her birisi şenaat-ı merkûme ile me'luf olmaları begâyet-i mezburenin gayretlerini çekûb velev ba'de hîn-i kapusuzluk taifesini ihtiyar ... hımayir-i habâset-i tahmirleri olduğundan ve kabâil ve aşâyir ve kazalarda akraba ve müteallikleri bulunduğundan hizmet eyledikleri vezir ve beğlerbeği ve mütesellim ve voyvoda yerinden hareket itmeksizin eşkıya-yı merkûmeye el altından muhbirler irsâl ve üzerlerine varıldığı suretde dahi muharebede dest-kes ferağ ve bölüğü ânlar muavenet birle 'adem-i ahzlarına bâis olduklarından başka ekseri cüz'î bahâne ile dairelerinden müfarekat ve arazil ve oda başı başlarına cem' ü vilayetleri harab eyleyerek keşt ü küzâr ve abdâdî özr ve sitemlerinden ahali ve reaya bîzâr olduğundan iştibâh olmayub ahd-i kurbda seferler vukû sebebiyle gürûh me gürûh lavendât hayta itaatinden hurûc Anadolu katunda emn ü emân-ı merkûm olmak ... varub ebnâ-i sebil tüccar ve âyende ve ravendenin eminen ve salimen mürûr (silik) menziline istihaleye resîde ve kasabât ve kurâ aşâyir ve kabâil ahaliyelerinden bazı tama'kâr müfsidler kapusuz taifesinin gasb ü gâret eyledikleri hayvanât ve eşya ve emtianız ... kendülerden satun alub fûruht idemedikleri şeylerin ekseriyeti kapularda baş ağalara i'tâ ve baş ağalar dahi mezburlarına bîrağ altına alub ulufe ve bahşişleriyle sefer (silik) dahi bir işe yaramayub ... ile muharebede ibtida ânlar yüz çevirmek ve asâkir-i mertebe perişanlık virmek ve hıyâm ve (silik) gârâtı gâret eylemek ve iyâbeü zehâblarında kondukları kurâ ve kasaba harab itmek imtisâli harekât-ı ... nihayeti olmayub mecmuının tenkid ve ... mertebe vücûba ve vâsıl olmuşiken şayed evzâ-ı reddiyelerinden ferağat ve dahil ... inkıyad ve mütâviat oluvirimiz mülahazasıyla ... iden tacil münasib görmeyüb bundan akdem Anadolu ve Karaman ve Sivas ahaliyelerinden bir iki defa kapusuz eşkıyasının teksir-i cemiyetler ve ahrâr ibâdullâh ... sizleri sâmi'a res dâver (silik) oldukda vüzerâ-yı mîr-i mirân ve sâir erbâb-ı mansıba fermanlar isdâr ve mefhûmında eyaletleri içlerinde bulunan kapusuz levendât bölükbaşlarına buyruldlar ve mektublar tahrîr ve kapularına celb ü da'vât ve her bir vezir ve beğler ve voyvoda ve

mütesellim mansıbının müttehil olduğu kadar levendâtı yanlarında tevkif ve yarıklarını küşad ve mutad üzre tayinât ve ulufelerini i'tâ ve kifayetinden ziyade zuhur idenlerini ahir kapulara tevzi ve mekatib ile tesyîr itmeleri ve tevâif-i mezbure gelmekden âbâ ve imtinâ ve şekavetlerine ihrâr eyledikleri halde kat'â emân ü zemân virilmeyüb cümle ittifakıyla teşnit şümûl menhus ve katl ü idamlarına müsâriat olunması derc ve tasrih olunmakdan nâşi evâmîr-i münifem mücebberince guzât-ı mezbureye vüzerâ ve mîri mîrân ve sâirleri buyruldılar tasdir ve kapularına davât ve ahkâm-ı şerifemin sureti tesyîr eylediklerinde bir dürlü isfâ itmeyüb evvelkisin ziyâde müfsid ve âğâr ve el-hâletü hâzihî Anadolu tarafları ... mezburenin tasallutlarından muhtal ve acze ve mesâkinin feryadları ... olduğu sahihan vâsıl-ı sâmia-i pâdişâhânem olub bundan sonra tedârikleri görilüb şer ü fesadlarının bilâd ü ibâd üzerlerine define irâde-i mülûkânem taalluk ve izale-i vücud ve tertib-i mücâzât ve ihdâr demlerinin meşruiyetini mazmûn fetvâ-yı şerife i'tâ olduğu eelden fî mâ ba'de gerek kapulı ve gerek kapusuz levendât nâmı memâlik-i mahrûsemde kalub vüzerâ ve mîri mîrân ve voyvoda ve mütesellim ve hükümet mutasarrıflarının dayirelerinde levenddaş ağası ve bölükbaşı ve levend isimli müsellimi ferd-i âferîde müstahdem olmayub bir mahalde levend zeylinde ve nâmında süvari olunmamak ve vezirler ve beğlerbeğiler ve ümerâ ve mütesellimler voyvodalar daireleri halkını Enderun ağası ve divana gelen gönüllü ve tüfenkçi olarak tertib ve tanzim eyleyerek levend ile başağa ve bölükbaşı ve neferât kullanmamak ve el-yevm kapularda arz ve adıyla hizmetde bulunan levend bölük başları ve neferâtları libas ve kisvelerini ... ve iç ağası ve divana gelen içi tüfenkçi zine girüb levend ismini ve zümresini bundan böyle lisanlarına almamaları şartıyla istihdam kılınmak ve mezburlardan ... değışdirüb Enderun ağası ve divana gelen ve gönüllü ve tüfenkçi sıfatına girmekde muhalefet idenlerinin derhal haklarından gelmek ve kâffe-i eyâlât ve elviye ve kazalar ve (silik) münadiler nida itdirilmeyüb ba'de'l-yevm memâlik-i mahrûsemde bir mevzide levendât ve isminde ferd ü ehad bulunmaması ve ol kıyafetde her kim ele girer ise tenkil olunacağı sev be sev ihbar ve muhakimde tescil olundukdan sonra her bir eyâlât ve sancak ve kazanın vali ve mutasarrıf ve mütesellim ve voyvoda ve zâbitân ve hakim ve a'yân ... hükümetlerinde birden beşe beşden bine varınca her ne yerde levendât haber olunur ise kapu halkı ve levendât

Sayfa 45

Ve kasaba ve kazaların sunûf-ı askeriye ve harbî harbe kâdir ile erlerini ve cümle kurâ ahalilerini bilâ tevakkuf yanlarına cem'-ü taife-i mezburenin üzerlerine azimet ve demleri heder ve mâl ü esb ve silahları katillerine ... olmağla ser üzlub dât ve silahları katl idenlerin ve levend zeylinde ve kapusuzlukda maktul olanlarına varisleri da'vât-ı diyet itdiklerinde

müddeâları asifa olunmayacağından başka ânlar dahi te'dib olunmak üzre taife levendâtının vücudları rûy-ı arzdan kaldırmak ve hilaf-ı nizam dairelerinde Enderun ağası ve divana kân ve gönüllü ve tüfenkciden ma'dâ levendbaşı ağası ve bölükbaşısı ve levend neferi istihdam eyleyenlerin gerek vüzerâ ve mîri mîrân ve ümera ve gerek hükümetde mutasarrıfı ve mütesellim ve voyvoda ve a'yân ve zâbitân ile ... haklarından gelmek ve ba'de't-te'min her kangı eyalet ve sancak ve kazada levendât zuhûr ile üzerlerine varmayub hayt ü sadâları işidilmek ve kabâil ve aşâyir ve kasaba va kazalar sükkânından bir kimesne levendât sahibiye çıkmak ve hâne ve menziline levende yir virmek ve ânlardan satun eşya almak ve levend zinde olan yem ve yiyecek i'tâ itmek ihtimali olur ise ağmâz ve rehavet eyleyenlerin eşedd ukûbet ile cezaları virilmek ve cemî'-i kazalar ve aşâyir ve kabâil nezr-i kaviyeye kat'-ı hilafını hareket idenlerde nezrleri tahsil olunmak şartı derciyle memâlik-i mahrûse başka başka mü'ekkid ve müşeddid evâmîr-i aliyyem neşr ve ib'âs olunmasına ittifâk-ârâ ile karar virilüb ol bâbda hatt-ı hümayûn şevketmakrûnum serfûhşân südür olmağın siz vezir-i müşar ve mîri mîrân ve sâir mûmâ-ileyhim siz evvel emirde dairelerinizde ve kazalarınızda müstahdem olan ve bir takrib müteehhil ve mevcut bulunan levendât ve bölükbaşları ve neferâtı ve ol zümreye minnetimi ... huzurunda ve meclis-i şer'a ihzar ve ferman-ı celîlü's-şânımı mevâcibelerinde ahali hazır oldukları halde feth ü kırât ve yükünden böyle memâlik-i mahrûsemenden levendât namı kalkub hem levend ile merkûm kimesne bulunmaması harma ve kat'â murad-ı hudâvânem idüğünü ifade ve tefehhüm ve baş ağa ve bölükbaş ağa ve bölükbaşı ve levendât zinde olanlar derhal hey'ât mülebbâslarını tebdil itdirüb Enderun ağalığı ve divanegân ve gönüllü ve tüfenkçiyândan kangı zümreye duhûl itmek isterler ise ol zümreye idhal ve öylece istihdam ve bâlâda mestur şürûta riayetde rehavet idenlerden zâhiren tahsil şartıyla ve kaza ve kasaba ve aşiret ve kabileniz ahalilerini nezr kerâne kat' ü huccetler ahz ü baş muhasebeye kayd içün darsaâdetime tesyîr ve ba'de çarşu ve bazarlarda ve mecma-ı nâsda olan mahallerde kezâlik dellallar çağırdub ve keyfiyeti neşr ve ihbar ve etraf ve iknâfa nezaret ve ber mahallere levendât müctemi' olduğu haber alub veya hadd-i firka ... mezbure hududunuza gelür ise birbiriniz ile muhabere ve kazalarınızın tevayif-i askeriye ve il erlerini ve kasabalar ve kurâlar ahalilerini cem' ü guzât-ı sūfūrenin etrafları sedd ü bend bâ cem'ihim kılıçdan geçirüb revâs-ı maktû'alarını der bâr ... fukaraya ittîsâle ihtimam ve gayret eylemeniz bâbında işbu emr-i şerifim isdâr ile irsâl olunmuşdur bir takrib ile heva-yı nefsine tebeyyet ve memâlikden birinde şekavet ve isyana cesaret iden efrad-ı erâzil ve odabaşın mürtekeb oldukları evzâğ-ı reddiyeleri haddi tecavüz itdiğinde vüzerâ ve ümera siyaset ve te'dibe me'mur olanlar içlerinden biri hatta ele getirüb idam ve izale ve ve nefyi takrib eyleseler elbette sâirlerine mûris intibah olub cerâyim-i sâbıklarından tevbe ve inâbet ve

semt-i salâha meyl ve rûkûn idegeldiklerinde şüphe olmayub ancak taife-i levendât haklarında icrâ-yı siyaset îfâ-yı merâsim tenkil ve temdir olundukça yine bir cânibden baş göstermek ve meanda ve isdâr tarikinden ayrılmayub tahrib-i bilâd ve ısrar-ı inada mücaseret eylemek âdât-ı me'lûfelerinden olub ez-cümle İran seferlerinde def'âtla bulundukları ordularda firar 'âretini ihtiyar ile inhizâm-ı cünûd-ı mansureye sebep oldukları tasallut ve tecavüzleri Anadolu vilayetlerini harab ider harabe eylediği ve levend zîne girüb hafiyet ve çubuğu ve aşiret ve kabilesini terk idenlerin tekâlifleri bakıyye-i reayaya tahsil ile vilayetleri ber-nişan olduğu delil ve burhana hâcet olmayub hâsıl-ı kelâm bu zümre-i fâsidenin bekâ ve vücudları ve Ümmet-i Muhammede tasallutları şer'an ve aklen caiz olur kazayadan olmadığı ve nu âna dek mücerreb olduğu vechle bundan sonra dahi her ne kadar bend ü nush olursa ıslah ve kabul itmeyecekleri ... olduğına binaen tahsil ve rızâ-yı Rabb-i ibâd ve te'min-i teakkıye-i memâlik ve bilâd taifelü tedarik ve bi'l-külliye nâm ü nişanlarına merfû' olmağa mütevakıf olmağa siz ki vezir-i müşâr mîri mîrân ve mütesellimler ve voyvodakân ve sâir mûmâ-ileyhim siz ba'de'l-yevm mülk-i mevrûsı pâdişâhânemde levend isminde ve kisve ve zîne ferd-i âferîdenin mevcut bulunmasına rızâ-yı hümâyûnum hümâyûn-ı dâverânem olmadığı ve kapularınızda hizmet iden levend bölükbaşları ve neferâtları ferman-ı âlişânıma

Sayfa 46

(silik) ve libas ve hayatlarını tağyir ve fırka-i erbaazîki Enderun ağası ve deli ve tüfenkçi ve gönüllü zümre itdirüb (silik) bir fırka zîne girüb öylece hizmet eylemekte tereddüd iderler ise iktiza iden fehazatlarını tenkil ve libas kararı ile levendlik temin lisanlarına almamağa müteahhid olanlarının dairelerinizde Enderun ağası ve deli ve gönüllü ve tüfenkçi olarak istihdam olunmasını ve kapular mükerrer ber-minavl-i muharrer levendatdan tathirden sonra hükm-i münifimin suretlerini eyalet ve şecaatinize tabi olan kazalarına her birine başkaca başkaca ırsâl ve muhâkemedede ... ve sicil itdirdüb ve içlerine levend koymamk ve haber aldıklarını tenkil ve göçlerine temdiki cemiyetlü levendât zuhûrunda etraf-ı kazalar ile muhabere ve tegayyür-i 'âmm ile üzerlerine varub idam eylemek üzre kazât ve kaza ve aşayir ve kabaili tekarrüre kat' ü huccetlerini baş muhasebeye kayd için darsââdetime ırsâl ve ba'de etraf ve iknâfi ... ve kapusuz eşkıyasından bir canibe keşt ü küzâr iden huneni haber aldığınızda dakika-i vahide tevakkuf ve te'hiri tecviz eylemeyüb kaza be kaza kağıdlar neşr ve silah ve bast ve harb ve harbe kâdir olanlar 'âmm-i sükkân-ı vilayet ile üzerlerine varub esb ve esliha ve malları katl idenlerine olmak şartıyla ber-mûceb-i fetva-yı şerife bi gayte-i mezbure izale ve idama ihtimam ve dikkat eylemeniz matlub-ı hümâyûnum idüğü ve bu tenbihât ve nizamdan haize dairelerinizde ve dahil-i hükümetinizde levendât ve kapusuz

sera3si işidilmek lazım gelür ise karan menzil-i hakkı içün ağmaz ve tekasüle ictisar idenler içün pençe-i gazab-ı husrevânemden tahlis-i kerîbân-ı cân muhal ender muhal idüğü malumunzu oldukda mugayir-i fetva-yı şerife ve mazmûn-ı emr-i münifimi muhakimin her birinde sicile sebt ve kayd ve yukaruda taassub olunduğı vechle hayta hükümetinizi levendât ve kapusuzda tanzif ve keyfiyât mufasala cümle memleketinize dahi ahkâm-ı celîlemeyi itaat ve tenbih olunmak olmağla civarınızda bulunan vüzerâ ve mîri mîrân ve ümerâ ve a'yân ve zâbitân ile daimen ve müstemiran mekâtibe va hazır ve âmâde durub levendât hunesi ne mahalle varırlar ise yol virilmek ve gecelerde ... ve hücum ile katl ve tedmar olunmak sayasını ahali ve reâyâyâ ifade ve iş'âr-ı birle nizam-ı mezkûrun istikrâzına bezl-i mekinet ve ednâ mertebe terahi ve ihmaliniz sebebiyle makhûr ve müdemmir olmakdan hazar ve mücânebet eylemeniz bâbında ferman-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittiba ve lazımlü'l-imtîsâlimin mazmûn-ı itaatmakrunıyla amel ve hareket eyleyüb hilafından gâyetü'l-gâye tehaşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâil-i şehri-i zilhicce lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Mûcebince Haleb kalemi Ebu Bekir Ağa tarafından tezkere-i vürûd itmişdir

46-75

El-hâc Hüseyin'in Antakya kuyumcu esnafı şeyhi olarak tayini hakkında

Nişân-ı şerfi-i âlî şân sâmi-i mekân sultan-ı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hakânî hükm-i oldur ki

Medîne-i Antakyada vaki kuyumcu esnafı üzerlerine umûrî hususî zuhûr eyledikde rû'yet itmek üzere şeyh nasb ve tayin olunmak lazım ve mühim olmağla erbâb-ı istihkakdan işbu râfi-i tevkî-i refiü's-şân-ı şehriyârî el-hâc Hüseyin zîde takvâhe her vechle layık ve mahal ve müstehak olmağın tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerifim virilmek bâbında nâibi Mevlânâ el-hâc Ahmed zîde ilme arz itmeğın vech-i meşrûh üzre merkûma sadaka idüb bu berât-ı hümayûn-ı saâdetmakrûnı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm varub zikr olunan esnafın üzerlerine zuhûr iden umûrlarını rû'yet itmek üzere şeyh olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra üslûb-ı kadîmî üzre mutasarrıf olub devâm-ı ömr ü devletimçün duaya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir vechle dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bilüb ve alâmet-i şerife itimad kılalar tahrîren fî el-yevmü's-sânî muharremü'l-harâm tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

İsmail bin Mehmet'in terekesi

An asl Bergi kazasında Adakedi sakinlerinden olub hacc-ı şerif avdetinde Medîne-i Antakyada vefat iden el-hâc İsmail bin Mehmedin terekesini veresesine îsâle vasî-i muhtarı el-hâc Hüseyin bin Süleyman marifeti ile tahrîr olunan terekesi defteridirki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâbi' min şehr-i rebîü'l-evvel lisene tis'în ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.	Para
Edremid bıçağı	1	2	
Peştü tek	1	5	
Fakfuri fıncan	1	3	
Tesbih	12	3	
Hurma sepet	2	2	
Abitran	0,5		
Kahve	2	4	
Kına		1	
Köhne libade	1	2	
Meşleh	1	3	
Köhne şalvar ve kavuk	1,1	2	
Köhne gömlek	3	3	
Fota peştamal ve makrama	1,1	3	
Köhne kemer ve uçkur ve yelek	1,1,1	1	
Ceman yekün yalnız otuz üç buçuk guruşdur		33,5	

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Resm-i mahkeme	4
Kâtibiye	1
Çukadariye	1
Hüddâmiye	0,5
İhzâriye	0,5
Resm-i beytü'l-mâl	4

Hidâm-ı beytû'l-mâl	1
Cem'an yalnız on iki guruşdur	12

Sahhü'l-bâkî yalnız yirmi bir buçuk guruş 21,5

77

Eşkiya tasallutlarına karşı dikkatli olunması konusunda

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvoda ve ihtiyârân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki bundan akdem inâyet-i şâmile-i mülûkânenen Haleb tarafımıza tevcih ve ihsan-ı hümâyûn buyrulmakdan nâşi kat-ı menâzil ve merâhil-i vatani mürâbi ve münâhil kılınarak işbu mâh-ı rebiül evvel gurrende nefis-i Halebe vürûd-ı müyesser gürûh rabb-i vedûd olmağla bu hengâmi eyyamı âhire ve dikkat-i sâireye kıyas itmeyüb cümleliz ittifak ve ittihad üzre hareket iderek fukara-yı raiyetin tasallut-ı eşkiya dahi himayet ve sıyânetlerine ve sâir evâmir-i âl-i şân ile mütevârid olan umûr-ı mühimmenin temşit ve te'minine gâyet ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde mûceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû fî 3 RA sene 190

78

Bağdat'dan Aydın'a doğru hareket eden Abdullah Paşa'nın ihtiyaçlarını giderilmesi hakkında

Şeri'at-şîâr eyalet-i Haleb dahilinde vaki kazaların kuzât ve nüvvâbı Efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vilayet ayanları ve voyvodalar serdârân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki bu hilalde Bağdad beheştâbâd tarafından fek rabîta ikamet ve münasib-i âlileri olan Aydın canibine atf-ı gınân-ı azimet iden vezir-i mükerrrem saâdetlü Abdullah Paşa karındaşımız hazretleri her kangınızın taht-ı kaza ve hükümet ve karyelerinize nüzûl ve şerif iderler ise iktizâ iden ecnâs-ı zehâyir ve levâzımât-ı sâyireyi ... cem ü âmâde birle mürâhim-i mihmaniyeye kemâ yenbağî riayet eylemek bâbında işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve tarafımızdan tayin olunan mihmandâr Mehmed Ağa ile irsâl ve tesyîr olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde ber-minvâl-i muharrer müşarûn ileyh hazretlerinin hizmetlerinde sermü tekâsül ve ağmâz ilmine ... maâzallâhu teâlâ zuhûr ve mesmuumuz olur ise bir dürlü cevaba kâdir olamayub mesaul ve muâteb olacağınızı bilüb âna göre hareket ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû

79

İstanbul'dan Bağdat'a gidecek top arabacıların mevaciplerinin emniyetli bir şekilde sevk edilmesi hakkında

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfi-i i'lâmü's-şeriate ve'd-dîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtas bimezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn Mevlânâ kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-keâm meâdinü'l-fazl ve'l-keâm Asitâne-i saâdetimden Bağdada varınca yol üzerlerinde vaki kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda ırları ve yeniçerileri ve ayan-ı vilayet iş erleri zîde kadrehüm

Sayfa 48

Asitâne-i saâdetimden Bağdada girecek top arabacıları mevaciibi hazinesi inşâallâhu teâlâ esnâ-yı âmire her kangınızın taht-ı kazasına varub dahil olur ise ... ve mahfuz mahallere kondurub gecelerde gündüzlerde bekletdürüb ve yollarda yarar ve mutemed-i aleyh tüfenk endâz ve müslîh müstevfî ademler tayin ile gereği gibi mahkeme ve muhâresesine tekayyüd ve ihtimam olunrak ümenâ ve sâlemen birbirlerinize sevk ve tesyîr-i birle münasib irişdirilmesine tekayyüd ve ihtimam ve avk-ı tehirden ve ihmal ve müsamaha misüllü hareketden ihtiraz ve ictinab eyleyesiz şöyle mevaci-i mezkûrun hıfz ü haraseti hususunda 'adem-i tekayyüd ve ihtimamınızdan nâşi iyâzallâhu teâlâ menazil ve merhalde bir tarik ile hazine-i mezkûreye zarar ve ziyan irişdirmek ihtimaliniz olur ise bir dürli ömr ve cevabınız asifa ve istima oolunmayub sizlerden tazmşn itdirileceğini mukarrer ve muhakkak bilüb âna göre kemâl-i intibâh ve basiret üzre olası deyû bin yüz seksen dokuz senesi zilhiccesinin on beş günü tarihiyle müverrah bir kıta emr-i âlî vürüd ve zuhûr itmekle işbu mahalle şerh virildi kayd ü sallı ileynâ fî 18 RA sene 1190

80

Salih bin Mürtaza'nın terekesi

An asl Edirneden olup Hacc-ı Şerif avdetinde sika-i sâni ağa hazretleri bir ahnesiyle Medîne-i antakyada vefat iden el-hâc Salih bin Mürtazanın terekesini veresesine îsâle vasi-i muhtarı kudvetü'l-emâcid ve'l-akrân Sika nâşi Seyyid el-hâc Ali Ağa marifetiyle tahrîr ve bazısı sûk-ı sultânîde fûruht bazısı aynıyla vasi-i muhtarı mûmâ-ileyhe teslim olunan tereke-i müteveffâ-

yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâmin aşer min şehr-i rebiül evvel lisene tis'în ve ve mie ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.	Para
Şam alacası kaba top	12	48	
Defa şam alacası mea kürsüd top	11	77,5	
Destar	1	50	
Dülbend top	3	22,5	
Tesbih	15	1	
... ve sandal bağı	3	10	
Zebat kutı	1	5	
Aded dirhem	100	20	
Hümâyûn biberi top	3,5	40	
Basma kuşak	5	30	
Boğça	1	2	
Yorgan yüzi	2	12	
Başlık	1	1	
Çiçekli top		100	
Çiçekli mea şebi top	9	5,5	
Müstamel ağılık ve destar	3,1	7	
Hamam şalı, gömlek, don, havlı, uçkur	1,1,3,1,1	12	
Ceman dört yüz doksan iki guruşluk eşya aynıyla vasi-i mûmâ-ileyhe teslim olunmuşdur		492	
Füruht olunan eşya beyan olunur			
Köhne seccade	1	1,5	
Beştü tek	1	2	25
Bıçak	1	2	15
Köhne entari	1	2,5	
Köhne yorgan	1	2,5	
Şilte mea yasdık	1,1	1	
Defa yasdık	2		30
Kaputa	1	17,5	

Köhne çakşır	1	2,5	
Köhne nafe kürek	1	12,5	
Tas sağır	1		10
Çizme			20
Hama kuşağı	1	2	
Mai çarşeb	1	1	
Hekbe	1	1	
Destar	1	2,25	
Gömlek mea içlik ve dehan ve ihram	1,1,1	3,25	
Yekün yalnız elli altı guruşdur		56	

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Tezhiz ve tekfin	10
Resm-i kısmet	13,5
Hüddâmiye	1,5
Çukadariye	1,5
Emniye	1,5
Kâtibiye ve kaydiye-i defter	2
İhzâriye	1
Dellâliye ve hamâliye	2,5
Cem'an yalnız otuz dört guruşdur	34

49-81

Ekonomik durumu iyi olmayan reayanın vermesi gereken malların taksitler halinde alınması hakkında

Halebde mesned-nişîn şariat-ı garrâ faziletli Efendi hazretleri saâdetlü dârüssaâdetü'ş-şerife ağa taht-ı nezartlerinde olan evkafdan Halebüşşehbada vaki merhum sultanım ... evkafının kurâ ve müzârîği reayaları mefrûzü'l-kalem ve maktûü'l-kadem serbest olub bilâ ferman vârid olan tekalifden teşrifiye ve kudûmiye ve mübâşir ve zâhire-i bahâ ve serây-ı donanması ve sâir bed ü ... himayet ve sıyânet-birle reayaları ahir kazalara icsâr ile tercim ve remide olunmayub vaki olan deâvi ve umûr ve hususları voyvodaları marifetiyle mahallinde rû'yet olunmak ve bazı kesâna virecekleri olan malının defaten edaya 'adem-i kudretlerinden nâşi

taksit-i şer'îye ile tedricen eda olunmak ve tekalif zımnında olan emr-i âlîde sarahate makrub vakfı yazılmadıkca nesne mütalebe olunmamak bâbında sâdır olan ferman cihanmeta mûcebince işbu buyruldu tahrîr ve isdâr olundu ber-minval-i muharrer emr-i âlîde ... ve tahrîr ve ayan olunan şürût mantukı üzre reâyâ-yı mebzureden tekâlif-i şâkka mütalebesiyle rencide ve remide olunmayub mûceb-i emr-i âlî ve mantuk-ı buyruldu amel ve harekete mğbâderet eyleyeler deyû fi 11 RA sene 1190

82

Abdülfettâh Ağa ve hasımlarının mahkeme edilmesi için Halep'e gönderilmeleri hakkında

Şeri'at-şîâr faziletvesâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu inhâ olunurki

Kaza-i mezbur serdarı Abdülfettah Ağanın hakkına dair tahrîr ve terkim ve tarafımıza irsâl ve takdim olunan mahzar manzur ve malumumuz olub husus-ı mezkûr özr ve himayeden ârî vechle huzurumuzda marifet-i şer'le fasl ve rü'yet olunmak lazıme-i hal ve muktezâ-yı vakt ü ahval olmakdan nâşi mûmâ-ileyh Abdülfettah Ağa ile huseması her kimler ise vilayet tarafından cümlelerin mutemedi birkaç kimesne ve her bir esnafın biri vekilleri ve taşra kuraların birer ikişer vekilleri ve ahaliden hukuk iddia iden ve nizam-u beldeye hâlel virdiğini şehadet eylemeleriçün ulema ve ayandan birkaç kimesneler merkûm Abdülfettah Ağa ile terafi-i şer' olunmak için divan-ı Halebe gelmelerine ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında işbu buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur bimenihi teâlâ senki Abdülfettah Ağa mûmâ-ileyhe sen mûmâ-ileyhimûn ile huzurumuzda terâfi-i şer' olunmak için tarafa gelmeğe şitâb ü te'hîr ve müsamahadan içtinab eyleyesin deyû fi 28 RA sene 190

83

Molla Ali'nin evlad-ı vakıftan olduğuna dair karar

Medîne-i Antakyada Zahriye Medresesinde sakin bâisü'l-kitab Molla Ali bin Halil ibni Ali beşe bin Yusuf meclis-i şer'î şerif-i enverde Medîne-i mezburede Şeyh Ali Mahallesi sakinlerinden ber-vech-i âtî bir bâb vakıf menzil ile elli eşcar zeytun evlad-ı vakıfdan Hatice binti Ramazan mahzarında dava ve takrir-i müddeâ idüb mahalle-i mezburede vaki bir tarafdı Ali Efendizâde Yusuf Ağa menzili ve bir tarafdı Dakalı oğlu Mehmed Beşe menzili ve bir tarafdı Ceru oğlu el-hâc Musa menzili ve bir tarafdı tarîk ile mahdûd olub üç bâb meskene ve bir matbah ve ber-i mâ ve bir kenif ve havlı ve ma'ber-i kadîmi hâvî bir bâb menzil ile Medîne-i mezbure tevâbiinden Akcurun karyesi toprağında vaki malumü'l-hudûd elli eşcar zeytuna ammizâde veli Mehmed bin Ramazan Ağa bin Mehmed evlad-ı vakıfdan

olmak üzre tevliyet ve süknasına bi'l-müşâreke mutasarrıf iken on dört sene mukaddem vefat eyledikde ben dahi evlad-ı vakıfdan olduğumdan nâşi vakf-ı mezkûrun tevliyet ve süknâsına müşârikim ve ceddîm mezbur Yusuf ile müteveffâ-yı merkûm Deli Mehmedin ceddî mezkûr Mehmed li-ebeyn er karındaşları olub babaları ismi Abdullah bin İbrahim ve anaları ismi Rabia binti el-hâc Hüseyin olmağla sual olunub vech-i şer'îsi icra olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-sual mezbure Hatice cevabında menzil-i merkûm ile zeytun-ı mezkûrun bermûceb-i şürût vakıf tevliyet ve süknâ ve galesine müteveffâ Deli Mehmed ile mea evlad-ı vâkıfdan olmak üzre mutasarrıf olub merkûm Deli Mehmed fevt oldukda

Sayfa 50

Hissesi dahi bana intikal ve ol vechle cümlesine bâ meşruta mutasarrıfa olurum deyu vaz-ı yed ve tasarrufunu ikrar müddeî-i merkûm Molla Alinin evlad-ı vakfından olduğunu bi'l-küllîye inkar idicek müddeî-i merkûm Molla Aliden dava-yı meşruhına muvafıka beyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr ricâl-i müslimînden Tavilzâde Molla Mehmed bin İbrahim ve (silik) Molla Mehmed bin Timurcı İbrahim nâm kimesneler li ecli's-şehade meclis-i şer'a hazıran olub eserü'l-istişâd fi'l-hakika müddeî-i mezburun dava-yı meşruhına muvafıka edâ-yı şehadet-i şer'îye eylediklerinde gıbbe reayete şerâyiti'l-kubû şehadetleri makbule olmağın mûcebiyle merkûm Molla Alinin evlad-ı vakfından olduğına ve vakf-ı mezkûr bi'l-münasıfe zabt ve tasarruflarına tenbih olunub mâ vaka' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi el-yevmü's-sâmin 'aşer min şehr-i rebiü'l-âhir lisene tis'în ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Mustafa Efendi

El-hâc Molla Hüseyin Efendi

Karabaşzâde Hasan Efendi

Ahi baba es-seyyid Ebu Bekir

Zeybzâde Molla Mehmed

Mirza Mehmed Çelebi

Kâtib Mustafa Efendi

... Kara Ali Ağa

Şerifüddinzâde Mehmed

Mukayyed Halil Efendi

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah ve gayruhum

Kudûmiye ve zahire bahalarının hazırlanması hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Antakya ayanları ve ihtiyârân ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki öteden berü memâlik-i mahrusada ve Halebde olageldiği vech üzre eyalet valileri ibtida mansıbına vürudlarında beher sancak ve kazalar kudret ve tahammüllerine göre kudûmiye ve zâhire-i bahâ ve yere gelüb Haleb valileri derûn-ı şehrinize vusûlünde on beş mesârifât-ı yevmiyesini virdiklerinden ma‘dâ kudûmiye ve zâhire bahâ namıyla ne mikdar şey virdiklerinizin ve cümle malumudur bu defa tarîk ... üzerinden olmağla inhıraf tarik ve cadde ile vilayetinize varub raiyete ve ahali-i memlekete güçlük olacağı zâhir ve bedîhi olduğına binaen sıyânete’l-li’l-fukara doğru Halebe vusûl ve vusûlümüz bundan akdem tarafınıza buyruldı ile ifade ve tefehhüm olundukda mu‘tâd üzre kudûmiye ve zâhire bahâmızı bilâ taleb tevzi ve irsâl idersiz me’mûlünde iken bu âna değin ağmâz olduğuna istifrâb ve isticab olunub ve bazı mesai ve ihtilal memleketiniz hasebiyle te’hir olunmuşdur mülâhazasına mebnî bu vakte değin alâ hale kalub tarafımızdan mütâlebe olunmayub bundan sonra bir saat te’hire ruhsat ve cevaz gösterilmeyerek kudûmiye ve zahire bahâmız alâ mâ ceri’l-âde cem‘ ü tedarik-i birle irsâline mezîd-i sarf-ı gayret ve ... mübâderet eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve peşkîr ağamız Osman Ağa zîde kadrehu ile irsâl olunmuşdur vusûlünde müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû fi 3 R sene 190

Kadîmü’l-kelâm fi ...ül makâm fi 11 yevmü rebiü’l-âhir sene 1190

Bismillâhirrahmânirrahîm Rabbi yessir velâ tuassir Rabbi temim bil hayr (silik)

85

Mehmedi, Refiye ve Abdullah’ın Hacı Mustaf Efendi’den alacaklarını talep etmesi hakkında

Antakya nâibi Efendi ve ihtiyar ve iş erleri inhâ olunur kazalarıyla huzurumuzda terâfi-i şer‘ şerîf için merkûmun tayin olunan mübâşir marifetiyle divan-ı Halebe ihzârına müsâriat ve ketm ü ihtifâ ve firarından mübâadet oluna deyû fi 17 sene 190

Devletlü inâyetlü merhametlü Efendim sultanım hazretleri sağ olsun arz-ı hal kulları budur ki Antakya sakinlerinden Hacı Mustafa Efendi nâm kimesne pederim kullarıyla bir bâb hamam ve bir hâne ve bir bedesten bin guruş icara olub bu kulları Mısır tarafından Antakyaya geldikde pederim vefat idüb pederimin hissesini hamamcıdan talep eylediğimde

Sayfa 51

Pederinizin bende alacağı kalmayub ... iki ziver şahid getürüb bir nesne virdiğini sabit itmemekle hakkımız zimmetinde kalmağla mürâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları tayin ve divan-ı Halebe ihzar şer'an hakkımızı hakkâ ve dava-yı hayriyemizi iğtinam buyrulmak bâbında emr ü ferman sultanımındır

Bende-i Mehmedi Bende-i Refiye Bende-i Abdullah

86

Seyit Halil Ağa'nın Antakya mütesellimi olarak tayini hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve sâir ulema ve sulehâ zîde fazlehüm ve kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Antakya serdarı ağa ve ayan ve sâir iş erleri zîde kadrehüm olunur ki bunda akdem ol canibde mütesellim ve voyvodamız olan ile beynehümânızda adavet düşüb günde güne ziyade olarak memleketede fesâd-ı azimeye bâis ve bu takrib fukara-yı raiyetin zahmet ve meşakkate düçâr olacakları bedîhi olmakdan nâşi bu defa Seyyid Halil Ağaya Antakya mütesellimliği ve voyvodalığı tefviz ve îsal olunmağla öteden berü ol mahalde mütesellim ve voyvoda olanlar ne vechle zabt ü rabt ve hareket idegelmişler ise mûmâ-ileyh Seyyid Halil Ağanın dahi ol vechle zabt ü rabt eylemesine bir ferd dahl ve taaruz eylemeyüb ber-mûceb-i buyruldı amel ve hareket eyleyesiz deyû fi 11 R sene 190

87

Dayı Ahmet'in üzüm bağını Molla İbrahim'in zorla alması hakkında arzu hali

Antakya kadısı Efendi ve voyvoda ve serdar ve iş erleri mahallinde terâfî-i şer' ve icrâ-yı hak mümkün olunmaz ise merkûm mübâşir marifetiyle divan-ı Halebe ihzâr olunmak deyû fi 3 CA sene 190

Devletlü inayetlü merhametlü Efendim sultanım hazretleri sağ olsun hala Antakya kazasında İmam oğlu Molla İbrahim Fevriye karyesinde bir üzüm bağımı cebren ve kahren zabt idüb bu kullarına küllî gadr itmekle mürâhim-i aliyyelerinden mercû ve sakın mübâşir kulları tayin ve huzurlarına ihzar ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr ü ferman devletlü inayetlü merhametlü Efendim sultanım hazretlerindir.

Bende-i Dayı Ahmed kulları

88

Seyit Yusuf'un mallarını Deli Halil'in zorla zabt etmesi hakkında arzu hali

Antakya nâibi Efendi ve ihtiyarları sahib-i arz-ı halin istid'âsı üzre huzurumuzda terâfi-i şer'-i şerif için merkûmu tayin olunan mübâşir marifetiyle divan-ı Halebe ihzar dikkat ve ihtifâ ve firarını müceb hâlâtdan mübâadet eyleyesiz deyû fi 21 R sene 1190

Devletlü inayetlü merhametlü Efendim sultanım hazretleri sağ olsun arz-ı hal kullarıdır bundan akdem pederim Yusuf kulları fevt oldukda hala Antakyada bir elmalık bağçesi ve bir evimin ardı bağçesi ve bir evimin öni bağçesi ve bir pınarlı bağçe ve bir bağ ve iki ham emlakini köyli Deli Halil bi gayr-ı hak zabt eyleyüb bu kullarına gadr-ı küllî itmekle arz-ı hal ... olunmuşdur mürâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları tayin ve divan-ı Halebe ihzâr ve icrâ-yı hak olunmak bâbında bâki-i emr ü ferman devletlü inayetlü Efendim sultanım hazretlerininindir.

Bende-i Seyyid Yusuf

89

Mehmet adlı mazlunun öldürülmesi hakkında

Şeri'at-meâb Antakya nâibi Efendi zîde ilme ve mefâhirü'l-emâsi ve'l-akrân zâbitân ve iş erleri ve vücûh-ı ahâli zîde kadrehüm inhâ olunur ki kaza-i mezkûrda vaki harab arasında bi gayr-ı hak Mehmed nâm mazlunun katl ve idam olunduğı ahali-i vilayetden mevsûkü'l-kelime kimesnelerin ihbarıyla derece-i sıhhate resîde olmağla madde-i katl-i umûr-ı sâireye kıyas olunmayub icrası beher hal lazıme-i uhde-i vülâh ve ahkâm olmakdan nâşi tayin

Sayfa 52

Olunan mübâşir marifetiyle mezburun kâtilleri ... olan mahallerden gereğı gibi tecessüs ve (silik) olunarak zâhire ihrâc ve ikamet-i hudûdü'l-lâhi olunmak için mübâşire ... bâ divan-ı Halebe (silik) müsâriat ve ketm ve ihtifâ ve firarlarını müceb halât vulûndan mübâadet eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber vehc-i muharrer maktul-i mezkûrun katillerini ... olan mahallerden tecessüs ve tefahhus iderek derhal zâhire ihrâc olunub ceza-yı şer'iyeleri icrasıçün mübâşire mahsuben bu cânibe ihzarlarına bi'l-ittifak ihtimam ve dikkat ve müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından mücânebet eyleyesiz deyû fi 3 R sene 190

90

Yahudi taifesinden bir kısım kişilerin İslam kisvesine benzer elbise giymelerinin engellenmesi hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvoda ve serdar ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki: kaza-i mezkûrda mütemekkin olan taife-i yehud bir kavm-i unûd olub kendülere mahsus olan kisve-i kadîmelerin terk (çıkmamış) elbise-i fâhire-i İslamiyeye kisvelerin müşâbehet itmeğe za‘m-ı bâtıla ve kavı-i ‘âtîlelerince mecbur ve Haleb valileri (çıkmamış) ‘izâm hazarâtları tarafından her cend men‘i tenbih ve tenkid olundukca inadlarında ısrar üzre oldukları ihbar olunmakla imdi kazâ-i mezburda sakın ve mütemekkin olan Yahudi taifesinin başlarına giydikleri kavuk ve sarıklar ı def‘-i birle Dersâadetde ve sâir memâlik-i İslamiyede taife-i mesfûrenin giydikleri misüllü ... olmalarına mezîd-i ihtimam ü gayret eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilâfından tehâşi ve mübâadet eyleyesiz deyû fi 3 CA sene 190

91

Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendi’nin fetva hizmetine tayin edilmesi hakkında

İzzetmeâb Medîne-i Antakyada sâbikan mezûn-ı bi’l-iftâ olan Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendi ba‘de’s-salam inhâ olunur ki: kaza-i mezbur müftisi Sekerzâde es-seyyid el-hâc Ahmed Efendinin sû‘i- hareketine binaen hizmet-i fetvadan hicr olunub kaza-i mezburda itfâya tarafımızdan sana izin virilmiştir ki lede’l-istifsâr essah akval eimme-i hanifeyealeyhüm ü‘r-rahmete ile iftâ idüb kütüb-i mutebereden nakl-i sarîh ve ... Medîne-i Antakyada müfti olduğın tasrîh eyleyesiz vesselam hurire fî evâhir-i şehri rebiül âhir lisene tis‘în ve miete ve elf

92

Reayanın yerlerini terk ederek İstanbul’a göç etmelerinin engellenmesi hakkında

Düstur-ı mükerrremûn Anadolının orta kolı yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vaki vüzerâ-yı ‘izâmü’l-ümerâi’l-kirâm mîri mirân ve akzâ kuzâti’l-müslimîn mevâli-i fihâm ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm kuzât ve nüvvâb ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-âyân ve zâbitân ve iş erleri tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki memâlik-i mahrûsetü’l-mesâlik-i pâdişâhânemde vaki kasabât ve kaza ve nevâhi ve kurânın ahali ve reayaları kadîmi yerleri ve yurdlarında sakın olub hırâset ve ziraat ve kâr ü kesble iştigal ve evâmir-i şerîfemle vârid olan tekâlifî ber-muktezâ-yı kanun ‘ale’s-seviyye edâ ve imâr-ı memlekete sa’y behemehâl eylemeleri lazım ve mütttehim iken bir müddetden berü nice vilayetin hâne nişîn ahali ve sükkânı ve ehl-i zimmet reayası birer takrib Asitâne-i

Sayfa 53

Aliyyeme vürûd ve bir iki sene ba'de'l-ikâme ve evladını dahi İstanbula nakl ve her bir kaza ve kasaba ve karyelerin ekser sekenesini evkân-ı kadîmelerini terk ve mezburların sehimlerine isabet iden hisse tekâlifleri sâir pismanide acz ve mesakine tahmil olunub bu keyfiyet-i cüz'îye ve emvâl-i mîriye ve vâridât-ı beytû'l-mâlin noksanına bâdi ve tımar ve zeamet ve mukâtaât ashabının nâ bendelerinden hasıl olacak i'şâr ve rusûmlarının izmihlal ve inkıtâ'ını müstelzim ve dârü's-saltanat-ı seniyyemde izdiham ve kesret-i nüfûsı müceb olduğu ve asl sem'-i şâhânem olub fî mâ ba'de taşra ve memleketden ahali ve reaya namına iyâl ve itfâl ile ferden ve feridenin der-bâr-ı utûfet kararına ... hususuna irad-ı husrevânem taalluk itmeğin imdi siz ki vüzerâ-yı 'izâm ve mîri mîrân ve Mevlânâ ve ayan ve zabitan ve sâir mûmâ-ileyhümâ siz ba'de zîn havza eyalet ve liva ve hükümetiniz ahali ve reayasından terk-i vatan itmeleriyle ve iyâl ve avlad ve o göçleri darsââdetime külliyyen kâr-ı bâr tavattun yapılmalarına ruhsat göstermeyüb mefhûm-ı ferman-ı celilü's-şânımı kâffe-i emsâr ve buldân ve kaza ve kasabât ve nahiyelerin mehâkiminde cümle muvâcehesinde ifade ve tefhim ve sicilât-ı mahfuzaya tekayyüd ve sebt ve iktizâ idenlere gereği gibi tenbih ve tekid ve kendünüz dahi leylen ve nehâren madde-i merkûma nezaret ve hilaf-ı ferman evlad ü iyaliyle terk-i evtân iradesinde olanlar men' ve zecre nesar ve sa'y ve muaddet eylemeniz bâbında mahsusan işbu emr-i şerifim isdâr ve mübâşir ve tayin olunan sadr-ı azam silahşörlerinden kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân el-hâc Ali zîde kadrehû irsâl olunmuşdur mamur-ı memleket ve istikrâr-ı nizâm-ı vilayet beher hâl ahali ve reayanın vatanlarında ve ârâm ve kararlarıyla herkes hafiyet ve ... ve kâr ü kesbiyle iştigal eylemeğe mevkuf ve ekser meskene memâlik yerleri ve yurdlarını terk eyledikleri mahallere ... oldukları suretde külliyyen şiraza nizâm-ı bilâda karîn-i inkıta ve inkısam olacağı zâhir ve bedîhi ve bundan sonra ahali-i reayanın red-i vâhidine iyâl ve evladıyla terk-i vatan eylemesine vechen mine'l-vücûh rızan ve ârânem olmadığı ve tenbîhât-ı hasrûvâneme münâfî her kangı kazâ ve kasabadan der-aliyyeme ev göçi vürûd ider ise cümle meabire evâmîr-i ekîdemle tenbih olunmuş olduğına binâen li ecrim hayr olunmak mukarrerdir ol zaman geldiği mahal-i kaza tashih ve vali ve hakim ve ayan ve zabitan ve bu bâbda ağmâz ve tekâsülü irtikâb eyledikleri için hâl-i şânlarına göre asâb-ı şedîdi şehinşâhâneme mazhar olacakları bî ihtibâh eylediği malumun oldukda âna göre amel ve hareket ve ba'de zin havza hükümetiniz ahali ve raiyetinden kimesnenin iyâl ve evladın ve ev göçi ve bilâ maslahata kimesnenin der-aliyyeme gelmelerine irâet ... begayet hazar ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur burdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafından be gayet-i hazar ve mücânebet

eyleyesiz şöyle bile ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri rebiül âhir sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Mûcebince sadr-ı azam devletlü veliyyü'n-niam Efendimiz hazretlerinin mektubı vürûd itmişdir

Sayfa 54

El-hac Mehmet'in kardeşinin Şeyh Ali'nin kardeşi tarafından öldürülmesi hakkında arzuhali

Antakya kadısı Efendimiz voyvoda ve serdar ve iş erleri mahallinde terâfi-i şer' ve icra-yı hak mümkün olmaz ise merkûm alâ tayin olunan mübâşir marifetiyle divan-ı Halebe ihzar olunmak deyû fî HA sene 190

Devletlü inâyetlü veliyy'ün-niam Efendim sultanım hazretleri sağ olsun arz-ı hal kulları budur ki Kayseri diyarından olub işbu sene-i mübarekede karındaşım el-hâc Ahmed nâm kimesne hacc-ı şerife gider iken huccâc-ı müslimîn kafilesiyle Antakyada mürûrlarında Kusayr nahiyesinde vaki Bedrin nam karye tarîk-i râhı üzre tayin olunan karye-i mezkûre Şeyhi Şeyh Ali merkûm karındaşı tarikde yalnız hadd-i refikimiz görüb üzerinde olan malından olduğu davarına lahm eyleyüb üzerine hücum ve darb-ı şedîd ile katl ve mal ile davarını ahz ve (çıkmanış) eyledikten sonra laşını görinüb ve ol tarafda ahalinizin malumı olmağla mürâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları tayin ve şeran ihkâk-ı hak buyrulmak bâbında emr ü ferman devletlü inayetlü merhametlü Efendim sultanımıdır.

Bende-i el-hâc Mehmed

94

Manisa'da vefat eden Osman Paşa'nın terekesinin sayımı hakkında

Akzâ kuzâti'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtaz bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Şam-ı şerif kadısı zîdet fezâile ve mefâhül-kuzât ve'l-hükkâmve meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Antakya ve İskenderun ve Tarsus kadıları ve nâibleri zîde fazlehüm ve iftihârü'l-emâcid ve câmiü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtas bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'd-dâim bu hususa mübâşir tayin olunan dergâh-ı muallâm kapucı başıları zîde mecde mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ayân ve zabitan ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki sâbıkan içil mutasarrıfı olub Manisada ikâmet üzre iken vefat iden merkû ... vekil Osman Paşanın duyûnı mukabili yanında mevcut olan muhallefâtının cânib-i mîriden

zabt ve tahrîri femanım olub ancak müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin hîn-i vefatında maiyetinde bulunan kethüdasının kâimesine mevzuan (çıkmamış) gönderdiği bir kıta defter nâtik olduğu üzere Şam-ı şerifde Musa paşazâde İsmail beğ hânesinde bir aded ... kebîr ile antakyada Fethullah Ağa nam kimesneye ve İskenderunda Abdurrahman Paşa marifetiyle tevdi olunmuş ve Tarsusda mahalli emine vaz olunmuş malumü'l-mikdar cadır ve cerge ve sâiy ecnâs-ı mühimmat hıyâm ve eşyayı olub ve eşya-yı mezkûrenin dahi taraf-ı mîriden zabtı lazım gelmekden nâşi vakt-i mezkûr baş muhasebe (çıkmamış) ve bir kıta mûmzâ suret defteri ihrâc olunmağla imdi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ber mûceb-i defter zikr olunan (çıkmamış) olan eşyanın istimale Salih olanları sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin marifeitnle der-aliyyeme nakl ve fersûde ve amel (çıkmamış) Salih olanları marifet-i şer' ve kezâlik marifetiniz ile cânib-i mîri sıyânet olunarak fûruht ve semenlerin ahz ve teslim hazine-i âmirem olunmak için dersââdetime tesyîr olunmak fermanım olmağın işbu emr-i âli şânım isdar ve ile irsâl olunmuştur vusûlünde gerekdir ki müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin gerek cânib-i mîriden ve sâir kesâna duyûn-ı kesîresi olmakdan nâşi kâffe-i emvâl ve eşyayı metrûkesinin zahire ihrâcı matlub-ı hümayûnum olmağla derûn-ı emr-i şerifime mevzûan yedine i'tâ olunan suret-i defterde mestûr ecnâs-ı mühimmât hıyam ve sâir eşyası olunduğı mahallerden marifet-i şer' ve marifetinle bir halayı noksan olmamak şartıyla zahire ihrâc ve defter-i mezkûra tatbik olunarak

Sayfa 55

Zabt ve istimal-i Salih olanların maiyeti istishâb ve ve vech-i münâsibiyle bir an akdem der-aliyyeme nakl ve ma'dâ fersude ve ameale gayr-ı Salih olanlarını cânib-i mîri sıyânet olunaraj bi'l-müzâyede diğer bahâlarıyla fûruht ve hasıl olan semenlerini ahz ve cem ve bir kadem akdem der-aliyyeme götürüb hazine-i âmireme teslime mezîd-i takayyüd ve ihtimam ve hilâf-ı rızâ-yı hümayûnum hilafından hazar ve mücanebet eylesesin ve siz ki kazılar ve nâibler mûmâ-ileyh ve sâirleri siz ber-vech-i muharrer mazmûn-ı emr-i şerifimle sizler dahi amel ve hareket ve hilafından tevki ve mübâadet eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyâfta-i sūdûr olan işbu emr-i şerifimle celîlü's-şân vâcibü'l-ittiba ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafıyla vaz' ü hareketden ihtirâz ve ictinab eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fi el-yevmü's-sâni 'ısrîn muharrem sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Antakyada Fethullah Ağa yanında olan hıyam deyû defterde tahrîr olunan

Halebkârî mükemmel kapak ha deri kıtât 5 sevde 1
Cedîd cerge sekban kıtat 52
Mea tozluk kaba ha der kıtat 2 aded 4
Türkmen obası mükemmel kıta 1 sokak sopası 3 mükemmel sokak ... 4
Müstamel tuzluk daire kıyyesi kıtat 2 tuzluk 2
Münakkaş ... 1
Mükemmel oba her takımıyla kıtat 8 sütun 2
Çiçekli seyban her takımıyla kıtat 3
Sağır kıyye 5
Yaldızlı nühas top 6
Sütun merhânesi 13
Sukak 13
Tiyat çadırı 1 tuzluk 2
İki direkli yeşil cerge kıta 1
Sütun 14 ... 1
İsm ve resmleriyle defterde tahrîr olunduğı vech üzere bu mahalle kayd olundu

95

Halep muhassılına verilmesi gereken zahire bahası hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı ve müftisi faziletli Efendiler ve sâir ulema zîde ilmehüm mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvoda ve serdar ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki: zahire bahasına dair hala Haleb muhassılı izzetli Ağaya denginiz olan on iki bin guruşun bu vakte değin irsâli lazıme-i halden iken bir eser ve âsârı zuhûr itmemekle imdi işbu buyruldımız tarafınıza vasıl oldığı saatde meblağ-ı mezkûrı ihrâc ve ağa-yı mûmâ-ileyhe teslim-i birle temessükünüzü tahlife dikkat ve te’hir ve tesamühden mübâadet eylemeniz bâbında isticali hâvî dîvân-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdar ve ile irsâl olunmuşdur inşaallahu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve ihmal ve müsamaha ve ihmalden gâyetü’l—gâye hazer ve mücanebet eyleyesiz deyû fî 13 HA sene 190

96

Antakya ahalisinin arzı mahzarı ve verilen cevap hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı ve müftisi faziletli Efendiler ve sâir ulema ve eimme ve huteba Efendiler zîde ilmehüm mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvoda ve serdar ve iş erleri ve vücûh-ı ahali zîde kadrehüm olunur ki: bu defa vârid olan mahzarınızın mefhumı malumumuz olub bu makule kazıyye nâ marziyye cesaret idenler te’dib olunub ve gönliyan ağamızın bu tarafa gelmesiçün dahi mahsus âdem irsâl olunmuş olmağla bu güne harekete vechen mine’l-vücûh rızamız olmadığına binaen istid‘ânıza müsaade ve ricanız karîn-i husûl kılunub fîmâ ba‘de müste‘min-i kefere taifesinin Halebden nakl idecekleri emtia ve bargirin muhafaza zımnında fakat iki bayrak tayin olunub

Sayfa 56

Ziyade olunmayacağı ve ... mürûr ve ubûr idüb yemin ü yesarlarına teveccüh itmemek (çıkmamış) alâ hayde alâ hadde bölükbaşların mecmuına tenbih-i ekid ile tenbih olunduğı ve davacı zuhûrunda üç (çıkmamış) ziyade tayin olunmayub ... mübâşir tayşn olunacağı malumunuz oldukda mâl-i iltihak fukara-yı raiyete ve sükkân-ı memleketin himâyet ve sıyâneti hususunda sarf-ı mukadderet eylemeniz için Halebden işbu buyruldı isdâr ve irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldı ile amel ve hareket olası deyu fî19 HA sene 190

97

Ahmet Efendi’nin Antakya kaimmakamı olarak tayini hakkında

Kudvetü’s-sâdâtü’l-kirâm kâim makâm-ı sâbık müftizâde es-seyyid el-hâc Ahmed Efendi dâme şeref sâdete gıbbe’t-tahiyyete vesselam inhâ olunur ki Antakya kazasında olan sâdâtü’l-kirâm ve zevi’l-ihirâm üzerlerine işbu sene tis’în ve miete ve elf cemâziyel ahirin guresinden cenâbınıza kâim makâm nasb ve tayin itmişizdir gerekdir ki (çıkmamış) ihtirâm ve kuzât ve kâim makâmırlar ... larıyla teseyyüd ve izhâr-ı alâmet hasr idenleri defde (çıkmamış) ve cenâbınız dahi kimesneye alâmet-i hasr evsafına izn virmekden mücânebet ve iddia-yı ... idenleri tarafımıza havaleye mübâderet ve te’dibleri ve hukûk-ı şer‘iyye-i sâbite tahsili iktiza itdikde (çıkmamış) idüb sıyadet-i kirâmı sâir ... rencide itdirmeyesiz hûlâsa kelam bu emanet-i kübrâda kemal-i iffet idüb teveccühiye ve arusiye muhaddesât-ı sâire nâ marziye ile bir akçelerin almayub ve (çıkmamış) sıyânet arz ve mallarında sa’y-i mevkûr zımnında şevketli mehâbetli kerâmetli padişah (çıkmamış) ide Allâhu teâlâ ile’l-yevmü’l-kıyâm hazretlerinin devam-ı ömr ü devletleri çün sâdât-ı kirâmın dava-yı (çıkmamış) isticlâb idüb her emirde şer‘i şerife imtîsâl ile mazhar-ı şefaât hazret-i seyyidü’l-enâm aleyh (çıkmamış) tahiyye olası vesselam

Antakya salyane ve menzilci ücretleri hakkında

Nahiye-i Kusayr tabi Medîne-i Antakya berâ-yı salyane menzilci ücreti ve zer kudret-i mersarif-i zaruriye fî selh-i cemaziyel ula lise tis'în ve miete ve elf

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Mekabrus	Babatorun	Dir	Safriye	Basanus	Küfr-i âbil	Kalincar	Arebyas
3	0,5	1,5	1,5	3	0,5	0,5	1
Ferferi	Sıkyat	Bayre	Salfiye	Haynu	Marsu	Müslihanu	Muaddele
0,5	1	0,5	1,5	1,5	1	2,5	2,5
Güşkenid	Felanus	Raduf	Bedsîn	Hangiye	Fenek	Korye	Cevnene
2	1,5	2	1	2,5	2,5	0,5	1

Ceman Yalnız iki buçuk hâne beş buçuk sümündür

Nahiye-i Altunözi tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Narlıca	Telhabeş	Bahşin	Baslıkıye	Ermenha	Toprakhisar	Suri	Mirat
0,5	1	1	1	1	1	1,5	0,5
Alakend	Afsiye	Mezraa-i kürd	Ziyaret	Karsu	Danışmend	...	Büyük ...
0,5	0,5	0,5	0,5	3,5	0,5	1	2,5
Bedeniyu							
0,5							

Ceman yalnız bir hâne beş buçuk sümündür

Sayfa 57

Nahiye-i Cebel-i akra tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Çandar	Alatus	Cerdakya	Sofular	Kışlak	Bezkiye	Cidaliye	Gereküs
0,5	1	1	1	1,5	3	2	1,5
Yenice köy	Dirşat	Tenderi	Dursuniye	Şeyh köy	Hisarcık	Kırk beçek	Devir

0,5	0,5	1	1	3	1	0,5	2
Kesb	Hanime	Karye	Kelman	Findun	Ekerce	Bağdadiye	Karsul
6	1	3	1,5	1	0,5	1	1

Ceman yalnız üç hânedir

Nahiye-i Süveyde tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Türkman	Selviran	Karayka	Barbirun	Gelebcek	Cedide	Haylice	Abdi
2	3	2	1	3	1,5	1	1,5
Haccelü	Şerafiye	Muirun	Yuğun oluk	Kabusiye	Kaya ...	Menkuliye	Saraycık mea gafiliye
3	3	5	3,5	3	1	1,5	1,5
Güzelburç	Nairlü	Mekend cerbi	Arpalu ...	Hasatlu	Zeytuniye mea müzariihâ		
0,5	0,5	1	1	1	13,5		

Ceman yalnız dört buçuk hânedir

Ceman yekün yalnız on bir hâne on bir sümündür

Beher hâneye iki bin yüz kırk beş guruş üç rub‘ isabetle itmiştir

Beher hâneye 2145 3 rub‘

Beher sümğn hâneye 178 3 rub‘ 2 para 1 akçe

kudvetü’l-emâsi ve’l-akrân Medîne-i Antakya voyovda el-hâc Süleyman Ağa ba’de’t-tahiyetü’l-vâfiye inha olunur ki:

işbu bin yüz doksan senesine mahsuben Haleb valisi vezir-i mükerrer İzzet Ahmed Paşa hazretlerine virilen zahire-i bahâ ve Aydın muhassılı vezir-i mükerrer Abdullah Paşa hazretlerinin mürûrlarında daire-i aliyyelerine virilen zahare bahâsı ve Cezzar Ahmed Paşa hazretlerini daire-i aliyyelerine virilen ücreti ve sure-i hümayûn emini ağaya bargir ücreti ve Medîne-i mezbure menzilci ücreti ve zî-kudretten istidâne olunan meblağ ve sene-i mezbure mâh-ı cemâdil ûlânın selhine gelince dek ber-mûceb-i yafta ehl-i sevk mesârifî ve sâir mesarif-i zaruriye Medîne-i mezburede sakin ulemâ ve âyân ve fukara vekilleri marifetleri marifet-i şer‘le cem ve hesap ve salyane olundukda nısf kuralara ve nısf-ı derûn-ı şehre tarh ve tevzi olundukda beher hâneye iki bin yüz kırk beş guruş üç rub‘ isabet itmekle salyane ve

tevzi tahsil ve cem eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele irsâl olunmuşdur inşaallah
teâlâ gerekdir ki ber-vech-i muharrer salyane tahsil ve cem ve mahalleine teslim eyleyesiz Fî
28 HA sene 1190

Ömer Rıza el-kadı-i bi Medîne-i Antakya ğufire leh

58-99

İzzet Ahmet Paşa, Aydın valisi Abdullah Paşa Maraş Valisi Mustafa Paşaların daireleri için verilen zahire ücretleri hakkında

İşbu bin yüz doksan senesine mahsuben hala menzilci nasb ve tayin olunan Ubul oğlu Mustafa beşenin ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve hala vali-i Halebü's-şehbâ vezir-i Rûşen ... devletlü inayetlü İzzet Ahmed Paşa hazretlerinin devletlerine bâ-temessük virilecek meblağ ve sâbikan vâli-i Haleb devletlü Ali Paşa hazretlerinin kethüdaları (çıkmamış) tanzimi için Medîne-i Antakyaya vürûdlarında dairelerine virilen zehâyir ve şa'ır kıymetleri ve virilen meblağ (çıkmamış) valisi sâbık devletlü Mahmed Paşa hazretleri eyyâmında olan salyaneden kerd kalub erbabına virilecek (çıkmamış) kudret meblağı ve menzilci-i sâbık Ali Beşeye ücretinden olmak üzere zîr-i kudretten virilen meblağ ve Medîne-i mezbure mürûr iden Aydın valisi devletlü Abdullah Paşa hazretleri daire-i aliyyelerine ve Maraş valisi devletlü Mustafa Paşa hazretleri daire-i aliyyelerine virilen zehâyir kıymetleri ve seksen dokuz senesi cemaziyel âhîrinin on yedinci gününden doksan senesi cemaziyel ûlâsının yirmi yedinci gününe gelince dek âyende ve revende ber-mûceb-i yafta vuku bulan sevk mesarifi ve sâyir mesârif-i zaruriye-i Medîne-i mezburede sakın bi'l-cümle ulema ve sulehâ ve âyân ve fukara vekilleri (çıkmamış) ve marifeti şer'le kalîl ve kesîr ve nakîr ve katmîr tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâbi' ve'l-'ışrîn min şehr-i cemaziyel ûlâ lisene tis'în ve miete ve elf

Cemaat-ı etmekciyân

Tehammus Ali beşe yediyle ber mûceb-i bâ yafta nân-ı azîz 1191 kıyye 69 17,5 para

Etmekçi Abid yediyle bâ-yafta nân-ı azîz 921,5 kıyye 57 1 para

Nairlü Seyyid Mehmed beşe yediyle bâ-yafta nân-ı azîz 1578,5 kıyye 97 26 para

... Mehmed yediyle bâ-yafta nân-ı azîz 2639 kıyye 164 27 para dakik-i has kıyye 20 2

Gülacı oğlu ahmed yediyle bâ-yafta nân-ı azîz 35 kıyye 3 2,5 para

Kutayt oğlu Süleyman yediyle bâ-yafta nân-ı azîz 1248,5 kıyye 78 1 para

Ceman yalnız dört yüz yirmi sekiz gurus beş paradır

Cemaat-ı kassâbân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para
Bereketzâde Hasan Ağa yediyle bâ-yafta	Lahm-ı ganem	413	72	11
Bereket oğlu Yusuf Beşe yediyle bâ-yafta	“ “	171	29 3 rub	7
Eman oğlu el-hâc Mustafa ağa yediyle bâ-yafta	“ “	1049,5	184	28
Hums oğlu Abdullah ağa yediyle bâ-yafta	“ “	14,5	2	21,5
El-hâc Hums yediyle bâ-yafta	“ “	99,5	17	16,5
Nairlüzâde seyyid Osman yediyle	“ “	204,5	35 3 rub	12
Dabul oğlu Osman beşe yediyle bâ-yafta	“ “	61,5	10 3 rub	0,5
Kasab Derviş yediyle bâ-yafta	“ “	1008,5	176	...
Kasab Abdullah beşe yediyle bâ-yafta	“ “	174,5	30,5	2,5
Kasab Ahmed beşe yediyle bâ-yafta	“ “	254	44	18
Hateş yediyle bâ-yafta	“ “	59,5	10	16,5
Müdellet oğlu Ali yediyle bâ-yafta	“ “	27,5	4	32
Es-seyyid Mehmed Emin Çelebi yediyle bâ-yafta	“ “	424	74	9
Ceman 692 14 para				

Cemaat-i bakkâlân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Ceman
Çavuş oğlu Ahmed yediyle	Pirinç	5			Revgan	7,5			2 3 para
Halebli oğlu yediyle bâ-yafta	Pirinç	16,5			“ Mum	3 2			5 11 para
Kazar oğlu Molla Ahmed yediyle bâ-yafta	Pirinç	2,5			Revgan Mum	4,5 2			1 9 para

Bakkallar yediyle Abdurrahman Paşa ve Badullah Paşa ve Mustafa Paşa ve Ali Paşa kethüdası dairelerine bâ- yafta virilen	3366			631 6 para	Revgan sade	878			688,5 5 para
Faki Molla Mustafa yediyle bâ- yafta	Pirinç	4			Revgan Mum	1 2			1,5 8 para
El-hâc Süleyman ağa yediyle bâ- yafta	Pirinç	1,5			Revgan	2			22 para
Öemr beşe yediyle bâ- yafta	Pirinç	4,5			Revgan Mum	7,5 6			6 4 para
Bekçi Ahmed yediyle bâ- yafta	Pirinç	3			Revgan	4			1 7,5 para
Seyyid Ali yediyle bâ- yafta	Pirinç	10			Revgan	2			1 3 rub 8 para
El-hâc Ömer yediyle bâ- yafta	Pirinç	140			Revgan	35			56 3 rub 5 para
Defa el-hâc Ömer yediyle bâ-yafta	Katran	2			Zeyt Sirke	2 20			4

Kazar Molla İbrahim yediyle bâ-yafta	Pirinç	2			Revgan	3			34
İdlibli Hüseyin yediyle bâ- yafta	Pirinç	1			Revgan	2			22 para
Emir Ali yediyle bâ- yafta	Pirinç	2			Revgan	3			33 para
Soykada Seyyid Abdullah yediyle bâ- yafta	Pirinç	35			Revgan sade	8			13,5 2 para
Mehmed Ali yediyle bâ- yafta					Revgan sade	1			3 rub 5 para
Molla Ömer yediyle bâ- yafta	Pirinç	9			Revgan	3			2 9 para
Yusuf beşe yediyle bâ- yafta	Pirinç	2			Revgan	2,5			2,5 3 para
Seyyid Ebu Bekir yediyle bâ-yafta					Revgan	2			1 3 rub
Habeşi karındaşı Osman beşe yediyle bâ- yafta	Pirinç	5			Revgan	2			1 3 rub 9 para
Seyyid Abdülkerim	Pirinç	7,5							1 16 para

yediyle bâ- yafta									
Zuhan damadı Seyyid Hüseyin yediyle bâ- yafta	Pirinç	3			Revgan	2,5			3 13 para
Şahin oğlu el- hâc Yusuf yediyle	Pirinç	2			Revgan	3			33 para
İnek oğlu Mehmed yediyle bâ- yafta	Pirinç	3			Revgan	4			1 7 para
Abdurrahman Efendi oğlu Molla Osman yediyle bâ- yafta	Pirinç	3			Revgan	4			1 7 para
Çalık oğlu Ömer beşe yediyle bâ- yafta	Pirinç	7,5							1 16 para
Ceman 1442 9 para									

Cemaat-i Arpaçyân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para	Ceman
Seyyid Mehmed yediyle bâ-yafta	Şair	95			Saman	1			24
Diyar Seyyid İbrahim yediyle bâ-yafta	Şair	10							2,5
Şeyho yediyle	“	5			“	1			1,5

bâ-yafta									
Kör oğlu Halil yediyle bâ-yafta	“	5,5			“	9			15,25
Bedran oğlu Hacı Ebu Bekir yediyle bâ-yafta	“	21							5
Defa Seyyid Mehmed yediyle bâ-yafta	“	10			“	2			3
Güşen oğlu yediyle bâ-yafta	“	5			“	1			1,5
Köle İsa yediyle bâ-yafta	“	63			“	12			18,75
Ceman yekün 71									

Müfredât

Mahkeme-i aliyyeye çit ve bez ve hasır bâ-yafta	59,25
Timurcî Halil yediyle bâ-yafta voyvoda konağına ve mahkemeye mih ve sâir	9
Defa Timurcılar yediyle mahkemeye ve voyvoda konağına mih ve meşale	5,5
Bâb-ı zeytun ve bâb-ı ... ve bâb-ı el hadid muhafuzlarına kahve batman 6	22,75
Beğler saraya üstadiye ve kireç kantar 5	18,5
Hasan Beşe yedine	1,25
	19,75
Abdünnur oğlu matuk yediyle mahkemeye kirec ve üstadiye	5
Sâbıkan vali-i Haleb Devletlü Mehmed Paşa eyyamından olan salyaneden kerd kalub erbabına virilecek zî-kudret	5162,75 3 para
Vali-i Haleb sâbıkan Ali Paşa eyyamından salyanede kerd kalub erbabına virilecek zî-kudret	2995,75
Salyane-i sâbıktan faziletlü kadı Efendinin küsrde kalan	1431

alacağı	
Menzilci Ali Beşenin salyane-i sâbıkdan küsrde kalan bakayası	500
İmdâd-ı seferiye bakayasıçün kethüda zî-kudretten virilecek	541
Kethüda vekili Ahmed Efendi etbana virilen hizmet-i zî-kudret	11
Hatt-ı hümayûn getüren tatara hidmet-i zî-kudret	11
Menzilci Ali Beşeye ücretinden olmak üzre zî kudretten virilen	523
Bektaşlu içün gelen çukadara hidmet-i zî kudret	30
Baş delüye virilen hidmet-i zî kudret	7
Zî-kudret tahlisiçün nâib Efendiye hidmet-i zî kudretten virilen	10
Zî-kudret tahlisiçün virilen hidmet-i zî kudretten	11,75
Cezzar Paşa hazretlerine katırcılardan istikrâ olunan bargir ücreti zî-kudretten	199,75
Tatara hidmet-i zî-kudret	20
Menzilci Ali Beşeye ücretinden olmak üzre zî-kudretten virilen	816,75
Defa çukadara hidmet-i zî-kudretten	10
Ebu Bekir Paşai darb idenleri teftiş mübâşire hidmet-i zî-kudret	54
Katırcılara ücretleri tekmili zî-kudretten	30
Abid Ağa çukadarı ... ağaya hidmet-i zî-kudretten	228
Aydın valisi devletlü Abdullah Paşa hazretlerine bargir ücreti zî-kudretten	500
İsticala gelen çukadara hidmet Ebu Bekir Paşa yediyle	13,75
Yaralı Mehmedin hizmetkârı teftişine gelen mübâşire hizmet Ebu Bekir paşa yediyle	11
Zehr Ali Ağaya hizmet Ebu Bekir Paşa	65,5
Kışlak-ı bahâ Ali Beğ yediyle gayrı ...	250
Beğleri saray tamirine ahi yediyle masraf	65,5
Defa Menzilci Ali Beşeye üzeretinden olmak üzre zî-kudretten	187,75

Kapucılar kethüdası Ağaya (çıkmamış) yevmiye zî-kudret	335
Peşkir ağası ve Yeşli ağaya yedi günlük yevmiye masrafı zî-kudretten	168,5
Defa kapucılar kethüdası ağaya marifet-i cümle harçlık zî-kudretten	140
Kapucılar kethüdası ağaya kahve ve tütün bahâ zî-kudretten	5,5
Sâ'î ücreti zî-kudretten	6
Haleb menzili bargirlerine ve kapucılar kethüdası dairesine arpa ve ot zî-kudretten	39,5
Haleb surcılarına zî-kudretten virilen	3
Sure emini ağasıçün katır ve bargir ücreti zî-kudretten	15
İmdad-ı hazariye isticaline gelen çukadar masrafı Fethullâh Ağa yediyle	29
Saraycık karyesi küsri	48
Çul Ağası hizmetkârı hizmet Fethullâh Ağa yediyle	25
Kapu kethüdası çukadarıyla gelen (çıkmamış) masrafı Fethullâh Ağa yediyle	8,25
Aydın valisi için gelen mihmandâra ve çukadara hizmet Fethullâh Ağa yediyle	110
Aydın valisi dairesine saman (çıkmamış) fethullâh Ağa yediyle	5

63-103

Duhan gümrüğü emini Mehmet'in alamadığı duhan gümrüğü hakkında yardım isteği

Düstur-ı mükerrem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devletü'l-ikbâl meşid ü erkânü's-sâdâte ve'l-iclâle el mahfuz-ı bi sunûfi avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn ve ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfi-i ilamü's-şeria ve'd-dîn vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtas inâyetü'l-melikü'l-muîn Mevlânâ Haleb kadısı zîdet fezâile ve kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân âhir hususa mübâşir tayin olunan zîde kadre tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki iftiharü'l-emâcidü ve'l-ekârim dergah-ı muallâm kapucı başlarından sâbikan Arabistan duhan gümrüğü emini Mehmed dâme mecdehu divan-ı hümayûnuma arz-ı hal idüb seksen altı senesi rûz-ı hızır ibtidasında üç sene bir tahvil ile uhdesinde Arabistan duhan gümrüğü

mülhakâtından olan Haleb gümrüğü tevabiinden Ordı kasabası ... duhan seksen altı senesine mahsuben Müfti Süleyman nâm kimesne ve iki bin beş yüz guruş mal mukataasına kabzına me'mure iki bin üç yüz guruş mütesellim ve ma'dâ iki yüz guruş ile yine sene-i mezbure bakayasından seksen iki guruş ve seksen yedi senesi malım olan iki bin beş yüz guruş ki ceman iki bin yedi yüz seksen iki mal dönüm bi'd-defat mutalebe olundukda birle sene-i mezburede duhan ziraat eylemedin deyu mal dönüm virmeyüb dürlü dürlü öZR ve illet ile mümatale üzre olduklarından naşı meblağ-ı mezkurun alâ eyyi hâl tahsili bâbında bundan mukaddem sâdır olan emr-i âli şânımın mücebince Haleb valisi tarafından bâ-buyrıldı mübaşir tayin olunmuşiken 'adem-i itaat ve inkıyadları hasebiyle tahsil olunmayub mübaşir-i merkurum tehî dest-i avdet ve alâ hale zimmetinde kaldığın bildirüb mukaddem virilen emr-i âli şânım mücebince meblağ-ı mezbur tahsil ve edâ itdirilmek için emr-i şerifim sūdūrını istidâ eylediği eelden hazine-i âmiremde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazar olundukda İstanbul ve tevabii duhan gümrüklerinin malına ve tahsil rüsûmâtına medâr-ı suhûlet olmak üzre Haleb eyaletinin resm-i dönüm ve gümrük duhan mukataası malikane mutasarrıfları taraflarından bâ-hatt-ı hümayûn yetmiş altı senesinde iltizama virildiği eyalet-i mezburenin kaza ve kasabât ve kurâlarında ziraat-ı zer' olunan fidanları tarlalarında iken dönümleri müsaha olunub beher dönümünden iki buçuk guruş resm-i mîrî ve kalemiye tahsildarların cihet-i maaş çün onar para ve kadı için ikişer para ki mecmû beher dönümünden ikişer buçuk guruş on ikişer para tahsil itdir (çıkmamış) ve bu duhan dönümü rüsûmı hâdis olub zecr ele olmağla muaf ve gayr-i muaf dahil olmak muktezî olmağın min külli'l-vücûh serbest olunub havas-ı hümayûn voyvodaları ve zabitleri ve gerek selâtın-i 'izâm vüzerâ-yı kirâm ve sâir evkaf mütevellileri ve zeamet ve tımar sahibleri vüzerâ-yı mîrî mîrân ve mir liva hasları subaşıları ve mütesellimleri bizim toprağımızda deyû kat'a müdahale itdirilmeyüb her ne mahalde zer' olunur ise resm-i dönümü taraf-ı mîrîçün zabt ve rabt ve cem ve tahsil itdirilmek şürûtından olmağla şurûtı mücebince amel olunmak bâbında emin-i sâbık mûmâ-ileyhin sene-i mezburede istid'âsına binaen yetmiş yedi ve yetmiş dokuz senelerinde virile emr-i şerifleri derkenârları mücebince seksen dokuz senesi evâhiri cemaziyel evvelde emr-i şerifim virildiği der-kenâr olmağın imdi derkenârı mücebince amel olunmak bâbında fermanım olmuşdur buyurdum ki ... şerifimle mübaşir vardıkda

Sayfa 64

Bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi husus-ı mezbur için mukaddema tevârih-i mezkurda evâmir-i şerifim virildi hazine-i âmire defterlerinde mukayye olmağla mukaddem virilen evâmir-i şerifem intibâen bu defa sâdır ola işbu emr-i âli şânım mücebince kaza-i

mezburdan seneyn-i mezburîne mahsûben dönüm duhan rüsûmlarından gayr-ı ez-teslim merkumun zimmetinde olan her ne ise tahşşl ve kabzına me'mura eda ve teslim itdirilüb mugayir-i emr-i âli şân teallül ve muhalefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılâsız tahrîren fî evâhir-i şehri-i rebiül âhir sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

104

Haleb muhassılığına bağlı olan mukâtaât ve kurâ ve müzâriin ve gerek muhassıl olanlara deruhde oluna gelen avarız ve bedel-i nüzul ve cebelü ve eşkinci bedeliyeleri malları senesi zarfında Haleb muhassılarına tamamen eda ve teslim olunması hakkında

Düstur-ı mükerrrem müşir-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbiri umûrû'l-cumhur bi'l-fikri sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yissâib mümehhidü bünyânüddeulet ve'l-ikbâl meşidü erkanüssâdât ve'l-iclâle'l-mahfûf-i bi sunûfi'l-avâtıfû'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim İzzet Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü'l-ilâmü's-şerifete ve'd-dîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtas-ı bi mezîdi inâyetü'l-melikü'l-muîn Mevlana Haleb kadısı zîdet fezâile ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân Haleb muhassılı Urun Mehmed zîde mecdehû tevki-i refi-i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki devlet-i aliye ebedü'l-istimrârının fî'l-asl vefirünnümâ ve kesîrû'l-hudûd ... mukâtaât-ı cesîmesinden olan Haleb muhassılığı mülhakatından olan mukâtaât ve kurâ ve müzâriin ve gerek muhassıl olanlara deruhde oluna gelen avarız ve bedel-i nüzul ve cebelü ve eşkinci bedeliyeleri malları senesi zarfında Haleb muhassılarına tamamen eda ve teslim olunmak mer'î ve düstürü'l-amel tutulan şürît-ı mer'îyye kadîmesinden iken biraz müddetden berü kâh imdâd-ı seferiye-i hümâyûnum takribiyle vilayet-i Haleb validen hâli ve kâh haseb-i musliha ahaliden bazı kesâna tefvîz ve ihale olunmak sebebiyle muhassıllık mezkur tevâbiatından olan mukataat ashabının eseri ayan-ı memleket ve bazen dahi akraba ve taallukatları olmak hasebiyle himayet ve hatırlarına riayet olunarak gerek muhassıllık-ı mezkur malının ve gerek Haleb hazinesi defterlerinde mukayyed olan varidat kadimesinin tahsilinde ağmâz ve ... birle varidat muayyinesinin küsr ve noksanına sebep ve illet ve zaruri mal muhassıllık ve cizye avarız ve emvâl-i sâirenin bakaya kalanı adet-i müstemire ve örf-i ... eylediklerinden hazine-i mezkure defterlerinin muhtal ve müşevveş ve umûr-ı mühimme ve emvâl-i mîriyenin akde te'hire kalmasına bâis ve encamında bakayası ve zahireleri terâkimini serd ve beyan iderek hasâretleri cânib-i mîriye râci olduğundan gayrı gerek hazine-i âmireme nakden teslimi muktezi olan peşin ve taksit akçelerini ve gerek sebep-i tahrîr ahkamı müceblerince bazı serhadât-ı mansurem kılâi

mevâciblerine mesrif-i mühimme-i sâireye havale olunan akçeleri vakt ü zamanıyla kabza me'murelere eda ve teslimde taksir ve tekâsülleri sebebiyle ashâb-ı havâlâtın müddet-i müdd-i beyhude meks ve ikâmet ve serhadât-ı mansurem mevacibleri dahi vaktiyle mahalleirne îsâl ve tesyîr olunmadığından tevâyif-i askeriye'nin müzayaka ve zaruret hallerine bâdi olmakdan nâşi peyder pey itvâf ve iknâfindan arz-ı mahzarlarıyla tahdiş-i sem'-i hümayûnumdan hâdi olmadıklarına binaen o makule emval-i mîriye'nin bir akçeyi pesmânde akde te'hîr olmayub vakt ü zamanıyla senesi zarfında tamamen tahsil ve teslimine vesile olur hâlâtın pezîrâ-yı husulüne vüzerâ-yı izâmım ve sâir ... ve zâbitânın hüsn-i tedbir ve inzâm-ı re'y ü ihtimamlarına mütevakıf ve menuta olmağla ba'de ezîn gerek işbu doksân bir senesine mahsuben ve gerek fî mâ ba'de muhassılık-ı mezbûr tevâbiinden olan mukâtaât ve maktûât ve kurâ ve müzârî ve ashab-ı zeâmet ve erbab-ı tımarın üzerlerine edası lazım gelen mâl-ı mîrileri her ne ise vakt-i harmanda hâsıl olan mahsulatlarından evvel emirde sene-i mezbur ... mâl-ı mîrî ve kalemiyeleri tamamen yerlû yerinden tahsil ve mahallerine eda ve teslim

Sayfa 65

İtdirilmesi fermanım olmağın imdi sen ki vezir-i müşârün ileyhsin Haleb hazinesi defterleri nâtık olduğu üzre ber- vech-i muharrer işbu sene-i mübarekeye mahsuben ashab-ı mukataat ve maktûât ve kurâ be müzârî ve mülteziminin üzerlerine edası lazım gelen mâl-ı mîrî ve kalemiyelerinden icab iden zimmetlerinin senesi âhirinde bakaya namıyla bir akçeyi gerüye kalmamak şartıyla serbestiyet şürotı mukaddem sâdır olan emr-i şerifim mücebince inzâm-ı re'y ve marifetinle senesi zarfında hasıl olan mahsulatlarından ve kendülerinden alâ eyyi vech-i kân tamamen cem ve tahsil ve hazine-i mezkûrede ricat senedlerini ahz ü istifâ-i birle teberrâ' zimmetlerine sarf-ı küll mekinet ve eda-yı zimmetlerinde teallül ve muhalefet ve beyhude özr ve illet ile te'hîr-i emval-i mîrîye tatil-i maslahata cesaret ideri olur ise mücerred emval-i mîrîyei telef ve izâatdan sıyânet ve bu makuleleri ahz ve habs ve kaide-i mer'îyye-i mîrîye üzre karyelerinde mevcut olan sene-i cedîde mahsulatlarını marifeti şer'le rayici üzre fûruht ve hasıl olan semenlerinden iktizâ iden deyn-i mîrîleri tamamne tahsil ve ibrâ-yı zimmet eylemedikçe sebilleri tahliye itdirilmemek üzre bezîrâ-yı husullerine ... matlub-ı bezl-i cell-i himmet eyleyesin ve siz ki Mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhümâsız sene-i merkûme mâl-ı mîrisinin bir parası gerüye kalmamak şartıyla vech-i meşrûh üzre senesi âhiline değin sene-i cedîde mahsullerinden ve kendülerinden alâ eyyi hâl tamamen yerlû yeründen cem ve tahsil ve bir saat ekdem hazine-i âmirem ve ashab-ı havâlâta eda ve teslimi hususna sizler dahi bezl ü sa'y ü kudret ve hilâfından bi gayet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre

şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerifim celilü's-şân-ı vâcibü'l-imtisâl ve lazımu'l-etibbâmin mazmûn-ı münîfi üzre âmil olasız şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâlis şehr-i rebîül âhir sene tis'în ve miete ve elf
İşbu emr-i âlînin aynı bin yüz doksan senesi mâh-ı cemaziyel ûlâsının yirminci tarihiyle müverrah bir kıta emr-i âlî dahi zuhûr itmekle bu mahalle kayd şüdd

105

Ayarı noksan olan altınların darbhaneye gönderilmesi hakkında

Düsturûn-ı mükerrremûn müşîrûn-ı müfehhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ
Üsküdardan Anadolu'nun sağ kolı yemîn ü yesârıyla nihayetine varıncaya vaki vüzerâ-yı izâm edâmallâhu teâlâ iclâlehüm ve eâzimu'l-ümerâil kirâm efâhimü'l-küberâil fihâm ulû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashabü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtası bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ m'iri mîrân-ı kirâm dâme ikbâlehüm ve ekâzi-i kuzâtî'l-müslimîn 'ulâ vülâtü'l-muvahhidîn meâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtası bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn mevâli-i fihâm zîdet fezâilehüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm sâir kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki sikke-i hümâyûn-ı dâverânemin meskûk ve müzeyyenü'l-ecnâs nükûd ve denânîler ve derâhimin mikdar-ı muayyenlerinde cereyan iden muamelatın gabn ve ihtilalden vikayesi izâf-ı nukûdın nâmü'l-vezn ve ... ıyâr olmalarına mütevakkıf olduğına binaen nükûdına mazrubenin ... hallinden muhafazası muktezî ve ilzam olmak hasebiyle nakısü'l-vezn altınların der saâdetimden revacı külliye men ü yesâğ olunub vezzanı nâkıs altınların ashabı sarraflara li ecli't-tebdil götürdüklerinde enva-ı ... rayıcı bahâsına tatbik ile noksanının bahası takdir olunduğı eelden yaldız ve müccar ve findık ve zer mahbub ve İstanbul zincirlisi altınların her kırat noksanı yirmi beşer akçe ve mısır zincirlisi

Sayfa 66

Ve tuğralı ve tûnes misüllü altınların dahi her bır kırata nâkıs on dokuz akçe tenzili ile tebdil olunmak üzre hazinehâne-i âmireme ricali ve sarraflar marifetleriyle nizam virilüb nâkıs altın revacının memâlik-i mahrûsemden dahi men'î ve ibâdullâhın hasâretten sıyânetleri müstelzem olduğundan memâlik-i mahrûse-i şâhânemde vaki medâyin ve emsarda vezni nâkıs altuna revacı olmayub sarraf bulunan mahallerde hesab-ı sâbık ile mübadele ve sarraf bulunmayan yerlerde mukataat ve zeâmât ve tımar mültezimleri ve cizyedarları ve sâir

tahsildârlar nâkısü'l-vezn altunları kimesneye virmeyüb Aitane-i devlet-i şâhâneme tesyîr ve darbhâne-i âmiremden ve sarraflardan tâmü'l-vezn ecnâs-ı nukûd ile tebdîl eylemeleri zımnında ferman-ı âlî şerefe sudûr bulub ecnâs-ı altunun mikdar-ı noksanını bilmek her cinsin tamâmü'l-mikdar olduğunu bilmek mevkûf olduğu cihetden ecnâs-ı altunun tamamı ne mikdar olduğu nâtık darbhâne-i âmirem cânibinden bir kıta memhûr defteri ihrâc ve her kazanın siciline bâ-emr-i münîf mukayyed ve hîn-i hâcetde müracaat olunmak içün mukaddemâ tasdîr olunan ahkâm-ı münîfenin mezâminin mü'ekked Anadolu ve Rumilinin üçer kullarıyla Bahr-ı Sefidden kâin Cezayirin vülât ve hükkâm ve zâbitânına bin yüz seksen senesi şevvali evâilinde mufasssal ve meşrûh evâmir-i şerife neşr olunduğı divan-ı hümâyûnum kaleminde mukayyed ve mazbut olub nizam-ı mezkûr mer'î ve muteber olmak lazım ve müttehim iken İzmir kadısının bu defa der bâr-ı utûfetkararıma gönderdiği bir kıta ilamında mestamin taifesinden Medîne-i İzmirde mütemekkin düvel-i nesâr konsolosları ve mecâr ve ahali meclis-i şer'a gelüb Medîne-i merkûmede iyâdi-i nâsda nâkıs altunun kesreti der-kâr ve tam altun olanları dahi bazı tamakâr kimesneler taraflarından kat' ve vezni tam altunun vücudı mefkûd ve ahz ve atâya ihtilalkârî ve ibâdullâh ve erbâb-ı ticarete zarar ve hasar âriz olduğu eelden seksen tarihinde sudûr iden emr-i âlî mefhumını mü'eyyed tekrar ferman-ı celilü's-şân isdârını istid'â ve istirhâm eyledikleri derece ve tasfîr olunub fî nefsü'l-emr der-aliyyemde ve mahall-i sâirede müsamaha ve ağmaz sebebiyle nâkıs altun beyne'n-nâs teksir ve ceyyid altunların kenarlarını yedlerine giden ashab-ı tama' ve ... ve tenkıs ve tamam altuna kufran? ... zehb-i halisin bahâsı müterakki ve taşra memleketelere münteşir olduğu ve husus mualmelât ve inzimâi resîde derece vücûb olunub ancak seksen senesinde virilen fermanlarda zermahbubın revacı yüz onar paraya olduğundan her bir kırat noksan yirmi beşer akçeye ve Mısır altununun bir kırat noksanı on dokuz akçeye nizam virilüb ba'de İstanbul zermahbubunun revacı üç guruşar olmağla gerek İstanbul zermahbubı ve gerek yaldız ve mücar ve findıklı altunlarının her bir kırat noksanı el halete hâzihi yirmi yedişer buçuk akçeye ve zincirli Mısır ve tuğralı Mısır ve zer mahbub Mısır ve tûnes altunlarının her kırat nâkısı yirmi buçuk akçeye olmak iktizâ eylediğini hâcegân-ı divan-ı hümâyûnumdan darbhâne-i âmirem nâzırı olan kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecde bir kıta takririyle ifade ve inhâ eyleyüb imdi emîn-i mûmâ-ileyhin takrîr-i mantûkî üzre ba'de-zîn memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i hadîvânemde nâkıs altunı altunun revâcına min külli'l-vücûh rıza virilmeyüb bermimvâl-i muharrer İstanbul ve zer mahbubı ve yaldız ve mücar ve findıklı altunlarını her kırat noksanı yirmi yedişer buçuk akçe ve Mısır ve zincirlisi ve Mısır tuğralısı ve Mısır zer mahbubı ve tûnes altunlarının her kırat nâkısı yirmişer buçuk akçe ile tenzil ve her kimin yedinde o makûle noksan altun bulunu ise revâcından men' ve sarraf bulunan yerlerde hesâb-ı

sâbık üzre tebdil ve sarraf bulunmayan mahallerde mukâtaât ve zeâmât ve tımar mültezimleri ve sâir tahsildârlar nâkıs altunları kimesneye virmeyüb asitâne-i saâdetime ve darbhâne-i âmiremden ve sarraflardan ecnâs-ı nukûd

Sayfa 67

Ecnâs-ı nukûd ile mübadele eylemeleri fermanım olmağın siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîri mîrân-ı kirâm ve mevâlî-i fihâm ve sâir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i meşrûh amel ve hareket eylemeniz bâbında işbu emr-i şerifim sūdûr ve isdâr ve sadr-ı azam çukadarlarından kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân veli zîde kadre iler irsâl olunmuşdur sen ki umûr-ı mesâlih vacibü'l-i'tinâ-yı devlet-i 'aliyyemden olub virilen ... münafî büldân ve emsarda nâkıs altun revacına ruhsat gösterilmek tehim-i azimeden iken hilafına hareket mahz-ı ahkâm ve zâbitânın ağmazlarından ve ayan ve mürâbahacı makuleleri tama' ve melanetlerinden neş'et eylediğinden iştibâh olmadığına binâen fî mâ ba'de ... hükümetinizde bulunan nakıs altunların ashab-ı sarraflara ve sarraf bulunmayan mahallerde mültezimîn ve tahsildârâne götürüb bâlâda beyan olunduğı üzere İstanbul zer mahbubı ve yaldız ve ... ve mücar ve findıklı altunlarının her bir kırat nakısı yirmi yedişer buçuk ve mısır zincirlisi ve mısır tuğralısı ve mısır zer mahbubı ve tünas altunlarının her bir kırat-ı nâkısı yirmişer buçuk akçe tenzili ile tebdile muhalefet ve sarraflar ve mültezimine ve tahsildârâna dahi hesab-ı sâbıkıyla almakda ve der-aliyyeme göndermekde mümâniat iderler ise bil âmân haklarından gelineceğı ve siz dahi ihmal ve nâkıs altunun revacını tecviz eylediğiniz suretde tihâb-ı şedîde mazhar olunacağınız malumunuz oldukda âna göre amel ve bir taraftan sarrafların ve mültezimîn ve tahsildârânının hesabıyla mübadele eyledikleri nâkıs altunları der-aliyyeme gönderüb darbhane-i âmiremden sarrâfândan tâmü'l-vezn ecnâs-ı nukûda tebdil eylemeleri icab idenlere tenbih ve münbâderet ve mazmûn-ı emr-i münîfimi muhakeme-i tescil ve bu nizamı ale'd-devam düsturü'l-amel tutulmasına ve urûz-ı tağyir ve halelden muhafazasına daima müstemiren nezaret ve gereğı gibi ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdir olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lazımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla amel ve hareket ve sermû hilafından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâil-i rebîül evvel sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Medîne-i Antakyada Seng Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Şecerli oğlu Ahmed bin Mustafanın veraseti zevce-i menzkûhe-i metrûkeleri Meryem binti Avlim ve Zeyneb binti Ebu Bekir ile sulbîye-i kebîre kızı Rahime ve sulbîye-i sağîre kızı Hatice ve sulbî sağîr oğlu İbrahime münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i merkûmûn iltimaslarıyla taraf-ı şer'î tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâmin ve'l-ısrîn min şehr-i cemaziyel âhir lisene tis'în ve miete ve elf min hicrete min lehü'l- ...

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Müstamel zelli kebîr kilim	1	10
Köhne kilim	1	4
Köhne döşek yorgan ve yasdık	1,1,1,	5
Köhne sarık ve kavuk	2,1	4
Bez gömlek don	2,1	4
Müstamel alaca entari	1	5
Köhne kermesud kaftan	1	3 5 para
Siyab bezle çuka nişin	1	7
Köhne aba ve fenar ve ...	1,1, ...	2 3 rub
Köhne kadare	1	2
Timur yorgan ve döşek	2,1	3
Yoğurt mea katremiz	1	2
Kütahya çanağı ve sanduk	2,3	3 25 para
Revgan-ı sade deste	1,5	3,5
Hınta mea burgul	2	36
Çit sofra	1	1
Pendir mea katremiz	2	2
Dibakes ve tâbe ve el		1
Nühâs-i mütenevvîa	14	30
Kazgan-i kebîr ve sağîr	1,1	12
Sahan mea kapak	1	1
Hırdavat-ı menzil		30
Bir re's kısrak		30
Mahalle-i mezburede vaki bir bâb menzil		300

Hüseyinli karye toprağı altında bir kıta tut bağçesi		300
Karye-i Kilisecik toprağında vaki bir kıta üzüm bağı		360
Fatkiye ve Cevri karyeleri toprağında eşcâr-ı zeytun	150	400
Ceman Yalnız bin beş yüz elli dokuz guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin	30
Resm-i kısmet	39
Çukadariye	4
Kâtibiye	4
Hüddâmiye	4
Eminiye	4
İhzâriye	3
Kayd-ı defter	1
Mehr-i muahhar li-zevce-i mezbure Meryem hatun	100
Mehr-i muahhar li-zevce-i merkume Zeyneb hatun	30
Ceman yalnız iki yüz on dokuz guruşdur	

Sahhü'l-bâkî bin üçyüz kırk guruşdur 1340

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbûre Meryem	83 3 rub
Hisse-i zevce-i merkûme Zeyneb	83 3 rub
Hisse-i ibni'l-mezbur İbrahim	846 1 rub
Hisse-i binti Rahime	293 5 para
Hisse-i binti Hatice	293 5 para

107

Hazinedarzâde Yusuf Ağa mülk satışı hakkında

Medîne-i Antakyada zincirli Mahallesi sakinlerinden Hazinedarzâde Yusuf Ağa bin el-hâc Ahmed meclis-i şer'î şerif-i enverde Medîne-i mezburede Saha Mahallesi sakinlerinden bâisetü'l-kitab zîdet muhadderât Şerife Fatıma kadın ibnite el-hâc Abdülkadir Ağa tarafından (çıkmamış) zikri tasdiğe vekil-i şer'îsi olan zevci mefharü'l-emâcid ve'l-ekârim Katibzâde el-

hâc Süleyman Ağa ibnü'l-merhum el-hâc Abdullah Efendi mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb akd-i âti'z-zikriin sudûruna dek silk-i mülkimde münselek olub Medîne-i mezburede Meydan Mahallesinde ve arsa-i meydan kurbında vaki bir taraftan timurcî çarşısı ve bir taraftan sırâçhane ve bir taraftan meydanda olan dekâkîn ve bir taraftan bazen dekâkîn ve bazen tarîk-i 'âmm ile mahdud ve mümtaz olub on dört tahtânî ve altı fevkânî da ve iki ahur ve mestmur bir ber-i mâ ve bir kenef ve havlı ve muayyen-i kadîmi hâvî bir bâb mülk hânın nısf hissesini bicümletü't-tevâbi ve'l-livâ-i hak tarafeynden icab ve kabulî hâvî ve takrîr ve gabn ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile yedi yüz guruşa mûmâ-ileyhâya bey' ü temlik ve teslim eyledikte ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı merkum yedi yüz guruş bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ve kabz ve istifâ eyledim fî mâ ba'de hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bir bâb hânın nısf hissesinde benim asla ve kat'â alaka ve medhalim kalmayub mûmâ-ileyhâ Şerife kadının mülk-i müşterâsı

Sayfa 69

Ve hakk-ı sarîhidir ki keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fî el-yevmü's-sâmin min şehr-i recebü'lferd lisene tis'în ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bezîklizâde el-hâc İsmail

Ahmed Efendi ibni el-hâc Mehmed

Meskizâde el-hâc Ömer çelebi

Ali teyzâde es-seyyid el-hâc Mehmed çelebi

Neccarzâde seyyid Mehmed ağa

Ahmedzâde es-seyyid Molla Mustafa

Tosyavî Mustafa Efendi

Osman Çelebi

Ser muhzırân el-hâc Abdullah ve gayruhum

108

Vefat eden askerlerin muhalefatının sayımı hakkında

İzzetmâb şeriat-nisâb Antakya kadısı Ömer Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i tis'în ve miete ve elf şehr-i rebiül ahir guresinden kaza-i mezburun umûr-ı kismet-i askeriyesi tarafımızdan sana tefviz ve sipariş olunmuşdur gerekdir ki kaza-i

merkumda vakıa müteveffâ-yı askeriye muhallefâtı tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îyye tevzi ve taksim hususunda vakt-i tâm eylesiz vesselam

El-kadı-i İshak Efendizâde Şerif Yahya el kadı-i
asker-i Anadolu

109

Vefat eden İsmail bin Cafer'in emlakının Mustafa Efendiye satılması hakkında

Medîne-i Antakyada Muhsin Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan İsmail bin Caferin veraseti zevce-i menkûhesi Fatıma binti Yusuf ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Cafere ve sulbîye-i sağîre kızı Ümmühaniye münhasıra ve tashih meseleleri kırk sehimden olub sihâm-ı mezbure Ümmühaniden her birisine isabet ve intikal eylediği şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra merkur Mustafa tarafından bey' ü semenini nahz ve kabza vekil olduğu Ahmed bin Süleyman ve es-seyyid Yusuf bin Halil şهادetleriyle sabit ve sübût-ı vekaletine hükm-i şer'î lâhık olan tehammus Hasan beşe bin Ali vekalet merkur Cafer asalete ve sağîre-i mezbure Ümmühaninin taraf-ı şer'den vasisi validesi mezbure Fatıma vesayeten ve asaleten meclis-i şer'î şerif-i enverde Medîne-i mezburede Debos Mahallesi sakinlerinden işbu bâisü'l-kitab Mustaf Efendi bin Süleyman mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb tereke-i müteveffâ-yı mezburda olub Medîne-i mezbureye tabi Yektu mezraası toprağında vaki bir taraftan merkur Mustafa Efendi bağçesi ve bir taraftan Şehide oğlu bağçesi ve bir taraftan Öznin oğlu bağçesi ve bir taraftan Şüruf bağçesi ile mahdud bir kıta tut haküreyi ve yine mezra-i mezburede bir taraftan Kabili oğlu Mehmed bağçesi ve bir taraftan Hızır oğlu bağçesi ve bir taraftan İsmail Ağa bağçesi ve bir taraftan Şüruf bağçesi ile mahdud bir kıta tut haküreyi ve yine mezburede bir taraftan Hızır oğlu bağçesi ve bir taraftan tarîk ve bir taraftan arık ve bir taraftan Özbek oğlu bağçesi ile mahdud bir kıta tut haküreyi ve yine mezra-i mezburede bir taraftan el-hâc Ali bağçesi ve bir taraftan hac Muradzâde Abdullah Ağa mülki ve bir taraftan Kabili oğlu bağçesi ve bir taraftan Mustafa Efendi bağçesi ile mahdud bir kıta tut haküresi ki eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmirei hâvî ceman dört kıta tut hakürelerini ve ikü sütun üzre mebnî bir dam haririn iki sülüs hissesini cem'-i tevâbî ve livâ-i hakkıyla tarafeynden icab ve kabuli hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz on guruş merkur Mustafa Efendiye safka-i vâhide bey' ü temlik ve teslim eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı merkur yüz on guruşı yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz ve istifâ ve beynimizde bi kadri'l-hısas ... eyledik fî mâ ba'de hudûd-ı mezkûre ile mahdud olan dört kıta tut hakürelerinde ve iki

Sayfa 70

Sütun bir dam haririn iki sülüs hissesinde bizim aslâ ve kat‘â alaka ve medhalimiz kalmayub merkum Mustafa Efendinin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe mâ-yeşâ’ yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe’t-tasdikü’ş-şer‘î mâ vaka‘ bi’t-taleb ketb olundu hurire fî el-yevmü’s-sâdis min şehr-i recebü’l-ferd lisene tis‘în ve miete ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Nairlüzâde Seyyid Mehmed Ağa

Kilisîzâde Derviş Ağa

Kazak oğlu Ahmed

Ebû Seyf oğlu Hasan

El-hâc Mustafa Beşe bin Ali

Emir Yusuf Kilisli tehammusi

Şehide oğlu İbrahim

Belkıs oğlu Halil

... oğlu İbrahim

Berber Ali

Neccar Molla Süleyman

Kavas Mustafa

Berber Kelleci oğlu Hasan

Mukayyed Halil Efendi

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah ve gayrühum

110

Mustafa Beşe’nin terekesi

An asl Ayıntabdan olub Medîne-i Antakyada Kurşunlu hanında sakın iken bundan akdem vefat iden Kaltakçı es-seyyid el-hâc Mustafa Beşenin zâhirde vâris-i marufı olmayub terekesi cânib-i beytü’l-mâle aid olmağla Medîne-i Antakyada yeniçeri beytü’l-emânı emini olan umdetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Sertunâ-yı Fethullah Ağa marifeti ve marifet-i şer‘le müteveffâ-yı mezburun terekesi tahrîr ve takvîm ve sûk-ı sultâniyede bi’l-müzâyede fûruht olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü’s-sâdis ‘aşer min şehr-i receb lisene tis‘în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Şalvar, sade don ve gömlek	2,1	5 37 para

Köhne dolma şalvar ve kemer ve hurç	1,1,1,1	3 6 para
Sarık köhne çuka ve cebe ve çizme	1,1,1	3 3 rub 2 para
Keser	3	2 15 para
Döşek ve entari ve yorgan ve yasdık	1,1,1,1	5 3 para
Halı, don ve keçe	1,1,1	23 para
Gömlek torba ve uçkur	1,1,1	2,5
Makrama müstamel	2	1
Kahve ıbrıkı, tâbe ve ...	4,1,1	1 3 rub
Bıçkı ve mankab ve rende	1,8,1	1 5 para
Bıçkı keser	1	1,5
Sim hurçlı kehribân tesbih	1	2
Nükûd-ı mevcûde		24 3 rub
Seyyid Mehmed yediyle Ayıntablı Ebu Bekir (çıkmamış) ahz olunan		110
Der-zimmet-i Mehmed ve Abdi Beşe bahâ-i kalpak	9	67,5
Der-zimmet-i İbrahim bahâ-i tûlbend	3	18
Bahâ-i cild	120	60
Ceman 310 guruş 5 para		

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin	12 6 para
Resm-i âdî	31
Hüddâmiye	5
Çukadariye	5
Kâtibiye	5
Eminiye	5
İhzâriye ve muhzır (çıkmamış)	5
Kaydiye-i defter	2,5
Resm-i beytü'l-mâl	31
Hidâme-i beytü'l-mâl	5
Çukadar-ı beytü'l-mâl	5

Kira ve bâc ve ücret	9 15 para
Kendüye hizmet idene	1
Ceman 122	

Sahhü'l-bâkî 188 4 para

71-111

İmdad-ı Hazariyenin ikinci taksitinin tahsili hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l- emâsil ve'l-akrân Antakya serdarı Sertunâ-yı izzetlü Fethullah Ağa voyvoda ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki işbu sene-i bâhirü'l-meymeneye mahsuben kaza-i mezburdan virilmesi lazım gelen imdâd-ı hazariyemizin taksit-i sânîsini tadil ve tesviye şürûtına kemâ hüve hakka riayet olunarak cem ve tahsil-i birle hazinemize irsâl ve teslim olunmsına sarf-ı mukadderet ve tehir ve müsamahadan mübâadet eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdar ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû fi gurre-i B sene 190

Kıst-ı sânî imdad-ı hazariye hisse-i kaza-i Antakya

Ber-müceb-i emr-i âlî an sene 1190 fî gurre-i receb

Asl mal 1750

Dehbe 175

Harc-ı hazine 87,5

Harc-ı buyruldı 43,75

Tahsildâriye 175

2231,25 yalnız iki bin iki yüz otuz guruş

bir rub'dur

112

Padişah doğumu münasebetiyle şenlik yapılması hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l- emâsil ve'l-akrân Antakya serdarı Sertunâ-yı izzetlü Fethullah Ağa voyvoda ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki işbu mâh-ı recebü'l-ferdin altıncı ciharşenbe gecesı şevketlü kerametlü kudretlü padişah-ı âlempenâh Efendimiz hazretlerinin beher atıye-i sübhâni tâlî' ve der-husan ve kevkeb-i zıyâ-bahş zemine ve devrân olan şâhindâne Sultan Mehmed ... Allâhu teâlâ ömrehu ilâ inkızâü'z-

zemân Efendimiz hazretleri ... devlet ve iclâl ile reftev efken mühr-i vücûd ve pîrâye-bahş ferte şuhûd buyurdıkları mübeşşir sâdır olan ferman-ı âlî şânın sureti ... irsâl olunmuş olmağla ber-mûceb ve mantûk-ı emr-i âlî icrâ-yı tezîmine ve izhâr-ı müsirret ve şâdumâniye müsâreat için kasaba ve karyelerinizi tezyimine ve donadub üç gün üç gece edâ-yı muktezâ-yı şehrâyin eylesiz ve mübâşiriye ve mesarif-i donanma-yı hümâyûn diyerek fukara ve gureba ve zuefâyâ tarh teklif eylemeniz lazım gelür ise giriftâr-ı itâb ve mevfûr ve mazhar-ı ikâb bâ-mahsur olacağınızı bilüb ber-mûceb-i amr-i âlî dikkat eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu isdar ile irsâl olunmuşdur vusûlünde mûceb-i buyruldı ile amle ve hareket eylesiz deyû fî 25 sene 190

72-113

Nakşibendi Şeyhi El-hac Feyzullah'ın Şam havalisi malından olmak üzere günlük 47 akçe vazife ile tayin edilmesi hakkında

Nişân-ı şerfi-i âlî şân sâmi-i mekân sultan-ı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hakânî hükm-i oldur ki

Meşâyih-ı nakşibendiyeden işbu râfi-i tevkî-i refiü's-şân-ı hâkânî iftîhârü's-sulehâi's-sâkilinime şeyh el-hâc (çıkmamış) divan-ı hümâyûnuma arz-ı ahl idüb Medîne-i Antakyada Nakşibendi fukarasıçün müteveffâ Osman kethüdanın bina eylediği zaviyenin şeyhi olub ta'şîre zaruriye olmağla Şam havalisi malından olmak üzere kadr-ı kifâye kendüye vazife virilmek bâbında istidâ-yı inâyet itmeğin mûmâ-ileyhe sulehâ-yı tarikat-ı aliyyeden (çıkmamış) vücûh ile şâyeste-i inayet ve sezâvar-ı mûkerremet olmağla duâ-yı devam-ı cihandârıma müdâvemet eylemek üzere Rûşen-i mahlulden nikas şartıyla havalî-i merkume malından olmak üzere yevmi kırk sekiz akçe vazife tevcih ve müceddeden berat olunmak fermanım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhânem zuhûra götürüb bin yüz doksan senesi cemaziyel-i âhirînin on birinci günü tarihiyle müverrah virilen ruus-ı hümâyûn mûcebince (çıkmamış) hümâyûnı virdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh şeyh el-hâc Feyzulâh an meşâyih-ı nakşibendîden dâme halâsa varub vech-i meşrûh üzere tayin olunan yevmi kırk sekiz akçe vazifesin Şam-ı şerif havalisi malından defter olanlarından alub mutasarrıf ola şöyle bileler ve alâmet-i şerife itimad kılalar tahrîren fî el yevmü's-sânî 'aşer min cemaziyel ahir lisene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

114

Seyyid Ali bin Seyyid Mustafa Abdullah'ın terekesi

Medîne-i Antakyada mahalle-i Kara Ali bölüğü sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Seyyid Ali bin Seyyid Mustafa Abdullahın zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice binti Seyyid Ahmedden ma'dâ zâhirde vâris-i marufı olmayub terekesinin rub'ı zevce-i mezbure Hatice ve sâlis-i erbaı cânib-i beytü'l-mâle vaz' olunmak lazım olmağla medîne-i mezburede emin-i beytü'l-mâl ve taraf-ı şer'den (çıkmamış) me'zun Kara Ali Ağanın iltimasıyla tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezburdur ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahrîren fî el-yevmü's-sâdis 'aşer min şehr-i şabanü'l-muazzam lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Mercümek alebe	3,5	3,5
Nohud alebe	1	1,25
Revgan batman	50	5
Zeyt-i câre	3	9
Revgan-ı sâde batman	6	11
Yeşil künbel	1	15 para
Müstamel alaca entari	1	4
Yeşil çuka beneş	1	4
Bez entari	2	1,5
Köhne kuşak	1	1
Köhne aba	1	10 para
Köhen şalvar	1	20 para
Köşker âlâtı		1,5
Kömür batman	3	1,5
Hatab bir mikdar		5 para
Nükûd-ı mevcude		9
Ceman yalnız elli beş guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin	9
Resm-i kısmet ve mesârif	10 4 para
Resm-i beytü'l-mâl	5,5

Sahhü'l-bâkî yalnız otuz guruş on altı paradır

Babasının feragatıyla oğlu Ahmet Salih Efendinin imam olarak tayin edilmesi hakkında

Nişân-ı şerfi-i âlî şân sâmi-i mekân sultan-ı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hakânî hükm-i oldur ki

Medîne-i Antakya mahkemesinde vazife-i muayyene ile imam olan Mehmed kendi hüsn-i rızasıyla erbâb-ı istihkâkdan Çelebi Kebîr oğlu işbu râfi-i tevkî-i refîü's-şân-ı hâkânî el-hâc Ahmed Said Halifeye ferağat ve kasr-ı yed idüb merhum dahi her vechle layık ve mahal ve müstehak tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i âli şânım virilmek bâbında nâibi Mevlânâ el-hâc Ahmed zîde 'ilme arz itmeğin mücebince sadaka idüb bu berat-ı hümayûn-ı saadetmakrûnı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merhum varub zikr olunan mahkemede fâriğ-i mezbur babası yerine imam olub hizmet-i lazımesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra vazife-i muayyene ile mutasarrıf olub vâkıfın zevci ve devam-ı ömr ü devletimçün duaya müdavemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan ferd mâni ve müzahim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerife itimad kılalar tahrîren fî el-yevmü'l-'ışrîn min şehr-i zil hicce-i şerife lisene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

73-116

Halep muhassıllığına bağlı olan mukataalardan alınması gereken vergiler hakkında

Düstur-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûr-ı'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümeahhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Halep valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtas-ı bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Halep kadısı zîdet fezâile ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân Halebü's-şehbâ muahssılı zîde mecde tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki devlet-i aliye-i ebedü'l-istimrârımın fî'l-'asl ve firü'l-iltimâ ve kesîr-ü'l-cüdûr mukâtaât-ı cesîme ... bahâsından olan taleb muhassıllığı mülhakâtından olan mukâtaât ve maktûât ve kurâ ve müzâriin ve gereği muhassıl olanlara deruhde oluna gelen avarız ve bedel-i nüzul ve cebelü ve eşkinci bedeliyeleri malları senesi zarfında Halep muhassıllarına tamamen eda ve teslim olunmak mer'î ve düsturü'l- amel tutulan şürût-ı mer'îye kadîmesinden iken biraz müddetden berü imdâd-ı sefer-i hümayûn takribiyle vilayet-i Haleb-i validen hâli ve kâh haseb-i musliha-i ahaliden bazı kesâna tefviz ve ihale olunmak sebebiyle muhassıl-ı mezkûra tevâbiâtından mukâtaât ashâbının ekseri ayân-ı memleket ve bazen dahi

akraba ve taallukâtları olmak hasebiyle zaruri himayet ve hatalarına riayet olunan gerek muhassıllık-ı mezkûre malının ve gerek Haleb hazinesi defterlerinde mukayyed olunan vâridât-ı kadîmesinin tahsilinae ağmâz ve tesâmühi birle vâridât-ı muayenesinin kesîr ve noksanına sebeb ve illet ve bi'z-zarure mal-ı muhassıllık ve cizye ve avarız ve emval-i sâiresinin bakaya kalmasını adet-i müsmire ve örf-i beled eylediklerinden hazine-i mezkûre defterlerinin muhtal ve müşevveş ve umur-ı mühimme ve emvâl-i mîriyenin akde te'hire kalmasına bâis olmakdan nâşi bakaya-yı defâtireleri terâkimini serd ve beyan iderek hasaretleri cânib-i mîrî râci olduğundan gayrı gerek hazine-i âmireme nakden teslimi mühim ve muktezi olan peşinime ve tekasüt akçelerini gerek sebeb-i tahrîr ahkâmı müceblerince bazı serhadât-i manurem kılâi mevâciblerine ve mesârif-i mühimme-i sâireye havale olunan akçeleri vakt ü zamanıyla kabza me'mura eda ve tesliminde taksir ve tekâsülleri sebebiyle ashab-ı havâlâtın müddet-i müdire beyhude meks ve ikamet ve serhadât-ı mansurem mevâcibleri dahi vaktiyle mahallerine irsâl ve teslim (çıkamamış) tevayif-i askeriyenin müzâyaka ve zaruret hallerine bâdî olduğına binaen peyder pey etraf ü iknâfindan arz-ı mahzarlarıyla tahdiş-i sem'-i hümayûnumdan hâlî olmadığına binaen o makûle emvâl-i mîriyenin bir akçesi pesmânde akde te'hir olunmayub vakt ü zamanıyla senesi zarfında tamamen tahsil ve teslime vesile olur hâlâtın pezîrâ-yı husûlüne vüzerâ-yı izâm ve sâir hükkâm ve zâbitânın hüsn-i tedbir ve (çıkamamış) re'y ve ihtimamlarına tevakkuf ve menût olmağla ba'de zîn gerek işbu doksan senesine mahsuben ve gerek fî mâ ba'de muhassıllık-ı mezbur tevabiinden olan mukâtaât ve maktûât ve kurâ ve müzâri ve ashab-ı zeamet ve erbab-ı tımarın üzerlerine edası lazım mâl-i mîrîlerine ve kalemiyelerinden icab iden zimmetlerine senesi aherinde bakaya namıyla bir akçesi gerüye kalmamk şartıyla serbest-i şürûtı bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfim (çıkamamış) imzınam ve re'y-i marifetinle senesi zarfında hasıl olan mahsulatlarından ve kendülerine 'alâ eyyi vech-i kân cem ve tahsil ve hazine-i mezkûreden rüc'a senedlerini ahz ve istifâ-i birle teberrâ' zimmetlerine sarf gelmeğine ve ber-vech-i muharrer eda-i zimmetlerinde teallül ve muhalefet ideri olur ise deyn-i mîrî cümleden akdem olmağla (çıkamamış) emval-i miri telef ve izâatdan sıyâneten ol makûleleri her kim olur ise olma ahz ve kal'a bend olunarak kaide-i mer'îye-i miriye üzre karyelerinde mevcut olan sened-i cedîd

Sayfa 74

Mahsulatları marifeti şer'le râyici üzre fûruht va hasıl olan semeninden akzâ iden deyn-i miri (çıkamamış) tahsil ve istifâ eylemediği suretde sâir emval ve eşya ve emlak ve akâr ve mutasarrıf oldukalrı mâlikâne ve müzâri ve karyeleri fûruht olunarak ibrâ-i zimmet

eylemedikçe sebilleri tahliye itdirilmemek üzre tanzim ve temşite bezl-i cell-i himmet eyleyesin siz ki Mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhümâsız sene-i merkume mâl-i mirilerinin bir para gerüye kalmamak şartıyla vech-i meşrûh üzre sene ahirine değin sene-i cedîd mahsulatından ve kendülerinden alâ eyyi hâl cem ve tahsil ve bir saat akdem hazine-i âmireme ve ashâb-ı havâlâta eda ve teslimi hususuna sizler dahi bezl ve sa'y ve kudret ve sermü hilâfından bi gayet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bû bâbda vech-i meşrûh şerefyâfte-i südür olan emr-i şerif vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaat-makrûniyla âmil olub hilafına rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü'l-ısrîn min cemâziyel evvel sene tis'în ve miete ve elf

117

El-hâc İsmail ve el-hâc Abdullah'ın tasarruflarında olan saçmacılığa başkalarının müdahalesinin men edilmesi hakkında

Düstur-ı mükerrermin müşîrîn-i müfehhamîn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Adana ve (çıkmamış) vezirim Paşa ve Şam valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâlehüm ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtas-ı bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Şam kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ve meâdinü'l-fezâil ve'l-ikelâm Adana kadıları zîde fazlehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki iftihârü'l-havâss ve'l-mukarrebîn mutemedü'l-mülûk ve's-selâtîn (çıkmamış) 'izz ve'l-temkîn bi'l-fazl dâr-ı saâdetim ağası olub Haremeyn-i şerifeyn evkafı nazırı olan Beşir Ağa dâme ulüvve divan-ı hümayûnuma arz gönderüb taht-ı nezaretinde olmağla hüdavendigar-ı sâbık merhum mağfûrûn-leh Sultan Mustafa Han tâbe serâhın vakf-ı şerifi müsakkafâtından Medîne-i Üsküdar da kâine saçma han kârhanesinin şürût-ı ekîdesi mücebince vilayet-i Anadolu da Kartal ve ... ve ... ve nefke ve vezir (çıkmamış) ve sükût ve Eskişehir ve Seydi gâzi ve Bolavdinime ve Akşehir ve Ilkalınım ve Erekli ve Adana ve Misis ve Payas ve Antakya ve Şuur ve Hama ve Humus ve Katife ve Şam-ı Şerif kazalarının saçmacılığı taraflarından tayin eyledikleri ademleri marifetiyle rü'yet ve yed-i vâhiden zabt ve i'mâl ve isâğa ve fûruht eyleyüb mugayir-i şürût bir ferde dahl ve taarruz itdirilmemek üzre emr-i şerifim südürünü kârhaneye mezburun mâlikâne mutasarrıfları el-hâc İsmail ve el-hâc Abdullah zîde mecdehümâ arz-ı hâl-i birle istid'â itmeleriyle merhum müşârûn ileyhın vakf-ı

şerifi müsekkafâtından Medîne-i Üsküdar'da kâine Saçma hâne kârhânesinde Saçma vakfının ve çubuk findık ve koşunun isâğ ve imal ve fûruhtı kârhâne-i merkume mahsus ve münhasır olub İstanbul ve İzmir'den gayrı Rumili ve Anadolu câniblerinde ve sâir memâlik-i mahrûsede saçma hâne icdâs (çıkmamış) olunmayub ... olur ise men' ü def' olunmak şürûtından olunduğı ve kârhâne-i mezbur (çıkmamış) âlî şânım ile iştirâken mûmâ-ileyhümânın uhdelerinde olduğı derkenâr olunmağla şürût (çıkmamış) mûcebince amel olunub mugayir-i ber-şürût bir ferde te'allül ve muhalefet itdirilmemek bâbında

sayfa 75

emr-i şerifim virilmek ricasına i'lâm itmeğın imdi mûcebince amel olunmak bâbında ferman-ı âlî şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerif-i âlî şânımın mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilâfiyla vaz' ü harekete bir dürlü rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılâsız tahrîren fî el-yevmü't-tâsi' şehr-i recebü'l-ferd sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

118

Mehmet bin Hüseyin'in terekesi

Medîne-i Antakyada Günlük Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden el-hâc Mehmed bin Hüseyinin veraseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatıma binti Mehmed ile sulbî sağıre kızları Elif Can ve Zeynebe ve li-ebeveyn kız karındaşı Aişeye münhasıra olduğı lede's-şer' nümâyân oldukdan sonra merkumeler iltimaslarıyla taraf-ı şer'îden tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâmin ve'l-ışrîn min şehr-i şabanü'l-muazzam lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Tencere mea kapak	3	5
Sahan ve mürettebâtı	5, 3	4
Sağım tası kefgir	1,1	2
Güçli kuşak	1	1
Köhne gömlek külabaş ve sarık	2,3,1	2 3 rub
Köhne bez entari don	2,1	2
Köhne sandukalar	4	3
Köhne hekbe ve bıçak ve katremiz	1,1,2	2 1 rub

Bir re's inek		10
Havan mea el		20 para
Bir re's merkeb akçesi		14
Kara keçilide nısf hisse üzüm bağı		50
Mahalle-i mezburede iki sülüs hisse menzili		60
Ceman yalnız yüz elli altı buçuk guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Berâ-yıTechiz ve tekfin	15
Deyn-i müsbit be-nâm-ı Molla Abdullah	40
Deyn-i müsbit be-nâm-ı Emine binti Ahmed	15
Deyn-i müsbit be-nâm-ı Rakye binti Osman	22
Deyn-i müsbit be-nâm-ı Aişe binti Hüseyin	10
Resm-i kısmet ve hüddâmiye ve çukadariye ve kâtibiye ve ihzâriye	11
Mehr-i muahhar li-zevce-i mezbure Fatıma	30
Ceman yalnız yüz kırk üç guruş on yedi paradır	

Sahhü'l-bâkî bin üçyüz kırk guruşdur yalnız on üç guruş üç paradır

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbûre Fatıma	65 para
Hisse-i binti mezbure	173 para 1 akçe
Hisse-i binti merkume	173 para 1 akçe
Hisse-i aht mezbure	108 para 1 akçe
Küsre kalan	3 para

119

Molla Abdullah ibni Urun Mehmed Beğin terekisi

Medîne-i Antakyada Hazret-i Habîbü'n-neccar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Molla Abdullah ibni Urun Mehmed Beğin veraseti zevcesi Aişe binti Molla Halil ile sulbîye-i sağîre kızı Zeyneb ve sulbî sağîr oğlu Mehmed ile validesi Tayyibe binti Abdullaha inhisarı lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra merkumân Aişe ve Tayyibenin talebleriyle tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizâtü'sş-şer'îye tevzi ve

taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbur ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâlis min şehr-i Ramazanü'l-mübâreke lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Müstamel çuka beneş	1	6
Şalvar ve bez entari	1,1	2,5
Kırmızı atlas kaftan	1	15
Müstamel kutnî entari	1	4
Simlü tüfenk	1	11
Köhne sarık gömlek entari	1,1,1	4
Yan halı	1	11
Müstamel çakşır	1	3
Yorgan döşek yasdık	1,1,1	7
Müstamel kilim	1	6
Pirinç batman	4	1,5
Sahan mürettebatı tas kapak	5,1,2,1	4
Müstamel leğen	1	8
Kazgan sağır	1	4
Tencere mea kapak leğence	2,1	6
Mısır hasırı	1	1
Hırdavat-ı menzil		25
Mahalle-i mezburede vaki bir bâb menzil		250
Ceman 369		

Dükkanda olan eşya beyan olunur

Cinsi	Miktarı	Değeri Kr.
Penbe batman	12,5	20
İplik batman	3,5	10,5
Defa penbe ferde batman	61	104
Sabun sanduk	1	30
Timur batman ve ... ve şişe ve hırdavat		25
Defterde müteferrik alacak		30
Nükud-ı mevcude		16 5 para
Der-zimmet-i Molla Hasan ve Molla Ahmed		27

Der-zimmet-i Molla Abdullah		10,5
Der-zimmet-i Molla Ömer an mezra-i Türkman		10
Der-zimmet-i Ramazan oğlu İbrahim		18
Der-zimmet-i Şeyh Mustafa		45
Der-zimmet-i Katırcı oğlu Mehmed Beşe		13
Der-zimmet-i Süleyman (çıkmamış)		35
Der-zimmet-i Şeyh Hasan Kusayrî		15
Ceman 794 5 para		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz ve tekfin	15,5
Resm-i kısmet	19,5
Hüddâmiye	2
Çukadariye	2
Kâtibiye ve kaydiye	2,5
Emniye	2
İhzâriye	1,5
Ceman 45	

Sahhü'l-bâkî bin üçyüz kırk guruşdur yalnız dört yüz kırk dokuz guruş beş paradır

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbûre	93 76 para
Hisse-i ibnû'l-merkum	353 3 rub
Hisse-i binti'l-mezbure	178 3 rub 15 akçe
Hisse-i ümmü'l-merkume	124 3 rub 12 akçe
Küsr akçe	2

120

Kusayr nahiyesinde duhan gümrüğünün toplanmasına başkalarının karışmaması hakkında

Düstur-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümeahhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl

meşid-i erkânü's-saâdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim Paşa ve Şam valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâleh ve kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ve madinü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ Antakya kadısı zîde fazle tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim dergah-ı muallam kapucu başlarından es-seyyid Numan beğ dâme mecde dersaadetime takrir idüb bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn uhdesine ihale ve tefviz olunan İstanbul duhan gümrüğünün malına işbu doksan senesi rûz-ı hızır ibtidasından zam ve ilhak olunana Arabistan duhan gümrükleri mülhakâtından Antakya kazasında Kusayr nahiyesinde vaki Cünthe pazarına etrafdan bilâ tezkere tüvâr ve bey' ü şirâ olunan duhanlarının bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn virilen nizam-ı cedîd şürûtı mücebince rûsûm-ı gümrükleri mîr-i mûmâ-ileyhin tarafından tayin olunan Antakya duhan gümrüğü emini olan zîde kadre marifetiyle yerlü yerinden cem' ve tahsil itdirilüb hilaf-ı şürût nizam-ı cedîd kimesneye teallül ve muhalefet itdirilmemek bâbında emr-i şerifim virilmek rica eylediği eelden hazine-i âmiremde mahfuz olan maden mukataası defterlerine nazar olundukda Haleb eyaletlerinin duahn gümrüklerine tüccar taifesinin fûruht içün getürdükleri duhanlarından bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn virilen nizam-ı cedîd şürûtunu mücebince yenice ve vardar yenicesiyle cebliye ve imadiye ve mials tabir olunur duhanın alasının ve kabasından yirmi dörder ve vasatının ve kıyyesinden on beşer ve ednasının ve kıyyesinden on ikişer sağ akçe rûsûm gümrükleri cem' ve tahsil

Sayfa 77

İtdirile ve bu duhan gümrüğü hâdis olub bir yere hasl kayd olmuş olmamağla min külli'l-vücûh serbestiyet olub serbestiyet üzre zabt ve rabt ve cem ve tahsil itdirilüb selâtîn-i 'izâmım vüzerâ-yı kirâm ve sâir avkaf mütevellileri ve kurâ zâbitleri ve havâs-ı hümâyûn ve vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mîr liva voyvodaları ve mütesellimleri ve subaşları ve züemâ ve erbâb-ı tımar ve müteferrika ve çavuş ve sipah ve yeniçeri ve cebeci ve topçı ve muhteserân hayme ve sâir askeri ve ehl-i örf taifesi bir tarikle kat'â müdahale ve muaraza itdirilmeye deyû berâtı şürûtından mukayyed olmağla imdi şürûtı mücebince amel olunmak fermanım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüb dahi Antakya kazasında vaki bazar-ı mezkûreye ... bilâ tezkere tüvâr ve bey' ve şirâ olunan duhanların hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla virilen nizam-ı cedîd şürûtı mücebince lazım gelen rûsûm gümrüklerini sene-i mezbure mahsuben Antakya duhan gümrüğü emini merkum marifetiyle yerlü yeründen tamamen cem ve tahsil itdidüb hülaf-ı şürût serbestiyet ve mugâyir-i emr-i âlî kimesneye teallül ve muhalefet ile izâat mâlî mîrî itdirmeyesiz şöyle

bilesiz ve alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâdis şehr-i şaban sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

121

Antakya, Beylan, payas ve Cebel-i Akra'da bulunan zuema ve erbab-ı tımarın toplanması hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l- emâsi'l-ve'l-akrân Antakyada alaybeği vekili ve zuema ve erbab-ı tımar zîde kadrehüm inhâ olunur ki Halebü'ş-şehbâ alaybeğisi ve cümle züemâ ve erbab-ı tımar tarih-i buyruldıdan üç gün mukaddem derûn-ı Halebden ihrâc birle Gökmeydan nam mahalle ... ve çün rûz zarfında top me'murelerine atf-ı gınân azîmet idecekleri musammem muhakkak olmağla imdi sen ki alaybeği vekili mûmâ-ileyhsin gerek Antakyada ve gereke Beylan ve Payas ve Cebel-i Akra kazalarında olan züemâ ve erbab-ı tımarın cümlesini hane ve yurdlarından ihrac ve üç dört güne değin ... altında mevcut ve isbat-ı vücud itdirmeğe dikkat ve mazaâllâhu teâlâ bu eyyamı hengâm-ı âhire kıyas ile ihmal ve müsamahanız lazım gelür ise nân parelerinizin ref'iyle kanaat ve iktifâ olunmayub belde-i ba'îdeye nefy ve iclâl olunacaklarınızda iştibah eylemeyüb âna göre hareket olunmak bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu isdar ve ile irsâl olundu vusûlünde ber-mûceb-i buyruldı amel ve hareket ve hilafından mübâadet eylesiz deyû fî 15 L sene 190

122

Şükrizâde el-hâc Hüseyin Efendi'nin Antakya kaimmakamı olarak tayini hakkında

kudvetü's-sâdâtü'l-kirâm kâim makâm-ı sâbık Şükrizâde el-hâc Hüseyin Efendi dâme şerefsıyâdete

ba'de't-tahıyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki: Antakya kazasında olan sâdâtü'l-kirâm üzerlerine işbu sene-i tis'în ve miete ve elf zilkadesi guresinden cenâbınızı kâim makâm nasb ve tayin itmişizdir gerekdir ki sâdâtü'l-kirâma ihtiram ve kuzât ve kâim makâmlar senedleriyle sebt ve izhâr-ı alâmet huzra? idenleri defde ihtimam ve cenabınızı dahi kimseye alâmet-i huzra? idenler vazına izin virilmeden mücanebet ve iddia-yı neseb-i sıyâdet idenleri tarafımıza havaleye mübâderet vete'dibleri ve hukûk-ı şer'ıye-i sâbite tahsili iktizâ itdirilmek cenâbınız idüb sâdât-ı kirâmı sâir hükkâma rencide itdirmeyesiz hülâsa-i kelam bu emanet-i kübrâda kemal-i iffet idüb tevcihiye ve arusiye ve muhaddesât-ı sâire na-marziye namıyla bir akçelerin almayub ve aldırmayub sıyanet-i arzve mallarına sa'y-ı mevfur zımnında şevketlü mehâbetlü kerâmetlü padişah-ı İslam ... ile'l-yevmü'l-kıyâm hazretlerinin devam-ı ömr ü devletleriçün

sâdât-ı kirâmın da'vât-ı Hayriyelerine isticlâb eyleyüb her emirde şer'-i şerife imtisâl ile mazhar-ı şefaât hazret-i seyyidü'l-enâm aleyhe efzalü't-tahiyye olasız vesselam

el-fakîr es-seyyid İbrahim Yaya

en-nakîbü 'ale'l-işrâf

78-123

Şeyh Hüseyin oğulları Zekeriya ve Halit adlı kişilerin avarız vergisini vermekten kaçınmaları hakkında

Kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madinü'l-fazl ve'l-keîâm Antakya ve kadıları zîde fazlehum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki: kaza-i mezbura tabi Salefiye nam karye ahalisi südde-i saadetime arz-ı hal idüb Şeyh Hüseyin oğulları Zekeriya ve Halid nam kimesnelerin karye-i mezbure toprağında bi'l-fiil zabt ü tasarruflarında hane-i avarıza bağlı tekalif-i (çıkmamış) icab ider Çakallı arazisi olmağla avarız ve sâire evamir-i şerife ile karye-i mezbureye vârid olan tekalifden a'lâ ve evsât ve ednâ itibariyle tahammüllerine göre hisselerine isabet iden tekâlifi bunlar ile mean cemine umûra edâ itdirmek murad eylediklerinde hilaf-ı kanun edada teallül ve muhalefet ve bunlara tahmil ve özr sedasında olduklarına bildürüb mezburları hilaf-ı kanun teallül ve muhalefet itdirilmemek bâbında emr-i şerifim rica eykedikleri eelden kanun üzre amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi husus-ı mezbura tamam mukayyed olub göresin mezburların karye-i mezkue toprağında bi'l-fiil zabt ü tasarruflarında hane-i avarıza bağlı tekalif alınmak icab ider (çıkmamış) emlak ve arazilari var ise avarız ve sâir evâmîr-i şerife ile karye-i mezbureye vârid olan tekalifden a'lâ ve evsât ve ednâ itibariyle tahammüllerine göre hisselerine düşen tekâlifi karye-i mezbure ahalisiyle mean cem'ine me'mure eda itdirüb hilaf-ı kanun teallül ve muhalefet itdirmeyesin min ba'de kanuna ve emr-i âlî şânıma mugayir kimesneye iş itdirmeyüb husus-ı mezbur için ... dahi emrim varımlu eylemeyesin şöyle bilesin ve alâmet-i şerife itimad kılasın tahrîren fî evâil-i şehir-i şabanü'l-muazzam sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

124

Turnacıbaşı Fethullah Ağa ile hasımlarının mahkeme edilmesi için İstanbul'a gönderilmeleri hakkında

Kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madinü'l-fazl ve'l-keîâm Mevlânâ Antakya kadısı zîde fazle ve kudvetül emâcidü ve'l-a'yân Antakya serdarlığı husus-ı âtiye ocakdan mübâşir tayin olunan Turnacıbaşı es-seyyid Mustafa Ağa zîde mecde ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir zâbitân ve iş erleri zîde kadrehüm ve kudvetü's-sikât ve'l-mustahfizîn Birecik kal'ası dizdarı zîde

hıfze tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki Antakya serdarı Sertunâ-yı Fethullah Ağa dimekle maruf kimesnenin çün rûz akdem bu zarfda şakileri zuhûr ve ihzârını istid'â itmeleriyle husemâsıyla terâfî-i şer' olunmak içün mezburun ocakdan mübâşir marifetiyle der-i aliyyeme ihzârı bâbında bâ-mektub ocak-ı emr-i âlî isdâr olunub ancak merkum Fethullâhın şekâvetden bahsle zâhir Ali nâm şakîye zehâyir mübâyaa ve şaki-i mezburun babası maktûlün hayatında serdar-ı mezbura zahire mübayaasıçün tesyîr eykediği seksen bin guruş zimmetinde kalub hilâf-ı rızâ harbî kefereye zahire fûruht ve ahali ve fukaraya teaddî eylediği kapudan-ı deryâ ve Sayda valisinin tehrirâtlarında beyan ve mübelliğ-i merkumun tahsili ve mezburun te'dib ve tenkili istirhâm ve mezburun kayını Antakyadan Süleyman nam kimesne dahi merkuma istinâden kal'a-i burcı hedme ibtidâr itmekle ocakdan bir turnacıbaşı zâbit nasb ve yahud ahaliden Mühürdârzâde Hüseyin Ağa dimekle maruf kimesne serdar nasb ev mezbur Süleymanın tayini hususı Antakya nakibü'l-eşrâf kâim makâmı sâbık Hüseyin zîde şerefe dahi inhâ itmekle mûmâ-ileyhin inhâsı üzre şimdiden merkum Hüseyine serdarlık virilmesi ahaliden olduğundan münâfese yi müceb olacağı mülahazadan gayrı ba'îd olmağla belde-i mezkûreye sen ki ocakdan Antakya serdarlığıyla mübâşir tayin olunan es-seyyid Mustafa Ağa Sertunâ-yı mûmâ-ileyhsin sen kâr üküzâr olduğundan nâşi müstakilen mübâşir ve serdarlık dahi uhdene ihale-birle müşârün ileyhümânın arzı ve iltimasları minvâl-i mâliye kalemi tarafından isdâr olunan emr-i âlî mücebince meblağ-ı mezbur tahsil ve zulm ve teaddisi merkûmân Birecik kal'asına kal'abend birle keyfiyet-i hâl vukûi üzre mahallinden arz ve ilam olunmak bâbında siz ki mûmâ-ileyhimsiz vezh-i meşrûh üzre size hatt-ı emr-i âlî sudûriçün bi'l-fiil dergâh-ı muallâm yeniçerileri olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Ahmed Ağa dâme ulûvve ilam itmeğin ilamı mücebince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki es-seyyid Mustafa Ağa Sertunâ-yı mûmâ-ileyhesin sen ocakda kâr ü küzâr olduğundan nâşi husus-ı mezbura

Sayfa 79

Müstakilen mübâşir tayin ve Antakya serdarlığı dahi uhdene ihale kılınmağla merifetin ve cümlelerin ittifak ve ittihadıyla maliye kalemi tarafından mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince meblağ-ı mezbur mezkûr Fethullâhdan tahsil ve mezbur Fethullâhın zulm ve taaddisini bî-garaz kimesnelerden tahrîr ve tefahhus ve lede't-tahakkuk tahsil-i emniyet ve tanzib-i memlekete zımnında te'diben merkum Fethullâha ve Süleymanı Birecik kal'asına irsâl ve keyfiyeti der-aliyyeme tahrîr ve arz ve ilam ve sen ki dizdar-ı merkumsun merkûmân tarafına vusûllerinde kal'a-i merkumeden kal'abend eyleyüb bilâ emr-i şerif itlâk ve firarlarından be gâyet hazar eylemek bâbından ferman-ı âlî şânım sâdır olmuştur vusûl

buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafından mübâadet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i ramazan sene tis'în ve miete ve elf

Be-makâm-ıKostantiniyye el-mahrusa

Mûcebince devletlü Ağa-yı yeneçeriyân Ahmed Ağa hazretlerinin mektub-ı şerifleri ve devletlü sadr-ı azam Efendimiz hazretlerinin mektub-ı emr-i üslubları vürûd itmiştir

125

Antakya müftisi Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendi'nin olumsuz halleri nedeniyle yerine Şükrizâde es-seyyid el-hâc Ahmed Efendi'nin tayin edilmesi hakkında

İzzetmeâb Medîne-i Antakyada ... me'zûnen bi'l-iftâ olan Şükrizâde es-seyyid el-hâc Ahmed Efendi

Ba'de's-selâm inhâ olunur ki: Antakya müftisi Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendinin sû-i hâli ihbar olunmağla hizmet-i fetvada darr-ı hicr olunub kaza-i mezburda itfâya tarafımızdan sana izin virilmiştir gerekidir ki lede'l-istiftâ essah-ı akvâl ittihaz Hanife aleyhimü'r-rahme ile iftâ idüb kütüb-i mutebereden nakl-i sarih ve imzalarında Medîne-i Antakyada müfti olduğunuz tasrîh eyleyesiz vessalam hurire fî evâhir-i ramazanü'l-mübâreke lisene tis'în ve miete ve elf

Mahal-i mührî Mehmed Emin Efendi

Şeyhü'l-İslâm

126

Vefat eden el-hâc Ali bin Mahmud bin Abdullah'ın emlakının satışı hakkında

Fi'l-asl Arabkir ahalisinden olub Medîne-i Antakya kazasında vaki olan Alakend karyesinde sakin iken bundan akdem vefat iden el-hâc Ali bin Mahmud bin Abdullahın veraseti Halebde sakin zevce-i menzkuha-i metrûkesi Aişe binti Mehmed ile ammisi oğlu Ahmed ibni Ebu Bekir bin Abdullaha münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra tereke-i müteveffâ-yı mezburı ahz ve kabz ve taraflarına îsâle mezbûrân Aişe ve Ahmed taraflarından bâ-huccet vekaleti sâbit olan mezbur Ahmedin oğlu es-seeyidİbrahim Ağa meclis-i şer'î şerif-i enverde Medîne-i mezbure mahallâtından Önciler Mahallesi sakinlerinden işbu bâisü'l-ktab Kara Ali Ağa bin Resul mahzarında bi'l-vekale bi tav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb Medîne-i mezbureye tabi karye-i Fatkiyede vaki büyût-ı adîdeyi hâvî bir bâb çiftlik mea timurcî ... ve bir kıta üzüm bağı ve on dokuz eşcar-ı zeytun ve bir kıta harabe müşrif incirlik ve bir kıta harabe müşrif tut bağçesi ve beş eşcar ceiz ve bir bâb değirmenin nısf hisse-i şâyiası ilâ vefât müteveffâ-yı mezburun mülki ba'de vefâte verese-i mezbûrûna isabet ve

intikal itmekle yine emlak-ı mezburları be safka-i vâhîde iki yüz elli guruşa bi'l-vekâle mezbur Ali Ağaya bey'-i sahih-i şer'îye ile bey' ve teslim idüb ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabz ve kabul itdikden sonra karye-i mezbure toprağında ve kurb ve civarında vaki mezralarda malûmü'l-hudûd sekiz kıta tarlaların hakk-ı tasarruflarını dahi elli guruş bedel mukabili merkum Ali Ağaya ferağ ve tefviz eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ be temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabul idüb semen-i mezkûr ve bedel-i merkumdan müctemi' olan üç yüz guruş merkum Ali Ağa yedinden bi'l-vekâle bi't-tamam ve bi'l-ikmâl ahz ve kabz eyledim fî mâ ba'de çiftlikde ve üzüm bağı ve incirlik ve tut bağçesi ve zeytun ve ceviz aşcarları ve nisf-ı değirmende ve sekiz kıta tarlaların hakk-ı tasarruflarında müvekkilelerimin asla ve kat'â alaka ve medhalleri kalmayub merkum Ali Ağanın mülk-i müştêrâsı ve hakk-ı müfevvizidir keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdikü's-şer'î bi't-taleb ketb olundı hurire fî el-yevmü's-sâmin min şehri zi'l-kade-i şerife lisene tis'în ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Harem nâibi el-hâc Halil Efendi

Osman beşe bin Yusuf

Diğer Osman beşe bin Mehmed beşe

Halil beşe

Ordı Ağasızâde Yahya Ağa

Mukayyed Halil Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Sermahzarân el-hâc Abdullah ve gayrühüm el-hâzırûn

Sayfa 80

Antakya ahalisinden her nefer için dört buçuk kuruş alınacak salyane hakkında

kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Antakya voyvodası el-hâc Süleyman Ağa gıbbe't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

bundan akdem marife-i şer' ve cümle marifetleriyle Haleb valisi vezir-i rûşenhamîr devletlü re'fetlü izzetlü Ahmed Paşa hazretlerine bâ-temessük virilecek (çıkmamış) ve sâir mesârif-i salyâne ve tevzi olundukda bir mikdarı cem ve tahsil ve derûn-ı şehirde on yedi bin guruşdan mütecâviz vezir-i müşarûn ileyh hazretlerine üç bin beş yüz guruş ve bin guruş dahi menzileci Mustafa Beşeye ücretinden olmak üzre ve dört yüz elli guruş dahi hâkim Efendinin mean ... alacağı ile meblağ-ı merkum mübaşiri tatar ağası Abdi Ağa hizmeti ceman dört bin dokuz yüz elli guruş şehirde bakaya kalan meblağdan esnafda bin yüz nefer reayaya cümle marifetleriyle

tevzi ve askerîleri (çıkmamış) itmek üzere beher neferden dört buçuk guruh cem ve tahsil ve salyane eylemeniz bâbında cümle iltimasıyla işbu müraselem tahrîr olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer salyane ve tevzi ve cem ve tahsil ve zikr olunduğı mahalle eda ve tesellüm eyleyesiz vessalam hurire fî el-yevmü'r-râbi' ve'l-'ısrîn min şehr-i zi'l-kadetü's-şerife lisene tis'în ve miete ve elf

mine'l-fakîr Ömer Rıza
el-kâdı-i Medîne-i Antakya

128

Osman Beşe ibni Abdullah'ın terekesi

Medîne-i Antakya Sade Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem Deyr-i Hamirde vefat iden Osman Beşe ibni Abdullahın veraseti zevce-i metrûkesi Aîşe binti Besim Efendi ile sulbî sağır oğulları Abdullah ve İbrahime ve sağıre kızları Esiye ve Züleyhaya ve diğr oğlı Emin ile müteveffâ-yı mezburun valşdesi Emine binti Feyyaza münhasıra olduğı lede's-şer' zâhir olduktan sonra taraf-ı şer'den tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer' iye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü'r-râbi' min şehr-i zi'l-kade lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Çuka beneş ve cebe	1,1	5
Köhne çuka şalvar ve kuşak	1,1	7
Köhne sarık ve fes ve gömlek	1,2,2	6
Müstamel kutnı kaftan	1	6
Fakfuri fincan ve billur maşraba	1, 8, 1	4 1 rub
Düğme ve şalvar ve kebe ve yorgan ve üzengi	1,1,1,1,1	5
Köhne hekbe ve makrama	1,1	1 1 rub
Köhne kilim ve seccade	1,1	4 1 rub
Karna ve ...		10 para
Fincan ve kutısı	1	15 para
Kebîr sini	1	5
Tesbih mea hurc	1	5
Köhne sansar kürki	1	6
Satıl mea kapak	1	1 1 rub
Tabe sahan tepsi	2,5,1	4

Kutnı, kaftan ve kılıc ve simlü hançer	1,1,1	55
Kahve ıbrığı tas fenar	1,1	2
... kebîr ve sağır	1,1	4
Tencere ve sini	2,1	5
Defa sini ve leğın	1,1	6
Tencere ve kazan	1,1	4 1 rub
Döşek ve yasdık	1,1	3
Mahalle-i mezburede olan menzilde hissesi		125
Ceman iki yüz altmış altı guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin	7
Mehr-i müehher li zevce-i mezbûre	50
Resm-i kısmet	7
Hüddâmiye	1 1 rub
Çukadariye	1 1 rub
Kâtibiye ve irsâliye	1
Emniye	1
İhzâriye, Kaydiye	1
Ceman yalnız yetmiş guruşdur	70

Sahhü'l-bâkî yalnız yüz doksan altı guruş

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i Aişe	24,5
Hisse-i ümmü'l-merkume Emine	32 26 para 1 akçe
Hisse-i ibnü'l-mezbur Abdullah	24 28 para
Hisse-i ibnü'l-merkum İbrahim	24 28 para
Hisse-i ibnü'l-mezbur Emin	24 28 para
Hisse-i binti'l-mezbure Esye	17 14 para
Hisse-i binti'l-merkume Züleyha	17 14 para
Küsrede kalan	4 akçe

Mühürdar Zehrab Ahmed Ağa'nın terekisi

Medine-i Antakyda Tut Mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem hacc-ı şerifden avdetde Zelkada vefat iden Mühürdar Zehrab Ahmed Ağa bin Abdullahın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Emine binti Hızır Ağa ile sulbi sağır oğulları Abdurrahman ve Ömere münhasıra ve kable'l-kısme mezbur Abdurrahman dahi vefat idüb veraseti validesi mezbure Emine ile li-ebeveyn er karındaşı merkum Ömere ve li-ümm er karındaşı İsmail ve li-ümm kız karındaşı Rakbeye inhisarı lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi'l-iltimas taraf-ı şer'den tahrîr ve sûk-ı sultânîde müzayede ve fûruht ve semenleri beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü'l-âşir min şehr-i zilkadetü's-şerife lisene tis'în ve miete ve elf min hicrete min lehü'l-gurre ve eşref

Cinsi	Miktarı	Değeri
Simlü gadare	1	11 11 para
Şaliye kabluk kum cebe kürsi		29 3 rub
Tütün kisesi	2	3 31 para
Simlü hançer ve bıçak	1,1	18
Mısır çarşebi	1	7 26 para
Müstamel çiçekli kaftan	1	5
(çıkmamış) top		8 1 rub
Defa çarşeb	1	4
Mısır fotası	1	4 1 rub
Mor çuha zira	4	17 5 para
Çin yan ve yesdik yüzi	2,6	17,5
Şam buldarı top	1	9
İşli makrama	2	3,5
Yemeni değirmi	2	2 5 para
Defa yemeni değirmi	2	4
Sağır tencere mea kapak ve sahan	1,2	2
Leğın kebîr	1	11 6 para
Şamdan tas sahan	1,1,1	1 3 rub
Müstamel kumaş yorgan	2	10 26 para

Seccade köhne	1	3 13 para
Simli kubur		29
Müstamel gömlek	1	5 8 para
Nükûd-ı mevcûde		170
Ceman 371		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Resm-i kısmet	9 11 para
Kâtibiye ve irsâliye	2,5
Hüddâmiye	2,5
Çukadariye	2,5
Emniye	2,5
İhzâriye	2
Kaydiye	1,25
Dellaliye ve hamaliye	7 5 para
Ceman yalnız yirmi dokuz gurus yirmi altı paradır	

Sahhü'l-bâkî yalnız üç yüz kırk bir gurus on dört paradır

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbure Emine	27 32 para
Hisse-i ibnû'l-merhum Ömer	24 35 para
Hisse-i ibn İsmail	24 35 para
Hisse-i binti Rakbe	23 35 para
Küsr akçe	3

Ba'de mezbure Emine binti Hızır Ağa dahi fevt olub veraseti validesi Hanım binti Ali Ağa ile Sadrî sağîr oğulları merkûmân Ömer ile İsmâile ve sadriye-i sağîre kızı mezbure Rakyeye münhasıra olduğu lede'sş-şer' zâhir oldukdan sıgâr-ı mezbûrûnun vasileri marifetleri ve iltimaslarıyla tahrîr ve takvim ve sûk-ı sultâniyede bi'l-müzayede fûruht ve semenlerini beyne'l-verese bi'l-farizatü'sş-şer' iye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbure

defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü'l-‘âşir min şehr-i zilkade lisene tis‘în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Müstamel yasdık çitme	4	8
Köhne kilim	1	5,5
Köhne yorgan	2	4
Köhne yorgan	1	3
Köhne çiçeklü yasdık	1	1 4 para
Beyaz döşek	1	5 7 para
Müstamel kırmızı döşek	1	7
Kırmızı döşek	1	4,5
Çiçeklü minder	1	3 5 para
Defa beyaz döşek	1	2,5
Müstamel telli kaplu taklid kürsi		18
Sürani işli sali cebe	1	17 5 para
Müstamel telli entari	1	15,5
Müstamel zerli entari	1	13
Müstamel çiçeklü entari	1	9
Zar ve peçe	1,1	7 3 rub
Boğça ve hamam gömleği	2,1	6
Müstamel gömlek yaldızlı sim kuşak mea kulan		17 1 rub
Şimak ve makrama	2,2	1 3 rub 6 para
Hamam peştemali		4 14 para
Sim zarf	2	7
İhram ve hamam leğeni	2,1	8
Sini tencere mea kapak	1,1	6
Hoşab tası leğence	3,1	5
Abdest leğeni ve ıbrık	1,1	3
Köhne sini ve tabe	1,1	2
Sahan mea kapak batman ...	1,2,11	9 28 para
Çiçeklü şalvar ve kise	1,1	4,5
Altun bilezik ve zerinç ve küpe	1,6,1	90

Müteveffa-yı mezbur eb Ahmed Ağada hisse-i irsiyyesi		67 3 rub 2 para 5 akçe
Ceman üç yüz altmış bir guruş yirmi iki paradır		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin bâ-vasiyet	90
Resm-i kısmet	5 4 para
Kâtibiye ve irsâliye	1,5
Hüddâmiye	1,5
Çukadariye	1,5
Emniye	1,5
Kaydiye-i defter	30 para
İhzâriye	1
Dellaliye ve hamaliye	5
Ceman yalnız yüz yedi guruş otuz paradır	

Sahhü'l-bâkî yalnız iki yüz elli üç guruş on otuz beş paradır

Cinsi	Değeri
Hisse-i ümm-i mezbure Hanım	42 13 para 1 akçe
Hisse-i ibn-i merhum Ömer	84 26 para 1 akçe
Hisse-i ibn-i mezbur İsmail	84 26 para 1 akçe
Hisse-i binti mezkûre Rakbe	42 13 para 1 akçe

131

Düstur-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü's-saâdete ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim İzzet Ahmed paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve emirü'l-ümerâi'l-kirâm ve kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sahibü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhas bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l- a'lâ Kilis ve Ağraz sancakları mutasarrıfı dâme ikbâle ve akzâ kuzâtü'l-muslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfi-ü i'lâmü's-şerife veddîn vâris-i ulûmü'l-enbiya ve'l-mürselîn el-muhtas bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-yakîn kudvetü'l-

kuzât ve'l-hükkâm ma'dinü'l-fazl ve'l-yakîn Mevlânâ Haleb kadısı zîde fezaile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazl ve'l-keîâm sâir kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil

Sayfa 82

ve'l-akrân ayan ve zabitan ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki zâtü'l-a'zân ravza-i hilafet ve devha-i kesirü'l-iftân hadika-i saltanat olan nesil-i neseb-i ervrane ve sülale-i (çıkmamış) hüdvâvendigârânemden destyârı bağban-ı feyz-i rabbânî ve ... mevhabet-i sübhânî ile nice nurs bağçei inâyet-i ve gülha-yı nev şikefte gülzâr-ı müsirretin gad keşide-zâyân-ı veladet ve ârâyış ... Behçet-i (çıkmamış) olması ediyesi cümle meşâyıh ve ibad ve suleha ve tayfât-ı ahali ve reâyâ ve fukaradan an samimü'l-hal (çıkmamış) zımnında bundan akdem kadem-i nehada harem-i saray-ı vücud ve fert-ârâ-yı mühr-i şühûd olan ferzend-i dülbend husrevâne (çıkmamış) âyinle ibtihac-ı şahanem şahindâda ve'l-ittibâr emcedü's-sultan Mehmed ömre Allâhu teâlâ bi-lütfihi'l-müseddemin Beşîr-i (çıkmamış) tevamini mutazammın memâlik-i mahrusetü'l-mesâlik-i dâverâneme neşîr ü ibâs olunan evâmîr-i münîfemde mübâşireye nâmı ve ... ile bu mukayeleda tayfât-ı raiyet ve sükkân-ı memleketden bir akçe ve bir habbe alınmaması tenebbühatı derc ve temhid ve cümleden ... huda ve nevali alay-ı vâhibü'l-atâyâ muğrasında celb-i davât-ı icâbetgaryât vesâyâtını tavsiye (çıkmamış) olunmakdan nâşi mahmiden sümme hamden sekene-i bilâd ve esnaf-ı ibadın hulûs-ı bâle makrûn duâ-yı isticâbet-i meşhavîleri ... teveccüh kabul ve işbu bin yüz doksan senesi şevvâli'l-mükerrreminin yirmi altıncı ... günü saat neharî beşde iken ... sâmi-i şâhânemden bir gevher-i âlem bahâ-yı deryâ-yı şevket ve şehamet-i nerbende-i bahş-efser saadet ve mânend (çıkmamış) nişan-efzâr sebher-i veladet olub sultanım Ahmed ismiyle tesmiye ve tevessüm ve teberrük validemced ... meyâmin ihtiyar-birle icra-yı rüsûm hüsnime tekabül-i ikmal ve tetmim olunub kâffe-i buldân ve imsarda vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mirân-ı kirâm ve kuzât ve sünûf-ı ahali ve raiyet ve sığâr ve kibâra bu nimet vacibü't-teşekkürün beşareti haberleri ilam olunmak ehem ve elzem olduğu eelden zinhar ve zinhar mübâşiriye ismi ve bahane uhrâ ile reaya ve ahaliden habbe-i vahide alınmayub tûl-i ömr-i şahanemden civane nühtetimin ediyesine meşgul olmaları şartıyla ol tebşir işbu emr-i celilü's-şânım isdar ve ile irsâl olunmuşdur her hususda ibkâ-yı levâzım ... ve muaddeletkârı müceb-i tezâyüd ilâtf-perver vikârı olduğundan kat'â şek ve şüphe olmayub mükaddemâ ve kusur bulan evâmîr-i münifem mukabelesinde acze ve mesâkiden mübâşireye ve akçe alınmasını hamdullâhi teâlâ bu atıye-i behiyyenin ... mevâhib-i ilâhîden zuhûr ve bürûrına fevy olunmak hasebiyle bu defa dahi kimesneden bir akçe alınmasına rızâ-yı hüsvânem olmadığını ve her

kim hilafeti irtikâb ile vedâyi-i Rabbü'l-âlemin olan fukara-yıraiyyetden habbe-i vâhide ahzını tecvize cesaret ider ise ... alenen taharrif ve tehabbüs ve mürtekib olanların ibretü'l-lisâirîne haklarında gelmekte dakika-i fevt olunmayacağı ve mukaddemâ isdar olunan tebşir-i evâmir-i münifemi îs'al iden tatarlara ziyade akçe virildiği samia-i res tâcidârânem olmağın gitdikleri mahallerin kurb ve bu'dına göre mezburlara yüz ellişer guruşdan ziyade bir akçe virilmeyüb ol dahi reayaya tahammül olunmak iktiza eylemediği siz ki vezir-i müşâr ve miri miran ve Mevlana ve sâir mûmâ-ileyhim malumunuz oldukda emr-i münifimi kasabât ve kazalarınız muhakiminde feth ü kırât ve bu meserret-i amimenin tebşirini cümleye ilan ve işâat ve cevâmi ve mesâcid ve havâlif ve meâbid ve murâkîd-ı evliya ve sâir ... isticâbet-i dua olan mevâzi-i mecâlisde ulema ve meşâyih ve ibâd ve zühâd ve eimme ve hutebâ-i halife bend ve tehli ve tezkir olarak ve mektebelerde etfâl-i müslimînin hatırları ... ile mecmuunı istiksâ-yı kible rica olarak ... eyyâm-ı devlet-i pâdişâhânem ve tûl-i ömr ... hüsrevânem için ediye-i hayriyeye itigâl ve muvâzebet eylemeleri tebşir ve telkine mübâderet eylemeniz bâbında ferman-i âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılâsız tahrîren fî evâihir-i şehri-i şevvalil mükerrem sene tis'în ve miete ve elf mûcebince Haleb Valisi Devletlü İnayetlü İzzet Ahmed Paşa hazretlerinin buyruldu-i emr-i üslûbları vürûd itmişdir

132

Şekerzâde el-hâc es-seyyid Ahmed Efendi'nin fetva vermeye izin verilmesi hakkında

İzzet-meâb belde-i Antakyada halen me'zun-ı bi'l-iftâ olan Şekerzâde el-hâc es-seyyid Ahmed Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki: işbu sene tis'în ve miete ve elf şevvâlî'l-mükerreminin on sekizinci günü meşihat-ı İslamiye müsteid ve mükerrem olmamızla tarafımızdan belde-i merkumede iftâya sana izn virilmiştir gerekdir ki lede'l-istiftâ essah-ı akvâl ile hanefiye-i aleyhimü'r-rahmete ile iftâ idüb kütüb-i mutebereden nakl-i sarîh ve itfâlarında antakyada müfti olduğın tasrih eyleyesiz vesselam hurire et-târihi'l-mezbur

El-fakir Mehmed Esad

Ufiye 'anh

133

Sertunâ-yı Fethullah Ağa'nın Antakya serdarı tayin edilmesi hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ba'de's-selâm inhâ olunur ki taht-ı hükümetinizde serdar olan kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân es-seyyid Mustafa zîde kadre ref'

olunub yerine üslûb-ı sâbık üzre kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Sertunâ-yı Fethullah Ağa zîde kadre serdar nasb ve tayin olunmağın işbu mektub tahrîr ve irsâl olunmuştur inşalahu teâlâ vusûlünde gerekdir ki merkumı kaza-i mezkûrenin serdarlığı umûrunda kıyam ve öteden berü olageldiği vechle zabt ve rabt hususunda iânet ve ihtimam eyleyesiz ve sen ki serdar-ı merkumsun kaza-i mezkûrenin serdarlığı sana tefviz olunmağla gerekdir ki kaide-i kadim ve kanun üzre zabt ü ratb-ı neferât ve def' ü ref'-i muzırrât cesaret ile tanzim-i bilad ve irade-i hâl-i ibada bezl-i kudret eyleyesin ve kaza-i mezkûrede mukîm ve misafir yeniçeri ve cebeci ve topçısı ve top arabacısı ve ... acemi ve kul oğulları bi'l-cümle üzerlerine serdar zabıt eyleyüb sözünden taşra ve re'yinden hâric olunmayub itaat ve inkıyad üzre olalar ve sen dahi cümle umûrını ahkâm-ı şer'-i şerife ve kanun-ı kadîme ve emr-i münîfe tatbik ve tavayif-i mezburenin bilâ vâris-i maruf kuvvet olanların marifet-i şer'le meşrûkâtlarına zabt ve sûk-ı sultânide fûruht ve hâsıl olan nûkûddan cânib-i beytü'l-mâl için defter müfredâtı ile ocak tarafına göndermeye mübâderet ve beher hâl sükkân-ı vilayetin emn ü rahatlarına bâis hizmet-i müstahsene-i mebrûre vücûda götürmeye mecd ü sâ'î olub müceb-i mektub ile âmil olasıztahrîren fî evâhir-i şehir-i zi'l-hicce lisene tis'în ve miete ve elf

Hurire el-fakîr Mehmedü'l-hatibü'l-mevlâel-kâdı-i Sayda halen 'ufiye 'anh
Ahmed Ağa-yı yeniçeriyân dergah-ı âlî

134

Zahir Ali adlı eşkıya hakkında

Düstur-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü's-saâdete ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ hala Sayda valisi vezirim Cezzar Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madinü'l-fazl ve'l-ikelâm Mevlana Sayda kadısı zîde fezâile ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân bu hususa hassaten mübaşir tayin olunan dergâh-ı muallâm gedüklülerinden hassa silahşöhlerimden Süleyman zîde mecdelhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki hala kapudan-ı derya vezirim Gazi Hasan Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ile sen ki müşarün ileyhsin taraflarınızdan bu defa der-saadetime vârid olan tahrîrâtınızın hûlâsa mefhûmunda ... kal'ası zabt ü tesmir ve Zahir Ali nam şaki dahi münhezimen firar itmekle bi'l-cümle ahali ve sükkân âsude-i hal ve da'vât-ı hayriye-i cenâb-ı hilâfet-penâhime muvâzabet üzre olub ancak şaki-i merkum ve babası maktulün avenelerinden Antakya serdarı Fethullâhın şekavetinden bahs ile şakıyân-ı merkûmâna zehâyir ve sâir mevadd-ı nûkûdını alur hâlâta ibtidâr ve zehâyir

mübâyaasıçün maktul-i merkum hâl-i hayatında irsâl ve tesyîr eylediği seksen bin guruş dâr-ı merkumun zimmetinde kaldığı râykân olduğundan gayrı iltizâmen uhdesinde olan Süveyde iskelesinde bazı kimesneler ittifâkıyla harbî kefereye zahire fûruht ve Antakya voyvdalığı dahi iltizamen uhdesinde olmağla ahali-i fukaraya zulm ü ta'dâsı re'yü'l-'ayn meşhudun olub izale-i vücûdı ... vücûbda olduğunu ve husus-ı mezkûr menût re'y-i aliyyem idüğünü başka başka birer kıt'a mektublarınızda tahrîr ve iş'âr eylemiş siz şaki-i merkumun te'dibâtı ocağı zarfından icab idüb lakin evvel emirde maktul-i merkumun emvâlinden zimmetinde olan meblağ-ı mezburun (çıkmamış)

Sayfa 84

Re'y ve marifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh marifetiyle iktizâ eylediğinden nâşi iltizamen uhdesinde olan Süveyde iskelesi mukataası ashabı tarafından âhara tefviz ve meblağ-ı mezbur alâ eyyi hâl tamamen ve kâmilten kendüden tahsil (çıkmamış) mûmâ-ileyh ile der-saadetime irsâl ve hazine-i hümâyûnuma eslim itdirmeğe bezl-i cell-i himmet eylemek fermanım (çıkmamış) işbu emr-i celilü'l-kadrim ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda tafsil olduğu üzre şaki-i merkum Fethullâhın te'dibi maddesi ocağı zarfına ihale olunmuş olmağla evvel emirde maktul-i merkumun emvâlinden zimmetinde mütehakkık olan meblağ-ı mezbur seksen bin guruşu inzimâm-ı re'y ve marifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh marifetiyle alâ eyyi hâl tamamen ve kâmilten tahsil ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslim-i birle hazine-i hümâyûnuma teslim için der-saadetime irsâl ve tesyîre bezl-i himmet ve sarf-ı küll mekinet eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin meblağ-ı mezbur maktul-i merkumun emvalinden olub beher hal cânib-i mîrîye aid ve râci' olmağla alâ eyyi vech-i kân şaki-i merkumdan tamamen ve kâmilten tahsil ve inzimâm-ı re'y-i müşarün ileyh ve marifetinle der-saadetime götürüb hazine-i âmireme teslime be-gâyet sürat ve şitâb eylesin ve sen ki kadı-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mûceb ve muktezâ-yı emr-i şerifimle amel ve hareket eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-i şeriifmle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzre şerefyâfta-i sūdûr olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şân vâcibü'l-ittiba ve lazımmü'l-imtîsâlin mazmûn-ı itaatmakrunuıyla âmil olub hilafıyla vaz ü hareketden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiz şöyle bilesiz ve alemet-i şerife itimad kılasız fî el yevmü's-sânî aşer ramazan lisene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

135

Fethullah Ağa'nın zimmetinde bulunan 80.000 kuruşun tahsil edilerek şakilerin Birecik kalesine haps edilmesi hakkında

Şeri‘at-şîâr halen Antakya kadısı faziletlü Efendi zîde fazlehu ve me‘zunen bi‘l-iftâ faziletlü Efendi zîde takvâhu ve kaim makam-ı nakibü‘l-işrâf siyâdetlü Efendi zîde siyâdete ve kudvetü‘l-ulemâi‘l-kirâm ulema Efendiler zîdet fezâilehüm ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân voyvodası ve serdarı ve ayan-ı belde ve ehl-i arz tâîfeleri ve ocak ihtiyarları ve umumen iş erleri ve kurâların meşâyih ve ihtiyarları zîde kadrehüm inhâ olunur ki bundan akdemce bârâdetullâh-i teâlâ moskolu seferi zuhûr ve bi-hikmet-i rabbânî izmihlâli vakt-i mukadderesine ta‘liken vukûi hasebiyle her tarafda olan şekâvet bîşeler cebeliyetlerinde merkûz ve mermûz olan şekavetlerini izhâr ve bazı tahayyülât-ı fâsîdelerine revâc-ı birle nice ehl-i ırz makûlelerinin hanımlarını harab ve yebâb ve şer‘-i şerîf ve kanun-ı münîfe ‘adem-i itibar ve hilaf-ı emr-i âli harekete ve tahrib-i bilad olacak harekât-ı nâ ... ictisâr olmalarına binaen aleyh tanzim-i bilâd ve terfîye-i hâl-i ibâda ve bu misüllü harekât-ı nâ-bercâya cesaret idenlerin te‘dib-i guşmâllerine irade-i aliye-i müllûkâne taalluk itmekden nâşi birkaç seneden berü ilm-i ifrâz ... ve isyan iden Zahir Ömer ve evladları ve teba ve ensarları olan eşkıyalar bi avn-i inayet cenâb-ı bâri ve yemn-i ikbâl hazret-i caihandârı cenâbı sezaların olub bihamdihi ve‘l-minne sevâhil-i şamiye-i min külli‘l-vücûh levs-i vücûd-ı eşkıyadan tathir ve cümle reaya ve kıtsan-ı memleket ve ebnâ-i sebil emn üistirâhât ve devam-ı ömrü devlet hazret-i hilafetpenâhi davâtına meşgul ve muvâzabet üzre olmalarıyla bu takdirce şaki-i merkum maktul tarafına mütâbaat idenlerin dahi ibrete‘l-li sâirîn cezâ-yı meşruaşarı icrası ve envâl-i müddehir ve mektûmât ve zuemâyı teftiş ve tefehhus ve zahire ihrac ve hazine-i âmireye ib‘âs ve ıslahı bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn tarafımıza ihale ve tefviz olmakdan nâşi sâbikan Antakya serdası olan Fethullâh nâm şakinin Süveyde iskelesi uhde-i iltizamında olmak takribi nâşi hilaf-ı emr-i âli harbî keferesine zahire fûruhtuna kanaat itmeyüb hülyâ-yı fâsîdesine mebnî maktul-i merkum tarafına mübâyaat ve ibraz-ı yek cihetiye mübâderet ve maktul-i merkum tarafından zehâyire mübayaasıçün seksen bin guruş ahz ü kabz ve hala zimmetinde olduğu mevsûkü‘l-kelam kimesneler tarafından alâ vechi‘s-sıhhate der-aliyye (çıkmamış) istimrâra arz ve inhâ olduğına binâen bu defa silahşörân-ı hazret-i şehriyâriden kudvetü‘l-emâcidü ve‘l-a‘yân Süleyman Ağa zîde mecdehû mübâşeretiyile tarafımıza hatt-ı şerefrîz vürûd iden emr-i eşrif-i âli şânın mazmûn-ı cihanmetâında maktul-i merkumun kâffe-i envâl ve eşyası cânib-i mîriçün zabt ü rabt olunmak takribi şaki-i merkum Fethullâhın dahi zimmetinde olan meblağ-ı mezkûr marifetimiz ile tahsil ve kabzına me‘mur ağa-yı mûmâ-ileyhe teslimen hazine-i âmireye ba‘s ve tesyîr olundukdan sonra şaki-i merkum bâ-emr-i

Bâ-emr-i âli ocağ-ı mamure tarafınan tayin olunan mübaşiri marifetiyle Birecik kal'asına kal'abend ve cezası ocağı tarafından rü'yet olunub şer ü muzırratından bi'l-cümle ahali-i memleket ve reaya ve beraya tahlis ve sevâhil-i Şam misüllü tanzif olunacağı tasrih olunan tazrih ve beyan olmağla imdi buyrulduumuz vusûlünde şaki-i merkum el yevm zimmetinde olan meblağ-ı mezkûr seksen bin guruşu bir iki gün zarfında tamamen ve kâmilan eda ve teslim eyledikten sonra mübaşiri maiyetiyle Birecik veyahud meblağ-ı mezkûr eda ve teslim eyleyüb savb-ı me'muresine hareket ve azimetde ve hilaf-ı emr-i âli izhâr-ı şekâvetde olmak ihtimali olur ise sıhhat ve hakikatı ve kendüye tebeiyyet idenleri gerek derûn-ı Medine-i mezkûreden ve gerek taşra kurâlarından ism ve resimleriyle tarafımıza tahrîr ve ilama mezid-i dikkat ve hilafıyla vaz' ü hareketden bi gayet hazer ve mübâadet eylemeniz bâbında cümlenize hitaben divan-ı Saydadan işbu buyruldı tahrîr ve isdar ile irsâl olunmuşdur bimenihî teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber-manzûm-ı emr-i âli ve buyruldımız ile amel ve hareket ve hilafından gâyet meal gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu fi 25 DA sene 190 Sahib-i arz-ı halin istid'âsı üzre karye-i mezbure şeyhi ve merkum Mustafa ve ihtiyarları huzurumuzda terâfi-i şer' için mübaşir marifetiyle divan-ı Halebe ihzar olunub gaybetle ve firar ve ihtifâlarından mübâadet olunmak deyû fi 22 DA sene 190

136

Alacak talebi

Devletlü inâyetlü merhametlü velî nimetim Efendim sultanım hazretleri sağ olsun kulları budur ki Antakya kadısına tabi altun (çıkmamış) nahiyesinde vaki Büyük burç karye ahali-i zimmetinde ber-mûceb-i temessük-i şer'î dokuz yüz guruş alacak hakkım olub virmeden teallül itmekleriyle mürahim-i aliyyelerinden mercûdur ki mübaşir kullarını tayine ve karye-i mezkûre şeyhi Şeyh Mustafa ve Molla Mustafa ve birkaç ihtiyarlarını Halebe ihzâr ve mürâfaa-i şer' idüb ihkâk-ı hak eylemek bâbında emr ü ferman devletlü inâyetlü merhametlü veli nimetim Efendim hazretlerininindir

137

Miri hazinenin sevk edilmesi hakkında

Üsküdardan Halebe varınca yol üzerinde vaki kazaların kadıları ve nâibleri ve kethüdayeri ve yeniçeri serdari ve ayan-ı vilayet ve iş erlerine hitaben Asitane-i Aliyyede Haleb canibine irsâl olunan mîri hazine her kangınızın taht-ı kazasına derhal olur ise ... ve mahfuz yerlere kondurub gecelerde ve gündüzlerde bekletdürüb mahfuz ve ... mahallerde yanına (çıkmamış) mikdarı yerar ve mutemed-i aleyh tüfenk endâz ve müslih ademleri koşub gereği gibi

mahkeme-i hıfz ve haraseti itdirderek eminen ve salimen birbirinize ulaştırub kemal-i takdir ve sa'y eyleyesiz deyu işbu bin yüz doksan senesi mâh-ı zilkadenin yirmi ikinci günü tarihiyle müverrah bir kıta emr-i âli zuhur idüb işbu mahalle kayd olundı vas-ı ileynâ fi 5 M sene 1191

138

Emine binti İbrahim'in terekesi

Medine-i Antakyada Sükkâkîn Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat iden el-hâce Emine binti İbrahim'in veraseti sadriye-i kebîre kızı Safiye binti el-hâc Mehmed nâm hatun ile li-ebeyevn er karındaşı Mustafanın oğulları el-hâc İbrahim ve Şamda sakın Ömer ve (çıkmamış) münkatia ile gaib ve mefkûd olan Halile inhisarı ledeş'ş-şer' zahir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrûna (çıkmamış) tahrîr ve takvime ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbure derfeteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fi el-yevmü'l-hâdi ve'l-'ısrîn min şehr-i zilhicce-i şerife lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Köhne keten gömlek ve ayak donı ve bir içlik	3,2,3	5
Köhne yeşil çuka entari ve çuka cebe	1	2
Yeşil bez entari		4
Köhen yorgan ve döşek ve yasdık ve çarşeb	3,2, ..., 1	10
Köhne ihram ve fota ve menşefe ve havlı ve boğça ve fes ve yemeni	1,1,1,1,1,2	2
Köhne sanduka	4	2
Köhne seccade	2	1,5
Lağın ve kazgan	1,1	7
Habiye	1	1
Tencere ve sahan ve saplu tas ve su tası ve hamam leğencesi	1,3,1,1,1	10
Mahalle-i mezburede vaki bir bâb menzilin nısf hissesi		225
Zimem-i nâsda olan nukûd-ı mevcûde		80
Ceman yalnız üç yüz kırk dokuz buçuk guruşdur		

139

Safiye Hatun'un vefat eden Emine binti el-hâc İbrahim bin Abdullâh'ın terekesinden hisse talebi

Medine-i Antakyada sakine iken bundan akdem vefat iden el-hâce Emine binti el-hâc İbrahim bin Abdullâhın veraseti sadriye-i kebîre kızı Safiye binti el-hâc Mehmede ve li-ebeveyn er karındaşı Mustafanın oğulları el-hâc İbrahim ve Şamda sakın Ömer ve gaybet-i münkıta ile gaib ve mefkûd olan Halile münhasıra olduğu 'inde's-şer' b'de't-tahakkuk merhum el-hâc İbrahim meclis-i şer'î şerif-i enverde bâisetü'l-kitab mezbure Safiye hatun tarafından husumet ve redd-i cevaba ve talep ve davaya vekil olduğu zat-ı mezbureyi bi'l-marifetü's-şer'îye ârifan el-hâc Mehmed Efendi ibni Abdullah Efendi ve İsmail Ağa bin el-hâc Mehmed şهادeti sabit ve sübût-ı vekaletine hükm-i şer'î lâhık olan atar es-seyyis Hasan Efendi ibni es-seyyid Abdullah mahzarında üzerine dava ve takrir-i kelim idüb mûrisimiz müteveffıye-i mezbure hâl-i hayatında yüz kırk beş guruşa bir siyah carıye iştirâ ve merkume Safiye'nin ve alâ müteveffâ Hasana iki sene mukaddem beş yüz gurusuk nukûd sermaye virüb ve terekesinden on beş gurusuk kıymetlü on beş çit yasdık ve on beş gurusuk kıymetlü dört yan şiltesi ve sekiz gurusuk kıymetlü dört kilim (çıkmamış) sual olunub hisse-i ırsiyem alıvirilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-sual vekil-i merhum es-seyyid Hasan Efendi cevabında müteveffıye-i mezbure Amine hatun hal-i hayatında vefatından mukaddem bi-tav'ihâ ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb mahalle-i mezburede vaki bir bâb menzilin hisse-i şayiası ve nukûd ve zimem-i nâsda dahi ancak seksen gurusuk ve muayene (çıkmamış) iki köhne döşek ve üç köhne yorgan ve bir yasdık ve üç sahan ve bir hamam leğencesi ve iki tas ve iki yorgan ve bir leğın ve bir leğence ve lâbes olduğım siyâbım olub bundan ma'dâ ism-i mâl-ı itlâk olunur bir nesnem olmayub kızım Safiye Hatun ve damadım Mustafa Efendi ve mukaddemâ fevt olan oğulları Molla Hüseyin (çıkmamış) bir nesne ve bir habbe alacağım ve siyah cariyeden alakam yokdur deyû takrir ve huzur-ı müsliminde dahi (çıkmamış) ve itiraf eyledikden sonra mezkûr malın sülûsi ifrâz ve vech-i mesnûn üzre techiz ve tekfin (çıkmamış) zimmetim görilüb fazlası helva ve fukaraya it'âm ve vücûh-ı bere sarf oluna deyu vasiyet (çıkmamış) mezbure Safiye Hatunı vasi-i muhtar nasb ve ihtiyar eyledikde ol dahi vesâyet-i mezkûrei

Sayfa 87

ber-vech-i muharrer kabul eyledi deyu def'le mukabele idicek gıbbe's-sual ve akibü'l-inkâr dâfi-i merhum es-seyyid Hasan Efendiden def'-i meşrûhuna muvafaka-i beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr ricâl-i müslimînden Şiârîzâde el-hâc Mustafa Efendi ibni Ahmed ve Hânîzâde el-hâc Mehmed Efendi ibni Abdullah Efendi ve Hamaszâde el-hâc Mustafa ibni el-hâc Mehmed Efendi nâm kimesneler li-ecli's-lehâde huzur-ı şer'a hâzırûn olub eserü'l-

istişhâd her birleri vekil-i dâfi-i mezkûr es-seyyid Hasan Efendinin def' eylediği minval-i muharrer üzre olduğına edâ-yı şehadet-i şer'îye eylediklerinde gıbbe reâyete-i şerâiti'l-kabûl şehadetleri makbule olmağın vekil-i mezbur bir kıta fetvâ-yı şerife ibrâz idüb mazmûn-ı münîfnde hind hâl marazında benim şu kadar akçem ve şu kadar eşyalardan gayrı malım ve mülkim ve bir ehadın zimmetinde bir akçe alacak hakkım yokdur deyu ikrar ve işhâd itdikden sonra fevt olsa ehad verese-i âhirden bir nesne dava itmeğe şer'an kâdir olur mu cevab bâ-savâbında olmaz deyu tasrih ve nakl-i sarihinde lev kâliyet el-mir'ate fî meraza mevtiâ lem yekûn alâ zevci şey'i câz ikrârihâ fî'l-kazâ tatar hâniye deyu tevzîh buyrulmağın şehadetleri fetva-yı şerife müceblerince merkum el-hâc İbrahim cariyeye-i mezkûre ve beşyüz gurus ve çit yasdık ve yan şiltesi ve kilim davası muarazasından men ve sülüs vesayetin sihhatine tenbih olunub mâ vaka' bi't-taleb ketb olundı fî el-yevmü's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i zilhicce-i şerife li sene tis'în ve miete ve elf min hicrete min lehü'l-ferd ve'l-şeref

Şuhûdü'l-hâl

İsmanil Ağa ibni el-hâc Mehmed Kilisî

Mukademzâde el-hâc Mehmed Beşe

Es-seyyid Ebu Bekir ibni Cimas

El-hâc Mehmed bin Yahya

Molla Abdullah Mahreci

Mustafa Efendi Tosyavî

Mukayyed Halil Efendi

Molla Ahmed bin el-hâc İsmail Hamsan

Mustafa Çelebi Neccar

Molla Ömer bin el-hâc Mustafa Efendi

Ser muhzırân el-hâc Abdullah

140

Manzildilik vazifesinin gereği gibi yerine getirilmesi için verilmesi gereken vergiler hakkında

Düsturûn-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Üsküdardan Anadolu'nun sağ kolı yemîn ü yesârıyla nihayetine varınca yol üzerinde ve etrar ve iknâfında vâki vüzerâ-yı izâmım edâmallâhu teâlâ iclâlehüm ve a'zamü'l-ümerâi'l-kirâm merâciü'l-küberâi'l-fihâm ulü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashabü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtasun bi

mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ mîri mîrân-ı kirâmım dâme ikbâlehüm ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn meâdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfiü i'lâmü's-şeriate ve'd-dîn vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtasûne bi mezîd-i inâyet-i melkü'l-muîn mevâli-i izâm zîdet fezâilehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-kirâm merâciü'l-küberâi'l-fihâm zülkadr ve'l-ihtirâm el muhtasune bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-allâm sancakbeleri dâme izâm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm kadılar ve nâibler zîde fazlehüm ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmiü'l-mehâmid ve'l-mekârim el muhtas-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'd-dâim bu defa taraf-ı devlet-i aliyyemden bu hususa hassaten mübaşir tayin olunan dergah-ı mulallam gediklülerinden sehrab dâme mecdehu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ayân mütesellimler voyvodalarından mecdehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda erleri ve yeniçeri serdarı ve yeniçeri serdarları ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olıcak malum ola ki akdem umûr-ı mühâm devlet-i aliyyemden olan menazilin ale'd-devam hüsn-i nizâm üzre imal ve idareleri kazaların hükkâm ve ayân ve ahalilerinin mertebe-i uhde ihtimamları olmakdan nâşi her kazanın ayan ve ahalisi beher sene ibtidârî rûz-ı hızırda menzilin müstevfi bargirleri ve me'külâtları için (çıkmamış) iden zehâyir ve levâzım-ı sâire ve hademesini vakt ü zamanıyla tehiye ve mevcut idüb muhtarları olan kâr ü küzâr ve kavi'l-iktidâr kimesneleri menzilci nasb ve tayin ve mukavele olunan mesarif ve imdadiyelerine tamamen eda ve teslim ve müddet-i malumelerinde umûr-ı mühimme-i müstacele ile ümid şed iden mübaşirine ve ulakların neferi avk ve te'hîr itdirilmeyüb savb-ı me'murelerine seriü's-seyr azimetleri lazıem-i hal ve muktezâ-yı vakt ü ahvâlinden iken bu (çıkmamış) Anadolu'nun sağ kolunda vaki menâzilin nizamları muhtal olduğundan ümid şed iden ulaklar mübtela-yı meşakkat ve bâis-i te'hîr ehem-i maslahat olub her bir menzilin hüsn-i nizam üzre imal ve idareleri (çıkmamış) olan kurâ ve nevâhi ahalilrinin iânetlerine mütevakkıf ve merbut ve öteden berü dahil-i sancak olan kurâ ve kasaba menzil olan mahalle iânet eylemeleri müeşrut olmağla her menzilin kurbında bulunanlara

Sayfa 88

Bi-eyyi hâl iânet idüb baid mesafesinde olanlar vâresete kayd-ı iânet ve tarîk-i caddede olanlardan sıklet ve meşakket oldukları emr-i zâhir olmakla ba'de zin kemal-i hak ve insaf ve adalet ve insaf her menzilin gerek kurbunda ve gerek ba'dında olan kasâbât ve nevâhi ve kurâ ahalileri ale't-tesâvî iânet (çıkmamış) iderek kemal-i hüsn-i nizam üzre her biri imal ve idare olunmak vechiyle tanzim ve tensik ve taht-ı zabıta kaviyeye rabtına irade-i aliyyem tealluk itmekle imdi Anadolu'nun sağ kolunda vaki menzillerde marifet-i şer' ve mübaşir ve cümle ittifakıyla kemal-i hak ve insaf ve adalet ve ifak-ı birle her bir menzilin gerek badında ve

gerek (çıkmamış) nevahi ve kurâ ve ahalileri ale't-tesavi ianet ve müzaheret iderek taht-ı zabita-i kaviyyeye rabt ve tensik ve (çıkmamış) aliye kefilleri ahz olunarak cümlelerin muhtarları olan kâr küzâr ve mücerreb ... kimesneler menzilci nasb ve tayin ve (çıkmamış) ve ubur iden ulaklara vafî ve tuvan bargir ve müstevfî zehâyir ve suver ... ve levazım-ı sâirelerine dahi derhal ve tekmil ve umur-ı mühimme-i müstacele ile ümid şed iden mübaşirfin ve ulakları bargire intizar ile her menzilde bir an ve bir (çıkmamış) meks ve Tefvik itdirilmeyüb yerlerine ita olunan o emr-i aliyyem müceblerince der-akab tuvana bargirlere (çıkmamış) ve mutad üzre yanlarına yarar kılağuzlar koşub eminen ve salimen savb-ı me'murlarına serian îsâl ve (çıkmamış) birle nizam menâzile ale'd-devam ihtimam ve dikkat olunmak fermanım olmağın vech-i meşruh üzre tenbih ve te'kidi hâvi emr-i şerif-i âli şânım isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vüzerâ-yı müşâr ve miri miran ve (çıkmamış) ve mevâli ve kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhim ve mütesellimler ve voyvodalar ve ayan ve zâbitân ve sâirleri siz ber-vech-i muharrer tarik-i mezkûrda vaki menazilin nizamları muhtal olduğundan ümid şed iden ulaklar mübtela-yı meşakkat ve bâis-i te'hîr (çıkmamış) olub her bir menzilin cism-i nizam üzre imal ve idareleri müzâkâtı olan kurâ ve kasabât ve nevâhi ahalilerinin ianetlerine mütevakkıf ve merbut ve öteden berü dahil-i sancak olan kurâ ve kasaba menzili olan mahalle ianet eylemeleri meşruh olmakla her bir menzilin gerek kurbında ve gerek bu'dında olan nevahi ve kurâ ahalilerine kemal-i hak ve insaf ve adalet ve ifaf-ı birle ale't-tesavi ianet ve müzaheret itdirderek hüsn-i nizam üzre imal ve idare (çıkmamış) ol vechle tanzim ve mutemed-i aleyh kefilleri ahz olunarak cümlelerin muhtarları olan kimesneleri menzilci nasb ve tayin ve mürûr ve ubûr idenlere vafî tuvânâ bargir ve müstevfî zehâyir ve ... tedarik ve tekmil ve fî m â ba'de gaileleri çekilmeyecek (çıkmamış) tanzim ve tensik emrine bezl mâ hasıl kudret eyleyesiz şöyle ki manâzil-i mezkûrenin hüzn-i nizam üzre imal ve idare cümlelizden matlub-ı hümâyûnum olmağla vürûd-ı emr-i şerifimde kemal-i hak ve adalet üzre her bir menzilin kurb ve bu'dında olan kurâ va kasabât ve nevâhi ahalilerine ber-muktezâ-yı hal ianet ve müzâheret itdirderek nizam-ı müstahseneye (çıkmamış) ale'd-devam râbıta-i nizamlarına ihtimam ü dikkat ve mazallâhu teâlâ bu emr-i lâzımü'l-ihtimamı ağmâz ve müsamaha ile kangı menzil (çıkmamış) nizamı be vakt muhtal olub umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile me'mur ulakların bir neferi bargire intizaren beyhûde (çıkmamış) te'hîr itdidirmek sebebi ile tatil maslahat-ı mühimmeye bâis olmak ihtimalini olur ise îrâd olunacak iğrâz ve (çıkmamış) kat'â havale-i sem'-i itibar olunmağın ol kazanın hükkâm ve a'yân ve zabitanı derya-ı ba'ide nefy ü iclâl ve menzlcileri tertib-i ceza ile mücâzat olunacaklarını mukarrer ve muhakkak bilüb âna göre mutabassırâne hareket ve istikrâr-ı nizamları eynemâ nezaret ve ihtilal nizamını müceb hâlâtdan cümleliz hazer ve

mücânebet ve suret-i nizamları hazine-i âmirem defterlerine sebt ü kayd için acâleten der-aliyyeme arz ü ilama müsareat eylesesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin vech-i muharrer mazmun-ı emr-i şerifimle sen dahi amel ve hareket ve hilaf-ı emr-i şerifim vaz ü hareketden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mübâadet eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sūdûr olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şânın vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzre âmil olub hilafından ihtirâz ve ictinâb eylesesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız hurire fî el yevmü's-sâdis 'aşer min cemâziyel evvel sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

89-141

İstanbul'dan Bağdat kalesine gönderilen mevacic hazinesinin sevki hakkında

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Üsküdardan Bağdada varınca yol üzerinde vaki olan kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda erleri ve yeniçeri serdarları ve ayân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki bu defa Asitane-i saadetimden Bağdad kal'asına irsâl olunan mevâcib hazinesi inşâallâhu teâlâ Üsküdardan mahal-i mezbura varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazasına dahil ve vâsıl olur ise müemmin ve mahfuz mahallere kondurub gecelerde ve gündüzlerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifayet mikdar yarar ve mutemed-i aleyh tüfenk endâz ve müslih ademler koşub gereği gibi muhkeme-i hıfz ve harâset iderek ber-vech-i müsâreat emin ve salim birbirinize ulaştırmakda mezid-i ihtimam ve dikkat eyleyüb avk ve te'hirden ıyâzen billâhi teâlâ menâzil ve merâhilde bir tarikle hazine-i mezkûre zarar ve ziyan irişdirmekden tevki ve mücanebet eylesesiz şöyle ki ihtimam ve tekâsüliniz sebebi ile hazine-i mezkûreye esnâ-yı râhda zarar ve ziyan irişdirilmek ihtimali olur ise sonra bir dürlü özr ve cevabınız âsifen ve istima olunmayub sizlerden tazmin itdirileceğini muhakkak bilüb âna göre kemal-i tebassur ve intibâh üzre hareket-i birle eminen ve salimen birbirinize ulaştırub te'hir ve tevakkufdan ve ihmal ve müsamahadan ve bu bahane ile celb-i mal sevdasıyla reaya fukarasına zulm ve taddiden bi gayet ihtirâz ve ictinab eylemeniz bâbında ferman-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzre şerefyafte-i sūdûr iden işbu emr-i şerif-i celilü's-şân vâcibü'l-ittiba ve lazımü'l-imtisâlimin mazmun-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâbi' 'aşer min zilkade sene tis'în ve mie ve elf vasl el-bâki fî 13 M sene 191

Kostantiniyye el-mahrusa

142

Yola Sıgmaz oğlu Halil Beşenin terekesi

Fi'l-asl Tokat ahalisinden olub Medine-i Antakyada vaki Zincirlihan dimekle maruf handa misafiren sakin iken bundan akdem vefat iden Yola Sıgmaz oğlu Halil Beşenin zahirde varis-i marufi olmayub terekesi canib-i beytü'l-mâle aid ve râci olmakla Medine-i mezbure yeniçeri beytü'l-mâl emini olan umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Sertunâ-yı Fethullah Ağa marifeti ve marifet-i şer'le tahrîr ve takvim ve bazısı sûk-ı sultâniyede bi'l-müzâyede fûruht ve bazısı aynıyla ibkâ olunan tereke-i müteveffâ-yı mezburdur ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâmin min şehr-i zi'l-hicce-i şerife li sene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Simlü taban kılınç	1	135
Simlü zerte	1	5
Simlü palaska	1	5
Simlü som kabzalalı hançer	1	4
Simlü hare tüfenk	1	40,5
... tesbih	1	5
Sağır tencere mea kapak	2	4
Kebîr tencere mea kabak	2	6
Leğence tas	2,1	5
Sağır sini ve tepsi	1,2	5
Sahan mea kapak ve mürettebâtı	2,2,1	3
Tabe mea kapak ve şamdan	2,1	2
Abdest leğencesi ve kahve ıbrığı ve kutısı	1,2,1	3,5
Köhne hekbe ve beş tahta ve babuç	1,1,1	3
Çuval ve hırdavat		2
Köhne çuka şalvar	1	3
Şimlü bıçak kını	1	12,25
Cedid çuka çakşır	1	6,75
Kırmızı çuka entari	1	8,5
Müstamel ve köhne nafe cebe kürk	1,1	9
Müstamel ... kafa kürek	1	9
Mor ve beyaz ihram	1,2	12,75
Şalvar entarisi köhne	3	1,25

Köhne gömlek ve fes	4,1	3
Bez don ve içlik	3,2	2,25
Çit yorgan	1	3,5
Sağır yasdık	3	2,75
Köhne şal ve kuşak ve boğça ve makrama	1,1,4	2,5
Müstamel kilim	1	8
Cedid seccade	1	12
Çit ...	1	3 21 para
Köhne çuka dökme	1	1,5
Müstamel puşi	1	8,5
Alaca müstamel entari	1	3 39 para
İnhas-ı mütenevvia cedide batman	180,5	722
Bir re's dorı at mea eyger ve takım		50
Defa fûruht olunan pakır batman	5	17,5
Nükûd-ı mevcude		171,5
Der-zimmet-i bakkal el-hâc Ömer		19
Ceman yalnız bin üç yüz altmış iki guruşdur		

Minhâl-ı ihrâcât

Cinsi	Değeri
Techiz- tekfin ve ıskat-ı salât ve helva ve taam bâ-vasiyet	50
Resm-i âdi ber-mutad	136 8 para
Hüddâmiye	13
Çukadariye	5
Kâtibiye ve irsâliye	5
Emniye	10
İhzâriye ve muhziriye	2
Resm-i beytü'l-mâl	136 8 para
Hüddâm-ı beytü'l-mal	15
Kaydiye-i defter	2
Dellaliye ve hamaliye	2,75
Ceman yalnız üç yüz yetmiş yedi guruş altı paradır	

Sahhü'l-bâkî yalnız dokuz yüz seksen dört guruh otuz dört paradır der-yed emin-i mûmâ-ileyh

143

İskenderun'dan Diyarbakır'a sevk edilen askerlerin ihtiyaçlarının karşılanması hakkında

mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm İskenderundan Diyarbekire varınca yol üzerlerinde vaki kazaların kadıları zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki (çıkamamış) Diyarbekir canibi seraskeri vezirim Ali Paşa edamallahu teâlâ iclâlenin maiyetine tayin ve irsâli fermanım olan (çıkamamış) muallam topçıları ocağı ortalarından iki adede ortanın mea zabitan-ı mevcudelerine göre İskenderundan Diyarbekire varınca esna-yı râhda me'külatlarıçün nân ü güşet tayinatlarıyla eşyaları tahammüli içün iktiza iden mekkari bargirleri ve şa'îr tayinatlarına ahali-i kaza taraflarındna virilmek üzere emr-i şerifim sudûrını ocak tarafından (çıkamamış) nâşi sabıkı mücebince icab iden bahâ ve ücretleri tekaliflerinden nikâs şartıyla İskenderundan Diyarbekire varınca göre tayinat-ı mutadeleri kazalar tarafından virilmek fermanım olmağın işbu emr-i şerif-i âli şânım isdar ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhim ve sâirlerisiz zikrolunan ortalar İskenderundan Diyarbekire varınca nüzûl eyledikleri menazilde mevcudlarına göre beher neferine yevmi bir cefde ve beher altı neferine bir vakıyye küşet ve sikâ ve sayisane ve zabitan bargirleriçün beher ortaya yevmi dört tayinatlarıyla eşyaları tahmili içün beher on neferine bir re's mekkari bargirleri ahali-ikazataaflarından tedarik (çıkamamış) me'murelere teslim ve iktizasına göre mea meks ne mikdar tayinat ve bargiran virilür ise mikdarı ve nüzul eyledikleri menazilin isimleri tasrihiyle zabitanı yedlerinden memhur temessük ahz ve lazım gelen bahâ ve ücretleri tekaliflerindne nikas olunmak içün ahali-i kazanın yedlerinden hıfz itdirmeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-imtisâl lâzımü'l-ittibâımın mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafıyla vaz' ü hareketden ihtiraz ve ictinab eylesesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fi el-yevmü'l-'aşer zilkade sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

144

İskenderun'dan Diyarbakır'a sevk edilen askerlerin menzillerde tayinatlarının verilmesi hakkında

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm İskenderundan Diyarbekire varınca yol üzerlerinde vaki kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir eiş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki bu defa (çıkmamış) seraskeri vezirim Ali Paşa edmallâhu teâlâ iclâlenin maiyetinde mevcut bulunmak üzere Asitane-i saadetinden irsâl olan fermanım olan otuz iki nefer ve İskenderundan Diyarbekire varınca bazı kazalarda müceddeden tashih ve bedrgâh olacak (çıkmamış) nefer ki mecmu müşârün ileyhin maiyetine tertib olunan yüz seksen iki nefer top arabacı neferâtının İskenderundan Diyarbekire varınca eyyâm-ı meksleriyle esnâ-yı râhda nüzûl eyledikleri menzillerde ber-vech-i mutad tayinatları i'tâ olunmak için (çıkmamış) zarfında inha olunmakla siz ki kadılar ve sâir iş erlerisiz icab iden bahâ ve ücretleri ahali-i kazanın (çıkmamış) nikas şartıyla neferât-ı mezkûre İskenderundan Diyarbekire varınca sâbıkı mûcebince mevcudlarına (çıkmamış) beher neferine yevmi bir çift nân ve beher altı neferine birer vakıyye kûşet ve eşyalrı tahmiliçün beher on neferine bir re's bargir ve beher ortaya dört kile şa'îr tayinatları virilmek fermânım isdar ve

Sayfa 91

İle irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde baş muhasebeden ihrac ve irsâl olunan memhûr ve mümzâ suret-i defterde tasrih olunduğı üzere neferât-ı mezkûre İskenderundan Diyarbekire varınca nüzûl eyledikleri menâzilde mevcudlarıan göre beher neferine yevmi birer çift nân ve beher altı neferine birer vakıyye birer vakıyye kûşet ve eşyaları tahmiliçün beher on neferine bir re's bargir ve beher ortaya dört kile şa'îr tayinatları iktizasına göre eyyam-ı meksleri ile neher yevmi ahali-i kaza taraflarından tedarik ve kabza me'mure teslim ve kazaların ism ve resmleri ve virilen tayinatın mikdarı zabitanı yedlerinden memhur temessük ahz ve tekâliflerinden nikâs olunmak için işbu emr-i âli şânım mea yedlerinde hıfz itdirilüb neferât-ı mezkûrelerin zaruret-i müzayakalarına bâis-i hâlâtdan tehaşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-ittibâ ve lâzimu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafıyla vaz' ü hareketden ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâdis şehr-i zilkade sene tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Medine-i Antakyada Hamare Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Debbâğ el-hâc Abdurrahman bin el-hâc Mustafanın veraseti zevce-i metrukesi Aişe binti Halil ve sulbiye-i kebîre kızı Ümmühani ve li ebeveyn kız karındaşı Zeyneb hatuna inhisarı ba‘de’t-tahakkuk verese-i merkuma müteveffâ-yı mezburun hal-i hayatında ... terekesine vasi-i muhtarı nasb ve ihtiyar eylediği kız karındaşı oğlu Hüseyin beşe ibni Hasan marifetleri ve marifet-i şer‘le tahrîr ve takvim ve beyne’l-verese bi’l-farizatü’ş-şer‘iye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı merkume defteridir ki ber-vech-i âfî zikr olunur hurire fî es-sâbi‘ min şehri muharremü’l-haram li sene ihdâ ve tis‘în miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Çit yorgan	2	6
Çit ve işleme bez yadık	5,2,1	7
İşleme bez minder ve köhne döşek	20,5	10
Seccade kilim zeyli ve havlı	1,1,1,1	11
Bez don ve gömlek ve alaca entari ve köhne keremsud ve kaftan	2,4,1,1	12
Köhne kırmızı çuka beneş ve köhne çuka ve yeşil entari	1,2,1	6
Kavuk ve sarık	2,2	5
Yeşil bez kaftan	1	2
Köhne gadare	1	1,5
Köhne sanduk	2	1
Dükkanda olan sermaye hissesi		390 yarım para
Der-zimmet Saklayalı Saçlı Hüseyim bâ-temessük		198
Devriye toprağında vaki zeytunun üç rub hissesi		75
Merkeb aded	2	15
İnek ve nısf hisse kısrak baslakada (15)	1	10
Mahalle-i mezburede vaki (çıkmamış) menzil		250
Enhâs-ı mütenevvia	15	35
Defa der-zimmet-i Ali an karye-i mezbure bâ-temessük		112
Düveyr toğrağında bir kıta müzabe ...		10

Hınta alebe	10	12,5
Un batman	10	2,5
Revgan deste	2	7
Burgul		1,5
Kömür ve hatab		3
Zeyt yağı deste	3	6
Katremiz mea peynir		1
Gabadede zeytun eşcarı	(çıkmamış)	12
Baslakada koyun	1	3
Köhne fener	1	0,5
Tütün		2
Kırmızı döşek ve ma' ve kırmızı kutnı yorgan ve kilim ve halı	2,2,1,1	20
Hasır ve hırdavat		5
Ceman yalnız bin altı yüz sekiz guruş sekiz paradır		

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Mehr-i muahhar zevce-i mezbure Aişe	40
Resm-i kısmet	40,5
Hüddâmiye	5
Kâtibiye ve irsâliye	5
Çukadariye	5
Emniye	5
İhzâriye	2,5
Kaydiye-i defter	2
Sülüs bâ-vasiyet müsbit ba'de ihrac-ı mehr ve resm	504 17 para
Ceman yalnız altı yüz dokuz guruş on altı paradır	

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız bin sekiz guruş otuz iki paradır

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbure Aişe	126 4 para

Hisse-i binti'l-mezbure Ümmühani	504 16 para
Hisse-i aht el merkum	378 16 para

146

Antakya kazasının imdad-ı hazariye vergisinin birinci taksiti

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya serdarı Sertunâ-yı İzzetlü Fethullah Ağa ve vücûh-ı ahali ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki işbu sene amîmü'l-meymenenin gurre-i muharremi dühûl ve bâ-ferman muayyene ve mukarriremizde olan imdad-ı hazariyenin hengam-ı tahsili hulûl itmekden nâşi Antakya kazasında imdad-ı hazariyenin kıst-ı evvelini gönderilen pusula mantukınca yerlü yerinde ber kadem akdem tahsil birle (çıkınamış) irsâle müsareat ve ihtimamı teşmil eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdar ve ile irsâl ve tesyîr olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldıyla amel ve te'hir ve müsamahadan mübâadet eyleye dryû fî gurre-i M sene 1191

Kıst-ı evvel imdâd-ı hazariye kaza-i Antakya bâ-ferman-ı âlî an sene-i ihdâ ve tis'in ve miete ve elf

Asl mal	1750
Dehbek	175
Harc-ı hazine	87,5
Harc-ı buyruldı	43,75
Tahsildariye	<u>175</u>
	2231,25
Hizmet-i mübaşir	<u>150</u>
	2381,25

Yalnız iki bin üç yüz seksen bir gurus bir rub'dur

Nahiye-i Kusayra tabi Medîne-i Antakya berây-ı salyane-i İmdad-ı Hazariye kıst-ı evvel ve menzil ücreti tekmil ve sâir müzâri

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Mekabrus	Babatorun	Bayra	Deyr	Safriye	Basanus	Küfr-i âbil	Kalinc ar	Arebyas
3	0,5	0,5	1,5	1,5	3	0,5	0,5	1
Ferferi	Sıkyat	Salfiye	Haynu	Marsu	Müslîh	Muadd	Güşke	Felanu

					anu	ele	nid	s
0,5	1	1,5	1,5	1	2,5	2,5	2	1,5
Raduf	Bedsîn	Hangiy e	Fenek	Korye	Cevne ne			
2	1	2,5	2,5	0,5	1			

Ceman Yalnız iki buçuk hâne beş buçuk sümündür

Nahiye-i Altunözi tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Narlıca	Telhabeş	Bahşin	Baslıkıye	Ermenha	Toprakhisar	Suri	Mirat
0,5	1	1	1	1	1	1,5	0,5
Alakend	Afsiye	Mezraa- i kürd	Ziyaret	Karsu	Danişmendlü	... şarkî	Büyükburç
0,5	0,5	0,5	0,5	3,5	0,5	1	2,5
Bedeniyu							
0,5							

Ceman yalnız bir hâne beş buçuk sümündür

Sayfa 57

Nahiye-i Cebel-i akra tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Çandar	Alatus	Cerdakya	Sofular	Kışlak	Bezkiye	Cidaliye	Gereküs
0,5	1	1	1	1,5	3	2	1,5
Yenice köy	Dirşat	Tenderi	Dursuniye	Şeyh köy	Hisarcık	Kırk beçek	Devir
0,5	0,5	1	1	3	1	0,5	2
Kesb	Hanime	Karye	Tamame	Findun	Ekerce	Bağdadiye	Karsul
6	1	3	1,5	1	0,5	1	1

Ceman yalnız üç hânedir

Nahiye-i Süveyde tabi Medîne-i mezbure

Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Türkman	Selviran	Karaksiye	Barbirun	Cedide	Kilisecik	Haylice	Abdi
2	3	2	1	1,5	3	1	1,5

Haccelü	Şerafiye	Muirun	Kabusiye	Yoğun oluk	Kaya ...	Menkuliye	Güzel burç
3	3	5	3	3,5	1	1,5	0,5
Nairlü	Mekend cerbi	Saraycık mea âkıliye	Arpalu mea senberi	Hasatlu	Zeytuniye mea müzariihâ		
0,5	1	1,5	1	1	13,5		

Ceman yekün 11 hane on bir sümündür

Beher haneye 791 16 para beher sümün haneye 65 38 para

Beher haneye yediyüz doksan bir guruş on altı paradır

Kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Medine-i Antakya voyvodası el-hâc Süleyman Ağa ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki işbu bin yüz doksan bir senesine mahsuben Haleb valisi vezir-i mükerrem devletlü İzzet paşa hazretlerine imdad-ı hazariye kıst-ı evveli ve menzilci teknil ücreti ve Diyarbekir valisi devletlü Ali Paşa hazretlerine olan mesârif ve zî kudret ve mesârif-i zaruriye ve ber-mûceb-i bâ-yafta (silik) mesarifi cümle ulema ve a'yân ve fukara vekilleri marifetleri ve marifeti şer'le cem' ü hesab ve salyane olundukda nısf kurâlara ve nısf derûn-ı şehre tarh ve tevzi olundukda beher haneye yüz doksan bir guruş on altı para isabet itmeğin salyane ve tevzi ve tahsil ve cem' eylemeniz bâbında işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşaallahu teâlâ gerekdir ki ber vech-i muharrer salyane tahsil ve cem' ve mahallerine eda ve teslim eyleyesiz fi 22 M sene 1191

148

Antakya'ya giden Dıtabakır Valisi Ali Paşa'nın dairesine verilen zahire kıymetleri hakkında

İşbu bin yüz doksan bir senesine mahsuben halen vezir ve ... devletlü re'fetlü İzzet Ahmed Paşa hazretlerinin kıst-ı evveli ve Medine-i Antakya mürûr iden Diyarbekir valisi devletlü Ali Paşa hazretlerinin daire-i aliyyelerine virilen zehâyir kıymeti ve menzilci Mustafa Beşenin (çıkmamış) teknil mukaddem olan salyaneden küsrde kalan esnafının alacağı ve bazı zî kudret meblağı ve yüz doksan senesi cemaziyel ûlânın yirmi yedinci gününden sene-i mezbure muharremü'l-haramın yirmi ikinci gününe gelince dek âyende ve revende vuku bulan bâ-yafta ehl-i sevk mesarifi ve sâir mesarif-i zaruriye Medine-i mezburede sakin bi'l-cümle ulema ve a'yân ve fukara

Sayfa 94

Marifetleri ve marifeti şer‘le nefir ve kıstmir-i kalîl ve kesir cem‘ ve hesab ve takvim ve tahrîr itdirdikleri müfredat cedveli ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü’s-sâni ve’l-‘ısrîn muharremü’l-haram lisene tis‘în ve miete ve elf

Cemaat-i etmekciyân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para
Abaza Mehmed yediyle bâ-yafıa Müşarün-ileyh Ali Paşa dairesine	Nân-ı azîz	71 <u>800</u> <u>871</u>	69	13
Batın Ahmed yediyle bâ-yafıa	“ “	69,5	5	8,5
Katıt oğlu Süleyman yediyle bâ-yafıa	“ “	70	5,25	
Usta (çıkmamış)	“ “	(çıkmamış)	Çıkmamış)	5
Ceman yüz on guruş yirmi altı paradır				

Cemaat-ı kassâbân

	Cinsi	Kıyye	Guruş	Para
Kurd Beşe yediyle bâ-yafıa	Lahm	25	4	15
Çarkçı el-hâc Mehmed yediyle bâ-yafıa	“ “	165	28,75	5
Bereketzâde Hasan Beşe yediyle bâ-yafıa	“ “	100	20	
Es-seyyid Emin Çelebi yediyle bâ-yafıa	“ “	11	1,75	7
Hantaş yediyle bâ-yafıa	“ “	25	4	15
Hums oğlu yediyle bâ-yafıa	“ “	37,5	6,5	26
Müdellet oğlu yediyle bâ-yafıa	“ “	27	4,5	9
Eminzâde (çıkmamış)	“ “	çıkmamış	çıkmamış	çıkmamış
Nairlü oğlu seyyid Osman yediyle bâ-yafıa	“ “	10,5	1,75	3

Ceman 155 guruş 18 para				

Cemaat-i bakkâlân

Mumcî oğlu Abdullah Beşe yediyle bâ-yafta pirinç 16 kıyye revgan 3 kıyye ... 4 mum 15 kıyye

6,5 guruş 3,5 para

Köyli Emin Ali yediyle bâ-yafta pirinç 9 kıyye revgan 2 kıyye mum 9

î75 guruş 1,5 para

Halebli oğlu Mehmed yediyle bâ-yafta pirinç 8,5 kıyye revgan 2 kıyye mum 8

3,5 guruş 7 para

Kazaz oğlu el-hâc (çıkmamış) pirinç 5.5 kıyye revgan 7

2,25

Yelve Mehmed beşe yediyle bâ-yafta pirinç 6,5 revgan 1,5 mum 4

2,5 guruş 6 para

Duhan damadı seyyid Hüseyin yediyle bâ-yafta pirinç 5,5 kıyye revgan 8 mum 3

2 guruş 13 para

Künüz harneli Abdullah yediyle bâ-yafta pirinç 4,5 revgan 5 mum 3

1,5 guruş 7 para

Molla Ömer yediyle bâ-yafta pirinç 9 revgan 2 mum (çıkmamış)

3 ,75 guruş

Delibaş el-hâc Yusuf yediyle bâ-yafta pirinç 3,5 revgan 5 mum 3

1,5 guruş

Kazaz oğlu Molla Ahmed yediyle bâ-yafta pirinç 9,5 revgan kıyye 2 ... 1 mum 5

3,75 guruş 7 para

Bakkal Ömer Beşe yediyle bâ-yafta pirinç 11,5 revgan kıyye 2 ... 4 mum 8

4,75 guruş

Menzilci oğlu Kara Mehmed yediyle bâ-yafta pirinç 6,5 revgan 1,5 mum 6

2,5 guruş 9 para

Derviş oğlu yediyle bâ-yafta pirinç 7,5 revgan 10 mum 8

3 guruş 4 para

Fakı Molla Mustafa yediyle bâ-yafta pirinç 11,5 revgan kıyye 2 ... 2,5 mum 5

4 guruş 18 para

Hac Selim oğlu yediyle bâ-yafta pirinç 11 revgan 2,5 mum 11

4,5 guuruş 3,5 para

Seyyid Kasım yediyle bâ-yafta pirinç 6,5 revgan 1,5 mum 6

2,5 guruş 9 para

Uzun Ahmed yediyle bâ-yafta

Pirinç 3 revgan (çıkmamış)

1 guruş 9,5 para

Urfa valisikarındaşını götüren bayraklara el-hâc Ömer Beşe yediyle virilen tayinat

41,25

Şahin oğlu yediyle bâ-yafta pirinç 5,5 revgan kıyye 1 ... 1 mum 6

2,25

Habeşi karındaşı Osman Beşe yediyle bâ-yafta pirinç 7 revgan 10 mum 6

2,75 guruş 8,5 para

Göriş oğlu yediyle bâ-yafta pirinç 11 revgan (çıkmamış)

4,5 guruş 3,5 para

(Çıkmamış) Ali yediyle bâ-yafta pirinç 3 revgan 5 mum 3

1,5 guruş

Es-seyyid Abdullah yediyle bâ-yafta pirinç 3,5 revgan 5 mum 3

1,5 guruş

Köse oğlu Hasan yediyle bâ-yafta pirinç 3 revgan 4 mum 3

1 guruş 11 para

Derviş oğlu Mustafa yediyle bâ-yafta pirinç 3 revgan 4 mum 1

1 guruş 11 para

Remih oğlu Osman yediyle bâ-yafta pirinç 3 revgan 4 mum (çıkmamış)

1 guruş 11 para

El-hâc Abdülkerim yediyle bâ-yafta pirinç 7 revgan 10 mum 6

2,75 guruş

Tütünci Molla Ahmed yediyle pirinç 3 revgan 4 mum 3

1 guruş 11 para

İdlibli Hüseyin yediyle bâ-yafta pirinç 12 revgan 2,5 ... 1 mum 11

4,75 guruş 7 para

Ceman 121 guruş 23 paradır

Cemaat-i Arpaçyân

	Cinsi	Sümün	Guruş	Para	Cinsi	Hırar	Guruş	Para	Ceman

Kör oğlu Hasan Ağa yediyle bâ- yafta	Şair	39			Saman	4	15	25	
Şeyho yediyle bâ-yafta	“	39				4	15	25	
Muaz oğlu Mustafa yediyle bâ- yafta	“	37				4	14,75	5	
Köroğlu Hanîfi yediyle bâ- yafta	“	37				4	14,75 <u>2,5</u> 17,25 baki alacağı	5	
Deyyar seyyid İbrahim yediyle bâ- yafta	“	39				4	15	25	
Deli Ağa tabii İsmailli yediyle bâ- yafta	“	39				5	15,5	5	
Merdan oğlu el-hâc Bekir yediyle bâ- yafta	“	39				5	19	5	
Köle Ali yediyle bâ- yafta	“	44				5	17,75		
Kudur Beşe yediyle bâ- yafta	“	32				3	12,75		

Gemici oğlu seyyid mehmed yediyle bâ- yafta	“	51				5	20	15	
... Hasan yediyle bâ- yafta	“	39				4	15	25	
Nelce Basmaz oğlu Hasan Ağa yediyle bâ-yafta	“	22				2	8,75		
Küşne oğlu Hacı yediyle bâ-yafta	“	29				3	11,5	4	
Delübaş el-hâc Hasan yediyle bâ-yafta	“	32				3	12,75		
Kasab oğlu Hac Mehmed yediyle bâ- yafta	“	22				2	8,75		
Kara Ahmed oğlu Molla Osman yediyle bâ-yafta	“	23				5	7		
Ceman							228,75	9	

Der-beyân-ı müfredât

	Guruş	Para
Neccârân yediyle Eğrikeçide ve cizr-i cedîde mertek ve tahta	27	
Attârân yediyle cizr-i cedide kurşun	5,75	
Timurcî el-hâc Mustafa yediyle cizr-i cedîde mih ve sâir	5,75	

Cisr-i cedîde kendi mimar ... bâki ve ... kerpiç	9	
Fahreci yediyle mahkemeye ve cisr-i cedîde kerâmid	6, 1500	
Timurcî Halil yediyle ökçe ve nokta	1,5	
Doksan bir senesine mahsuben imdâd-ı hazariyenin kıst-ı sâni meâ hizmet-i zî-kudretten gayrî bekâyâ zî-kudret	971,5	
Kışlak bahâ gayr-ı ez iltizam voyvoda Ağa zî-kudretten	250	
Halebe giden sâ'î ücreti zî-kudretten	3	
Zî-kudret tahsili hidmeti zî-kudretten	10,5	
Halebden istidâne olunan akçe murabahası	80	
Menzilci Mustafa Beşenin ücretinden zî-kudretten virilen	457	
Hasır-ı bahâ zî-kudretten	1	
Defa zî-kudret tahsili hizmeti zî-kudretten virilen	9,5	
Defa Menzilci Mustafa Beşeye ücretinden olmak üzere zî-kudretten virilen	300	
Sultan Mehmed velâdetini götüren tatarâ hidmet Fethullâh Ağa yediyle	40	
Huccâc-ı ümerâ için buyruldu götüren tatarâ hidmet ağa yediyle	15	
Muhassıl Ağa etbâi akçe için geldikde merkum Ebu Bekir Ağaya hidmet Ağa yediyle	50	
Hazariye istimaline gelen çukadara hidmet Ağa yediyle	20	
Tayfur Beğ etbâina hidmet Ağa ve el-hâc Süleyman Ağa yediyle	11	
Hazariye mübaşirinin oda başısına virilen Ağa yediyle	5	
Ali Paşa tatarına hidmet Ağa yediyle	5	
Diyarbakir valisi devletlû Ali Paşa hazretleri dairesine Ağa yediyle virilen şair 11 fî 13	143	
Ruha valisi karındaşını götüren bayraklara Ağa yediyle iki gedüklüsüne tayinat	82,5	
Vilayet için isticar olunan oda kirasi Ağa yediyle	30	
Abdülfeţhâh tatarâ hidmet tekmili Ağa yediyle	5	
Haleb valisi tatar hidmet el-hâc Süleyman Ağa yediyle	8	
Doksan bir senesine mahsuben küsr-i avârız-ı kurâ	65	

Mukaddem olan salyaneden bâki bazı zî-kudret ve esnafn alacağı	3951,75	5
Kadı Efendinin mukaddem salyaneden alacağı	52	
Cerre emini konakcısına Hasan Ağa yediyle virilen	9	
Doksan bir senesine mahsuben imdad-ı hazariyenin kıst-ı evveli	2231,25	
Hazariye mübaşirine hidmet	150	
Haleb Valisi hazretlerinin temessük matlubundan bakayası	3000	
Menzilci Mustafa Beşenin ücreti tekмили	1212	
Mukaddem salyaneden el-hâc Süleyman Ağanın kurâda kalan küsri	303,75	
Bakkallar yediyle Ali Paşa dairesine pirinç 600 ... 7,5 revgan 150 ... 27,5	215,5	5
Arpacılar yediyle müşarün ileyh Ali Paşa dairesine şair 39 ... 12	468	
Müşarün ileyh dairesine el-hâc Süleyman Ağa yediyle şair 8,5	110,5	
Ortalara virilen dört günlük tayinat	32,5	4
Menzilci Mustafa Beşeye iânet ve imdad olmak üzere vaz olunan	1000	
Hazariye mübaşirine yevm-i sebtten on beş günlük masraf	45	
Mübaşir-i mezburun küzeşteyevmiyesi	45	
Berber Alizâde Ömer Efendinin zî-kudret	65,5	
Menzilci-i cedide Ali Beşe ücretinden olmak üzere vaz olunan	1500	
Tatar Ağası Abdi Ağaya hizmet mea masraf	121	
Şehir ve nevÂhi kethüdasına (çıkmamış) ber-vech-i peşin olmakla	30	
Faziletlü kadı Efendi hazretlerine berâ-yı harc-ı defter	350	
Berâ-yı harc-ı ilam	150	
Kethüda Hasan Ağaya	50	
Hüddâmiye	50	
Tosyavî kâtib (çıkmamış)	20	
Mukayyed Halil Efendiye	20	

Diğer kâtib Mustafa Efendi	15	
Muhzırbaşı ve muhzırlara	20	
Voyvoda el-hâc Süleyman Ağaya berâ-yı tahsil	350	
Hüddâm ve kethüda-yı voyvoda Ağa	30	
Emin-i deftere	20	
Sarrâfiye	15	
Kavvâsiye	5	
Ceman yalnız on sekiz bin sekiz yüz altmış üç buçuk guruşdur		

Nısf kurâya isabet iden 9431,75 guruş yalnız dokuz bin dört yüz otuz bir guruş üç rub‘dur

Nısf-ı derûn-ı şehre isabet iden 9431,75 guruş yalnız dokuz bin dört yüz otuz bir guruş üç rub‘dur

148

Antakya salyane ve imdad-ı hazariyenin birinci taksiti hakkında

Medine-i Antakya berây-ı salyane imdâd-ı hazariye kıst-ı evvel ve menzil ücreti vesâir mesârif-i zarûriye

Esnaf –1	
Kırâr	5
Semerci	12
Halaç	20
Nalbend	13
Berber	15
Bakkalân	30
Kavukc1	8
Çubukç1	5
Penbeci	6
Dürzi	27
Otramc1	7
Boyacı	15
Kassâbân	30

Debbağ	45
Etmekçiyân	70
Keçeci	4
Kazuracı	8
Katırcı	5
Kuşşâş	12
Sırrâç	5
Kazgancı ve (çıkmamış)	28
Mimârân	25
Basmacı	5
Değirmenci	15
Neccârân	48
Timurcı	30
Kuyumcı	27
Hammâlân	10
Bağçevan	5
Çıkrıkçı	17
Hamamcı	15
Mutâf	10
Kılıçcı	8
Arpacı	4
Attârân	13
Masereci	4
(çıkmamış)	(çıkmamış)
Bazergân	30
Kefşgerân	75
Sikâ ve şerbetçi	6
Eskici	28
Culfa	200
Kebabcı künefecî tenekeci	20
Ali Efendi havlısı	10
Müftî Efendi havlısı	6
Derûn-ı mahallâtta avatlı esâmileri	54

kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Medine-i Antakya voyvodası el-hâc Süleyman Ağa ba'de't-tahiyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki:

işbu bin yüz doksan bir senesine mahsub olmak üzre imdad-ı hazariyenin kıst-ı evveli ve menzil ücreti Diyarbekir valisi devletlü Ali Paşa hazretlerinin daire-i aliyyelerine virilen zehâyir kıymeti ve ayenden ve revende vukuında olan mesârif-i zaruriye

Sayfa 95

cümle marifeti ve marifeti şer'le cem ve hesab ve tevzi ve salyane eylediklerinde on sekiz bin sekiz yüz altmış üç buçuk guruşa bâliğ olub tanzif olundukda bısf-ı kurâya isabet ve tarh olunub ve nısfı dahi derûn-ı şehre isabet iden dokuz bin dört yüz otuz bir guruş üç rub'ı bâlâda muharrer olan bin yüz nefer reayaya tevzi ve taksim olundukda beher nefere yedişer buçuk guruş isabet itmeğin meblağ-ı mezkûrı salyane ve tahsil eylemeniz bâbında işbu mürasele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer salyane ve tahsil ve mahalline eda ve teslim eyleyesiz hurire fî el-yevmü's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i muharrerü'l-haram lisene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

el-fakîr Ömer el-kâdı-i

be-medine-i Antakya

150

Diyarbakıra gönderilecek malzemelr hakkında

Düstur-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûr-ı'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Haleb valisi vezirim paşa edâmallâhu teâlâ iclâle ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtaz bimezîd-i inâyet-i melikü'd-dâim Haleb kadısı zîdet fezâile ve kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'dinü'l-fezâil ve'l-keâm ve kadılar zîde fezâilehüm ve kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân dergâh-ı muallam gediklülerinden bu husa mübaşir tayin olunan Halil dâme mecdehû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve a'yân-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki def-i gaile-i i'cam yed feram için Diyarbekir canibine ittifak ârâ ile serasker nasb ve tayin olunan düstur-ı mükerrerem müşîr-ü müfehham nizâmü'l-âlem vezir Ali Paşa edamallâhu teâlâ iclâlenin maiyetinde işbu sene-i mübarekede tesyîr-i asker ve nakl-i mühimmat ve zehâyir ile takvîyet virilmek lazıme-i

halden olduğına binaen serasker-i müşarün ileyhın maiyetinde mevcut bulunub zehayir-i mühimmat naklinde ve sâir hizmet-ı mühimmede ihmal ve istihdam olmak için ısgar-ı sabıkada olduğu misüllü Anadolu canibinden kadrü'l-kifaye mekkari develer tedarik ve ihracından labüd olmağla ba'de'l-ihrac doğru İskenderun iskelesine irsâl ve iskele-i mezbure der-aliyyemden gönderilen cebehane ve tophane ve top arabaları mühimmatından tahmilleri mertebe-i mühimmat tahmil ve Diyarbekire tesyîr olundukdan sonra serasker-i müşarün ileyhın re'yi ve marifeti inzımanıyla hizmet-ı mühimmede istihdam olunmak ve ibtidâ-yı İskenderun iskelesinden mühimmat nakl hizmetine girdikleri günden hitam-ı maslahata dek beher muharebenin ber-vech-i mutad iktizâ iden yirmi beşer akçe ücret-i yevmiyeleri ordu defterdarı yedinden ber-vech-i nukûd edâ ve teslim olunmak ve cümle tuvana ve buna yarar olub ve beher muharebenin yirmi ikişer çift çuvalları ve urgan ve ... ve sâir âlat ve besatları her katarın birer nefer sarbanları tamam ve mevcut olmak üzere Haleb eyaletinden üç yüz muhar mekkari develeri ihrac olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir-i müşarün ileyhın tayin olunan mübaşir-i mûmâ-ileyh ile işbu emr-i şerifim tarafına vusûlünde kat'â te'hir-i tevakkuf ve ruhsat ve cevaz göztermemeğe ber-vech-i muharrer içlerinden bir muhar zaif ve nâ-tuvân olmayub cümlesi avî ve tuvana ve beher muharebenin ikişer çift çuvalları va havta ve urgan ve sâir âlat ve besatları ve hitam-ı maslahata dek ... münfek olmayub ve bilâ izn firar ve avdet eylemeyüb leylen ve neharen develeri gereği gibi görüb ve gözetmeleri için ahalileri vilayet tarafından beher katarına kefilü ve boyunlu birer nefer kârküzâr sârbân tayin ve üzerlerine yine ahali-i vilayetin marifeti ve ittifakları ile a'yân-ı vilayetden mutemâd-ı aliye bir kimesne serbân (çıkmamış) nasb ve tayin ve kavî kefilü ahz olunmak şartıyla ol mikdar develeri eyalet-i mezbureden bir gün ve bir saat mukaddem ihrac ve mübaşir-i mûmâ-ileyh ve aceleten skednerun iskelesine irsâline ecl-i himmet eylesiz ve sen ki mübaşir-i mûmâ-ileyhsin ... mezkûr bu vech üzere vezir-i müşarün ileyhın marifetiyle eyalet-i mezbureden ba'de'l-ihrac sarbanları ve serban başıları ile maiyetine istishâb ve doğru İskenderun iskelesine tesyîr ve iskele-i mezbure der-aliyyemden sefine ile gönderilen mühimmat ve câbhane

Sayfa 96

Ve tophane ve top arabalarından mütehammil oldukları mikdar mühimmat tahmil ve der-akab yola azimet ve her kangı günde yola azimet olur ise develeri virilecek ücretleri ol günden itibaren iki kıta huccet-i şeriye itdirilüb bir kıtası mahalline kayd için der-saadetime irsâl ve bir kıtası dahi maiyetine ordı defterdarına îsâl için yedinde hıfz ve esnâ-yı râhda bir hilali

(çıkmamış) olmamak üzere gereği gibi muhafaza ve muharese eylemeyerek Diyarbekire nakl ü seyr ve hitam-ı maslahat serasker-i müşarün ileyhın marifetiyle zehâyir ve mühimmat naklinden istihdam olunmak üzere ... yola azimet olunduğı günden tarihli müş‘ar olduğına huccet*i şeriyeyi ordı defterdarına (çıkmamış) edâ-yı hizmet eylediğı müş‘ar serasker-i müşarün ileyh defterdarı mûmâ-ileyh yedinden senedât-ı mukayyide ve dersaadetime avdet ve rağbet eyleyesiz şöyle ki mâzallâhu teâlâ tam‘-ı hâme-i tebeiyyet ile bu madde için akçe almak sevdasına düşüb zaif ve nâ-tuvân deve şhrac ve sâir taksitler ve maslahata sebep (çıkmamış) keyfiyete cesaret eylemek ihtimalin olur ise mesul ve muâteb olacağınız mukarrer olmakla keyfiyetden ve âgâh olub hilaf-ı emr-i âli şân hareketden ve bu bahane ile reaya fukarasına zulm ve teaddîden gâyetü’l-gâye ihtiraz ve ictinab eyleyesiz ve sen ki kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhim ve sâirlerisiz zikr olunan üç yüz muhâr develeri bâlâda mestur şürût-ı ekideye riayet olunarak bir gün akdem ve bir saat (çıkmamış) tedarik ve ihrac ve serbân başılarını ile mean mübâşer-i mûmâ-ileyh teslim ve acaleten savb-ı maksuda îsâl eylemeniz birbirleriniz bezl ve sa‘y ve kudret eyleyesiz bu mikdar deveyi tamamen veyahud ... ihrac ider yüz deve beyhude azr ve illet ve yahud serban başılarını a‘yân-ı vilayetden nasb eylemeyüb ecânibden (çıkmamış) ile esnâ-yı râhda develerin bazısı mürde ve helak oldun deyu mahalline tamam getürmeyüb noksan (çıkmamış) sebep olmak ihtimaliniz olur ise muateb olacağınız muhakkak bilüb âna göre mutabassirane ve fermanım olduğü vech üzere ol mikdar develeri tekmilen tedârik ve ihrac ve aceleten savb-ı kasûda tesyîr ve îsâle ale’l-ittifak mezîd-i tekayyüd ve ihtirâz-ı tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü’ş-şân vâcibü’l-imtisâl lâzımü’l-ittibâımın mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafıyla vaz‘ ü hareketden ve bir dürlü rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî tâsi‘ zi’l-ka‘de sene tis‘în ve miete ve elf

Mûcebince Haleb valisi devletlü İzzet Ahmed Paşa Efendimiz hazretlerinin buyruldı-iemr-i üslûbları vürûd ve zuhûr itmîştir

151

Yüz elli bin keyl buğday ve yüz bin keyl arpanın tedarik edilerek Bağdat’a gönderilmesi hakkında

Düstur-ı mükerrerem Haleb valisi vezirim Paşa ve akzâ kuzâtı’l-müslimîn Haleb kadısı ve iftiyhârü’l-emâcid ve dergâh-ı muallam kapucı başılarından (çıkmamış) mübaşir tayin olunan Seyyid Mehmed ve kudvetü’l-emâcid Haleb muhassılı ve mefahirü’l-emâsil ve a‘yân be zabitan ve sâir iş erleri tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki halen Bağdad valisi vezirim Abdullah Paşa edâmallâhu teâlâ iclâlenin bu esnada der-saadetime (çıkmamış) olan

tahrîratının hûlasasında ehemmi-i mihâm seferiye ve akdem nizam-ı askeriye ve akvât ve erzâk-ı zaruriye olan zehâyirin ve iddihâbân-ı mevkûf olmağla müşarûn ileyhın inhâ ve iltimasına binâen şimdiye değin eyalet-i Musul ve Mardin (çıkmamış) mübâyaaı tertib olan zehâyirden ma'dâ sâbıkda olduğu vechle Birecik iskelesinde sefâyın inşasıyla (çıkmamış) olmak üzere yüz elli bin keyl hinta ve yüz bin keyl şair mübâyaaı kaza-i müttehîmeden olduğu vechinden ol mikdar (çıkmamış) hintanın mea nakliye beher keyl ellişer ve şairin mea nakliye beher keyl otuzar akçeden icab iden bahâları ber-vech-i nûkûd mübaşir yedinden ashabına virilmek şartıyla sâbıkı ve baş muhasebeden muhrec (çıkmamış)

Sayfa 97

ve mûmzâ sûret-i defter mûcebine otuz bin İslambulî keyl hinta ve otuz bin keyl şair Haleb eyaletinden mübayaa ve tekmi ve Birecik iskelesine nakl ü tesyîrine irâde-i aliye-i mülûkânem taalluk itmekle sen ki vezir-i müşarûn ileyhın sâlifü'z-zikr otuz bin keyl hinta ile ol mikdar keyl şairin inzimâmı re'y ü marifeitn ve marifeti şer' ve muhassıl ve mübaşir-i mûmâ-ileyhûmâ marifetiyle Haleb eyaletinden vaki kaza ve nevâhilere tevzi ce acâleten ve müsaraaten mübayaa ve nakline şürû' ve mübaşeret ve müddet-i kalîle zarfında tekmi ve temim ve iskele-i mezbure nakl-i birle savb-ı maksuda serian ve acilen irsâl ve tesyîr olunmak fermanım olmağın hasseten işbu emr-i âli şânım isdar ve mübaşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde vech-i muharrer ehem-i mihâm-ı seferiye ve akdem-i nizam-ı askeriye akvât ve erzâk-ı zaruriyeden olan zehâyirin cem' ü iddihârına mevkuf olmağla mübaşir-i ileyhın inhâ ve iltimasına binaen şimdiye değin eyalet-i Musul ve Mardin caniblerinden mübayaaı tertib olunan zehâyirden ma'dâ sâbıkda Birecik iskelesinde sefâyın inşa ve nakl olunmak üzere yüz elli bin keyl hinta ve yüz bin keyl şair mübayaa ve cem' umûr-ı mihâm lâzımı'l-ihimâmından olduğu cihetden ol mikdar keyl zehâyirden hinta mea nakliye beher keyl mea nakliye otuzar akçeden icab iden bahâları iskele-i mezbur ... nakl ve teslimde mübaşiri yedinden an nakd ashabına virilmek şartıyla ber-mûceb-i suret-i defter Otuz bin İstanbulî keyl hinta ve otuz bin keyl İstanbulî şairi inzimâm-ı re'y ü marifet ve marifeti şer' ve muhassıl ve mübaşir-i mûmâ-ileyhûmâ marifetiyle eyalet-i Halebden vaki kazâ ve nevâhilere kemal-i adl ve insaf-ı birle tevzi ve acâleten mübayaa ve iskele-i mezbureye nakl ü tesyîr ve müddet-i kalîle zarfında tekmi ve temim ve ândan dahi sefâyine tahmil ve savb-ı maksûda îsal ve tesyîr ve kabzına me'mure teslim itdirilmesi emrine bezl-i cell-i himmet ve sarf-i küll-i mekinet eylesiz ve siz ki Mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhûma ve a'yân ve zabitan ve sâirleri siz ber-vech-i muharrer mazmûn-ı emr-i şerifimle sizler dahi amel ve hareket ve mugâyir-i emr-i şerifim vaz' ü hareketden hazar ve mübâadet eylesiz ve sen ki mübaşir-i

mûmâ-ileyhsin vech-i muharrer üzre eyalet-i Halebdan mübayaası tertib ve fermanım olan mârrü’z-zikr otuz bin keyl hinta ile ol mikdar şairin fiat-ı mezkûre üzre icab ve iktizâ iden bahâları ber-vech nakden ashabına virilerek marifet-i mübaşirinle acaleten mübayaa ve iskele-i mezbure ba‘de’n-nakl kemal-i hak ve insaf ve adalet ve avk-ı birle devr-i keyl olunarak ahz ü kabz ve bir taraftan sefâyine nakl ve tahmil ve savb-ı maksuda îsâl ve tesyîrine mezîd-i müsâraat ve şitâb ve mugâyir-i emr-i şerifim vaz’ ü hareket ile vediatullâh olan fukara-yı ahali ve raiyete cevri ü taaddîden vekilbaşı ve kolcı akçesi mutalebesinden gâyetü’l-gâyet tehaşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerîf-i âli şânımın mazmûn-ı münîfî üzre âmil olub hilafından bi-gâyet mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü’l-‘aşer min şa‘ban sene tis‘în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Mûcebince Haleb valisi devletlü İzzet Ahmed Paşa hazretlerinden bir kıta buyruldu vürûd ve zuhûr itmışdır

Antakya kadısına isabet iden üç yüz mekkârî develerden beher devesi mea hidmet-i mübâşiriye yüz otuz guruş olmak üzre sene 1191

Develer 30 yalnız otuz devedir

Bahâları 3300 yalnız üçbin üçyüz guruşdur

153

Birecik’te inşa edilecek gemiler için istenen zift hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı ve müftisi ve nakibü’l-ışrâf vekili zîde fazlehüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Antakya serdarı ve voyvodası ve vücûh-ı ahali zîde kadrehüm inhâ olunur ki Birecikde imal ve inşası emr ü ferman (çıkmamış) sefâyin mühimmatı için eyalet-i Halebdan fermân-ı âli şân matlub buyrılan elli kantar ziftten marifeti şer‘ ve vücûh-ı ahali belde ittifakıyla kazanızın hisse ve sehmine isabet iden on kantar zifti (çıkmamış)

Sayfa 98

Evvel tedarik-i birle irsâline ... ihtimamı tesyîr eylemeniz bâbında divan-ı Halebdan işbu buyruldu tahrîr ve isdar ve irsâl olunmuştur inşâallâhu teâlâ vusûlünde sefâyin-i mezburenin serian imal ve ihtişamı hususunda irade-i aliyyem hazret-i cihandârı taalluk olmakdan nâşi bir saat evvel irsâline karine olan sa‘yiniz müsmer ve (çıkmamış) idüğü malumunuz oldukda ber-minval-i muharrer amel ve hareket ve hilaf-ı buyruldu vaz’ ü hâlâtdan mübâadet eyleyesiz deyû fî 26 M sene 191

El-hâc Hasan Ağa ibni Ali Ağa'nın terekesi

Medine-i Antakya mahallâtından Tut Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden el-hâc Hasan Ağa ibni Ali Ağanın veraseti Fatıma binti Mustafa Efendiye ve sulbî sağır oğulları Mustafa ve Aliye ve sulbî sağire kerimeleri Adile ve Abideye ve kebîr oğlu ve diyar-ı âhirde olub mefkûd olan Ahmed Beşeye münhasıra olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir oldukdan sonra sağırân-ı mezbûrânın valideleri mezbûre Fatıma Hatun ve mefkûd-ı mezkûra kayyim nasb olunan karındaşı Mehmed Beşe iltimasıyla tahrîr ve sûk-ı sultânîde bi'l-müzayede (çıkmamış) olunan müteveffa-yı mezbur terekesi ber-vech-i âtî zikr olunur tahrîren fi es-sâmin 'aşer min şehr-i zi'l-hicce-i şerife li sene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Çiçekli minder	1	3	9
Yan şilte	1	7,75	
Defa yan şilte	2	3	31
Köhne çit yorgan	1	2,25	
Yasdık	6	17	7
Defa yasdık	4	9	32
Köhne yasdık	8	8	35
Köhne yasdık	1	1	34
Seccade cedid	1	1	10
Köhne kırmızı döşek ve minder	1,1	3	6
Köhne yorgan ve minder	1,1	3	6
Kırmızı döşek	1	4	26
Köhne minder	1	1	21
Keçe ...	1,3	1,75	
Köhne kilim	1	3,75	
Kilim	1	2	7
Köhne kilim	2	4	2
Lakin batman nekü	1,2,9	9	12
Sini batman nekü	1,3,1	6,25	
Mürettebatı	5	2	29
Defa mürettebatı batman	5,1	3	18

Sahan mea kapak nekü batman	1,1,1	2	(çıkmamış)
Kazgan batman nekü	1,3,1	8,25	
Karade nühas batman nekü	3,4	6	35
Tas	5	2	35
Tencere ve satıl kebîr	1,1	8	4
Süzekli leğen ve tencere	1,1	3	
Sahan ve şerbe ve tas ve süzek nekü	1,1,1,1,1	5	
Güğüm	1	4	17
Fener	1	1	1
Tabe	1		20
Kefgir ve tebsi ve tütün tablası	1,3,1	1	35
Şamdan	1	1	
Müşa ve kâm ev (çıkmamış)	1,1	1	12
Sağır seccade	1		31
Melhafe ve sade	1,1	1	15
Tuç mankal	1	3	22
Hamam leğencesi	1	1	21
Simlice çubuk ve sarılı	3,2	4	22
Poşu mea gılaf çit	1	7	
Tüfenk ve (çıkmamış)	1	9	25
Ayine		3	
Sağır ... ve nafe tesbih	1,1	1	21
Senebend mea başlık	1	1,5	
Et minderi ve köhne hekbe	2	1,25	
Zerdu ve köhne kürek	1	18,75	
Senebend mea başlık ...	1	10	
Çuka çakşır		1	
Cebe kedi küreği	1	7	
Köhne çuka kaput	1	7	
Mai çuka beneş	1	4	26
Gömlek	2	2,5	
Menşefe köhne	3	1	6
Alaca kuşak	1	3	

Alaca entari	1	5	
Sarık ve kavuk	1,1		31
Gömlek ve çarşeb	1,1	1	
Sarık müstamel	1	1	23
Kutnı parça	1	1	5
Dibek ve el	1	1	17
Fincan ve küllabdan ve kutu	4,1,1	1	
Sim zarf	7	15	2
Başlık be makrama kisesi ve ... kisesi			25
Fakfuri fincan	2	1	
Mukras ve zira cedid	1,1		22
Sim hatem	1	1	16
Kemer kuşak	1	3 rub	
Ayine sağır	1		20
Kaşık	15	2,75	
(çıkmamış) ve yasdık ve sineklik			23
Sepet mea kilid		2,25	
Zarf ve mukras			3
Sağır ve zenbil	1,3		20
Arab cariye zevcesinin fûruht eylediği		127,5	
(çıkmamış) çakşiri			5
Sim hançer	1	15	
Bargir re's	1	25	
Umran Mahallesinde vaki müteveffâ-yı mebzurun bir bâb fûruht olunan menzil		850	
Yalnız bin üç yüz kırk iki gurus buçukdur 1342,5			

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri
Resm-i kısmet	35,75
Hüddâmiye	5
Çukadariye	5

Kâtibiye	5
Emniye	5
İhzâriye	2
Kaydiye-i defter	2
Ağa etbâna	3
Mehr-i muahhar müsbit zevce-i mezbure	250
Deyn-i müsbit li-zevcetü'l-mezbure	400
Deyn-i müsbit Amanzâde	21
Deyn-i müsbit Kasab Süleyman	100
Deyn-i müsbit el-hâc Süleyman Ağa	30
Deyn-i müsbit seyyid Ebu Bekir Ağa kölesi	100
Deyn-i müsbit ... karındaşı zımmî	27
Deyn-i müsbit saatçizâde	20 25 para
Deyn-i müsbit Seyydi Osman	12
Deyn-i müsbit Nalband Kara Mehmed	6 3 rub
Deyn-i müsbit Derviş Ağa	27
Deyn-i müsbit Kilisli Avadik zımmî	80
Deyn-i müsbit el-hâc Mahmud Halebli	9
Deyn-i müsbit İbrahim Beğ	17
Dellâliye ve Hamâliye ve eşya-i menzil	28,25
Tachiz ve tekfin	5
Ceman yalnız bin iki yüz kırk bir guruş on beş paradır	

Sahhü'l-bâkî li't-taksim 101 5 para

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce	12 25 para
Hisse-i ibni Mustafa	17 32 para
Hisse-i ibni Ali	17 32 para
Hisse-i binti Adile	8 36 para
Hisse-i binti Abide	8 36 para
Hisse-i ibni Mehmed Beşe	17 32 para
Hisse-i ibni'l-mefkud Ahmed Beşe	17 32 para

155

İskenderun'dan Diyarbekir'e gönderilecek askerlerin ihtiyaçları hakkında

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keîâm İskenderundan Diyarbekire varınca yol üzerlerinde vaki kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki bu defa Diyarbekir canibi seraskeri vezirim Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclâlenin maiyetinde mevcut bulunmak üzre asitane-i der-saadetimden irsâl olunan fermanım olan ... zabitan yetmiş nefer dergâh-ı muallam cebecileri der-aliyyemden sefine ile İskenderun iskelesine tesyîr kılınmalarıyla neferât-ı mezkûre İskenderundan Diyarbekire varınca eyyâm-ı meksleri ile esnây-ı râhda nüzul eyldikleri menzillerde ber-vech-ı mutad ve tayinatları ita olunmak için ocağı tarafından inhâ olunmakla siz ki kadılar ve nâibler mûmâ-ileyhim ve sâir iş erlerisiz icab iden bahâ ve ücretleri ahali-i kazanın tekaliflerinde nikâs şartıyla neferât-ı mezkûre İskenderundan Diyarbekir varınca sabıkı mücebince mezcudlarına göre beher neferine yevmi birer çift nân ve beher altı neferine birer kıyye küşet ve eşyalarına tahmiliçün beher on neferine birer re's bargir ve beher ortaya dört kile şair tayinatları virilmek fermanım olmağın işbu emr-i şerifim isdar ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde neferât-ı mezkûre İskenderundan Diyarbekire varınca nüzul eyledikleri menâzilde beher yevmi ahali-i kaza tarafından tuvarın ve kabza me'mure teslim ve kazaların ism ü resmleriine ve virilen tayinatın mikdarına tasrihiyle zabitanı yedlerinden memhur ve temessük ahz ü takeliflerinden olunmak için işbu emr-i ali şanımla mea yedlerinde hıfz itdirdüb neferât-ı mezkûrelerin zaruret ve müzayakalarına bâis-i hâlâtdan muhaşi ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i südûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-ımtisâl lâzımü'l-ittibâımın mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafından vaz' ü hareketden ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılāsız tahrîren fî el-yevmü's-sâlis 'ısrîn zilkade lisene tis'în ve miete ve elf vasl fî 11 S sene 1191

Kostantiniyye el-mahrusa

100-156

El-hâc Hasan bin Abdullah'ın terekesi

Fi'l-asl İstabul sükkânından olup işbu sene-i mübarekede hacc-ı şerifden avdet ve Asitane-i aliyyeye gelür iken esnây-ı râhda Medine-i Antakyada vefat iden el-hâc Hasan bin Abdullah nâm-ı müteveffânın terekesine vâziü'l-yed olup Medine-i merkume beytü'l-mâl (çıkmamış) Ali Ağa mahzarında işbu bâis-i defter vesayeti bâis olan Ali Ağa ibni Abdurrahman nâm kimesnenin taleb ve (çıkmamış) tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezburdur ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fi el-yevmü's-sâbi' 'aşer min şehr-i rebiül ûlâ lisene tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Haleb keremsûdı top	2		400
Köhne kurt kürki	1		120
Köhne çuka cebe	1		40
Tüfenk	1		120
Köhne gömlek ve don	1,1		60
Köhne beyaz şal	1		30
Köhne kılıç	1		120
Beştutek	1		105
Köhne fes ve külâh	1,1		20
Nukûd-ı mevcude			1380
Yalnız iki bn dört yüz doksan beş paradır			

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri para
Techiz ve tekfin	600
İskât-ı salât bâ-vasiyet	600
On beş ...	300
Hidmetçiye ücret	20
Resm-i âdi ber-mutad	249
Resm-i beytü'l-mâl	249
Ceman yalnız bin dokuz yüz doksan sekiz paradır	

Sahhü'l-bâkî yalnız dört yüz doksan yedi paradır yed vai-i merkum Ali Ağa

151

Menzillerin nasıl idare edileceği hakkında

Medine-i Antakyada vekil-i fukara Ahi es-seyyid Mustafa Efendi vasisi Mustafa Efendi ve el-hâc Molla Hüseyin Efendi ve Karabaşzâde (çıkmamış) meclis-i şer‘de Medine-i mezbureden Bereketzâde Hasan Ağa ve Hacı Seferzâde İbrahim Ağa ve Kübeybâtzâde Mehmed (çıkmamış) menzili padişahi sevk ve irade için bir menzilci nasb ve tayin olunması lazım ve mühim olmağla işbu merkum-ı mezkûrî kendü malarından kırk re’s tuvana bargir ile sevk ve idare ve idüb harc ve borcu ve (çıkmamış) def‘a-i vâhidede kırk bargirden ziyadeye reküb ider ulak zuhur ider ise ziyadesi vilayet tarafından virilüb ücret ve in‘âm kendülerin olunmak üzere hükkâm ve a‘yân ve zabitan ve ulak zahmet ve müzayaka çekdirmemek kuluyla işbu bin yüz doksan bir senesi martının on ikinci gününden sene-i mezbure rûz-ı hıızırî ibtidasına gelince dek bin guruşa ve sene-i mezbure rûz-ı hıızırî ibtidâsından dahi doksan iki senesi rûz-ı hıızırî ibtidasına gelince dek on bin guruşa merkumlar nefslerini (çıkmamış) eylediklerinde biz dahi isticar ve kabul eyledik didikleri kayd şüdd fî 14 S sene 1191

Şuhûdü’l-hâl

Ulemâ ve a‘yân Hasan Ağa Kethüdâ, Muhzırbaşı ve gayrühüm

158

Vefat eden Abuş bin Halil Ağa’nın bahçesinin satılması hakkında

Medine-i Antakyada Uncılar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem duyûnı terekesinden ezîd ve evfer olduğu halde vefat iden Abuş bin Halil Ağanın veraseti zevce-i metrukesi Şerife binti Yusuf Ağa ile validesi Sultan binti Halide ve li-eb kız karındaşı Rakimeye ve li-ümm er karındaşları es-seyyid Süleyman Beğ ve es-seyyid Mehmed ibni İbrahime inhisârî ‘inde’ş-şer‘ ba‘de’t-tahakkuk mezbûretân Rahime ve Sultan (çıkmamış) vekil sebt-i şer‘îleri olan el-hâc Molla Hüseyin Efendi ibni Ali Efendi ve mezbure Şerifenin vekil-i şer‘îsi Yusuf Ağa ibni (çıkmamış) Ahmed vekaleten merkuman es-seyyid Süleyman Beğ ve es-seyyid Mehmed asaleten huzur-ı şer‘de müteveffâ-yı mezburun duyûn-ı kesîresi olub terekesini (çıkmamış) taraf-ı şer‘den vasi nasb ve emlâkı furuht ve duyûnı edâ eyleyüb deyu takrir eylediklerinden sonra müteveffâ-yı mezburun (çıkmamış) bey‘ ü furuht ve duyûnını edâ için taraf-ı şer‘-i enverden odabaşı Mehmed Beşe ibni (silik) nasb ve tayin (çıkmamış) vasi-i merkum meclis-i şer‘i şerif-i enverde Medine-i mezburede cami-i kebîr Mahallesi sakinlerinden bâisü’l-kitâb muhzırbaşı el-hâc Abdullah mahzarında vekilân ve asılan-ı merkumun Hüseyin Hüseyin Efendi ve Yusuf Ağa ve es-seyyid Süleyman beğ ve es-seyyid Mehmed hazır oldukları halde ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb tereke-i müteveffâ-yı mezburdan olub Medine-i mezbureye tabi düveyr karyesi toprağında vaki bir taraftan Hazinedâr oğlu bağçesi ve bazen tarik ve bir taraftan Caferizâde bağçesi ve bir taraftan Ârizlü oğlu

Sayfa 101

Bağçesi ile mahdud ve mümtaz olub iki sütun üzre mebni bir dam harir ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bir kıta tut bağçesi münadi yediyle nida ve müzayede olunub ba'de inkıtâü'r-rağbâtü'n-nâs mezbur el-hâc Abdullah üzerinde iki yüz kırk guruşa karardâde (çıkmamış) tarafeynden icab ve kabuli hâvi ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbur el-hâc Abdullah iki yüz kırk guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve (çıkmamış) idüb semenî olan meblağ-ı merkum iki yüz kırk guruş merkum yedinde ahz ve kabz ve istîfa ve (çıkmamış) üzre marifeti şer'le müteveffâ-yı meburun dâyinlerine edâ ve teslim eyledim fî mâ ba'de hudud-ı mezkûre ile mahdud olan bir kıta tut bağçesi merkum el-hâc Abdullahın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdik vekîlân-ı merkuman Hüseyin Efendi ve Yusuf Ağa ve asîlân-ı mezburan es-seyyid Süleyman Beğ ve seyyid Mehmed dahi karye-i mezbure toprağında vaki malumü'l-hudud ve bağçe-i mezkûre mülhakâtından iki kıta tarlanın hakk-ı tasarrufunu merkum el-hâc Abdullaha meccânen ferâğ ve tefvîz eylediğimizde ol dahi kabul ve tefevvüz eyledi didiklerinde mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fî el-yevmü'l-hâdî 'aşer min şehr-i Muharremü'l-haram lisene ihdâ ve tis'în ve ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Berberzâde el-hâc Mehmed Efendi

Hanizâde Molla Yahya

Mustaf Ağa Kilisizâde

El-hâc Halil bin Kebebcı

Mustafa Efendi Kâtib

Mukayyed Halil Efendi

El-hâc Abdürrezzak Beşe

Ve gayrühüm

159

Zind Kerim Han'ın saldırıları karşısında asker toplanması hakkında

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâî'l-ve'l-kelâm Anadolının orta kolı yemîn ü yesârıyla nihayetine varınca vaki kazaların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve serdar ve atîk ağvât ve alemdârân ve ocak ihtiyarları ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki Devlet-i Aliye-i ebedü'l-

istimrârımla İrânîyân beyninde sabit ve payidar olan Bünyân-ı müsâlahanın şûrût ve uhûdına devlet-i Aliyyem canibinden min külli'ş-vücûh riayet ve levâzım-ı hicvârı mûraat ve vilayetlerine zerre kadar zarar ve sekenesinin dâ-zerde olmamaları mertebe-i daima dikkat ve ümid şûd iden huccâc ve zivâr ve tüccarlarının emniyet ve refahlarına ikdâm olunur iken iddaâ-yı vekalet-i tehâşi ile Şiraz ve eyalet-i Karsda ref'-i 'ilm-i atû ve istikbâr iden zind kerim han hüfsidet ve melaneti icraya fırsat gözederek evkâtından ve mosko seferinin imtidâdı sebebi ile za'm-ı fâsidine göre dâmen-i mülk-i mevrûs-ı şahaneme itâle-i dest-i tasallut eylediklerinde şu'le-i şeriü'l-intifâ fesadına âbyârı emvâc-ı suyûf-ı temdir ile müsâraat olunmaz mûlahazasıyla sâbıkan Bağdad valisi Mustafa Paşaya tecdid-i sulhı ... gönderüb Sadık Han nam kimesne birkaç nefer ademiyle ve sitan-ı Basraya duhûl ve yine hurûc idecekdir deyu müşârünn ileyhâ iğfâl ve buyruldu ahz ve Basraya duhûl ve hakim ve zabitanı ahz ü habs ve emvallerini yağma ve kal'a-i merkurı istila ve Bağdad mukataatını asker-i menhusesi gâret ve tahrib eyledikleri mukaddemâ der-aliyyeme arz ve taraf taraf tertib-i asâkir ile serhadât-ı istihkâmına mübâderet ve müdafaayı emrine ikdam olunub lakin bu esnada Kızılbaş taifesi Bağdadda on beşer yirmişer saat mahallere dek hücum gösterüb bâbân mutasarrıflarının makarr-ı hükümetleri olan kal'a-i cevelâna dahi leşker-i revâfız duhûl ve revan hanı ve Huş hakimi ve Tiflis mutasarrıflarının şimdiye dek zindkerim 'adem-i mûmâşâtında sebât-ı kadem davaları mahsus iken bu avanda ânlar dahi tavr ve cinslerine tağyir ve vekil-i merkurum ile ittihad-ı batınlarını ima ider akvâl ve harekâtları der-âr idüğü vârid olan tahrîratlarda müstebân olmağla Diyarbekir ve Musul havalisi seraskerliği vüzerâ-yı izâmımdan imal-i asâkir ve tanzim-i esbâb ... muktedir birine ihale ve ocakdan dahi kesret-i neferât ile yeniçeri ortaları terettüb ve zabt ve rabta kâdir ordu ağası tayin ve şimdiden maiyet-i müşârün ileyhe varub ... hususî akd olunan meclis-i müşâverede hayrhâhâne devlet-i aliyyem ile ba'de'l-istimrâra virilen fetvâ-yı şerif mücebince istisvâb görülmekle bi avn-i teâlâ tavâ-yif-i revâfızın kahr u tedmirleri emrine cezm-i niyet ve Diyarbekir canibi seraskerliği düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehham nizâmü'l-âlem vezîrm Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclâleye tefevvüz ve ihale ve maiyetine

Sayfa 102

Ocakdan ordı ağası tayin ve neferât-ı kesire üzre olan yeniçeri ortaları me'mur ve tesyîr olunmaları (çıkmamış) mübâderet orta kolda vaki kazalarda kâin yeniçeri ve topçı ve top arabacı ve gulemân-ı acemi ve kol oğulları 'ale'l-umûm serdarları bayrağıyla ve atîk ağvât ve

alemdârân dahi tevâbii ve livâ-i hakları ile Diyarbekir canibi ordusuna memu kılınmalarıyla cenab-ı hayrû'n-nusrinden fevz ü nusret istid'âsı ile (çıkmamış) hazır ve âmâde ve evvel-i bahar hacetse-âsâr nevrüz ... duhûlünde varub orduy-ı (çıkmamış) mevcud ve münasib görülen mahalleren fevc fevci camın il ve memleketlerine hücum eylemeleri emrini şimdiden cümleye tefhim ve me'muriyetlerini ifade ve malzeme-i seferiyeleri rü'yet eylemeleri ve sâyâsını ve tavsiye-i te'kid eylemeniz bâbında me'muriyeti hâvî fermân-ı âli şânım sadır olmağın ocakdan kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân Hüseyin Çavuş zîde kadrehü ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki Mevlana ve sâir mûmâ-ileyhimsiz tavâyif-i icâmın serhadât ve hudûd-ı devlet-i 'aliyyeme bu vechle dest-dirâz tasallutları sâbıkü'l-beyân mahalleri istila ve gârât-ı emvâl ve tahrib-i bilâda hücûmdan hâlî olmadıkları vâzih ve kahretdemir ve müdâfaaları muktezâ-yı gayret ve ... olduğu malumunuz oldukda vech-i meşruh üzre amel ve hareket ve il ve memleketinizde kâin darb ve harbe kâdir bahadırların sefer-i mezkûre me'muriyetlerini tefhim ve malzemelerine rü'yet itdirüb vakt-i mezkûrda orduy-ı merkume varub maiyet-i müşarûn ileyhde mevcud ve müdafaa-i hasma dikkat ve muhafaza-i serhadât ve muharasa-ı bilâd-ı 'ibâd emrine mübâderet ve ez-dil ü can bu emr-i ehmmme bi'l-ittifâk teşmil (çıkmamış) vifâk eylemeleri vesâyâsını kûş-ı hûşlarına ilkâ ve emr-i şerîfimi cümleye ilan ve işâat ve her halde mukârin-i fevz ü nusret olmak ediyesine muvâzabet eyleyesiz deyû bi'l-fiil dergâh-ı muallam yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Ahmed Ağa dâme ulüvve tarafından mühürlü mektub virilmekle vech-i meşruh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadr ve Ağa-yı mûmâ-ileyhe tarafındna virilen mektub mücebince hareket ve hilafından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mucânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fi evâil-i şehr-i Zilkade sene tis'în ve miete ve elf vaslû'l-beyân fi 21S sene 1191

Kostantiniyye el-mahrusa

Mücebince ve ... Yeniçeri Ağası devletlü saadetlü Ahmed Ağa hazretlerinin bir kıta mühürlü mektubı dahi vürûd ve zuhûr itmekle bu mahalle şerh virildi

Şeri‘at-şîârAntakya kadısı efendi zîde fazlehu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân serdarı sertuna-yı İzzetlü Fethullah Ağa ve a’yân ve zabitan ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki işbu sene-i mübarekede edâ-yı fariza-i hacc-ı şerif iden huccâc-ı zevi’l-ibtihâcın avdetleri vakti hulûl itmekle kazanıza mürûrları hengamında re’s-i hudûdunuzdan istibal ve muhafaza iderek eminen ve salimen imrar ve bir ferdin helaline halelkârî olmaksızın seneyn-i sâbıkalardan ziyade muhafazalarında dikkat ve ihtimam eylemeniz lazıme-i halden olub malumunuz oldukda tarafımızdan dahi mutad ve sene-i sâbika üzre oğlumuz ve halen kethüdamız dergâh-ı âli kapucıbaşı ve silahşörân-ı hassadan İzzetlü Abdullah Beğ dâme mecde ve mea Delibaşı Ağa ve bayraklarımız ve kapumuz halkı huccâc-ı müsliminin eminen ve salimen imrâr ve muhafazalarıçün tayşn ve tesyîr itdirilmekle imdi muhafaz-i huccâc umûrında gereği gibi dikkat ve ihtimam eylemeniz içün te’kidi hâvî divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdar ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre huccâc-ı müslimînin bi’l-emn ve’s-sülemâ

Sayfa 103

Emrâr ve muhafazalarında mikdar-ı zerre tesahül ve tekasül olunur ise mâzallâhi teâlâ muateb ve muvaheze olunacağımızı tefekkür iderek bezl-i iktisar ve sa’y pîşmar idüb müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz deyû fî 21 S sene 191

161

Tarh olunan tekalif hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı ve müftisi ve nakibü’l-eşrâf vekili efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân serdarı sertuna-yı Fethullah Ağa ve voyvodası ve vücûh-ı ahali zîde kadrehüm inhâ olunur ki memâlik-i fesihetü’l-mesâlikde bilâd ve kasabâtın zuhur iden tekâlif-i örfiye ve hazariyelerinin nısfı nevâhiye ve nısf-ı âheri dahi (çıkmamış) belde de olan esnaf tayfasına tarh ve tevzi olunub esnafdan olan eimme-i sâdât ve asker tayfası esnaflarına ianet idegeldikleri kâide-i kadîme ve adet-i müstedimededen iken bazı eşhâs bu esnada ekâvil-i kâzibe ve arâcif-i batıla iradıyla düsturü’l-amel tutılan örf-i beledin nizamına hâlel ... itmek dâiyesinde oldukları eyyâmı zehabdan istihbar olunmakla imdi kaide-i mer‘iye-i belde ve adet-i dîrîne (çıkmamış) esnafdan olan eimme-i sâdât ve askeri tayfası esnafına tarh olunan tekalife ianet eylemek bâbıda divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde kaide-i beldeye mugayir harekete cesaret idenlerin te’dib ve guşmâlleriçün ism ve resmleriyle tarafımıza inhâ eyleyüb müceb-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû fî 29 M sene 191 vaslû’l-beyân 5 S sene 191

Hazinedar oğlu Yusuf Ağa ibni Ahmet'in terekesi

Medine-i Antakyada Uncılar Mahallesi sakinlerinden iken bunda akdem vefat iden Hazinedar oğlu Yusuf Ağa ibni Ahmedin veraseti zevce-i metrukesi Fatıma binti Mustafa ile sulbi sağır oğulları Ali ve Hüseyine ve sulbiye-i sağire kızları Medine ve Züleyhaya ve (çıkmamış) kebîre kızı Safiyye ve mezbure Fatımanın batnında Hamel-i mevkufe münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir oldukdan sonra bi'l-iltimas taraf-ı şer'den tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer' iye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zıkr olunur fî el-yevmü's-sâlis min şehr-i rebîü'l-ûlâ lisene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Kazgan-ı kebîr	1	7	
Kazgan-ı sağır	1	4	
Leğen ıbrık	1,1	3	
Tencere mea kapak	3	5	
Sini ve ... sinisi	1,1	3	
Köhne ıbrık kahve ve (çıkmamış)	3	3	
Köhne Timur mankal	1	1	
Ayine kebîr	1	3	
Köhne kılıç ve tüfenk	1,1	6	
Hoşab kasesi mea kapak	4,3	3	
Mâi ve kırmızı döşek	1,1	7	
Çit yorgan	4	8	
Çit yasdık	5	5	
Köhne beneş çuka	1	2	
Köhne kilim	2	6	
Lağın	2	8	
Hamam leğeni	1	4	
Don gömlek ve entari	1,1,1	1	
Lüle toprağı kantar	3	15	
Düveyr karyesi toprağında üç kıta hukûre		40	
Medine-i mezburede Han-ı cedid dimekle		600	

maruf nısf hisse han			
Mahalle-i mezburede sakin olduğı bir bâb menzilin nısf hissesi		400	
Yalnız bin yüz otuz dört guruşdur			
Nısf hisse han sağırân-ı merburan Ali (çıkmamış) ve şuhûd ve udûl ile ba'de'l- isbât ihrac ve mülkiyetlerine teslime tenbih bu mahalle şerh virildi fi 25 M sene			

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri para
Techiz ve tekfin	23
Resm-i kısmet ber-mutad	30
Çukadâriye	3
Hüddâmiye	3
Kâtibiye ve irsâliye	3
Emniye	3
İhzâriye	1,5
Kaydiye-i defter	1,5
Ceman yalnız altmış sekiz guruşdur	

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız bin altmış altı guruşdur

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma	133,25
Hisse-i ibni mezbur Ali	207,25 2 akçe
Hisse-i ibni'l-merkum Hüseyin	207,25 2 akçe
Hisse-i binti'l-mezbure Medine	103 25 para 1 akçe
Hisse-i binti'l-merkum Züleyha	103 25 para 1 akçe
Hisse-i biti'l-mezkûre Safiye	103 25 para 1 akçe
Hisse-i hameli'l-mevkûf	207,25 2 akçe
Küsrede kalan	6 akçe

İş yarar çadırların Süveyde iskelesinden Karataş iskelesine gönderilmesi hakkında

Şerî'at-şîâr Antakya kadısı fazilütlü efendi zîde fazlehu veve kudvetü'l-ulemâyî'l-müteverri'in me'zun-ı bi'l-iftâ zîde't-fazlehu mefâhirü'l-emâcidü ve'l-a'yân voyvodası ve serdarı ve a'yân-ı vilayet ve sâir zâbitân ve iş erleri zîde mecdehüm inhâ olunur ki bu hilalde avâtıf-ı aliye-i mülûkâneden Adana eyaleti içil sancağı ilhakıyla uhde-i âcizânemize tevcih ve ihsan ve Antakyaya varınca taraf ve mesalikin levs-i icsâ eşkıyadan tasfiye ve tahhiri ve nizam-ı asliyesine ifrağ ve ircaı emr ü ferman buyrulub ber-muktezâ-yı me'muriyet hıyamın dairemize lüzümü olmakla bundan mukaddem Mısır seraskeri Osman Paşa merhumun Antakyaya vaz eyledikleri hıyamdan istimale salih her ne mikdar çadır ve cerge var ise marifeti şer'le muayene ve defter ve defter-i mümzasıyla Süveyde iskelesinden sefineye vaz ve tahmil ve Karataş iskelesine irsâl ve tesyîre mezîd-i ihtimam ve lede'l-iktizâ işbu buyrulduğumuz ibraz-ı sened eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdar ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşruh üzre hıyamın dairemize acaleten lüzümü olduğu malumunuz oldukda vezir-i müşarün ileyh merhumun vaz olunan çadırlarından her ne mikdarı istimale salih çadır ve cergesi var ise marifeti şer'le defter ve mümzâ defterleriyle İskele-i merkumeden kayıka tahmil ve Karataş canibine irsâle mezîd-i ihtimam ve dikkat ve müceb-i buyruldiyla amel ve hareket eyleyesiz deyû fi 29 S sene 191

164

El-hâc Mansur oğlu Seyyit Ebu Bekir bin Seyyit Ahmet'in emlak satışı hakkında

Medine-i Antakyada Dörtayak Mahallesi sakinlerinden el-hâc Mansur oğlu Seyyid Ebu Bekir bin Seyyid Ahmed meclis-i şer'î şerif-i enverde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden işbu bâisü'l-kitab Emanzâde es-seyyid el-hâc Mehmed mahzarında bi tav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb Medine-i mezbureye tabi Telil habüles karyesi toprağında vaki kıbleten tarîk-i sâlik garben Halebli oğlu bağçesi şarken Caferli oğlu bağı şimalen ... ile mahdud ve mümtaz olan bir kıta tut ve zeytun ve anar ve üzüm ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hâvî bağçe ile bir kıta tarlaman hakk-ı tasarrufını tarafeynden icab ve kabuli hâvi ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkum Seyyid el-hâc Feyzullâha ikiyüz yirmi guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temlik ve tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz yirmi guruş merkum yedinden bi't-tamam ve'l-ikmâl ahz ve kabz eyledim sonra merkum es-seyyid el-hâc Feyzullâh dahi karye-i mezbure sakinlerinden işbu bâisü'l-kitab Şeyh İbrahim ile Şeyh Aliye vech-i muharrer üzre iki yüz yirmi guruşa bey'-i bât ile bey' ve temlik ve teslim etlediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul idüb semen-i mezkûr iki yüz yirmi guruş

mezbur Şeyh İbrahim yedinden bi't-tamam ve'l-ikmâl ahz ve kabz eyledim fî mâ ba'de hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan tut ve zeytun ve anâr ve üzüm ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmirede ve bir kıta tarlanın hakk-ı tasarrufında benim asla ve kat'a alakam ve medhalim kalmayub müşteri-i merkum Şeyh İbrahimin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı tasarrufı olmuştur keyfe mâ-yeşâ' mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdikü's-şer'î bi't-taleb ketb olundu hurire el-yevmü's-sâlis 'aşer min şehr-i rebîül ûlâ lisene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl

Hancızâde? Es-seyyid Mehmed Ağa

Bezâslızâde el-hâc İsmail Efendi

Hünkarzâde Mehmed Çaviş

Ahmed Efendi Attar el-hâc Mehmed karındaşı el-hâc Abdülvâhid

Sayfa 105-165

Zind Kerim'in saldırıları sebebiyle Bağdat'a asker sevki hakkında

Suret-i hatt-ı hümayûn şevket-i makrûn ile mazmun emr-i celil-i şerif-i âli şânın aynıyla mahallinden nakl olunmuştur

Düstur-ı mükerrrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mümehtidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü's-saâdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ halen Aydın valisi Vezirim Abdullah Paşa edâmallâhu teâlâ tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki sen ki vezir-i müşarûn ileyhsin İran vekili zind kerimin ve âna tabi tevaif-i revafızın ahval ve keyfiyetleri ve ... ile Basraya istila ve katr-ı irak-ı araba îsâl eyledikleri hasaret ve musar layihaları mukaddema ol havaliye me'muriyetin sebebi ile bi-cemihâ malumun olub vekil-i mezburun gitdikçe fitne ve fesadları ... ve Hafız Mustafa Paşanın sû-i tedbiri ve sâir me'murların kusur ve rehavetleri takribi ile Kızılbaş taifesinin havali-i Bağdada tam'-ı tecavüzşeri ... olarak el-hâletü hâzihî icam-ı bed fercam Bağdada on beşer yirmişer saat mahallerden itâle bi eyy-i hasaret ve kürdistan serhadlerinden kal'a-i cevelana zind kerime iltica iden firari Mehmed Paşayı irsâli ve sev be sev asâkirâtıyla etrafı raht ü târâh üzre olduğu ve bunun bir ilacı görilüb temdir ve istîsâl ve def'-i muzırratlarıyla vâfî acâleten icnâr-ı mertebe erişdire geldiği suretde mâzallâhu teâlâ Bağdada dahi Basra misüllü maderde? ve gezend? isabeti mukarrer olduğu beyanı gelen tahrîratdan zahir ve müsteban olduğına binaen düsturîn-ı mükerrremîn müşîrûn-i müfehhamîn nizâmü'l-âlem halen Bağdad ve Basra valisi vezirim Abdullah Paşa ve halen Şehr-i zor valisi veziirm Hasan Paşa edâmallâhu teâlâ iclâlehümâ vâsıl olıcak eyelât ve mîrî ve sunûf-ı askeriye hüsn-i tedbir ve verâlarından

mutecil iderek îsâl-i zehâyir ve cihât-ı sâire ile imdad ve iânetleri maslahata tecdid sâk-ı himmet eylemek için halen Diyarbekir valisi düstur-ı mükerrerem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim Haznedar Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclaleye Diyarbkir seraskeriliği ünvanıyla i'tâ ve ordu dairesine lazım gelen asker ve lazım sipahsaları tesviye ve tanzim ve havali-i merkumeye lâ-yenkatı' sevk-i leşker ile düşmandan ahz ü intikam mukaddemâtın temhidi uhde-i istiklaline tefviz olunub ancak zind kerim ve asker ve Kızılbaş bed mea şek bu aralıkda ateş-i fesâdâtı evvelkinden birkaç kat ziyade iştilal bulduğu ve serian müdafaalarına muktedir asker-i kaviye ihrâc ve gönderilmediği halde iş müşkil olacağı ... tahkike-i resîde olunmak hasebiyle bu defa Bağdad caniblerine müceddeden dört bin sipâh ve silahdar terakkilüleri ve bu râvek ve Rakka ve Malatya ve Diyarbekir ve mahal-i sâireden on bin neferden mütecaviz bahşış ve ulufeleri an nakd hazine-i hümayûnumdan i'tâ ile müdür-i süvârı tahrîri ve Anadolu'nun sağ ve orta kolından dahi yamak ve serdengeçdi ve topçı ve cebeci ve arabacı neferâtı ihrâcı tertib ve tesviye ve mukaddem ve mîrim mübaşir ve ocaklardan turnacılar ve müteayyin ağalar taraf be taraf ahkâm-ı celîlem neşr ü ib'âs ve asker-i merkumenin yerlerinden tahrik ve tacil ve ale't-tacil Bağdad canibine sevk ve tesbilleri sevrenci namıyla bir vezir-i kâhir-i sâib-i tedbirin me'muriyetine muhtac ve sinn-i çerağ-ı dest ... hasruvane ve gars-ı yemin-i inayet-i dâverânem olduğundan başka senden din ü devlet-i 'aliyyem sadakat ve uğur-ı hümayûnuma cân-ı sipareyn ve hizmet-i me'mul-i hadîvânem olduğu eelden ... vakt-i hale nazaran hatub-ı cisme ... pek azami olan sürincilik maslahat-ı mühimme ... düş-i emanet-i istikametle talik olunmasına ittifak-ârâ ile karar virilmeğin emrim vasıl olduğu saat bulunduğun mahaleden müretteb ve muntazam teknil ve muhtam kabun halkıyla nuhzat ve ... hükm-i celilü's-şânıma mevzuana tarafına gönderilen defterde Bağdad ve havalilerine müteayyin esnaf-asâkir zafer-i ... mikdarları ve çıkarılacak yerleri ve me'murların ism ve resimleri ale't-tafsil muharrer ve mestûr olduğu cihetden defter-i mezkûra nazaran ve asâkir-i merkume baş ve buğlarına baş ve nazırlarına ekid-i şedîd buyruldılar tasdir ve kektublar tahrîr ve mefhumlarında acâleten asâkir-i mezbureyi teknil ve bağdada irişmelerini ve şöyleki her kim akçeye tama' veyahud mülâhaza-i diğere zehâben me'mur olduğu askerleri senden evvel ikmal ve ihrac eylemez ise emân ü zaman virilmeksizin o makkûlelerin tertib cezalarına murahhas ve me'zun olduğunu tasrih ve uğûrunda ... ve sârikde bulunanları bir nefewr gerü kalmamak şartıyla tahrik ve ukbâların alub Diyarbekire iblâğ ve her memleketden ne mikdar asâkir çıkarmış isen mümzâ ve mahtum birer huccet ve ilam ve defter azh ve Diyarbekir seraskeri müşarûn ileyh ile mülakat ve ihrac eylediğin asâkirin defterlerini ânınla mukâbele ve bi'l-ittifak ândan dahi fevcen fevcen Bağdada sevk ve tesbil

ve temim-i me'muriyetini zehayir-i asker-i muhrece ile der-bâr-ı atûfet-i medârıma i'lâm ve iş'âra mübâderet

Sayfa 106

Ve ba'de mansıbıma avdet eylemek bâbında me'muriyetini müş'ar işbu emr-i şerifim isdâr ile irsâl olunmuşdur iki seneye karîb ... taife-i icam Basra ve Bağdad serhadlerine tecavûze başlayub ittibaen emirde serib ve tesyîr ile irsâl olunan vüzera ve asâkir-i-i sâdıkâne def'-i düşmana ikdam ve yevmiyle istihdam olunalar avn-ı hakla leşker-i revâfız cezaların bulub Basra gibi Bender ve cesim zümre-i mülhedinin dest-i had'a ve hilelerine giriftâr olmağla şöyle dursun belki gerü dâr ü diyarlarında rahat ile ârâm idemeyecekleri mahzum iken bir canibdebnn Hâfız Mustafa Paşanın tam'-ı noksaniyet ve iğrâz-ı fâsidesi ve bir taraftan me'murların 'adem-i ihtimam ve birbirleriyle mûnaferetleri askerin tefrikine ve husemâ-yı mülk ü milletin haraset ve saharetlerine bâdi olarak işbu dereceye gelüb ba'de zin seyf-i siyaset ... ihrac ve her kim hizmet-i lazımesinde tekasül ve rehavet ve zâbitân-ı asâkir ve fırk-ı sâireden her kangısı evâmîr-i aliiyyeme 'adem-i itaat ve savb-ı me'murlarına gitmekden ve a'dâ üzerine varmakdan imtina ve muhalefet ider ise cezaları tertib olunmakdan gayrı bu ukdenin inhilaline ilac olmadığından ednâ taksiri zuhûr idenlerin gerek vüzerâ ve emir ve gerek kebîr ve sağîr bilâ emân mücâzât-ı layıkası edâsına karar virildiği ve senden bu maddem sadakat dergur-ı hümâyûnumda halisane hizmet-i melhuza dâverânem olduğına binaen ... uhde-i emanetine ihale ve tefviz ve askerin ihracında sana muavenet ve müzaheret ve teshil-i me'muriyetine sarf-ı kudret eylemeniz üzre dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve2l-ekârim Mehmed sadık dâmen-i mecde ve ocakdan dahi sâbıkan kul kethüdası kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecde maiyetiyle tayin ve her halde sizinli ittifak ve ittihad ve emr-i re'yine ittiba iderek asâkir-i mertebenin bilâ-kusur yerlerinden tahrik ve Bağdada sevk ve îsallerinde terk-i hâb ü râhât eylemeleri her yerlerine tenbih ve te'kid olunduğı ve bu emr-i ehemî maslahat-ı uhrâya ve vakti evkât-ı sâireye kıyasıyla serian müretteb dairen ile hareket ve süricilik hususuna kemâ hüve hakka mübaderet ve ihhrac-ı askerde ser-mû tekasül ve te'hirine cesaret ve yahud me'muriyetinden istifa fikriyle der-aliiyyeme tahrîrat irsâliyle itiraza cesaret eylemeniz ihtimalin olur ise bi-rabbü'l-ka'bete vüzerânın ref'iyle kanaat olunmayub nice ikâb-ı şâhânemden tahlis-i kerîbân senin içün muhal ender muhal idiğini malumun oldukda ber-vech-i muharrer bir an akdem olduğın yerden mükemmel ve muntaam dairenle ... ve yollarda fukara ve zuefâyı dama hıfz ve himayet iderek yemin ü yesâr ve uğurına buyruldılar tasdir ve Bağdada ve Şehr-i zôr valileri ve Diyarbekir seraskeri yanlarına müretteb asâkiri defter mücebince hane ve meskenlerinden

çıkartub neferi gerüye kalmamak şartıyla yerlerinde tahrik ve mümaniat idenleri istediğin gibi te'dib ve bin başılar ve asker zabitanlarından huşunet ve ... gösterenlerin derhal haklarından gelüb yerlerine âhirlerini nasb ve mecmuanın verâlarını alub Diyarbekir seraskeri müşarün ileyhe teslim ve ânınla mülakat ve çıkardığın askeri ve defter ve i'lamları mantukı üzre tamamen ve kâmilen serasker-i müşarün ileyh marifetiyle savb-ı me'murlarına tesbil ve umûr-ı me'muriyetini tek milden sonra mansıbına avdet ve ric'at eylemek bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla amel ve hareket eyleyesin şöyle bilesin ve alamet-i şerife itimad kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i zilkadetü's-şerife sene tis'in ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

166

Zind Kerim'in saldırıları sebebiyle asker sevki hakkında

Şerâyi-i şîâr Anadolu'nun sağ kolından yemin ü yesarıyla nihayetine varıncaya değin buldân ve kasabât ve müzâr ve kazalarda kâin kuzât ve nüvvâb efendiler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân alay beğleri ve züemâ ve erbâb-ı tımar ve yeniçeri serdarları ve serdengeçdi ağvât ve alemderân ve cebeci ve topçı ve arabacı ve sâir sunûf-ı askeriye zâbitleri bi-cem'ihim zîde kadrehüm inhâ olunur ki İran vekili zind kerim hanın ve âna tabi icam bed fercanın kemal-i hil ve hidalarıyla Basrayı istila ve katr-ı ırak-ı araba îsâl-i müzar-ı dâiyesiyle Kürdistan ve havali Bağdadı ... ve tâ rah ve canib-i mezkûre tam' ve tecavüzleri tahkik olduğına binaen bu esnada def-i gâile-i husema-yı mülk ü millet zımnında Anadolu'dan müretteb olan sunûf-ı askeriye nevrûz-ı firuzda mukaddem hana ve yerlerinden tahrik ve inad ve muhalefet idenlerin bilâ emân tertib-i cezalarına ikdam ve 'alâ eyy-i hâl bulundukları mahallerden ihrâc ve Diyarbekir seraskerliği ünvanı i'tâ olunan saadetlü vezir-i mükerrem Hazinedar Ali Paşa karındaşımız hazretlerinin indinde vaki ordu dairesiçün asâkir-i mürettebeyi sevk ve îsâl itdirilmek bâbında dergâh-ı âli kapucıbaşılardan izzetlü Mehmed Sadık Ağa mübaşeretle bâlâsı mübarek hatt-ı hümayûn şevket-makrunla ma'yûn şerefrîz-i sūdûr olan ferman-ı celilü's-şân ile ... emr-i 'azîmi canib-i hazret-i zıllulâhîden uhde-i liyakatimize

Sayfa 107

İhale ve tefviz buyrulmakdan nâşi temennâ-yı tevfik-i rabbâni ve istidây-ı inâyet-i samedâni ve kuvvet-i baht-ı hazret-i cihanbâni ile hizmet-i me'mure kıyam ve mübaderet ve kariben mahal-i ikamet ve mansıbımız olan Aydın Güzelhisarından harekete niyet olunmuştur imdi

bâ-... emr-i celilü's-şân müretteb ve tayin olan eyâlât-ı züemâ ve erbab-ı tımar ve sipah ve silahdar ve ocaklarından dahi terakkilü ve serdengeçdi neferâtı ve serdar bayrakları ve ağvât ve alemderân ve yamak ve bâ-mektub ocak kul kethüdası sâbık Mustafa Ağa marifetiyle Anaolının nihayetine varıncaya değin ocaklı ve sâir sunûf-ı askeriye'nin zâbitan ve ihtiyarları ve üzerlerine cânib-i devlet-i aliyye ve ocak taraflarından mübaşir tayin olunan ağvât-ı mûmâ-ileyhim siz sâlifü'l-beyan cânib-i mezkûre me'mur olan askeri tayfasının her birleri ferman buyrulduğu vechiyle hane ve yerlerinden hareket ve nevrûz-ı firuzdan mukaddem Diyarbekire vusûle müsâreat ve mâzallâhu teâlâ akçeye tama' ve diğer bahane ile tavayif-i askeriye'nin te'hirine bâiis gerek mübaşirler ve gerek vileyetlü ve a'yân ve zâbitân taraflarından hilaf-ı emr-i âli ve mugayir-i rızâ-yı hazret-i padişahî harekete cesaret ve hizmet-i meurelerinden nükûl ve huşûnet ve ruûnet gösterenler her kim olur ise olsun haklarından gelüb cezâ-yı ... icrasında ne güne tarafımıza ruhsat-ı kâmile virildiği ihrac ve irsâl olunan suret-i emr-i âli şân dahi gereği gibi malumunuz oldukda âna göre mutabassırane hareket ve bu vakti evkât-ı sâireye kıyas itmeyüb ferman-ı buyruldu vechiyle vakt ü zamanıyla savb-ı me'murenize azimet ve tahsil-i rızâ-yı mülûkâneye mezid-i dikkat ve her halde gayret-i hamiyet eylemeniz sador olan hatt-ı şerif-i inayet-i redif ile ma'nun-ı ferman-ı celilü's-şân mûcebince tarafımızdan işbu buyruldu tahrîr ve isdar ve tatarlarımızdan Abdülaziz zîde kadre ile irsâl olunmuştur inşâallâhur teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i merşuh üzre suret-i emr-i âli buyrulduğumuz cümle muvacehesinde ba'de'l-feth ve'l-kırâ'e muhakeme sicilâtına kayd ve savb me'murelerine azimetiçün kangı günden hareket idecekleri ise ilama mübaderet eyleyeüb ber mantûk-ı emr-i âli ve mûceb-i buyrıldı amel ve hareket ve hilafından ziyâde mücanebet eyleyesiz deyu fi 25 D sene 190 vaslû'l-beyân fi 13 R sene 1191

167

Turnacıbaşı Fethullâh Ağa'nın afv edilmesi hakkında

Kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'dinü'l-fazl ve'l-keîlâm Mevlana Antakya kadısı zîde fazlehu ve kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Antakya serdarlığıyla husus-ı âtiye ocakdan mübaşir tayin olunan Turnacıbaşı Seyydi Mustafa zîde mecdehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir zabitan ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsiz be defa der aliyyeme vürûd iden tahrîratın hülasasında sâbıkan Antakya serdarı olan Sertunâ-yı Fethullah zîde kadreye maktul zâhir Ali ve babası maktul zâhir Ömer hayatlarında zahire mübayaasıçün tesyîr eylediği seksen bin gurusu zimmetinde kaldığı ve harbî kefereye zahire fûruht ve ahali ve fukaraya taaddî eylediğinden başka kayını Süleyman dahi mûmâ-ileyhe istinaden kal'a burcu hedmine ibtidar eylediğini Antakyada

nakibü'l-eşrâf kaymakamı Hüseyin zîde ilme inhâ eylediğinden nâşi marifetinle keyfiyeti sual ve lede't-tahkik mûmâ-ileyhümanın Birecik kal'asına kal'abendleri bâbında yüz doksan senesi evâsıt-ı ramazanında divan-ı hümâyûnum ve başmuhasebeden sadır olan evâmir-i şerifem ve ocak tarafından irsâl olunan mektub ... mahalline vasıl ve cümle ahali muvâcehelerinde feth ü kıraat olundukda merâsim-i itaatı ba'de'l-edâ mûmâ-ileyhâ Fethullâh ve kaynı hac Süleyman öteden berü diyanet ve sadakat ile maruf ve mevsûf ve hayr-hâh fukarâ ve mesâlih-i beldeyi ber-vech-i suhûlet rû'yet ve idare idüb inhâ olunan zâhir Ali ve harbî kefereye zahire fûruhtı ve gerek Zahir Ömerin seksen bin guruş zahire bahâları ... ve kezâlik kaynı merkurum kal'a burcı hemdi ifk ü iftira-yı mahz ve kizb ü cerh ve musanni ve muallel-i bi'l-iğrâz olub emr-i şerifim mantukınca Birecik kal'asına giderler ise Antakya kazası perakende ve perişan olacağını inhâ ve mûmâ-ileyhümâ etraf ve sebilleri tahliye ve matlub olunan seksen bin guruş afv ü sadır olan emr-i şerifimin kaydı terkîn olunmasını

Sayfa 108

Sen ki düsturûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı müfehhamûn nizâmü'l-âlem Şam ve Diyarbekir ve Adana valileri vüzerâ-yı izâmım edâmallâhu teâlâ iclâlehüm ve mefâhirü'l-umerâi'l-kirâm Trablusşam Beğlerbeğisi ve sâbikan Kilis ve Ağraz mutasarrıfları mîri mîrân-ı kirâmım dâme ikbâlehüm ve kudvetü'l-emâcid ve'l-ekârim dergâh-ı muallam kapısı başlarından hassa-i silahşörden Seyyid Ahmed dâme mecdehu başka başka birer kıta arzlarında Antakya ve Lazkıyetü'l-arab ve Haleb ve Adana ve Bukras kadıları dahi ilam ve Antakya ve Lazkıyetü'l-arab kazaları ahalileri mahzarlarında tahrîr ve niyaz ve fi'n-nefsü'l-emr-i mûmâ-ileyhânın hüsn-i halleri vüzerâ-yı izamım ve miri miran-ı kirâmımın tahrîrâtlarından ve kuzat ve ahalinin arz ü mahzarlarından müstefâd olmağla ber-vech-i muharrer iltimaslarına müsaade ve kal'abendlikleri ve meblağ-ı mezburun tahlisiçün divan-ı hümâyûn ve başmuhasebe taraflarından virilen iki kıta emr-i şerifin kaydları tekîn ve divan-ı hümâyûnumdan emr-i âli şanım sudûrı iktizâ eylediğini iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fiil başdefterdarım olan Hasan dâme ulüvve bir kıta takriiriyle ba'de'l-'arz şerefyâfte-i südür olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrunum ve sadır olan ferman-ı âli mücebince kal'abendlikleri ve ve meblağ-ı mezburun tahsiliçün divan-ı hümâyûn ve başmuhasebeden sadır olan emirlerin kaydları terkîn ve i'lâm-ı hal zımnında iktizasına göre emr-i şerifim tahrîri bâbında defterdar-ı mûmâ-ileyhe tekrar ilam itmekle ilamı mücebince divan-ı hümâyûn ve başmuhasebeden virilen emirlerin kaydları terkîn olunub ilam-ı hal zımnında işbu emr-i şerifim isdar ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki Mevlânâ ve turnacıbaşı ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu defa şerefyâfte-i südür olan hatt-ı hümâyûn şevketmekrûnum ve defterdar-ı mûmâ-ileyhin ilamı mücebince husûsât-ı mezkûre

zımında ber-minvâl-i muharrer divan-ı hümâyûn ve başmuhasebeden sadır olan evâmir-i şerifenin kaydları terkîn ve ‘afv olunmağla fî mâ ba‘de evâmir-i şerife-i mezkûre ile mûmâ-ileyhümâyâ bi vech-i şer‘î müdahale ve taaddî olunmamak bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl bulduukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itaatmakrûnıyla âmil olub hilafından gâyetü’l-gâye tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i saferü’l-hayr sene ihdâ ve tis‘în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

168

Katl olunan Zahir Ali ve Babası Zahir Ömer hakkında

Şeri‘at-şîâr Antakya kadısı efendi zîde fazlehu ve kudvetü’l-emâcidü ve’l-âyân serdarlığıyla husûs-ı âtiye ocakdan mübaşir tayin olunan Haseki Seyyid Mustafa Ağa zîde mecde ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân sâir zabitan ve iş erleri zîde kadrehüm ba‘de’s-selâm inhâ olunur ki sâbıkan Antakya serdarı olan Sertunâ-yı Fethullah Ağa

zîde mecdeye mukaddemâ emr-i âlîde beyan olunduğı üzre zâhir Ali ve babası maktul zâhir Ömer cinayetlerinde zahire mübayyasıçün tesyîr eylediğı seksen bin gurus zimmetinde kaldığı ve harbî kefare zehâyir fûruht ve ahali ve fukaraya taaddî eylediğinden başka kaynı Süleyman dahi kal‘a burcı hedme ibtidâr eylediğı der-‘aliyyeye lede’l-inhâ sen ki mübaşir-i muma leyhsin marifetinle keyfiyeti sual ve lede’t-tahkik mûmâ-ileyhümânın Birecik kal‘asına kal‘abendleri bâbında isdar ve irsâl olunan iki kıta fermân-ı celilü’ş-şân mahalline ba‘de’l-vürûd ve’l-kırâet mûmâ-ileyhümâ öteden berü diyanet ve sadakat ile maruf ve mevsuf vahayr-hâh-ı fukara ve mesâlih-i beldeyi ber-vech-i suhûlet rû’yet idüb isnâd olan mevâdd-ı ifk ü iftirâyı mutazammın olduğı ve kal‘a-i merkume giderler ise kaza-i mezkûr perâkende ve perişan olacağı bi’t-tahrîrât der-‘aliyyeme inhâ ve mûmâ-ileyhümânın sebilleri tahliye ve mukaddemâ isdar olan evâmir-i aliyyelerin kaydları terkîn olunmasını istid‘â ve iltimâs olunmağla istid‘âya müsaade-i aliye erzâni buyrulmakla bâ-hatt-ı hümâyûn sūdûr bulan hatt-ı hümâyûn mücebince sadır olan fermân-ı âli şân mücebince işbu mektub tahrîr ve irsâl olunmuştur inşâallâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre amel ve hareket ve hilafından tehâşi ve mücânebet ve ber-mantûk-ı emr-i âli müceb-i mektubla âmil olası tahrîren fî evâhir-i şehr-i saferü’l-hayr sene ihdâ ve tis‘în ve miete ve elf

Ağa-yı yeniçeriyân

Dergâh-ı âlî

Sayfa 109

Sümme'l-kelâm fî hâze'l-makâm Ömer el-kâdı be-medîne-i Antakya fî 17 Rebiül evvel sene 1991

169

Mustafa Ağa ibni Abdullah Ağa'nın ev satışı hakkında

Medine-i Antakyada Muhsin Mahallesi sakinlerinden Mustafa Ağa ibni Abdullah Ağa meclis-i şer'î şerif-i enverde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden işbu bâisü'l-kitâb Zeyneb hatun binti Turnalı Şerifüddin Ağa tarafından bey'-i âtiü'z-zikri tasdike vekili Mustafa bin Mehmed mahzarında bi-tav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb mahalle-i mezburede vaki bir taraftan Tayyibe Hatun menzili ve bir taraftan Hüseyin Ağanın kira menzlil ve iki taraftan tarîk ile mahdud ve mümtaz olub iki bâb tahtâni mesken ve bir matbah ve bir bâb kiler menzili ve ber'-i mâ' ve kenif ve havlı ve ... kadimi hâvî bir bâb menzilimi tarafeynden icab ve kabuli hâvi ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbure Zeyneb binti serturna Şerifüddin Ağaya altı yüz seksen dört guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı mezkur altıyüz seksen dört guruş mezbure Zeyneb Hatun yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim fî mâ ba'de sâlifü'z-zikr mahdûd olan menzilde hakk-ı benim asla ve kat'a alakam ve medhalim kalmayub müşteriye-i mezbure Zeyneb hatunun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarf- olmuşdır keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde vekil-i mezbur Mustafa dahi kelimâtı tasdik itmekle bi't-taleb ketb olundu hurire fî el-yevmü's-sâdis 'aşer min şehri-i rebiül ûlâ lisene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bakkal silahdar el-hâc Mehmed Ağa

Karabaşzâde Hasan Efendi

Molla Yusuf ibni Sağır Ömer

Molla Yusuf Müezzîn

Çukadar Abdullah Ağa

Bakkal Seyyid Mehmed

Hamamcı Seyyid Hasan Çelebi ve gayruhum

170

Zübeyde Hatunun zimmetlerinin ibra edilmesi

Medine-i Antakyada Muhsin Mahallesi sakinlerinden Rakiye binti İsmail nâm hatunlar tarafından ikâr-ı âtiü’z-zikre vekilleri olduğu zât-ı mezburetânı marifeti şer‘le muarrife el-hâc Süleyman Ağa ibni Mustafa Ağa ve Arab Abdullah Ağa ibni hac Kasım Şehadetleriyle sabit ve sübût-ı vekaletine hükm-i şer‘î lâhık olan mezbure Rakıyenin zevci silahdar sâbık el-hâc Mehmed Ağa ibni Abdullah meclis-i şer‘i şerif-i enverde medine-i mezburede Makbel Mahallesi sakinlerinden bâisü’l-kitab Mirahurzâde el-hâc Ali Ağa ibni el-hâc İbrahim Ağa mahzarında bi’l-vekale ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb merkum el-hâc Ali Ağanın babası merkum el-hâc İbrahim Ağa ibni el-hâc Mehmed Ağa vefat eyledikde veraseti zevce-i metrukeleri Zübeyde binti Abdullah ve Aişe binti Abdurrahman ile sulbî oğlu merkum el-hâc Ali Ağaya münhasıra ve tashih meseleleri on altı sehimden olub sihâm-ı mezbureden birer sehimî zevceteyn-i mezbureteynden her birine ve on dört sehimî oğlu merkum el-hâc Ali Ağaya isabet ve intikal itmekle müteveffâ-yı mezburun emval ve eşya ve emlak ve ... ve tecemmülât ve zimem-i nâsda olan alacağı hesab olundukda müvekkilellerimin validesi zevce-i mezbure Aişe Hatunun hisse-i irsiyyesi yediyüz guruş itmekle hisse-i irsiyyesi olan yediyüz guruş ile müehhiran olan yüz guruş ki ceman sekiz yüz guruş mezbure Aişe Hatunun hal-i hayatında kendüye tamamne def‘ ve teslim eyledikden sonra müvekkilelerim mezbûretân Rakıye binti hatunlar dahi onı babamız müteveffâ-yı merkum hal-i hayatında her birimize beşer yüz guruş vasiyet eyledi deyu kavı-i müceddidleriyle taleb eylediklerinde merkum el-hâc Ali Ağa her birine beşer yüz guruş dahi vasiyet olunmak üzre def‘ ve teslim eyledikde valideleri mezbure Aişe müvekkilelerim mezburetân Rakıye ve Zeyneb hatunla merkum el-hâc Ali Ağanın va validesi Zeynebde hatunun zimmetlerini mirasa ve vasiyete müteallaka âmme-i davadan ibrâ ve ıskat eylemişler idi el-hâletü hâzihî gerek valideleri müteveffıye-i mezbure Aişe Hatuna zevci merkum el-hâc İbrahim Ağadan intikal iden mirasa ve gerek

Sayfa 110

Kendülerin dahi taleb ve ahz eyledikleri vasiyet-i mezkure müteallaka ... vekil-i âmme-i dava ve mutâlebât ve iman ve muhâsemât-ı küllisinden merkum el-hâc Ali Ağanın ve validesi Zübeyde Hatunun zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskat eylediğimizde ol dahi ibrâ-i mezkurı kabul eyledi didiler didiklerinde gıbbe’t-tasdikü’ş-şer‘î mâ vaka‘ bi’t-taleb ketb olundu hurire fî el-yvmü’l-hâmis aşer min şehr-i Rebiül ûlâ lisene ihdâ ve tis‘în ve miete ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Kudvetü'l-enâcid ve'l-a'yân Katibzâde el-hâc Süleyman Ağa
kudvetü'l-emâsi voyvoda el-hâc Süleyman Ağa
Ahmed Efendi ibni el-hâc Mehmed
el-hâc İsmail Efendi Mercan Beşe
Emanzâde İsmail Efendi
İlcebasmazzâde Hasan Ağa
Kilislizâde Molla Mustafa bin Ömer
Molla Ömer bin hac Ömer
Neccarzâde Seyyid Mehmed Ağa
Mücellidzâde Mercan Beşe
Mimarizâde Molla Reşid
Yağbastı oğlu Molla Hüseyin
Hımar oğlu Ali Beşe
Murtaza bin Abdullah
Abdünnâfi bin İlimli Yusuf
Ebubekir bin Topal Mustafa
Muhzırbaşı el-hâc Abdullah
Ve gayruhum

171

Divane zümresinden katl olunan kişilerin katliyle ilgili olarak Kara Hüseyin'in yakalanması hakkında

Şeriat-ı şiar halen Antakya kadısı Efendi zîde fazlehû ve mütesellimi el-hâc Süleyman Ağa ve serdarı sertunâ-yı izzetlü Fethullah Ağa ve vücûh-ı ahali zîde kadrehüm inhâ olunur ki Medine-i Antakyaya tabi Saferce karyesinde sakın divânegân zümresinden Karaca Hüseyin ve Karsu Karyesinden yine divane zümresinden katl olunan Seyyid Ahmed şekâvet-pîşelerin ahalisi kurâ ve ebnâ-i sebile ve fukara-yı raiyete eyledikleri ızrâr ve ... i'râz ve katl-i nüfus ve sâiyen fi'l-arz vi'l-fesâ ve nice nice şekavetleri vücud-ı hayatlarını izale istid'âsıyla Medine-i Antakyada olan ulema ve suleha ve a'yân ve askeri ve fukara ahali-i kurâ divan-ı Halebe arz-ı ... ve mahzar-ı ahali vürûd ve siz ki kadı ve mütesellimi ve serdarı vücûh-ı ahalisiz maktul-i mezburun refiki Kara Hüseyin Paşa ... kazanız kurâlarına vürûdında marifet-i şer'le cezası tertib olunmak içün divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldı amel ve hareket ve hilafından mübâadet eyleyesiz deyû fi 21 RA sene 1191

Vergi vermemek için deli kalpağı giyenler hakkında

Kudvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'dinü'l-fazl ve'l-keîâm Mevlana Antakya kadısı zîde fazlehu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki kaza-i mezbure nâibi Mevlana el-hâc Ahmed zîde 'ilme der-saadetime arz ve ahalileri arz-ı hal gönderüb kaza-i mezbur 'an asl ... kaza ve huccâc-ı müslimîn ve sâir ebnâ-i sebîlin ömr ü güzergâhı olub her halde himâyet ve sıyânet ve şâyeste-i merhamet olduklarından başka üzerlerine edası lazım gelen avâriz ve sâir tekâliflerini cem'ine me'murelere ber-mûceb-i defter tevzi'-i idare bir dürli kusurları olmayub ancak kaza-i mezbure tabi bazı nevâhi ve kurâda sakın raiyeti oğullarından bazıları ancak hisselerine isabet iden tekâliflerini virmemek kasdıyla bazı paşa ve mütesellimler tarafından varub ... otuzar gün hizmet ve başlarına deli kalpağı vaz' idüb bu takrib askerlik iddiasıyla üzerlerine edası lazım gelen tekâliflerini virmeyüb ânların hisselerine dahi sâir reaya-yı zaife üzerlerine tahmil olunarak reaya-yı sâire tâb-âver olamayub perâkendeliklerine bâis ve bu keyfiyet-i sâire reayaya dahi sâiri ve nizam-ı beldenin muhtal ve müşevveş olmasına bâdi olmalarıyla kadîmden raiyet ve raiyeti oğullarından olub hisse-i takâliflerin virmemk için başlarına vaz' eyledikleri kalpakları ref' olunub marifeti şer'î ve cümle marifetleriyle üzerlerine edası lazım gelen tekâlifleri tahsil olunmak bâbında emr-i şerifim virilmek ricasına nâib-i mûmâ-ileyh arz-ı ahalileri arz-ı halleriyle istidâ itmeleriyle hazine-i âmiremde mahfûz mevkûfât defterlerine nazar olundukda nefis-i mahallât-ı Antakyanın yüz seksen beş buçuk ve bir buçuk rub' avarız-ı nüzul hanesiyle mea tefâvüt-i senevî bin sekiz yüz kırk üç buçuk gurus yirmi sekiz akçe malı olub Antakya menzilinein bargir-i bahâ ve in'âmâtı ücretlerine nikâs şartıyla ber-vech ocaklık menzilciyân tayin olunduğı ve nefis-i kasaba ve mahallât ve kurâ ahalileri üzerlerine mukayyed hâne-i avarız ve nüzul mallarına beher sene vakt ü zamanıyla kabzına me'murelere eda ve sâir evâmîr-i aliyyem ile vârid olan tekâliflerin emr ü deftere küsr ve noksan gelmemek üzre emlâk ve arazi ve hal ve tahammüllerine göre mahallinde cümle muvâcehesinde ber-vech-i ta'dîl marifeti şer'le tanzim olunan tevzi defterleri mûcebince hisselerine isabet ideni 'ale's-seviyye edâ eylemeleri şürûtından olmakla kadimini raiyet

Sayfa 111

Raiyet ve raiyeti oğullarından olub yedlerinde avâriz ve tekâlif alınmak ican ider emlak ve arazi zabt ü ziraatları olduğı halde askeri ve gayr-ı asker her kim olur ise olsun o makûle kalpak vaz'ı ve âhir bahane ile hisselerine isabet iden avâriz ve takeliflerini edada mûmâniat itdirilmeyüb sâir ahali ile mean hisselerini eda eylemeleriçün emr-i şerifim virilmek iktizâ

eylediği der-kâr olunmakla imdi der-kenârı ve şürûtı mucebince amel olunmak fermanım olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzre amel idüb dahi kaza-i mezburun ol mikdar avâriz ve nüzul haneleri olduğına ve tekâlif şürûtı vech-i meşruh üzre hazine-i âmirem defterlerinde mukayyed olmağla görünen kaza-i mezburun kadîmden raiyet ve raiyeti oğullarından olub yedlerinde avâriz ve tekâlif alınmak icab ider emlak ve arazi zabt ü ziraatları olduğu halde askeri ve gayr-ı askeri her kim olur ise olsun hisselerine isabet iden avâriz ve tekâlif-i sâirelere sâir ahali ile mean kabzına me'murelere eda itdiridiüb hilâf-ı şürût ol-vechle bir ferd teallül ve muhalefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü's-sâdis 'aşer şehr-i zilhicce sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

173

Bağdad ve Basra ve Kerkük ve havâlilerine yapılan acem taarruzu nedeniyle asker toplanması hakkında

Akzâ kuzâtı'l-müslimîn ûlâ vulâtü'l-muvahhidîn madinü'l-fazl ve'l-yakîn râfiü i'lâm-ı şeraite ve'd-din vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselin el muhtaz bimezîd-i inâyet-i melikü'l-muîn Mevlânâ Amed kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Ruha ve Harput ve Malatya ve Çemişgezek ve Çermik ve Şura ve Birecik ve Ayıntab ve Antakya ve Kilis ve Haleb ve ve ve kazarlın kuzât ve nüvvâbı zîde fazlehüm ve kudvetü'l-emâcidü ve'l-a'yân bu hususa müstakilen bu defa ocakdan mübaşir tayin olunan Turnacıbaşı Gülüş Ahmed zîde mecde ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazaların a'yân ve zâbitân ve serdârân ve ihtiyârân ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki bu hilalde tavaif-i icamın Bağdad ve Basra ve Kerkük ve havâlilerine dest-i dirâz tasallutı ve ... ve âşikâr idüğü vârid olan tahrîratdan müstebân olmağla serhadât ve bi'l-cümle bilâd-ı İslamiyenin muhafaza ve muhâresesiçün tertib-i asâkir emrine mübâderet lâbüd olmakdan nâşi havali-i mezkurenin emr-i muhafazası ve tayfa revâfizinin müdafaa ve tedmirleriçün Diyarbekir canibine mükemmel asâkir-i nusret cevile erd ve tertib ve düstur-ı mükerrerem müşri-i müfehham nizâmü'l-âlem vezirim Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle serasker nasb ve maiyet-i müşarün ileyhe ocakdan ordu ağası ve orta tayinime ve Anadolu'nun orta kollarında vaki kazaların asâkir umûmen ordu-yı mezkure tertib ve inşâallâhu teâlâ uhde-i karîbde varub emr-i me'mure ve maişet-i müşarün ileyhe mevcud ve müdafaa hasma ... mehud eylemeleri tedariki rû'yet ve sâir tertib-i asker ve levâzımât-ı seferiye tehiye olunmakda olub ancak Bağdad ve Kerkük kal'alarında olan yamakân mürûr-ı zaman ile münkarız ve bâkileri dahi pîr ü aliîl olub nefsi Bağdad ve Kerkük muhafazalarıçün kaz-yı

mezkurdan kilitlü yamâkân tahrîr ve serîan tesyîre muhtac idüğü der-aliyyeme arz ve iş'âr olunmakla kazayâ-yı mezkurle serhadât-ı merkumelere arken ahalileri ekseri Bağdad ve Kerkük yamakânı olub Bağdad yamaklığı ile iftihar ve şecî' ve bahadır olduklarında sâirden mümtâz ve muteber ve cümle 'indinde merğub olmağla binâen 'aleyh Bağdad ve Kerkük muhafazalarıçün Tizaddin kaza-i bahâ-i mezkure dilâverânından yalnız Bağdad muhafazasıçün Rakkadan bin beşyüz ve Diyarbekirden iki bin ve Harputdan bin ve Malatyadan bin beşyüz ve Çemişgezek kasabasından üçyüz ve Çermikden beşyüz ve Siverek kasabasından

Sayfa 112

Kezâlik beşyüz ve Şura kazasından beşyüz ve Birecikden ikiyüz ve Kilisden beşyüz ve Halebden bin ceman yekün dokuz bin beşyüz ve gerek muhafazasıçün Ayıntabdan binbeşyüz ve Antakyadan kezâlik bin beşyüz ceman üçbin yamakân min haysü'l-mecmu' ocakdan me'mur mübâşir-i mûmâ-ileyh marifetiyle yedişer akçe esâmi ile on ikibin beş yüz yamak tahrîr ve kazalarınızdan kâin turnacıbaşı ve haseki tekâüdlerinden ve atik ağa ve alemdarân brer ağa ve alemdar nasb ve atik ağa ve alemderân bulunmadığı yerlerde metmul ve idare-i asâkire kâdir kemesnelere müceddeden bayrak i'tâ ve beher bayrağın tahtına ikiyüz dah, ziyade nefer teertib ve imsâluları mahallinde virilmek üzre tahrîr ve yedlerine mübâşir tarafından birer mührlü tezkere virüb derhal teknil ve heman ihrâc ve Diyarbeki tarafına irsâl ve ândan dahi fevc fevc Bağdad canibine azimetlerine dikkat ve bu emr-i a'zâm-ı lâzımü'l- ihtimâmın te'hirine bâdi olmak misüllü harekâta cesaret idenler olur ise ahz ve te'dib ve tertib-i ceza olunmak içün mübâşir marifetiyle kal'abend olunmaları emrine irâde-i aliye-i katiyyem tealluk itmeğin mübâşir-i mûmâ-ileyh tayin ve vücûhıyla kendüye istiklal virilüb gönderilmek imdi siz ki Mevlana ve a'yân ve zâbitân ve serdârân ve ihtiyârân ve iş erleri ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu umûr-ı dîn ü devlet-i aliyyemi bi'l-ittihaz iltizam ve kâffe-i mihâma takdim ve bu bâbda dâmen-i gayreti miyân-ı hamiyebend ve kazalarınızdan matlub ve tahrîri fermanım olan yamakân-ı dilâverânı mübâşir-i mûmâ-ileyh marifetiyle tertib ve ocakdan me'mur yeniçeri kalemi hulefâsından es-seyyid Mehmed halifenin kalem-i kitâbetiyle tahrîr ve imzaluları me'mur oldukları serhadâta vusûllerinde virilmek şartıyla yedlerine mühürlü tezkere virilerek derhal teknil ve turnacıbaşı ve haseki ve atik ağvât ve alemdar tayin ve beher bayrakın tahtına ikişer yüz dahi ziyade neferât tertib ve Diyarbekir cânibin tesyîr ve ândan dahi me'mur oldukları serhadleri tarafından azîmetlerine ikdâm ve serîan varub müdafaa-i hasma ihtimam eylemelerine tefhim ve ânlardan ma'dâ esâmîleri Bağdad ve Kerkük muhafazalarında olan atik ağvât ve alemderân ve atik yamakânı dahi yerlerinden

tahrik ve bir ferdi gerüye kalmamak şartıya savb-ı me'murelerine göndermeğe dikkat ve te'hirlere cevaz göstermekden bi gâyet hazer ve mücânebet ve sen ki bu hususa istiklâlen tayin ve tesyîr olan Turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin sen ki öteden berü böyle umûr-ı dîn ü devlet-i aliyyemize gayret ve sadâkatın meşhûd ve mücerrebü'l-etvâr ve her halde yarâr ve kâr ü küzâr olduğın ecluden hassaten intihâb ve bu emûr-ı mühimme-i müsta'celele me'mur kılunub sana her vechle istiklâl virilüb bu husûsun rû'yet ve tanzimi uhdene ihâle ve tefvîz olmağla müsâriaten varub kazâyâ-yı mezkurelerden Bağdad ve Kerkük muhafazalarına tahrîr ve tesyîrler fermanım olan yamakânı her kazanın hükm-i hâkim ve zâbitleri ve serdar ve a'yân ve iş erleri iânet ve ittihadlarıyla tertib e kâtib-i merkumun kalemiyle defter ve imzâluları serhadlerine vusûlerinde virilmek üzere yedlerine birer mühürlü tezkere virüb Turnacıbaşı ve haseki ve atik ağvât ve alemderânın ve ânların bulunmadığı yerlerde müceddeden zâbitân nasb olunanların bayrakları tahtına tertib ve yerlerindne tahrik ve Diyarbekir tarafına tesyîr ve ândan dahi me'mur oldukları Bağdad ve Kerkük kal'aları tarafına tesyîr ve ânlardan ma'dâ esâmîleri Bağdad ve Kerkük kal'alarında olan atîz zâbitân ve alemderân ve atîk yamakânı dahi ihrac ve bir ferdi gerüye kalmamak şartıyla irsâl ve cümlesinin ardlarına alub sen dahi Bağdada vusûl ve yamakân-ı cedîdlerin imzâlularına kâtib-i merkumun marifetiyle mevcudlarına virüb ve başbuğ ağa ve alemderânın terakki ve yevmiyeleri dahi i'tâ olunmak için defterlerin tanzim ve kalemine kayd olunmak üzere cânib-i ocağa göndermeğe dikkat ve emrin hilafına hareket itmekde tereddüd idenleri ahz ü te'dib ve kal'abend ve iktizâsına göre kârlarına tekemmüle mübâderet eyleyerek senden me'mur olduğın minvâl-i umûr-ı dîn ü devlet-i 'aliyyemi ber-vech-i merâm rû'yet ve her ne tarikle olur ise olsun alâ eyyi hâl tanzim ü yamakânı merkumeyi tahrîr ve serian ve âcilen Bağdad ve Kerkük kal'alarına göndermeğe mezîd-i dikkat ve ocak tarafına tahrîr-i birle Tevfîk eyleyerek münasibi üzere sen tanzim ve tekmil ve ednâ kusur ve tesâmühden ve tam'hâme tebeiyet ile yamakânı merkumenin serian vâsıl-ı serhad olmaları misüllü hareketin ihsas olunur ise te'dîbâtın icrâsında te'hîr olunmayacağını (çıkmamış) ve âna göre mutabassırâne hareket senden me'mûl olduğun

Sayfa 113

Me'mûl olduğun üzere hizmât-ı meşkûre ibrâzıyla müsâriat ve hilâfından mübâadet eyleyesiz deyû bi'l-fiil dergâh-ı muallâm yeniçeri ağası olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Ahmed Ağa dâme 'ulüvve tarafından mühürlü mektub virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan

fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyhin tarafından virilen mühürlü mektub mûcebince âmil olub hilâfından bi gâyet tehâşi ve mûcânebet eylesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i şevvalil mûkerrem sene tis'in ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

174

Arabistan duhan gümrük mukataasının Seyyid Numan Beğ verilmesi hakkında

Düsturûn-ı mûkerrem müşîr-i müfehhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrû'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sakıb mûmehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl meşid-i erkânü'l-âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-i bi sunûf-i avâtifü'l-melikü'l-a'lâ Şam ve Haleb ve Adana ve Sivas ve Diyarbekir ve Sayda valileri vüzerâ-yı izâmım edâmallâhu teâlâ iclâlehüm ve emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâmzü'l-kadr ve'l-ihirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtîşâmel-muhtas bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ mîri mirân Trablus Şam mutasarrıfı Yusuf Paşa dâme ikbâle ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn ûlâ vülâtü'l-muvahhidîn meâdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfiu i'lâmü's-şerîa ve'd-dîn vârisü'l-'ulûm-ı enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtasûn-ı bi mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn Şam ve Haleb ve Amed ve Kuds-i şerif kadıları zîdet fezâilehüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Adana ve Sivas ve Sayda ve Antakya ve Payas ve Lazkiye ve Akka ve Yafa ve sâir ol havalilerde vâki kazaların kadıları ve nâibler zîde fazlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-cümle duhan gümrükleri ümenâsı zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olıcak malum ola ki yüz altmış sehim itibariyle bazı kesân mâlikane tevcih olunan İstanbul ve tevâbii duhan gümrükleri mukâtaâtı ile gümrük divar ile zabt olunan Arabistan memâlik-i mahrûsemde vâki bi'l-cümle duhan gümrüklerinin zabt ü rabt ve tahsil-i rusûmât-ı muayeneleri bundan akdem seksen dokuz senesi rûz-ı hızır ibtidasından üç sene tahvil ile dergâh-ı muallam kapucubaşlarından halen duhan gümrüğü emini Seyyid Numan Beğ dâme mecdenin uhdesine tefviz ve ihale kılınmakdan nâşi mîr-i mûmâ-ileyhin şimdiye dek zuhura gelen mesâi-i mezkure ve mebrûresi ve hizmât-ı pesendîdesi ile maslahat-ı mühimmeyi tabiiyet-i umûra göre te'diye ve temşit tâb-ı hüsn-i hitama bezl ve hâsıl-ı mekinet eylemiş olduğu muhakkak vâhid ve i'tâsında ve muamelâtının mecmuunda der set idüğü ve tahsil-i maiyete rûsûmât hususunda hadd ü sa'y ve dikkati ve gerek emvâl-i mîrîye ve sihâm-ı mezkure ashabı fazilerinin evkât-ı muayyene-i malumesinde mahallerine teslimatı hususlarında ... olan ihtimam ve gayreti matlûb-ı hümayûnum üzre amel ve hareketi ve hususan bu defa sihâm-ı mezkureye tahmil olmak takribi ile on sehim dahi zam ve taliblerine mâlikâne virilmesine hâhişi ve sa'y-i mîrîye talib ve rağbeti nezd-i hümayûn-ı mekârim m-i meşhûnumda makbul

ve pesendîde ve muteber olmağla el-hâletü hâzihî mîr-i mûmâ-ileyhin hakkında olan hüsn-i zann-ı mülûkânem muktezâsınca eltâf-ı hamîme-i bî gâye ve mekârim-i seniyye-i şehinşâhânemde mukâtât-ı mezkure yüz yetniş sehim itibariyle bimenihî teâlâ doksan iki senesinde vaki rûz-ı Hızır ibtidasına varınca seneyn-i sülûse-i mezkuresini tekml eylemek üzre kemâ kân uhdesinde ibkâ ve takrir ve elbâs-ı hil'at kılındığı malumunuz olmak için i'lâm-ı hâl-i siyâkında işbu emr-i celilü'l-kadrim isdar ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhim ve zikr olunan mahallerin gümrükleri eminlerisiz mîr-i mûmâ-ileyhin tarih-i mezburdan üç sene tamamına değin bir tahvil ile ber-vech-i iltizam uhdesine ihale olunan mârrü'z-zikr duhan gümrükleri mukâtaâtının mâl-ı mukayyed-i mîrîsin ve kalemiye mutadesini mahallerine ve yüzyetmiş hisse itibariyle iktiza iden fazileri ashabı taraflarına evkât-ı muayyene-i malumelerine tamamen eda ve teslim olunmak şartıyla doksan iki senesi rûz-ı Hızır ibtidasına değin taraf-ı mûmâ-ileyhden zabt ü rabt ve tarafından emaneten ve iltizamen tayin eylediği kimesneler marifetleriyle rûsûmâtı cem' ü tahsil itdirilüb taraf-ı âhirden müdahale ideri olur ise men' ve def'

Sayfa 114

Eylemenize bezl-i cell ve himmet eyleyesiz şöyle ki mîr-i mûmâ-ileyhin bu hususa şükr ve şikayeti müsmir ve müteessir ve mesned-i bi'r-re'y olduğundan gayrı kendüye istiklâl-i tâm virilmiş olup madde-i mezkurda mûmâ-ileyhe ianet cümleye vâcib-i zimmet olduğına binaen hilafına zâhib olup umûr ve hususuna mûmâniat ve müdahale ideri olur ise men' ve def' ve tenbih olunmaz ise gereği gibi te'dib ve guşmâl olunmaları için ism ü şöhratlarıyla der-aliyyeme acaleten ve müsâriaten arz ü ilam ihtimam ve hilaf-ı emr-i hümayûnum hareketden ihtirâz-ı tâm ve'l-hâsıl zabt ü rabta gümrük ve tahsil-i rûsûmâtı hususuna ale'l-ittifak sa'y-i ... eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı menbâi üzre âmil şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılasız tahrîren fî el-yevmü'r-râbi' rebiül âhir sene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

175

Şerif Mahmud ibni Seyyid Ahmet'in terekesi

Medine-i Antakyada Hazret-i Habibü'n-neccar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Şerif Mahmud ibni Seyyid Ahmedin veraseti zevce-i metrukesi Fatıma binti Hüseyin Beşe ile sulbi kebîr oğlu Abdullaha ve kebîre kızı Fatımaya inhisarı ba'de't-tahakkuk

verese-i merkume ve müteveffâ-yı mezburun hal-i hayatında sülüs terekesine bâ-huccet-i şe'ie vasi-i muhtar nasb ve ihtiyar eylediği damadı Seyyid Molla Mustafa ibni Mahmud efendi marifetleriyle tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'ie tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı merhum defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i rebîü'l-ülâ li sene ihdâ ve tis'in ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Simlü hançer	1	20	
Müstamel çuka cebe	1	7	
Köhne çuka beneş	1	2	
Alaca kaftan	1	5	
Der-zimmet Bektaş Ağa		100	
Der-zimmet Fatıma Hatun		2	
Der-zimmet Ruhal oğlu Seyyid Ömer		30	
Lağın	1	7	
Leğence	1	2	
Kazgan	1	3	
Tencere mea kapak	5	7	
Çit yasdık	5	4	
Köhne kilim	2	4	
Köhne döşek	3	9	
Köhne yorgan	2	5	
Köhne aba	1	3	
Mankal ve çizme	1,1	2	
Sahan ve tas ve tabe ve ıbrık	6,1,1,1	3	
Beştü çift mea kubur	1	6	
Hırdavat-ı menzil		10	
Mahalle-i mezburda bir bâb menzil		370	
Gabare toprağında zeytun eşcar	12	50	
Baslakada koyun ve inek ve nısf kısarak mea tay	1,1,1,1	80	
Der-zimmet devriyeli ...		110	
Dükkan sermayesi		292	
Dükan hal'ı?		50	

Devriye toprağında incirlik ve üzüm ve zeytunun rub hissesi		150	
Ceman bin üçyüz otuz dört guruşdur			

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri para
Mehr-i muahhar li-zevce-i mezbure	50
Resm-i kısmet	33
Hüddâmiye	3,5
Çukadâriye	3,5
Kâtibiye ve irsâliye	3,5
İhzâriye ve muhzîriye	2,5
Kaydiye-i defter	1
Mesârif-i sâire	2,5
Sülûs bâ-huccet ba'de'l-ihrâc mehr ve resm	411,5
Ceman yalnız beşyüz on bir guruşdur	

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese yalnız sekiz yüz yirmi üç guruş

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbure	102 35 para
Hisse-i ibni'l-merkum Hüseyin	480 10 akçe
Hisse-i binti'l-mezkure	240 5 akçe

176

Fatıma binti Ömer Ağa'nın terekesi

Medine-i Antakyada Uncılar Mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem vefat iden Fatıma binti Ömer Ağanın veraseti li-ebeveyn kız karındaşı Zeyneb Hatuna münhasıra olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi'l-iltimas tahrîr olunan tereke-i müteveffîye-i mezbure defteridir ki ber-vech-i zikr olunur hurire fî el-yevmü'l-'ısrîn min şehr-i rebîül ûlâ li sene ihdâ tis'în ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Köhne kırmızı döşek ve yasdık	1,3	5 3 rub	
Köhne döşek ve yorgan	1,5	11 1 rub	

Defa köhne döşak ve yorgan ve minder ve yüz yasdığı	1,1,2,2	5 3 rub	
Köhne halı ve yasdık ve çuka ve kilim parçaları	1,1	8 19 para	
... ve hamam benefşesi gömlrk ve don	1,1,1,1	4 2 para	
Entari ve çuka cebe ve yemeni ve fes	1,1,1	4 8 para	
Çarşeb ve fincan ve tepsi	1,6,1	2 5 para	
Sahan ve şamdan ve mürettebatı ve sağır tepsi	9,1,4,3	9 5 para	
Leğence ve sini ve tas	2,1,1	7 22 para	
Sanduka ve deste ve ...	4,6,3	8	
Hırdavat		1 3 rub 5 para	
... ve leğence ve süzek ve ıbrık	1,1,1,4	5 21 para	
Mahalle-i mezburede vaki sakine olduğu bir bâb menzil		729	
Ceman yalnız sekiz yüz iki guruş yirmi yedi paradır			

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri para
Berâ-yı tachiz ve tekfin	45
Resm-i kısmet ber-mutad	20
Çukadâriye	3
Hüddâmiye	3
Kâtibiye ve irsâliye	3
İhzâriye	12
Kaydiye-i defter	1
Dellâliye ve hamâliye ve mesarif	4 7 para
Ceman seksen guruş yirmi yedi paradır	

Sahhü'l-bâkî Ceman yalnız yediyüz yirmi iki guruşdur Aht mezbure Zeyneb

115-177

Delikli oğlu el-hâc İbrahim Beşe'nin Çukadar Ali Ağa'ya ev satışı hakkında

Medine-i Antakyada Hazret-i Habibü'n-neccar Mahallesi sakinlerinden Delikli oğlu el-hâc İbrahim Beşe ibni Mehmed huzur-ı şer' de Medine-i mezburede Dörtayak Mahallesi sakinlerinden bâisü'l-kitâb Çukadar Ali Ağa ibni veli mahzarında bi tav'a ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb sâlifü'z-zikr Dörtayak Mahallesinde vaki bir tarafdanda Hacı Mansur oğlu menzili ve bir tarafdanda Sırac el-hâc Kasım menzili ve bir tarafdanda el-hâc Selim oğlu menzili ve bir tarafdanda Mumcı oğlu Ahmed menzili ile mahdud ve mümtaz olub bir bâb fevkâni ve tahtâni mesken ve bir bâb tahtâni mesken ve bir taht ve ber-i mâ' ve kenif ve havlı ve muayyen kadîmi hâvî bir bâb menzilimi tarafeynden tarafeynden icab ve kabulî hâvî ve takrîr ve gabn ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile merkum Çukadar Ali Ağaya üçyüz doksan guruşa bey' ü temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağ-ı mezkur üçyüz doksan guruşu merkum Ali Ağa yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim fî mâ ba'de sâlifü'l-beyân menzil-i mezkurda benim asla ve kat'â alaka ve medhalim kalmayub müşteri-i merkum Ali Ağanın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe mâ-yeşâ' yehtâr ve mülkiyet üzre mutasarrıf olsun didkde gıbbe't-tasdikü's-şer'î bi't-taleb ketb olundu hurire fî el-yevmü'l-âşir aşer min şehr-i rebiül âhir li sene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bereket Ağazâde Mehmed Beşe

Karındaşı hasan Ağa

Körzâde Hasan Ağa

Nairlüzâde Mehmed Ağa

Kiliseçikli oğlu el-hâc Mehmed Beşe

Seyyid Mustafa bin Hasan Efendi

Zair oğlu Molla Ebu Bekir

Kilislizâde Derviş Ağa

Arpacı oğlu Hac Ali Beşe

Ve gayrühüm

178

Cezzar oğlu es-seyyid Mehmet'in terekesi

Medine-i Antakyada Dörtayak Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem Dimyatda vefat iden Cezzar oğlu es-seyyid Mehmed ibni Hamzanın veraseti zevce-i metrukesi Zeyneb binti Seyyid Hasan ile l-ebeveyn er karındaşı es-seyyid Feyzullâha münhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimas tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'îye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî 26 rebiül evvel sene 1191

Cinsi	Miktarı	Guruş	Para
Sağır tencere ve tabe ve sahan	1,1,1	1	
Biz entari	1	1,5	
Beyaz dimi şalvar	1	1,5	
Aba ve don	1,1	1,5	
Kilim parçası	2	4	
Yeşil sarık ve fes ve köhne koşak	1,1,1	3 rub	
Lağın	1	3	
Anbar ve tahta	1	3	
Kına batman	3	12	2
Kâbusiye toprağında bir kıta tut bağçesinin nısfı		200	
Yine Kâbusiye toprağında bir kıta tut bağçesi		200	
Karakeçili toprağında vaki bir kıta (çıkmamış) mea tekne	3	300	
Bahâ-i kevn der-zimmet Debbağ usta Ali bâ-temessük kantar 4,5	Aded 61	598 3 rub	
Ceman yalnız bin üçyüz on altı guruş üç rub 6 paradır			

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri para
Mehr-i muahhar zevce-i mezbure Zeyneb	50
Resm-i kısmet	32
Çukadâriye	3
Kâtibiye ve irsâliye	3

Hüddâmiye	3
İhzâriye	2,5
Kaydiye-i defter	1,5
Ceman yalnız doksan beş guruşdur	

Sahhü'l-bâkî 1221 guruş 3 rub 2 para

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce-i mezbure Zeyneb	305 18 para
Hissetü'l-ah el merkum es-seyyid Feyzullâh	916 14 para

179

Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendi'nin fetva vazifesine izin verilmesi hakkında

‘İzzet-meâb Medine-i Antakyada sâbikan me’zûn-ı bi’l-iftâ olan Şemseddinzâde Ebu Bekir Efendi ba‘de’s-selam inhâ olunur ki itfâya me’zuniyetin evânında hüsn-i sîret ve istikametine umûr-ı fetvâdan gayrıya ‘adem-i müdahalenden ahali-i kazâ teşekkür oldukların mektuplarıyla ifade ve inhâ ve hâlen Müfti Ahmed Efendinin hicrinden sana itfâya izn-i iltimas ve rica eylemeleriyle işbu sene ihdâ ve tis‘în ve miete ve elf şehr-i rebîül uhrâ guresinden sana itfâya izn virilmiştir gerekir ki lede’l-istiftâ essah akvâl-i eimme-i hanifiye aleyhimü’r-rahme ile iftâ idüb kütüb-i mutebereden nakl-i sarîh ve imzâlarınızda Antakyada müfti olduğın tasrih eylesin ve’s-selam hurire fî et-târih-i mezbur

El-fakîr Mehmed Esad

‘ufiye ‘anh

180

Bağdat’a sevk edilecek askerler hakkında

Akzâ kuzâtî’l-müslimîn ûlâ vülâtü’l-muvahhidîn madinü’l-fazl ve’l-yakin râfiü’l-melâmü’ş-şeriate ve’d-dîn vâris-i ulûm-ı enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtaz-ı bimezîd-i inâyetü’l-melikü’l-muîn Mevlânâ Amed Kadısı zîdet fezâile ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm ve’l-ekârim meâdinü’l-fezâil ve’l-keâm Ruha ve Malatya ve Çemişgezek ve Harput ve Çermik ve Siverek ve Şura ve Birecik ve Ayıntab ve Antakya ve ve ve ve kazalarında kuzât ve nüvvâb zîde fazlehüm ve kudvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân bundan akdem bâ-fermân-ı âli şân kazâhâ-i mezkureden Bağdat ve Kerkük muhafazalarıçün yamakân tahrîrine me’mur ve Bağdada müretteb serdengeçdi bayraklarının ihraclarına tayin ve tesyîr olunan Turnacıbaşı Gülüş Ahmed zîde mecde ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrândan zikrolunan kazaların dergah-ı

muallam yeniçerileri serdarları ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri ve ocak ihtiyarları zîde kadrehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki nefis-i Bağdad ve Kerkük kal'aları muhafazalarıçün bundan akdem kazalarınızdan tertib ve tayin ve serian tesyîrleri fermanım olan yamakândan ve gerek mukaddem küşâd olunan serdengeçdi bayraklarından bu ana kadar bir bayrak ve bir nefer Diyarbekire vürûd ve Bağdad ocağına sevk ve tesyîr olunmadığı ve sâir asâkir-i mürettebe vürûd ve fevc fevc Bağdad ocağına irsâl olunduğı halen Diyarbekir cânibi seraskeri düstur-ı mükerrerem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim Ali Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle tarafından der-aliyye ebedü'l-istimrârıma arz ü iş'âr olmağla yeniçeri asâkiri sâirden evvel gayret ve hareket ve azimetleri me'mûl ve cümleden akdem emr-i me'murelerinde mevcut bulunmaları melhuz iken bu vaket değin tahrîr ve tekml ve tesyîr

Sayfa 117

Olunmadıkları için hükkâm ve a'yân ve zabitan ve iş erlerinin 'adem-i takayyüdve ihtimamlarından muhbir ve mibaşirin ağmâz ve tesâmühünden nâşi idüğü ve ... ve aşîkar olmağla böyle umûr-ı dîn ü devlet-i 'aliyye tesamüh ve ağmaz-ı dîn ü diyanet ve sezâvâr-ı hamiyet olmamağla siz ki Mevlana ve mübaşir ve a'yân ve zabitan ve iş erleri ve serdarlardan ve sâir mûmâ-ileyhim siz kazalarınızdan mukaddemâ Bağdada me'muren küşad olunan serdengeçdi bayraklarını şürutları üzre mükemmel neferâtlarıyla evvel emirde ihrac ve irsâl ve ber-muceb-i emr-i âli matlub ve tahrîr ve Bağdad ve Kerkük muhafazalarına tesyîrleri mühim olan yamakânı dahi bilâ te'hir tekml ve mübaşirmarifiyle derhal yerlerinden tahrik ve ber-vech-i tacil Diyarbekire îsâl ve ândan dahi tekmlen savb me'murlarına göndermeğe dikkat ve bir ferdin te'hir eve terhisine ruhsat göstermekden hazer ve ne mikdar bayrak ve yamakân neferât tahrîr ve tesyîr olunduğünü vukui üzre der-aliyyeme tahrîr ve ilama mübaderet ve fî mâ ba'de ihmal ve tesâmühden bi gâyet hazer ve bu umûr-ı dîn ü devlet-i aliyyemde dâmen-i dermiyân gayret ve bilâ ... matlub olan bayrakhâ ve yamakân neferâtın tahrîr ve tekml ve tesyîre sarf ve sa'y ve mekinet eylemeniz bâbında tenbih ve te'kid ve isti'câli hâvî fermân-ı âli şânım sâdır olmağın kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân çavış zîde kadre mübaşiriyle alâ cenâh ... isti'câl irsâl olunmuşdur vusûlünde vech-i meşruh üzre mükaddemâ ve bu defa şerefyâfte-i sūdûr olan evâmir-i aliye mûceblerince amel ve ihmal ve tesâmühi külliyyen terk ve umûr-ı diniyede dâmeni dermiyân gayret ve bilâ tuhâr gerek bayrakhâ ve gerek yamakân neferâtın derhal yerlerinden tahrik ve mübaşir marifetiyle ber-vech-i ta'cil Diyarbekir canibine tevsik ve ândan dahi fevc fevc cânib-i Bağdad ve Kerkûke tesyîre mezid-i dikkat ve ferd-i vâhidin te'hir ve gerü kalmalarına ve avdetlerine müsâhele göstermekden infâ ve ne mikdar bayrak ve neferât tahrîr ve ihrac ve irsâl olunduğın ilama mübaderet ve bundan sonra 'adem-i ihtimaliniz

tahrîr olmak lazım gelür ise bir dürli itirazınız kabul olunmayub haklarınızdan gelinecek bir hoşca mülahaza birle âna göre mutabassırane hareket ve infaz-ı evâmir-i şerifeme mezid-i ihtimam eyleyesiz ve sen ki mübaşir-i mûmâ-ileyhsin senden hizmete ve gayrete ve bu umurun uhdesinden gelmeğe liyakat melhuz olmakdan nâşi mukaddema Bağdad canibine me'muren küşad olunan bayrakların ihrac ve irsâlleri ve Bağdad ve Kerkük muhafazalarıçün zikr olunan kazalardan yedine vriirlen emr-i münifim mucebince müceddeden yamakân tahrîr ve derhal tekmil ve heman yerlerinden tahrik ve tesyîrleri hususı sana ihale ve tefviz birle tesyîr olunalı dört aya bâliğ olub şimdiye dek bayrakhâ ve yamakânın tekmlen tahrîr ve ihrac ve savb me'murlarına vürûd mevcud bulunmaları me'mul olduğın kazalardan bir nefer Diyarbekire vürûd ve Bağdad canibine tesyîr olunmadığı arz ve tahrîr olunub senin icab iden ... icra olunmak iktiza ider iken ber-vech-imeram ve ber-mûceb-i evâmir-i aliyem ihrac-ı asâkire ihtimam eylemeniz şartıyla bu defa müsamaha olunduğı malumın oldukda imdi bundan sonra dâmen-i gayreti miyan-ı hamiyete bend ü heman muktezâ-yı me'muriyetin üzre zikr olunan kazaların bayraklarını derhal yerlerinden tahrik ve ber-vech-i tacil irsâl ve yamakân merkumeyi dahi tahrîr ve tekmil ve cümle ittihazıyla yerlerinden tahrik ve Diyarbekir canibine teşvik ve ândan dahi Bağdad ve Kerkük muhafazalarına tesyîr ve ne mikdar bayrak ihrac ve yamakân tahrîr olunduğı mikdar kemiyeti ve her br kazanın ismi ve resmi ve ne tarihle gönder ... vukûi üzre tahrîr ve ilama mübaderet ve ihmal ve tesamühden bi gayet terakki ve mücanebet eyleyesiz deyû bi'l-fiil dergâh-ı muallam yeniçeri ağası olan düstur-ı mükerrrem müşîrû müfehham nizâmü'l-âlem vezirim Ahmed Paşa edâmallâhu teâlâ iclâle tarafından mühürlü mektub virdiğine binâen vech-i meşruh üzre amel olunmak emrim olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda mukaddemâ ve halen şeref-efzâ-yı südür olan evâmir-i celilü'l-kadrim ve vezir-i müşârûn ileyh tarafından virilen mühürlü mektub muceblerince amel ve hareket eyleyüb ... hilafe-i hareketden bi gayet terakki ve mübâadet eyleyesiz şöyle bilesiz ve alamet-i şerife itimad kılâsız tahrîren fî evâhir-i şehri muharremü'l-harâm sene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrusa

Sayfa 118-181

Halil ibni Ali Beşe bin Yusuf'un, Hatice binti Ramazan hakkında açtığı davada ammizadesi Deli Mehmed bin Ramazan Ağa ibni Mehmed evlad-ı vakfından olup mutasarrıf iken vefatı sonrasında Hatice Hatunun fuzulen zabt etmesi ve kendi tasarrufunu engellmesi hakkında

Medine-i Antakyada Zahriye Medresesinde sakin bâisü'l-kitâb Molla oğlu Halil ibni Ali Beşe bin Yusuf meclis-i şer'î şerif-i enverde Medine-i mezburede Şeyh Ali Mahallesi sakinlerinden

Hatice binti Ramazan mahzarında üzerine dava ve takrir-i kalam idüb mahalle-i mezbure vaki bir tarafdān Ali Efendizāde Yusuf Ağa menzili ve bir tarafdān Dukalı oğlu Mehmed Beşe menzili ve bir tarafdān Ceru oğlu el-hâc Musa menzili ve bir tarafdān tarik ile mahdud olub üç bâb meskene ev bir matbah ve ber-i mâ' ve bir kenif ve havlı ve ... kadîmi hâvî bir bâb menzil ile Medine-i mezbure tevâbiinden Akcurun karyesi toprağında vaki malumü'l-hudud elli eşcâr zeytun ammizâdem Deli Mehmed bin Ramazan Ağa ibni Mehmed evlad-ı vakfından olmak zûre tevliyet ve süknâsına mutasarrıf iken onbeş sene mukaddem vefat eyleyüb mezbure Hatice müteveffâ-yı merkum Deli Mehmedin kayın validesi olmak takribiyle menzil-i merkum ve zeytun-ı mezkurı fuzulî zabt ve tasarruf ve ben evlad-ı vakıfdan olduğımndan nâşi vakf-ı mezburun tevliyet ve süknâsı benim ve ceddîm mezbur Yusuf ile müteveffâ-yı merkum Deli Mehmedin ceddî mezkur Mehmed li-ebeveyn er karındaşları olub babaları ismi Abdullah bin İbrahim ve anaları ismi Rabia binti el-hâc Hüseyin olduğunu bundan akdemce huzr-ı şer' de şuhûd-ı 'udûl ile sabit olmuşiken mezbure Hatice zapt ve tasarrufuma mümaniat ider sual olunub vech-i şer'îsi icra olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sual mezbure Hatice cevabında menzil-i merkum ile zeytun-ı mezkurun tevliyet ve süknâ ve galesine merkum Deli Mehmed mutasarrıf ve müddeî-i merkum Molla Ali dahi ber-minval-i muharrer li-ebeveyn ammizâde olduğunu isbât eylediğini ikrâr ve itiraf eyleyüb lakin ben dahi evlâd-ı vakıfdan olduğına binâen mezbur Deli Mehmed ile bi'l-müşâreke menzil-imerkum zeytun-ı mezkurı zabt ü tasarruf ider idin deyû def'le mukabele idicek gıbbe's-sual ve akîbü'l-inkâr dâfia-i mezbure Haticeden evlad-ı vakıfdan olduğına beyyine taleb oluddukda ba' de mürûr-ı meş-i şer'î ittyân-ı beyyineden izhâr-ı acz itmekle mezbure Haticenin ber-vech-i muharrer ikrârı ve evşad-ı vakıfdan olduğına ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczi mücebince vakf-ı mezkurı merkum Molla Alinin zabt-ı tasarrufına tenbih ve mezbure Haticenin muarazası men' olunub mâ vaka' bi't-taleb ketb olundı hurire fî el-yevmü't-tâsi' 'îşrîn min şehri rebiül ulâ li sene ihdâ ve tis'în ve miete ve elf min hicerele lehü'l-ferdü'l-şeref

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Mustafa Efendi

El-hâc Molla Hüseyin Efendi

Karabaşzâde Hasan Efendi

Zeynebzâde Molla Mehmed

Şerifi Mehmed ...

Ekber oğlu Osman Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Mukayyed Halil Efendi

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah ve gayruhum

182

Barburunlu oğlu Hüseyin Beşe'nin terekesi

Medine-i Antakyada Cami-i Kebîr Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat iden Barburunlu oğlu Hüseyin Beşe ibni Ahmedin veraseti zevce-i metrukesi Emine binti Mehmed ile sulbi sağîr oğulları Mustafa ve Aliye ve sulbiye-i sağîre kızı Aîşeye ve diğer oğulları Ahmed ve Mehmede ve sağîre kızı Aîşeye ve diğer oğulları Ahmed ve Mehmede ve sağîre kızı Fatımayla münhasıra oldukdan sonra verese-i merkumûn iştimaslarıyla tahrîr ve takvim ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'iyye tevzi ve taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü's-sâbi' aşer min şehr-i zilkade-i şerife li sene tis'a ve semânîn ve miete ve elf

Cinsi	Miktarı	Değeri
Köhne döşek hissesi	4	3
Köhne yorgan hissesi	4	3,5
Çit yasdık minder hissesi	6,3	4
Köhne kilim ve seccade hissesi	2,1	3
Köhne kılıç	1	8,25
... mea kapak hamam leğeni abdest leğeni kil leğencesi kazgan	4,1,1,1,1	8
Tencere sini hissesi	2,1	1,5
Müstamel Trablus kuşağı	1	18
Alaca entari ve gömlek	1,1	10
Simlü tüfenk	1	18
Bıçak	1	3
Kapaklı tas	7	6
Beştü tek	1	8,25
Sahan ve mürettebatı ... kapaklı sahan	14,6,2,2	12
Leğence sağîr ve kebîr	1,1	2,5
Ibrık ve sini ve saplu tas	1,1,1	2,5
Tencere mea kapak ve süzek tabe	4,1,1	6
Lağine	1	3

Köhne kilim ve çanak ve fincan	1,2,2	2,75
... mea takım		3
Sayfa 119		
Mahalle-i mezburede bir bâb menzilde rub hissesi		100
Kilisecik toprağında bir kıta üzüm bağının sümün hissesi		60
Kilisecik toprağında zeytun hissesi		3
Berbarun toprağında vaki bir kıta bağçenin küllisi		600
Berbarunnda nısf bağ		20
Bir çift öküz		30
Yalnız beşyüz otuz dokuz guruş bir rubdur		

Minhâl-ihracât

Cinsi	Değeri para
Techiz ve tekfin	10
Resm-i kısmet ve Hüddâmiye ve Çukadâriye	12
Kâtibiye ve irsâliye	1,5
Mehr-i muahhar li-zevce-i mezbure	50
Ceman yetmiş üç buçuk guruşdur	

Sahhü'l-bâkî dörtyüz altmış beş buçuk guruşdur

Hurire ... bi-marufi

Ömer el-kadî ğufire be-medine-i Antakya nemekahuü'l-fakir ...

183

Seyyidi Feyzullâh'ın mahkemeden Zeynep Hatun'un bağına müdahalesinin men edilmesi talebi

Medine-i Antakyada Dörtayak Mahallesi sakinlerinden iken bundna akdem vefat iden Çerar oğlu es-seyyid Mehmed ibni Hamzanın veraseti zevce-i metrukesi Zeyneb binti seyyid Hasan ile li-ebeveyn er karındaşı Seyyidi Feyzullâha inhisarı 'inde's-şer' ba'de't-tahakkuk bâisü'l-kitab merkum es-seyyid Feyzullâh tarafından dava-yı âtiü'z-zikre vekil-i müsbit-i şerisi olan Molla Osman ibni Mehmed meclis-i şer'i şerif-i enverde zati marufe-i mezbure Zeyneb Hatun muvacehesinde üzerine dava ve takrir-i kelam idüb Medine-i mezbureye tabi Kara Keçili

toprağında vaki bir taraftan Çatalbaş oğlu seyyid Ali bağı ve bir taraftan Amikli oğlu bağı ve bir taraftan Kara Hüseyin bağı ve bir taraftan zımmi ermeni Yasef bağı ile mahdud ve mümtaz olub incir ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bir kıta üzüm bağı müteveffâ-yı mezburun mülk-i müşterâsı olub müteveffâ-yı mekumun mülk-i müşterâsı olduğunu terekisi taraf-ı şer‘den hîn-i tahrîrde işbu mezbure Zeyneb Hatun ikrar ve itiraf ve defter-i kassâma idhâl itdirmişiken el-hâletü hâzihî bağı mahdûd-ı mezkur benim mülk-i müşterâmdır deyû bi-vech-i müdahale eyler sual olunub vech-i şer‘îsi icrâ olunmak matlubumdur didikde gıbbe’s-sual mezbure Zeyneb Hatun cevabında mülk-i müşterâm deyû müdahalesini ikrar bağı mezkur zevci müteveffâ-yı mezburun mülk-i müşterâsı olmak üzere ikrâr ve ber-minvâl-i muharrer itirafını inkar idicek müddeî ve vekil-i merkum Molla Osmandan sıdk-ı makâline muvâfika beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr ricâl-i müslimînden Mustafa Efendi bin Süleyman ve Mehmed bin el-hâc Süleyman nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub eserü’l-istişhâd her birleri müddeî ve vekil-i merkumun idda eylediği minvâl-i meşrûh üzere edâ-yı şehâdet-i şer‘îye eylediklerinde gıbbe riâyete şerâyiti’l-kabûl şehadetleri makbule olmağın mücebince mezbure Zeyneb Hatunun bağı mezkurdan bi-vech-i müdahalesi men‘ ve terke müteveffâ-yı mezburdan olmak üzere tenbih olunub mâ vaka‘ bi’t-taleb ketb olundı fî el-yevmü’s-sâdis min şehr-i rebiül ahir lisene tis‘în ve mie ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Alîm oğlu Mehmed Beşe

Boyacı el-hâc Gülüş

Şeyh Mehmed İmam

Es-seyyid el-hâc Hicâzî

Fethullâh ibni Kara Mustafa

Mukayyid Halil Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Muhzırbaşı el-hâc Abdullah

Sayfa 120-184

Mehmed Beşe ibni Ali’nin terekisi

Medine-i Antakyada Hazret-i Habibü’n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden iken bundna akdem vefat iden Mehmed Beşe ibni Alinin veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Emine binti Ahmed ile sulbi sağır oğulları Yusuf ve Ahmed ve Aliye ve sulbiye-i sağîre kızları Hatice ve Fatımaya ve validesi Hatice Hatuna münhasıra olduğu lede’ş-şer‘ zâhir oldukda verese-i

mezbur iltimasıyla taraf-ı şer‘den tahrîr ve takvim ve beyne’l-verese taksim olunan tereke-i müteveffa-yı mezbur defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurire fî el-yevmü’l-‘ısrîn şehr-i rebiül ahir sene 1191

Cinsi	Miktarı	Değeri
Köhne yorgan ve döşek	2,2	9
Köhne yasdık	3	1
Lağın ve kazgan	1,2	11,5
İblik batman	1	5
Minder	2	4
Anbar sanduka	1	4,25
Ak alebe ve çuval	2,1	3
Tas ve sahan ve tepsi	2,2,2	2
Hinta ve burgul alebe	8	9
Dezgah mea tarak ve terazin		9
Mahalle-i mezburede bir bâb menzilin nısf hissesi		50
Der-zimmet Zağur Beşe		12
Der-zimmet Hüseyin Beşe		6
Ceamn Yalnız yüz yirmi iki guruşdur		

Minhâl-ihrâcât

Cinsi	Değeri para
Mehr-i muahhar li-zevce-i mezbure	25
Resm-i kısmet	3
Kâtibiye ve irsâliye	10
Hüddâmiye	1
Çukadâriye	1
İhzâriye ve kaydiye	1
Ceman yalnız otuz iki guruşdur	

Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese yalnız doksan guruşdur

Cinsi	Değeri
Hisse-i zevce	11,25
Hisse-i ibni Yusuf	15 guruş 3 rub 22 akçe

Hisse-i ibni Ahmed	15 guruş 3 rub 22 akçe
Hisse-i ibni Ali	15 guruş 3 rub 22 akçe
Hisse-i binti Hatice	7 guruş 3 rub 26 akçe
Hisse-i biti Fatıma	7 guruş 3 rub 26 akçe
Hisse-i Ümmü'l-mezbure Hatice	15 guruş
Küsr	6 akçe

185

Bağdat tarafına gönderilecek askerler hakkında

Şeri'at-şîâr Antakya kadısı faziletlü efendi zîde fazlehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası olan Ağa ve a'yân-ı vilayet ve serdarı ve atık ağvât alemderân ve zuemâ ve erbâb-ı tımar ve cebeci ve topçı ve arabacı ve sâir esnâf-ı asâkiriye zîde kadrehüm inhâ olunur ki ve âvân-ı meymenet (çıkmamış) def'-i gâile-i icam bed fermanım için müretteb olan esnâf-ı asâkirin hanelerinden ihrac ve Bağdad Dârüsselam ve Şehrizer ve Diyarbekir taraflarında sevk ve îsâl itdirilmek bâbında süricilik emr-i uzma tarafımıza hitaben bâlâsı mübarek hatt-ı hümayûn ... ma'nûn şerefyâfte-i sūdûr olan ferman-ı celilü'shân ile uhdemize ihale ve tefviz buyrulmağla ol-bâbda ve ba'de isticali (çıkmamış) şerefrîz sūdûr olan emr-i hümayûn vürûdunda sûret-i şerifi ihrac ve mecebince tarafımızdan mezkur buyruldu tahrîr ve isdar ... ve ib'âs olunub keyfiyet-i me'muriyet ve hizmet-i me'murelerinden nükûl-birle huşûnet gösterenlerin ... tertib olunacağı cümlelerinin malumları olmakdan nâşi asâkir-i me'mûrîn dahi muktezâ-yı me'muriyetleri üzre (çıkmamış) ne değin hareket ve sabb-ı me'murelerine azimet eylemeleri lazıme-i zimmetleri olmak hasebiyle serdar bayrakları mükemmel neferâtıyla zuemâ ve erbâb-ı tımar ve sâir asâkiriye bu âna değin hareket itmemişleri var ise bundan sonra bir an te'hire ruhsat gösterilmeyüb ferman buyrulduğu vechle hareket ve savb-ı me'murelerine azimet ve mâzallâhu teâlâ mugâyir-i emr-i hümayûn te'hir (çıkmamış) dahi ve hizmet-i me'murelerinden nükûl idenlerin cezalarını tertibe mezîd-i dikkat ve asâkir-i me'mûrînin viralarını alarak (çıkmamış) ikâmetimizden hareket ve müsteînen billâh-i teâlâ işbu mâh-ı rebîül-âhîrin ikinci günü eski şehir nâm merhaleye vusûlümüz mukadder (çıkmamış) ihrâca asâkir için Sivas cânibindeb azimet olunacağı musammem ve muhakkak olmağla imdi sizler ki hâkimü's-şer' (çıkmamış) ve zâbitân-ı sâire mûmâ-ileyhimsiz kazanızdan ihrâc ferman buyrılan mecmûi asâkiri marifetleriniz ve tarafımızdan (çıkmamış) tayin olunan kudvetü'l-emâsi ve'l-akrân tatar ağası Ömer Ağa marifetiyle bir an akdem

yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'murelerine sevk ve îsâl olunması hususuna mezid-i dikkat eylemeleriniz bâbında ber-vech-ime'muriyet te'kid ve isti'câlen

Sayfa 121

Tarafımızdan işbu buyruldı tahrîr ve isdar ve mübaşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuldur bimenihî teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşruh üzre sen ki serdar-ı mûmâ-ileyhsin bir kadem akdem bir an akdem bayrakın küşâd ve mükemmel neferâtın bi'n-nefs kendün savb-ı me'mureye azimet ve gerü kalmış asâkiri dahi bir an akdem ihrâc ve savb-ı me'mureye sevk ve îsâl olunması hususuna mezid-i dikkat ve ihtimam eyleyüb ber-mantuk-ı emr-i âlî ve mucib-i buyruldı ile amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyû fî 7 RA sene 191

186

Diyarbakir seraskeri Ali Paşa'nın istediği şetrât hakkında

Şeriat-meâb Antakya nâibi efendi zîde ilme ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya serdarı Sertunâ-yı Fethullah Ağa ve voyvoda ve iş erleri ve vücûh-ı ahlâli zîde kadrehüm inhâ olunur ki Diyarbakir canibi seraskeri vezir-i mükerrerrem saadetlü Ali Paşa karındaşım hazretlerinin maiyetinde hidmât-ı mühimmede istihdam olunmak içün eyalet-i Halebden bundan akdem mübayaşı ferman buyrulan şetrâtıdan edasına müteahhid olduğunuz malûmü'l-mihâr şitrânı bir saat eda yerlü yerinden cem' ve tedarik birle bu cânibe irsâle mezid-i ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldı tahrîr ve isdar ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde bir saat evvel sâlifü'z-zikr şitrânı tedarik birle bu canibe irsâle dikkat ve te'hîr ve müsamaha ile umûr-ı mühhimmenin ta'tilden mübâadet ve müceb-i buyruldıyla amel ve hareket ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyû fî 13 R sene 191

187

Delil zümresinden olmayan kişilerin delil kalpağı giymemeleri hakkında

Şeriat-meâb Antakya nâibi efendi zîde ilme ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya serdarı Sertunâ-yı izzetlü Fethullah Ağa ve voyvoda ve vücûh-ı ahali zîde kadrehüm inhâ olunur ki Antakya şehrinde ve karyelerinde ekser ahali birer takrib ile başlarına delil kalpağı giyüb be vechle iihtilal-i memlekete bâis olmağla ba'de'l-yevm bu makûlelerin kalpağı alınub tenbih olmayanlar şer'le te'dib olunmak bâbında iki kıta ferman-ı âli şân sâdır olub bu tarafa geldiklerinde sizin ve cümlelerin re'y ü ittifakıyla nizama rabt olunduğu üzre gurebâdan olan delil zümresinden ma'dâ kadîmü'l-eyyâmdan berü gerek kasaba ve ahalisinden olan reaya

makulesinin ve sâirin bir ferdi gerüye kalmamak vechiyle kalpaklarını başlarından almak ve gurebadan olanlar dahi mâlik oldukları emlâk ve arazilerinin hissesine marifeti şer‘ ve cümle marifetiyle isabet iden salyânelerini tamamen eda eylemek üzre müteahhidler iken ol tarafa varıldıkda kadîm üzre yine kalpaklarını giyüb teaddiye cesaretleri bu defa gelen ilam ve mahzarınızda iş‘âr olunmuş olmağla bu defa delübaşımız tarafından mahsus odabaşı tayin olunmuşdur vusûlünde ânda olan ulemâ ve ağvât marifeti ve marifeti şer‘le yerlü olanlarının kalpakları ber-mûceb-i fermân-ı âli ahz olunub ve ba‘de‘l-yevm taahhüdleri üzre nefsi-i Antakyada ve nâhiyeleri kurâları reayalarından her kimin başında kalpak bulunur ise ahz olunmak bâbında divan-ı Halebdan ilbu buyruldu isdar ve ile irsâl olunmuşdur inşâallâhu teâlâ vusûlünde ber-mûceb-i ferman-ı âli şân ve buyuruldu amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyû fi 27 R sene 1191

Sayfa 122-188

Selvi Medresesi vakfiyesi

Vakf-ı medrese-i selvi

Berat-ı işbu suret-i vakfiye ma‘mûl-i berke aynıyla mahallinden der-kenâr ve müceddeden ihrac olunub mûcebince suret-i tahrîr olunub (silk) vech-i meşruh üzre tevliyet-i mezbur akraba ve vakfının ber-vech-i meşrûhla mezkurenin üzerinde mestûr ve mukayyed sâhibü‘l-hayrât ve‘l-hasenât yeğen el-hâc Mehmed Ağa ibnü‘l-hac Abdülcelil nâm kimesne kendü malından vilayet-i Anadolu da Antakya medresesine mescid-i şerif bina idüb ve hayrâtının mutâbeve tedarik idüb mütevellî nasb ve tayin idüb MAhmud efendi ibni Mehmed mahzarında ikrar-ı sahih ve şer‘î kılub âtî sūdûrına değın silk-i mülk-i sahihimde münselik ve taht-ı yed tasarrufunda ... olub Medine-i mezkurede Antakyada mezmû kendü malım ile bina eylediğim taraf-ı ... ve şimâli meydan ve cânib-i şer‘îsi kendi mülkim mahdud hariciyesi kırk iki ocak ve dahiliyesi kırk iki ocak kapu üzerinde iki fevkâni oda ve kapu arasında iki tahtânî fevkâni oda ve her taraftan beşer dükkan kârbâ-ı Seray tabir olunur han ve yine ... Mahallesinde vaki bir tarafı kapan benim mülkim ve bir tarafı şarken ahuriye ve şimalen medrese-i ... sebil ile mahdud ve mümtaz olub bir hurma ve iki turunç eşcârını müştamil on sekiz bâb menziller ve yine kıblesi benim mülküm ve şarken hurba ve şimâlen yine âhir mülküm tenhası ber-i mâ’ on yedi bâb menziller ve yine cânib-i kıblesi tarîk-i ‘âmm ve şarkîsi ahuriye ve şimâlisi yine benim mülküm ve garbîsi mekteb ile mahdud on altı bâb menziller ve yine taraf-ı kıblesi tarîk-i sâlde ve taraf-ı şarkîsi benim mülküm ve cânib-i şimâlisi ve garbîsi hanve tarik ile mahdud ve mümtaz muallim hana ve yine tarik kıblesi ve şarkîside benim mülküm ve bazen ag-huriye ve şimâlisi tarik-i ‘âmm ile mahdud ve mümtaz ve büyût

garbiyede müştemil dahilide mescid-i şerif olan medrese-i münif-i cemî' hudûdî hukuk ve kâffe-i müştemilât hududlar ile vakf ve habs idüb şöyle tayin şart eylediğime mesârif-i kuyûd eylediği bilâd tahrîr olunan mecmûnın etrafı ... divar ve kiremit ile ... min haysü'l-mecmû' altmış altı aded menâzil ve han ve dekâkîn ve sâirleri talibine icardan mutad ile icarı olunub hasıl olan rub' gallâtdan yevmi sekiz akçe ücret-i tevliyet oolub vakf-ı mezburun tevliyet-i vakıfdan ve nasbı erbâb-ı cihât ve tebdil ve tağyiri ve talil ve teksiri bi'l-cümle ahir benim ola ve ba'de evladıma ve evlad-ı evladıma ve evlad-ı evladıma ve bilâ nikfrâz meşruta olub akrabamın aslah-ı erşedine şart ola ve ba'de itfâmın ve evlad ve evladına ve evlad ve evladına ba'de'l-inkırâz ba'de hâkimü's-şer'iyile ... tevliyet kâdir ve müstekim bir kimesneye virile ve yerine mezkurede ... olanlara yevm on beşer akçe ve halife ile ders-i 'âmm ve haftada üç gün ders okuda ve yevm dört akçe ile akrabamdan Hüseyin Beğ ibni Mehmed nezaret-i meşruta olub fî ba'de'l-inkırâz müstehakkına virile ve yevm beşer akçe ile cibâyet kızından ... ba'de müstehakkına ve mescid-i mezburuden beşer akçe ile ve iki akçe ile Yasin-i Şerif ve Sure-i Mülk ve Amenerrüsel tilavet eyleye ve üç akçe ile müezzin ve iki akçe ile üç İhlas-ı şerif ve on bir salevat-ı şerife tilavet eyleye ve iki akçe ile ve hakk-ı kayyım ve ferraş on ve üç akçe dahi mescid-i mezburun mumına ve yağına sarf oluna ve yevm beşer akçe ile muallim-i mekteb ve iki akçe ile dahi baş halife virile ve üç akçe dahi han-ı mezkurun içinde olan mescidin imamına virile ve ... vâiz olmak üzre yevm sekiz akçe Şeyh Halil Efendiye virile ve hanın havlı deverânı için yevm ikişer akçe on ... virile ve Şeyh Ahmed Efendiye hayatda oldukça üçer akçe virile ve (siik) ve senede üç yüz altmış akçe liyâ-i ramazan-ı şerifde mum ve revgan için virile ve yevm dört akçe ... vazifesi virile ve vakf-ı mezburun ezdiyâdı ben hayutda oldukça kendim mutasarrıf olam ba'de vefate zevcem mütevellisi hıfz oluna kifayet itdikçe münasib akârlarına harc ve akârâtıma ilhak oluna hâsıl olan meblağ ile eczâ-yı şerif alunub ve köpri ve kaldırım ve bunun emsali hayrât oluna deyû şart ve tayin olundığı bâ-fermân-ı âlî kayd olunmuşdur. Fî 14 CA sene 1094 tarihinde vakfiye-i mamul-i bihâsıdır vesselam 1196 senesidir.

189

Ümmetullâh Hatun'a tevliyet verilmesi hakkında

Bâ-berât-ı şerîf-i âli şân suret

Müstehakkından ve akraba-i vakıfdan işbu râfi-i tevkî-i refiü's-şân hâlâ fahrû'l- ... Ümmetullah Hatun zîdet iffetuhâ divan-ı hümâyûnuma arz-ı hal idüb Antakyada vaki yeğen el-hâc Mehmed Ağa ibni el-hâc Abdülcelil nam sâhibü'l-hayrın medrese-i şerifi ve medrese-i münîfî vakfının yevm sekiz akçe vazife ile meşruta mütevellisi olan aslah ve erşed akraba-i

vâkıfıdan el-hâc Ahmed Ağa ibni Abdürrezzâk bilâ veled fevt olub ... ve hizmet-i lazimesi muattal kalmağla tevliyet-i mezkure müteveffâ-yı mezburun mahlulünden ber-vech-i meşruta kendüye tevcih ve yerine berât-ı şerif-i âli şânım virilmek bâbında inayet rica ve ber-vech-i muharrer tevliyet-i mezkure akraba-i vakıfıdan merkume Ümmetullah zîdet iffetühâye tevcih idüb vükûf nâmı olan sikat-ı makbuletü'l-kelimât ihbarlarıyla müstehak olduğu evkâf müfettişi Mevlana Hamidullah Beğ zîde ilme ilam itmekle ilamı mucebince tevcih olunmak fermanım olmağın hakkında mezid-i padihanem zuhûra getirüb bin yüz doksan üç senesi rebiül evvelinin yirmi birinci günü tarihiyle müverrah virilen ruûs-ı hümayûnum mucebince bu berat-ı hümayûnı virdim ve buyurdum ki mezbure Ümmetullah Hatun akraba-i vâkıfıdan zîdet iffetühâ varub ber-vech-i muharrer müteveffa-yı merkume yerine vakf-ı mezburun ber-vech-i meşruta müteveli olub eda-yı hizmet eyledikden sonra tayin olunan yevmi sekiz akçe vazifesin evkaf-ı mezbur mahsulünden olub mutasarrife olub işbu berat-ı âli şânımla zabt ve tasarruf hiç ferd mani olmayub şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar sene 1196

Fî Şevvâl 24

evkaf-ı (silik)

Kostantiniyye

123-190

Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcelil mescid-i şerifi ve medrese vakfının katiblik vazifesi beratının yenilenmesi hakkında

Bin yüz seksen yedi senesi zi'l-kadesinin sekizinci günü taht-ı âlî baht-ı Osmani üzre cülûs-ı hümayun-ı meymenet-i makrunem vaki olub umumen tecdid-i berât olunmak fermanım olmağın Antakyada vaki sahibü'l-hayrât ve'l-hasenat ... el-hâc Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcelil mescid-i şerifi ve medrese-i münifi vakfının yevmi dört akçe vazife ile katibi olan işbu râfi-i tevki-i refiü's-şân-ı hâkânî es-seyyid eş-şeyh Ahmed veledniş zîde şeref siyâdete yedince olan atik berâtına dersaadetime götürüb tecdidine rica itmeğın hakkında mezid-i inayet-i padişâhanem vücuda götürüb atik berâtı mücebince tarih-i mezbûrda müceddeden bu berât-ı hümayûnu virdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh seyyid eş-şeyh Ahmed veled-i niş zîde şeref siyadete varub üslûb-ı sâbık üzre vakf-ı mezbûrun kâtibi olub edâ-yı hizmet eyledikden sonra tayin olunan yevmi dört akçe vazifesine evkâf-ı mezbûr mahsulünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar. Fî 17 R sene 1188

Be makam-ı kostantiniyye el-mahruse

191

Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcelil mescid-i şerifi ve medrese vakfının katiblik vazifesi beratının yenilenmesi hakkında

Bin yüz altmış sekiz senesi saferü'l-hayrının yirmi sekizinci günü taht-ı âlî baht-ı Osmani üzre cülûs-ı hümayun-ı meymenet-i makrunem vaki olup umumen tecdid-i berât olunmak fermanım olmağın Antakyada vaki ... el-hâc Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcilil mescid-i şerifi ve medrese-i münifi vakfının yevmi dört akçe vazife ile katibi olan işbu râfi-i tevki-i refiü's-şân-ı hâkânî es-seyyid eş-şeyh Ahmed veledniş zîde şeref siyâdete yedince olan atik berâtına dersaadetime götürüb tecdidine rica itmeğın hakkında mezid-i inayet-i padişâhânem vücuda götürüb atik berâtı mücebince tarih-i mezbûrda müceddeden bu berât-ı hümayûnu virdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh seyyid eş-şeyh Ahmed veled-i niş zîde şeref sıyadete varub üslûb-ı sâbık üzre vakf-ı mezbûrun kâtibi olup edâ-yı hizmet eyledikden sonra tayin olunan yevmi dört akçe vazifesine evkâf-ı mezbûr mahsulünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar. Fî 23 şaban sene 1169

Be makam-ı kostantiniyye el-mahruse

192

Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcilil mescid-i şerifi ve medrese vakfının cabilik vazifesi beratının yenilenmesi hakkında

Bin yüz seksen yedi senesi zi'l-kadesinin sekizinci günü taht-ı âlî baht-ı Osmani üzre cülûs-ı hümayun-ı meymenet-i makrunem vaki olup umumen tecdid-i berât olunmak fermanım olmağın Antakyada vaki ashabü'l-hayrâtdan ... el-hâc Mehmed Ağa bin el-hâc Abdülcilil mescid-i şerifi ve medrese-i münifi vakfının yevmi beş akçe vazife ile cabisi olan işbu râfi-i tevki-i refiü's-şân-ı hâkânî es-seyyid eş-şeyh Ahmed veled-i niş zîde şeref siyâdete yedince olan atik berâtına dersaadetime götürüb tecdidine rica itmeğın hakkında mezid-i inayet-i padişâhânem vücuda götürüb atik berâtı mücebince tarih-i mezkurda müceddeden bu berât-ı hümayûn saadet-i makrunu virdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh seyyid eş-şeyh Ahmed veled-i niş zîde kadrehû varub üslûb-ı sâbık üzre vakf-ı mezbûrun cabisi olup edâ-yı hizmet eyledikden sonra tayin olunan yevmi beş akçe vazifesine evkâf-ı mezbûr mahsulünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar. Fî 17 R sene 1188

Be makam-ı kostantiniyye el-mahruse

3.1.4.5. Dokuz Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin Değerlendirilmesi

3.1.4.5.1. İktisadi Durum

3.1.4.5.1.1. Fiyat Hareketleri

“Tereke defteri” adı verilen belgeler üzerindeki araştırmalar, karanlıkta kalmış birçok konuyu özellikle Osmanlı sosyo-ekonomik tarihinin ayrıntılarını gün ışığına çıkarmaktadır. Bu defterlere “metrûkât” defterleri de denilmektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse ölen kişilerin bıraktıkları malların saptanıp, bunların şer'i yasalara göre dağılımının gösterildiği kadı kayıtlarıdır. Kadı sicilleri içinde kassam defterleri önemli bir yer tutmaktadır. Kassam defterleri ölen kişinin mallarını tespit ile bu malları dine uygun bir şekilde taksimini gösteren defterlerdir.⁴⁷ Kadılara bağlı olarak görev yapan ve Kassâm adı verilen memurların nezaretinde ölen şahsın terekese sayıldıktan sonra mirasçılara şer'î hukuka uygun olarak dağıtılırdı.⁴⁸ Bu defterlerdeki bilgiler şehirlerin ekonomik ve sosyal yapısının incelenmesi için önemli verileri içermektedir. Bu nedenle terekeler ehemmiyetli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır.⁴⁹

Çalışma konumuz olan şer'iyye sicilinde otuz iki tereke ve bazı esnaf guruplarının ödemekle mükellef oldukları malzemeler bölgenin iktisadi yapısını ortaya koymaları açısından önemli görülmektedir. Bu belgelerin içerdiği gündelik malzemelerden ev fiyatlarına kadar birçok emtianın değeri ekonomik yapının anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu suretle terekelerin incelenmesi ile ortaya çıkan tablolar aşağıya çıkarılmıştır. İfade edilen otuz iki terekede gayr-i Müslimlere ait terekelere rastlanmamıştır. Bu terekelerden beşinin bayanlara ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Tereke Miktarları

TEREKE SAHİBİ	TEREKE MİKTARI Kuruş-Para
Mehmed Ali Bey bin Ahmet	242 kuruş
El-hâc Hasan ibni Abdullah	490 kuruş

⁴⁷ Zeynel Özlü. (2004). 18. Yüzyılın İkinci Yarısında Gaziantep. Gaziantep B.B. Eğitim Kültür Serisi, Gaziantep, s.23.

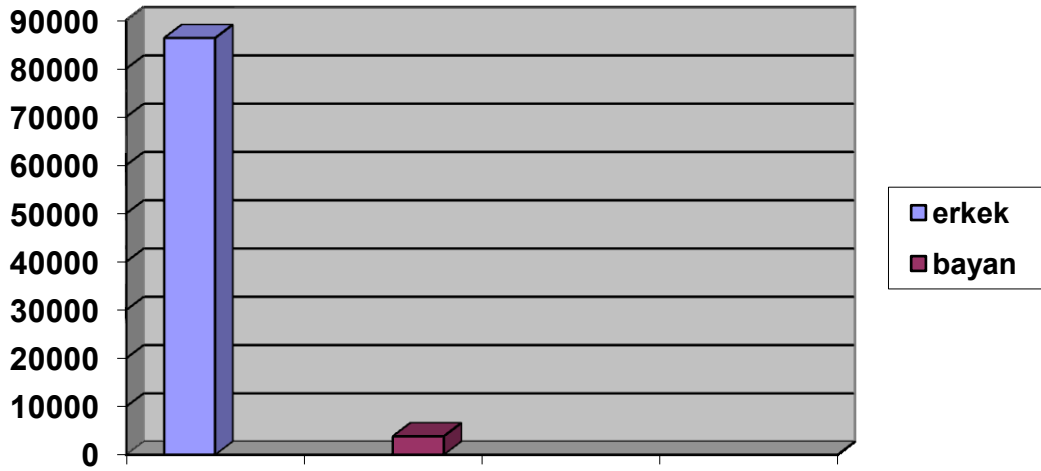
⁴⁸ <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/35/298.pdf> 16.11.2012

⁴⁹ Terekelerle ilgili olarak bkz.: Ömer Lütfi Barkan. (1966). *Edirne Askeri Kassamına Ait Tereke Defterleri (1545-1659). Belgeler*, III/5-6, Türk Tarih Kurumu, Ankara. s. 1-479; Said Öztürk.(1995). *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*. OSAV, İstanbul.; Said Öztürk.(1997). *Tereke Defterlerine Göre XVII. Asırda İstanbul'da Aile Nüfusu, Servet Yapısı ve Dağılımı*, İstanbul Araştırmaları, Sayı:3 Güz 1997, İstanbul, s.21-57.

Süleyman Kethüda ibni Abdullah	289 kuruş 16 para
Fatıma binti Ömer Beşe	73 kuruş
Şeyh Mehmed Şâmî ibni Hüseyin	44,75 kuruş
Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Efendi	66049,75 kuruş
Ali Beşe ibni İbrahim	444 kuruş 1 para
Mimarizâde el-hâc Ahmed Efendi ibni Hüseyin Efendi	6103 kuruş
Kürt akihzâde el-hâc Ahmed bin Hüseyin Efendi	672 kuruş
İsmail bin Mehmet	33,5 kuruş
Salih bin Murtaza	56 kuruş
Şecerli oğlu Ahmed bin Mustafa	1559 kuruş
Mustafa Beşe	122 kuruş
Seyyid Ali bin Seyyid Mustafa Abdullah	55 kuruş
Mehmed bin Hüseyin	156 kuruş
Molla Abdullah ibni Urun Mehmed Bey	369 kuruş
Osman Beşe ibni Abdullah	266 kuruş
Mühürdar Zehrab Ahmed Ağa	371 kuruş
Yola Sıgırmaz oğlu Halil Beşenin	1362 kuruş
Debbâğ el-hâc Abdurrahman bin el-hâc Mustafa	1608 8 para
El-hâc Hasan Ağa ibni Ali Ağa	1342,5 kuruş
El-hâc Hasan bin Abdullah	2495 para
Hazinedar oğlu Yusuf Ağa ibni Ahmed	1134 kuruş
Şerif Mahmud ibni Seyyid Ahmet	1334 kuruş
Cezzar oğlu es-seyyid Mehmet	1603,75 kuruş 6 para
Barburunlu oğlu Hüseyin Beşe	539,25 kuruş
Mehmed Beşe ibni Ali	22 kuruş
Fatıma binti el-hâc Mustafa	298,25 kuruş
Rukiye binti el-hâc Yusuf Ağa	511 kuruş
Cinan binti Turtan el-hâc Mehmed Ağa	1869,5 kuruş 3 para
Emine binti İbrahim	349,5 kuruş
Fatıma binti Ömer Ağa	802 kuruş
Toplam	90170,75 kuruş 2604 para

Tabloya bakıldığında toplam tereke miktarının 90170,75 guruş 2604 para olduğu görülmektedir. Ancak 40 paranın bir guruş olduğu düşünüldüğünde bu değer 65 guruş daha eklemek gerekecektir. Bu durumda tereke miktarının 90235,75 guruş 5 para olarak gerçekleşmektedir.

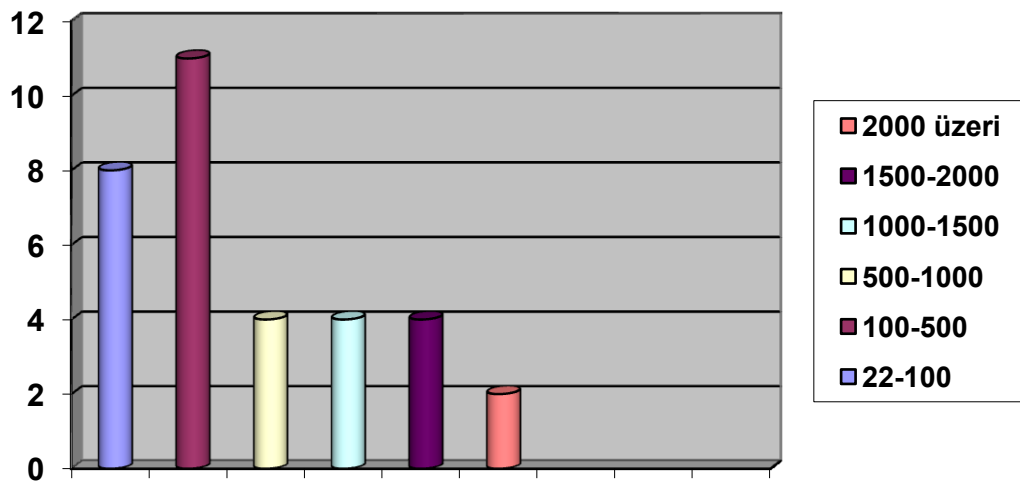
Bayanlara ait tereke miktarının toplamda 3830,25 guruş, 3 para olduğu görülmektedir. Bu miktar genelin yaklaşık %4'üne tekabül etmektedir. Bayan ve erkeklerin tereke miktarı aşağıdaki grafikte görülmektedir.

Grafik 1. Tereke miktarı

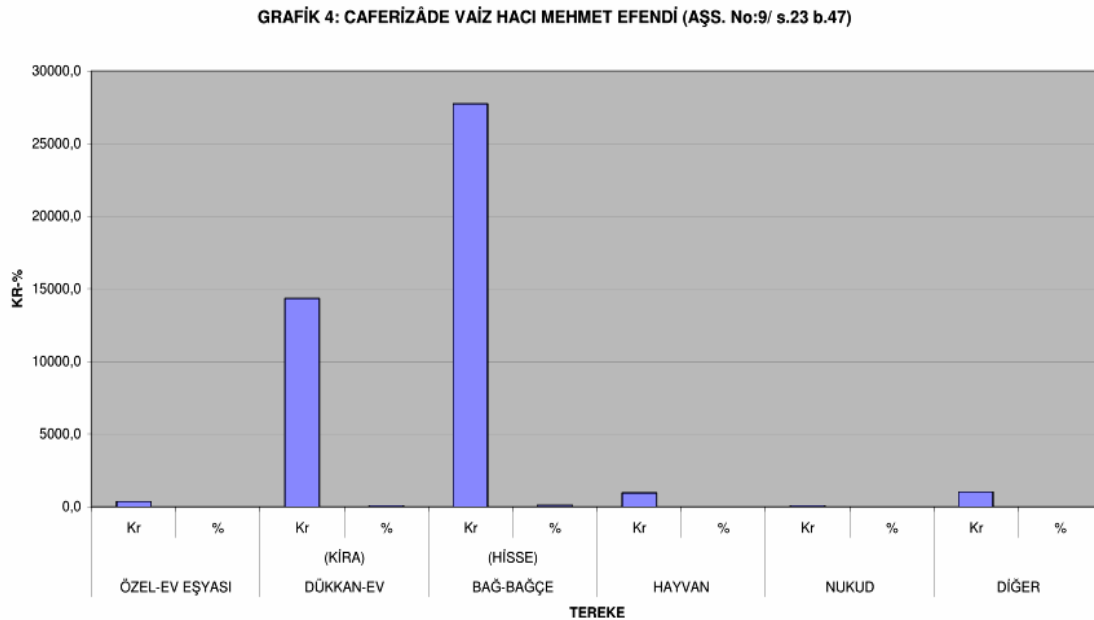
3.1.4.5.1.2. Terekelerin Dağılımı

Tereke miktarları (vergi öncesi) 22 kuruş ile 66049,75 kuruş arası değişmektedir. Tereke miktarının dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 2: Servet dağılımı

Grafikte servet dağılımının yoğun olarak 100-500 kuruş arasında yığıldığı görülmektedir. Genel anlamda düşünüldüğünde 22-500 kuruş arasındaki yığılmanın 32 terekenin 19'unu oluşturduğu görülmektedir. Zengin sayılabilecek sınıfın ise 14 terekede olduğu ve 2000 kuruş üzeri servet dağılımında iki terekenin bulunduğu görülmektedir. Ancak bu iki terekede anormal bir zenginlik göze çarpmaktadır. Vergilerin düşülmesi öncesinde bu kişilerden 66049,75 kuruşluk servetle Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Efendi'nin terekesi özellikle dikkat çekicidir. Genel olarak bölgedeki tereke yığılması yörenin orta halli durumunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle Vaiz el-hac Mehmet Efendi'nin terekesinin ayrıca değerlendirilmesi icap etmektedir. Aşağıdaki grafikte Vaiz el-hac Mehmet Efendi'nin terekesinin ayrıntıları görülmektedir.⁵⁰

Grafik 3. Caferîzâde Vaiz Hacı Mehmet Efendi'nin terekesi

Grafikten anlaşılabileceği üzere Vaiz Efendi'nin zenginliğinin büyük bir kısmı bağ ve bahçe hissesinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında nakit azlığı dikkat çekmektedir. Vaiz Mehmet Efendinin 21738,75 kuruş alacağı bulunmaktadır.⁵¹ Bu eklendiğinde Vaiz Mehmet Efendi'nin vergi öncesi toplam terekesi 66049,75 kuruşa ulaşmaktadır.

⁵⁰ Doğan Gün. (2006). XVIII. Yüzyılda Antakya'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.221.

⁵¹ A.Ş.S. nr.9, belge 47.

Vaiz el-hac Mehmet Efendi'nin terekesini 308 kuruşluk özel ev eşyası, 14320 kuruş dükkân ve ev, 27229 kuruş bağ ve bahçe hissesi, 950 kuruş hayvan, 22 kuruş nakit, 957 kuruş diğer gelirler olarak tasnif etmek mümkündür.⁵²

3.1.4.5.1.3. Hane Fiyatları

Terekelerde çalışma konusu olan bölgelerin ekonomik yapısı hakkında ayrıntılı bilgilere ulaşmak mümkündür. Zaruri ihtiyaçların listelenip ortalama değerinin tespiti bu konuda önemli ipuçları sunmaktadır. Bu açıdan hane fiyatları, hububat çeşitleri ve ortalama değerleri ve canlı hayvan fiyatları değerlendirilecektir.

Tablo 2: Hane Fiyatları

Mahalle	Kuruş
Cami-i Kebir	600
Cami-i Kebir	400
Debbus	1000
Dörtayak	1000
Habib-i Neccar	1000
Habib-i Neccar	250
Habib-i Neccar	370
Habib-i Neccar	100
Harimiye	1000
Kantara	150
Kantara	1000
Kantara	700
Kantara	1500
Kantara	1500
Kantara	1000
Künhiyat	500
Muhsin	700
Seng	300
Sükkakin	450
Şenbek	800
Şenbek	800

⁵² Gün, a.g.t., s.228.

Şenbek	600
Umran	1000
Umran	850
Uncılar	800
Uncılar	729
Ortalama değer	734,57

Tabloda görüldüğü üzere ev fiyatlarında değişik bir fiyat grafiğinin olduğu görülmektedir. Kantara Mahallesinde 150 kuruşla başlayan ev fiyatlarının 1500 kuruşa kadar yükseldiği görülmektedir. Bu durum günümüzde olduğu gibi mahallelerde evlerin fiyatlarının standart olmadığını akla getirmektedir. Evlerin eski ya da yeni olması, mimari özellikleri, oda sayıları gibi farklı özelliklere sahip olmaları evler arasında fiyat farkının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ortalama değer ise 734,57 kuruş olduğu görülmektedir.

3.1.4.5.1.4. Dükkân Fiyatları

Ekonomik yapının açığa çıkması açısından diğer bir önemli referans kaynağı ise dükkân fiyatları olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışma konusu sicilde bulunan dükkân fiyatları aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Dükkân Fiyatları

Dükkan sahibi ve bulunduğu yer	Değeri (kuruş)
Uzunçarşıda Satıhçı oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	60
Yine sûk-i mezbûrede Kürd İbrahim oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	50
Yine Uzunçarşıda Şahin oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	30
Yine Uzunçarşıda Şeyh Şair sakin olduğu bir bâb dükkan	50
Yine Uzunçarşıda Karaz oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	60
Yine Uzunçarşıda Kakeci oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	80
Yine Uzunçarşıda olduğu bir bâb kasab dükkan	100
Yine Uzunçarşıda olduğu bir bâb kürkçi dükkan	60
Yine Uzunçarşıda Kürkçi zımmi Abram sakin olduğu bir bâb	60

dükkan	
Uzunçarşı bitişğinde Kürkçi el-hâc Ahmedin sakın olduğu bir bâb dükkan	60
Neccar çarşusunda Köle el-hâc Ali sakın olduğu bir bab dükkan	100
Neccar çarşısında Neccar el-hâc Sefkir sakın olduğu bir bâb dükkan	100
Timurcî el-hâc Süleymanın sakın olduğu bir bâb dükkan	75
Timurcî Ahmed beşe sakın olduğu bir bab dükkan	75
Ve bitişğinde bir bâb neccar dükkanı	50
Timurcî Abidin sakın olduğu bir bab dükkan	60
Berber Mahmudun sakın olduğu bir bab dükkan	100
Bostan çarşusunda İmam oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	80
Kefşger çarşusunda Damak Mustafa Beşe sakın olduğu bir bâb dükkan	50
Pabuçcî Ömer sakın olduğu bir bab dükkan	50
Kefşger Ayıntablî sakın olduğu bir bab dükkan	40
Kefşger Şelhum oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	50
Yine Şelhum oğlu Karabet bir bâb dükkan	40
Timurcî İstarci oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	70
Kefşger Es Seyyid Mehmed sakın olduğu bir bâb dükkan	100
Kefşger Usta Mehmed oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	100
Bir bâb Keçeci dükkanı	100
Eskici Şeyh Mehmed oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	100
Abacı Koca Sebe sakın olduğu bir bâb dükkan	50
Mazman Mehmed sakın olduğu bir bâb dükkan	50
Mazman Ahmed sakın olduğu bir bâb dükkan	50
Abacı Çakal oğlu sakın olduğu bir bâb dükkan	50

Abacı Seman oğlu sakin olduğu bir bâb dükkan	50
Abacı Koca Sebe sakin olduğu bir bâb dükkan	50
Debbağ Kel Ali sakin olduğu bir bâb dükkan	60
Debbağ el-hâc Musa sakin olduğu bir bâb dükkan	30
Bir bâb perdecî dükkanı	80
Debbağ Mehmed beğ sakin olduğu bir bâb dükkan	80
Bir bâb boyacı dükkanı	150
Köprübaşında vaki bir bâb nalbend dükkanı	100
Boyacı Ahles sakin olduğu bir bâb dükkan	30
El-hâc sakin olduğu dükkanın nısf hissesi	50
El-hâc Gülüş sakin olduğu bir bâb dükkan	30
Köprübaşında iki bâb dükkan ...	25
Bedestan çarşusunda bir bâb bakkal dükkanı	40
Ali Kaya sakin olduğu bir bâb dükkan	40
Leblebici el-hâc Feyzi sakin olduğu bir bâb dükkan	45
Yine aşağı çarşusunda bir bâb berber dükkanı	60
Kurbunda bir bâb musataf dükkanı	40
Abacı çarşusunda üç Bâb dükkan	75
Keçeci çarşusunda vaki dört bâb dükkan	150
Boyacı çarşusunda dört bâb dükkan	400
Semerci Şaban sakin olduğu dükkan	100
Meydanda vaki el-hâc sakin olduğu bir bâb dükkan	200
Kurbında bir bâb sebzevât dükkanının nısfı	100
Çubukcî Zekeriya sakin olduğu bir bâb dükkan	75
Kavakcî Osman Ağa sakin olduğu bir bâb dükkan	75
Terzi Zekeriya sakin olduğu bir bâb dükkan	50
Bitişiginde bir bâb çubukçî dükkanı	50
Kürkçî bitişiginde yine çubukcî sakin olduğu dükkan	25

Cami-i cedid kurbında bir bâb kahvehâne dükkânı	75
Bir bâb kuyumcı dükkânı	30
Penyeci çarşusunda katırcı oğlu sakın olduğu dükkân	100
İdlibli sakın oğlu bir bâb dükkân	100
İsmail sakın olduğu bir bâb dükkân	20
Mehmed beğ oğlu sakın olduğu bir bâb dükkân	100
Penyeci Ömerin sakın olduğu bir bâb dükkân	100
Molla Said sakın olduğu bir bâb dükkân	75
Kahve derûnunda vaki bir bâb dükkân	25
Kebebcı oğlu sakın olduğu bir bâb dükkân	30
Aryan sakın olduğu iki bâb dükkân	60
Kalaycı sakın olduğu bir bâb dükkân	30
Bitişğinde bir bâb bakkal dükkânı	25
Mukabelesinde bir bâb sebzevât dükkânı	40
Sofılar Mahallesinde bir bâb furun dükkânı	50
Penyeci çarşusunda Hüsni ve Ali sakın olduğu iki bâb dükkân	50
Mahallesinde bir bâb kireç dükkânı	20
Soykada bir bâb Atar oğlu dükkânı	70
Soykada bir bâb Kahvehâne dükkânı	50
Nalce basmaz oğlu sakın olduğu bir bâb dükkân	50
Öksüz oğlu sakın olduğu bir bâb dükkân	50
Molla Feyzullâh sakın olduğu bir bâb dükkân	50
Mercan beşe sakın olduğu bir bâb dükkân	50
Ortalama değer	69,16

Yukarıdaki tabloda sicil içinde geçen dükkânların kimlere ait olduğu ve hangi çarşıda bulunduğu görülmektedir. 20 ile 200 kuruş arasında değer bulan dükkânların ortalama fiyatının 69,16 kuruş olduğu hesaplanmıştır. Bu bilgilere göre ev fiyatlarının dükkân fiyatlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

3.1.4.5.1.5. Canlı Hayvan Fiyatları

Hayvancılık Anadolu coğrafyasında her dönemde önemini korumuş bir ekonomik faaliyettir. Bu nedenle fiyat hareketlerinde canlı hayvan fiyatlarının değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Terekelerde hayvan fiyatlarının tek tek değerlendirildiği nadir görülen hususlardadır. Bu nedenle tek başına verilen hayvan fiyatları değerlendirmeye alınmıştır. Birkaç değişik hayvanın verildiği bölümler ise fikir vermesi amacıyla tablo halinde aşağıda sunulmuştur.

Antakya’da inek fiyatlarını 10, merkep fiyatlarının 11, öküz fiyatlarının 30, kısarak fiyatlarının 30 ve bargirlerin ise 25 kuruş ortalama değere sahip olduğu görülmüştür. Koyun fiyatının ise 3 kuruş değerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Canlı Hayvan Fiyatları

Cinsi	Değeri (kuruş)
Baslakada koyun ve inek ve nısf kısarak mea tay	80
Meydancıkda vaki Çiftlik ve kameliyesi ve öküz 3 ve keçi 26 ve oğlak erkek 4ve Şeyh oğlu (silik)	370
Maşukıyede vaki çiftlik ve kâmları camuş 11, potek 2, inek 4, kısarak 1, tay 2,sidar hınta 12, şifan 10, küşne 2, erzan 12	580
Hayran oğlu ile müşterek çiftlik ve damları müteveffâ-yı mezbûrun hissesi camuş 4, inek 4, bezr hınta 4, şifan 4,5 küşne 12 (silik)	264
Derûn-ı şehirde olan bargir 3, kısarak 2	200
Bir re’s dorı at mea eyger ve takım	50

3.1.4.5.1.6. Hububat Fiyatları

Sicilde Menzilci Ali Beşe’nin ücret karşılığı almış olduğu ve Adana valisi Osman Paşa ve Cezzar Ahmet Paşa dairelerine verilen zâhire kıymetleri için tanzim edilen müfredat cetveli⁵³ temel gıda malzemelerinin kıymetlerini öğrenme açısından önemli bilgiler vermektedir.

⁵³ A.Ş.S. nr. 9, belge 16.

Tablo 5: Temel Tüketim Malzeme Fiyatları

Cinsi (Kıyye)	Değeri (kuruş)
Pirinç	0,2
Revgan-ı sade (sade yağ)	0,68
Şair (arpa)	0,25
Lahm-ı ganem (koyun eti)	0,17
Nan-ı aziz (ekmek)	0,06

Yukarıdaki tabloda bir aile için olmazsa olmaz denecek türden gıda malzemeleri görülmektedir. Pirinç ve arpa fiyatının birbirine yakın olduğu, koyun etinin ucuzluğu dikkat çekmektedir. Sadeyağın 0,68 kuruş ve ekmeğin fiyatının ise 0,06 kuruş olduğu görülmektedir. Bu hesaplamalar yapılırken bir kuruşun kırk para ve 100 kuruşun bir lira olduğu dikkate alınmalıdır.

3.1.4.5.1.7. Terekelerden Alınan Vergiler

3.1.4.5.1.7. 1. Resm-i Kısmet

Kassam adı verilen görevliler ölenlerin terekelerinin tespitiyle ortaya çıkan parayı miras sahiplerine dağıtırlardı. Bunun karşılığında alınan vergiye “*Resm-i Kısmet*” adı verilmiştir. Kassam teşkilatı olmayan yerlerde bu işi kadılar yürütürdü. Kadıların, terekelerin taksimi karşılığında aldıkları vergi miktarı zaman içinde değişmiştir.⁵⁴ Fatih Sultan Mehmet zamanında kadılığa tahsis edilen ücretler arttırılmıştır. Bu dönemde kadıların hüccetten 32, resm-i kısmetten binde 25, nikâhtan da 32 akçe almaları kanunen kabul edilmiştir.⁵⁵

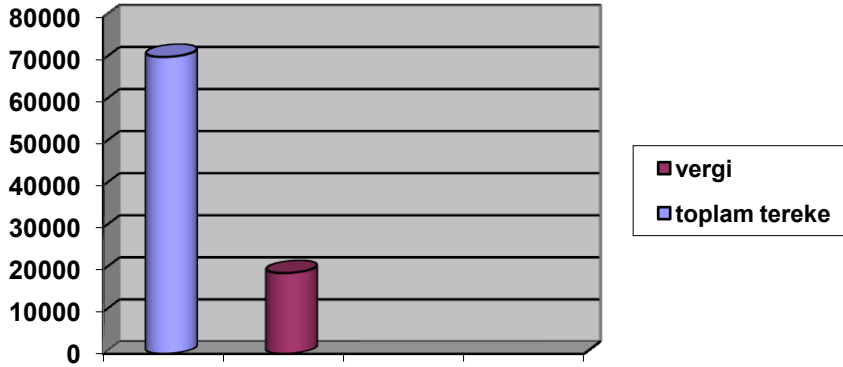
3.1.4.5.1.7. 2. Diğer Vergiler

Terekelerde resm-i kısmet dışında başka vergilere de rastlanmaktadır. Bu vergiler; techiz, tekfin, varaka-i bahâ, kaydiye ve dellaliye vergileridir. Bu vergilerin yanı sıra bazı şahısların terekelerinde mehir borcunu da görmek mümkündür. Yine kişinin borcu varsa bu borçlar da “*minhâ’l-ihracât*” başlığı altında ifade edilmiştir. Zahirde varisi olmayan şahısların terekeleri hazineye aktarılmıştır. Bu meblağ kişilerin terekelerinde “*Beytü’l-mâle verilen*” adı

⁵⁴ Pakalın, a.g.e., c.3, s. 30-31.

⁵⁵ Selma Kuşçu. (2009). *Şer’iye Sicillerine Göre h. 1065–1079/ m. 1655–1669 Tarihleri Arasında Edirne’de Sosyo-Ekonomik Hayat*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne, s.14.

altında ifade edilmiştir. Terekelerden alınan vergi toplamı 19183,5 kuruş 691 para olarak tespit edilmiştir. Terekelerin toplamı 70570,75 kuruş 2523 para olduğu görülmektedir.

Grafik 4. Vergi Miktarı

3.1.4.5.2. Sosyal Durum

3.1.4.5.2.1. Ailelerin Teşekkülü ve Dağılımı

3.1.4.5.2.2. Nişanlanma

Osmanlı toplumunda nişan, tarafları evliliğe hazırlayan bir süreçtir. Kız ve erkek tarafı bu süreci birbirini tanımakla geçirirler. Türk adet ve geleneklerinde evliliğe ilk adım olarak kabul edilen nişanlanma, Osmanlı toplumunda “*namzet*” olarak ifade edilmiştir. İslam hukukunun çerçevesinde, gelenek ve göreneklere uygun olarak aile birliğinin ilk adımını teşkil eden nişanlanma, hem kız, hem de erkek tarafının birbirini tanımaları açısından önemli bir süreçtir. Bu süreç içerisinde taraflar birbirlerine aile, nesep, maddi varlık, fikir ve düşünce olarak uyum sağlayıp sağlayamayacaklarını görürler.⁵⁶

Nikâhtan önce tarafların birbirine ileride evlenmek üzere söz vermeleri, yani nişanlanma hukuki bir hadise değildir. Yani, taraflar nişanlanma ile hukuki bir mükellefiyet altına girmiş olmazlar. Her iki tarafta hiçbir gerekçe göstermeden nişandan dönebilirler. Bundan dolayı tazminat ödeme mecburiyeti doğmaz.⁵⁷ Çalışma konumuz olan sicilde evlilik ve boşanma akdine rastlanmamıştır. Ancak, İskenderun sicillerinde bu duruma örnek göstermek mümkündür. Bunlardan 59 numaralı İskenderun sicilinde Hatice bint-i Hüseyin, Cerrahzâde Ali Efendi bin Ahmet’ten ayrılma talebinde bulunmuştur.⁵⁸ Bu hadise ile birlikte nişanlılığın nikâh yerine geçmeyeceği noktasında verilen fetvanın ibraz edildiği

⁵⁶ İzzet Sak. *Osmanlı Toplumunda Namzedin (Nişanın) Bozulması ve Sonuçları: Konya Örneği (18. Yüzyılın İlk Çeyreğine Ait Konya Şer’iye Sicillerine Göre)*. www. Sosyalbil. Selcuk. edu. tr. / sos-mak/ makaleler. s. 494.

⁵⁷ Ekinci . a.g.e. s. 436-437.

⁵⁸ İ. K. S. Belge 99.

görülmektedir.⁵⁹ Yine belgede nikâh ve nişan merasimlerinde nelerin yapıldığına dikkat çekilmektedir. Evlilik öncesi erkek tarafının getirdiği hediyeler, yapılan merasimin ne şekilde olduğu da şahitlerin dilinden ifade edilmiştir. Topluca meclisin bulunduğu bir yerde bayanın da bulunduğu bir yerde şerbetlerin dağıtıldığı ve nikâhın gerçekleşmesi neticesinde bayanın hürmeten orada bulunan büyüklerinin ellerinden öptüğü ifade edilmektedir. Bunun yanında merasim sırasında kına, sakız, mum, nişadır ve altın yüzük götürüldüğü anlaşılmaktadır. Aynı belgede kız tarafına Ramazan Bayramı münasebetiyle getirilen hediyeler kadife, hasa, kundura, diz çorabı bayramlık hediyesi verildiği görülmektedir. Bunun karşılığında bayan tarafının da getirilen hediyeleri cevapsız bırakmamasının bir adet olduğu anlaşılmaktadır. Verilen hediyeler iplikli gömlek⁶⁰, don⁶¹, hurç, uçkur⁶² ve para kesesi⁶³ olarak kaydedilmiştir.⁶⁴

3.1.4.5.2.3. Boşanma ve Getirdiği Yükümlülükler

Şer’i hukuk dâhilinde evlilik yaşına gelmiş olan kişilerin beraber bir hayat yaşama gayesiyle kurdukları toplumsal yapıya aile denilmektedir. Osmanlı Devleti’nde nikâhlar öteden beri, kadı huzurunda mahkemede veya kadıdan alınan izinnameyle mahalle veya köy imamı tarafından kısıldı. Gayri müslimlerin nikâhlarını da ruhânî reisleri kısırdı.⁶⁵ Tereke defterleri Osmanlı aile kurumunda eş durumunu tespit edebilmede bize önemli ipuçları

⁵⁹ “Fî 6 Zilhicce sene 1320 ve fî 22 Kânûn-ı sâni sene 318 tarihinde Hatice ve Müdde-i ‘aleyh Ali Efendi bizzat mahkeme-i şer’iyye hâzır olub müddeiye-i mezbûre Beylan ve İskenderûn Müftisi Osman Nuri Efendi imzasıyla mûmzâ ve mühriyle memhûr ve zeyd hinde nikahına yalnız nişanların şehâdetleri makbul olur mu el cevab Allah u alem olmaz” A. K.S. Belge 99.

⁶⁰ Bkz. Zeynel Özlü .(2004). XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Gaziantep. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Gaziantep, s.120.

⁶¹ Bkz. Özlü. a.g.e. s.120.

⁶² Bkz. Özlü. a.g.e. s.135.

⁶³ Bkz. Özlü. a.g.e. s.218.

⁶⁴ “Diğer şâhîde Tütüncüoğlu Ahmed’in haremi Fatıma bint-i Mehmed bin Mehmed Efendi tarafeyn huzûrlarıyla li ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzır olub istişhâd olundukda geçen sene Ramazan bayramından iki gün mukaddem Sıraczâde Ali Efendi kına ve sakız mum ve nişadır ve birde altın yüzük virdiler götür nişanlım Hamilizâde Hüseyin’in kızı Hatice’nin eline yak didi bende kına ve mezkûr eşyaları alub bende mezbûrenin evine gündüz gitdim işte nişanlun Ali Efendi sana kına gönderdi nice hakkım didim oturdu eline kına yakdım ve parmağına yüzüğü takdım odada Müftizâde Mehmed ağanın kerime ... dahi geldi kalkdım geldi ve bundan yani kınayı yakmazdan bir gün evvel biz Ali Efendi bir adi düz beyaz çarşafa ve bir mikdar kadife ve bir mikdar hasa ve bir adet iplikli ... ve bir çift kundura ve bir diz çorabı almış bana götür didi yine mezkûr eşyaları götürdüm işte sana nişanlun Ali Efendi bayramlık almış validesi gönderdi didim hemşire Mahi dahi mezbûre Hatice ile beraber hâzır idiler elimden eşyaları Mahi aldı mukâbilinde iplikli bir adet gömlek ve bir adet don ve bir hurc,ve bir uşkur ve bir adet para kesesi dahi buda bayramlığımıdır kendülere götür diye birer ta’dâd idüb hemşiresi Mahi bana teslim eyledi bende alub Ali Efendinin validesine virdim kurban bayramına Ali Efendi bayramlığı başkasıyla göndermiş mezbûre Mahi bana haber göndermiş geldim Ali Efendi bize bayramlık göndermiş işte karşılığı olarak bizim bayramlığımız bir adet keçeli gömlek ve bir adet don ve bir adet çorab ve bir adet uşkur ve bir adet para kesesi eniştemiz Ali Efendiye götür diye Mahi bana teslim eyledi” İ.K.S. No 59. Belge 99.

⁶⁵ Ekrem Buğra Ekinci. Osmanlı Hukukunda İzinname ile Nikah. www. Ekrembuğraekinci. com/

verebilmektedir. Bu tereke defterlerinden hareketle Osmanlı- Türk toplumunda çok eşle evliliğin mevcut olduğu ancak tek eşle evliliğin daha yaygın olduğunu söyleyebiliriz.⁶⁶ Bu uzun boyutlu hayat macerasının başlangıcı evlilik, herhangi bir şekilde dağılması ise boşanma olarak adlandırılmaktadır. Şer'i hukukun geçerli olduğu zaman dilimi içinde ailelerin nasıl teşekkül ettiği ve ne suretle dağıldığı çalışma konusu sicil içinde ayrıntılı bir şekilde görülmektedir. Özellikle boşanma durumlarında ailelerin dağılma nedenlerinin neler olduğu ve ailelerin dağılması sonrasında kadın ve çocukların geçimlerinin ne suretle sağlandığı da dikkat çeken diğer husustur. Bunların yanında nafaka talepleri, “*iksa*” tabir olunan kişilerin giyimleri ve “*sükna*” şeklinde ifade edilen kalınacak yer konusunda mahkemenin verdiği nafaka kararları, bölgenin ekonomik yapısı çerçevesinde geçim durumunu da ifade etmesi açısından ayrıca önemli bulunmaktadır. Bu tür davaların uzunca ifade edilmiş olması mahkemenin bu konularda verdiği önemin bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Bunun yanında uzun ve ayrıntılı diyebileceğimiz bu dava sürecinde şahitlerin ifadelerinin yanında kimliklerinin de ayrıntılı şekilde ifade ediliyor olması bölgede bulunan kişiler hakkında da tatmin edici bilgilere ulaşılmasını sağlamaktadır. Örnek olarak İbrahim kızı Naime'nin kocasından nafaka ve çocuklarını istediği dava metni bu konuda tipik bir örnek teşkil etmektedir.⁶⁷ Naime, 13 yıllık evli olduğu kocasının talak lafızlarını söylemesi üzerine boşandıkları gerekçesiyle mahkemeye başvurmuş ve nafaka talebinde bulunmuştur. Ancak mahkeme sürecinde bu durumun ispatı kesin olarak gerçekleşmediği için Naime tarafından kişilerin yemin ettirilmesi teklif olunmuştur.

Sosyal hayat içinde diğer önemli durum ise çok eşle evlilik ve bu evliliğe olan rağbetin değerlendirilmesidir. İslamiyet'in bazı şartlar dâhilinde erkeklere verdiği çok eşle evlilik ruhsatının bazı durumlarda kullanıldığı görülmektedir.⁶⁸ Ancak, toplumun her kesiminde çok eşle evliliğin görüldüğünü söylemek doğru bir yargı olmayacaktır. Bu noktada çalışma konusu şer'iyye sicilinde bulunan tereke kayıtları önemli bilgiler içermektedir. Terekelerde bulunan miras taksimlerinde erkeğin kaç eşle evli olduğu ve kaç çocuğunun olduğu görülmektedir. Bu durum toplumda çok eşle evliliğe ne derece rağbet edildiğini de ifade etmektedir. İncelenen terekelerden elde edilen evlilik durumları aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 5: Evlilik Durumu

⁶⁶ Nuri Köstüklü. (2008). Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri ve Önemi (19. YY. Örnekleri Çerçevesinde). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 21.

⁶⁷ İskenderun Kadı Sicili, No 59. Belge 20.

⁶⁸ Tuş, a.g.m., s.6.

Tereke sahibi	Eş	Erkek çocuk	Kız çocuk
Fatıma binti el-hac Mustafa			1
Mahmut Ali bin Ahmet	2	2	3
Hasan ibni Abdullah	Eşi yazmıyor	1	1
Süleyman keythüda ibni Abdullah	Hasatalanarak vefat etmiş	Varisi yok	
Fatıma binti Ömer Beşe		Varisi yok	
Şeyh Mehmet Şâmî ibni Hüseyin		“ “	
Vaiz el-hac Mehmet Efendi ibni Mustafa	3	9	3
Ali Beşe ibni İbrahim Efendi	1		
Rukiye binti el-hac Yusuf		2	1
Cinan binti Turtan el-hac Mehmet			2
Mimarizâde el-hac Ahmet bin Hüseyin	2	4	10
Kürt Ahizâde el-hac Ahmet bin Hüseyin	1		
İsmail bin Mehmed	Hacdən dönerken vefat etmiş		
Salih bin Murtaza	“ “		
Şecerli oğlu Ahmet bin Mustafa	2	1	2
Mustafa Beşe	Misafiren gelmiş		
Seyyit Ali bin Seyyit Mustafa	1		
Mehmet bin Hüseyin	1		2
Molla Abdullah ibni Urun Mehmet Bey	1	1	1
Osman Beşe ibni Abdullah	1	3	2
Mühürdar Zehrab Ağa	1	2	
Emine binti İbrahim			1

Yolasığmaz oğlu Halil Beşe	Misafiren		
Debbağ el-hac Abdurrahman bin el-hac Mustafa	1		1
El-hac Hasan Ağa ibni Ali Ağa	1	4	2
El-hac Hasan bin Abdullah	Hacdan dönerken		
Hazinedar oğlu Yusuf Ağa ibni Ahmed	1	2	3
Şerif Mahmut ibni Seyyid Ahmed	1	1	1
Fatıma binti Ömer Ağa	-	-	-
Cezzar oğlu Seyit Mehmed	1	-	-
Barburunlu oğlu Hüseyin Beşe	1	4	3
Mehmet Beşe	1	3	2

Sicilde bulunan 32 tereke sahibinden bazılarının evli olmadığı, bazılarının misafiren ve hastalık nedeniyle bölgede bulunduğu ve öldüğü görülmüştür. Şehrin hac yolları üzerinde bulunması nedeniyle hacdan dönerken vefat edenlere de rastlanmaktadır. Bunların dışında evli olanlardan dört kişinin çok eşle evlilik yaptığı görülmektedir. Sayılan sebepler nedeniyle sekiz tereke de hesaba dâhil edilmemiştir. Bu suretle 25 terekeden dördünde çok eşle evlilik görülmektedir. 20 terekede ise tek eşle evlilik yapılmıştır. Çok eşle evliliğin % 15 civarında olduğu anlamına gelir. Ancak genel olarak tek eşle evliliğin tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 6: Çok Eşle Evlilik Yapanların Terekeleri

Tereke sahibi	Terekesi Kuruş
Mahmut Ali bin Ahmed	242
Vaiz el-hac Mehmet Efendi ibni Mustafa	66049,75
Mimarizâde el-hac Ahmet bin Hüseyin	6103
Şecerli oğlu Ahmet bin Mustafa	1559
Toplam tereke	52215

Toplam terekenin 68432 kuruş olduğu dikkate alınırsa çok eşle evlilik yapanların 52215 kuruşla ne derece fazla orana sahip olduğu ilk bakışta dikkati çekecektir. Ancak bu durum içinde Vaiz el-hac Mehmet Efendi'nin terekesi önemli bir etkiye sahiptir. Zira Vaiz el-

hac Mehmet Efendi'nin terekesi 66049,75 kuruşla önemli bir etkiye sahiptir. Vaiz el-hac Mehmet Efendi'nin bunca zenginliğiyle beraber üç evlilik yapmıştır. Bu durum zenginlikle çok eşle evliliği orantılı göstermekle birlikte Mahmut Ali bin Ahmet ise 242 kuruşluk terekesiyle iki evlilik yaptığı görülmektedir. Sonuç olarak çok eşle evliliğin bireysel bir tercih olduğu anlaşılmaktadır.

3.1.4.5.3. Adli Vakalar

18. yüzyıl sonları Osmanlı Devleti'nin Rusya ve Avusturya gibi büyük devletlerle savaştığı yıllardır. Bu savaşların uzun sürmesi içte ve dışta birçok olumsuzluğu da beraberinden getirmiştir. Merkezi otoritenin zayıflaması ile taşrada kendini otorite zanneden eşkıya türündeki insanlar türemiş ve toplumsal huzurun bozulmasına neden olmuşlardır. Bu tür faaliyetler çalışma konusu sicilde sıklıkla görülmektedir. Sayıları azımsanmayacak derecede eşkıyalık faaliyetleri Halep Vilayetinden yazılan buyrultularda kendini göstermektedir.

28 R 1188 (8 Temmuz 1774) tarihli belgede birkaç seneden beri devletin içinde bulunduğu savaşlar nedeniyle vezirin Halep'e gelememesi nedeniyle bölgede eşkıyalık faaliyetlerinin arttığı ifade edilmiştir.⁶⁹

19 N 1189 (13 Kasım 1775)tarihli diğer bir belgede ise Reyhanlu Aşireti'nin bölgeden geliş ve gidişlerinde sebil binalarına ve ahaliye zarar verdikleri ifade edilmektedir.⁷⁰ 17 N 1189 (11 Kasım 1775) tarihli belgede ise eşkıyalık faaliyetlerine devam eden Reyhanlu Aşireti'nin yanında Mandollu Aşireti'nin de adı zikredilmekte ve bu aşiretlerin olumsuz hareketlerine karşı 1500 asker toplanması istenmektedir. Bu iş için Mustafa Ağa'nın kethüda olarak tayin edildiği görülmektedir.⁷¹ Bu askerlerin ihtiyaçları için yazılan emirde beş günlük ihtiyacın tedarik edilmesi istenmektedir.⁷²

Aşiretlerin yanı sıra bazı kişilerin de etraflarına topladıkları kişilerle eşkıyalık faaliyeti içinde bulundukları görülmektedir. 3 L 1189 (27 Kasım 1775) tarihli belgede, Cebel-i Akra'da Hani Karyesi sakinlerinden Hacı oğlu Saido'nun etrafına topladığı on beş kişi ile Cidaliye Karyesi'ni basarak iki kişiyi öldürdüğü ifade edilmiştir. Eşkıyaların cezalandırılması için tezkere yazılmıştır.⁷³

⁶⁹ A.Ş.S. nr. 9, belge 20.

⁷⁰ A.Ş.S. nr. 9, belge 28.

⁷¹ A.Ş.S. nr. 9, belge 29.

⁷² A.Ş.S. nr. 9, belge 30.

⁷³ A.Ş.S. nr. 9, belge 36.

Buna benzer bir diğer belgede ise Süveyde İskelesinde Kayıkçı ve Berder oğlu olarak tanınan Kör Yusuf'un etrafına topladığı eşkıyalarla Şeyh İbrahim'i öldürmeleri ve mallarını gasp etmeleri üzerine bu eşkıyaların yakalanması ve Haleb'e gönderilmeleri istenmektedir.⁷⁴

Sicilde geçen Abdullah oğlu ve birkaç kişinin Kusayr Nahiyesinden Türkman Mezrası sakinlerinden İdris oğlu adlı kişiyi öldürmeleri⁷⁵, Arap Kasım adlı kişinin katillerinin yakalanması için yazılan buyruldu⁷⁶, Cümde ve Devri Karyeleri arasında bir neferin öldürülmesi⁷⁷, Selâtin Kasabasında öteden beri fesadın kaynağı olarak nitelendirilen Arnabud oğlu Mehmed Ağaya ceza verilmesinin istenmesi⁷⁸, Mehmet adlı kişinin katillerinin yakalanması için yazılan emir⁷⁹ bu durumlara örnek olarak gösterilebilir. Bir diğer belgede ise eşkıyalara karşı dikkatli olunması istenmektedir.⁸⁰

Bu belgelerin birçoğu H.1189 (M.1775) tarihinde yazılmıştır. Bazıları birkaç gün ara ile yazılırken bazıları ise aynı günde yazılmıştır. Belgeler özellikle 1189 yılında asayişin olmadığını göstermektedir. Bu dönemde eşkıyaların insanları öldürüp, mallarını ele geçirdikleri ve “*ebnâ-yı sebil*” adı verilen seyahat eden kimselere zarar verdikleri de görülmektedir. Devlet bu tür durumları engellemek için asker toplama gayreti içine girmiştir. Sayısı azımsanmayacak kadar asker toplanması eşkıyaların ciddiye alınacak derecede çoğaldığı ve güçlendiğini de akla getirmektedir. Bunların yanında konar-göçer aşiretlerden Reyhanlu ve Mandollu aşiretlerinin geliş gidişlerinde toplumsal düzene zarar verdikleri görülmektedir.

Sicil içinde geçen haksız müdahaleler ve bunun engellenmesi talepleri ve diğer konular dikkate alındığında sicilin ait olduğu yıllarda bölgede asayişin istenilen seviyede olmadığını göstermektedir.

3.1.4.5.4. Deliller Ocağı

Sosyal hayatın bozulmasına ve şekavetin artmasına neden olan diğer bir konu ise “delil ocağı”dır. Bu konuya geçmeden önce delil ocağı hakkında bilgi vermek konunun anlaşılması bakımından yerinde olacaktır.

Delil, önceleri Rumeli’de teşkil olunan hafif süvari sınıfına denilirdi. Bunlar hiçbir tehlikeden korkmayan, her tehlikeye atılmakta delilik derecesine varan cesareti bulunan

⁷⁴ A.Ş.S. nr. 9, belge 45.

⁷⁵ A.Ş.S. nr. 9, belge 32.

⁷⁶ A.Ş.S. nr. 9, belge 34.

⁷⁷ A.Ş.S. nr. 9, belge 35.

⁷⁸ A.Ş.S. nr. 9, belge 39.

⁷⁹ A.Ş.S. nr. 9, belge 89.

⁸⁰ A.Ş.S. nr. 9, belge 77.

kişiler oldukları için halk arasında bunlara “deli” de denmiştir. Delil zümresinin kendine has üniformaları vardır. Önceleri Rumeli’ye has olan bu teşkilat zaman içinde Anadolu’daki vezir ve beylerbeyilerin maiyetinde vücuda getirilmiştir. 18. asırdan itibaren kıyafetlerinde değişiklik olmuş ve başlarına siyah kuzu derisinden boru gibi bir endaze, boyunda üzeri sarıklı kalpak giymeye başlamışlardır. 50-60 kişi bir bayrak sayılarak, birkaç bayrak bir delübaşın emrine verilmiştir.⁸¹

Delillerin özellikle 16 ve 17. yüzyıllarda önemli hizmetleri görülmüşse de sonradan nizamları bozulmuştur.⁸² Çalışma konusu sicilde deliller hakkında halktan bazılarının bir yol bularak delil zümresi kalpağı giydiği ifade edilmektedir. Öteden beri bölge halkından olup bir şekilde deli kalpağı alanların toplumsal düzeni bozacak hareketlerde bulundukları ifade edilmektedir. Bunların vermeleri gereken salyaneden de muaf olmaya çalıştıkları ifade edilmiştir. Bu kişilerin sahip oldukları emlak için vermeleri gereken salyane hakkında taahhütte bulunup daha sonra tekrar sözlerini çiğnedikleri ifade edilmektedir. Bu durumun düzeltilmesi için Halep’den Antakya naibi ve Antakya serdarına yazılan buyrultuda bu konuda merkezden kendilerine ferman yazıldığı ve delübaş tarafından mahsus odabaşı tayin edilerek haksız yere kalpak takanların ayrılması istenmiştir.⁸³

Bu suretle önceki asırlarda önemli işler gören deliller ocağının topluma zarar veren bir yapıya büründüğü görülmektedir. Nitekim bozulmanın devam etmesi ve zararlı faaliyetleri nedeniyle bu ocak II. Mahmut’un 1829’da yayınladığı fermanla ortadan kaldırılmıştır.⁸⁴

3.1.4.5.5. Gayrimüslimlerin Kılık Kıyafetleri

Osmanlı’da kıyafet, kişisel zevkten öte bir konuydu. Kıyafet, toplumunun "etiket" kurallarının bir parçası ve toplumsal hiyerarşinin korunmasındaki temel unsurlardan biri olduğundan, hazırlanışına, tasarım zenginliğine, kumaşın cinsine ve süslemesine önem

⁸¹ Nuri Köstüklü. (1993). *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye*, Selçuk Üniversitesi yay., Konya, s.89-90.

⁸² Köstüklü, a.g.e., s.90.

⁸³ “...Antakya şehrinde ve karyelerinde ekser ahali birer takrib ile başlarına delil kalpağı giyüb be vechle ihtilal-i memlekete bâis olmağla ba’de’l-yevm bu makûlelerin kalpağı alınub tenbih olmayanlar şer’le te’dib olunmak bâbında iki kıta ferman-ı âli şân sâdır olub bu tarafa geldiklerinde sizin ve cümlelerin re’y ü ittifakıyla nizama rabt olunduğı üzre gurebâdan olan delil zümresinden ma’dâ kadîmü’l-eyyâmdan berü gerek kasaba ve ahalisinden olan reaya makulesinin ve sâirin bir ferdi gerüye kalmamak vechiyle kalpaklarını başlarından almak ve gurebadan olanlar dahi mâlik oldukları emlâk ve arazilerinin hissesine marifeti şer’ ve cümle marifetiyle isabet iden salyânelerini tamamen eda eylemek üzre müteahhidler iken ol tarafa varıldıkda kadîm üzre yine kalpaklarını giyüb teaddiye cesaretleri bu defa gelen ilam ve mahzarınızda iş’âr olunmuş olmağla bu defa delübaşımız tarafından mahsus odabaşı tayin olunmuşdur vusûlünde ânda olan ulemâ ve ağvât marifeti ve marifeti şer’le yerlü olanlarının kalpakları ber-mûceb-i fermân-ı âli ahz olunub ve ba’de’l-yevm taahhüdleri üzre nefsi-i Antakyada ve nâhiyeleri kurâları reayalarından her kimin başında kalpak bulunur ise ahz olunmak bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu idar ve ile irsâl olunmuşdur ...” A.Ş.S. nr. 9, belge 187.

⁸⁴ Köstüklü, a.g.e., s.93.

veriliyordu. Müslüman kesim ile gayrimüslimler arasındaki farkın belli olması ve gayrimüslimlerin giyiminin daha fazla gösterişli olmasını önlemek için yayınlanan padişah fermanları bazı kısıtlamaları getirmekteydi. Renk konusunda: tüm "kâfirler" gibi İslam dininde kutsal olan yeşil renk Yahudilere de yasaktı. Ayrıca beyaz, özellikle Müslümanlar tarafından kullanılan türbanlar içindi. Yahudilerin özellikle dış - sokak giysileri genelde koyu renk veya siyahtı. Ayakkabılara da aynı kısıtlama getirilmekteydi; Müslümanlar sarı, Yahudiler ise siyah giyiyordu. Kumaş ile kalitesi konusunda: Yahudiler tarafından kullanılan kumaşlar, Müslümanların kullandıklarından daha lüks veya kaliteli olamazdı. Yahudilere yasaklanan kumaşlar ise: tülbent, ferace için atlas, kemha, ipek, pahalı kürkler idi. Kesim ile ölçü konusunda: Türbanlarda kullanılan kumaş uzunluğu ve cübbenin genişliği de belli ölçülere uyması gerekiyordu.⁸⁵

Sicilde bu konu hakkında ilgi çekici bir belgeye rastlanmıştır. Halep'ten Antakya kadısı, voyvodası ve iş erlerine yazılan buyrultuda Yahudi taifesi çok inatçı bir kavim olarak vasıflandırılmaktadır. Bunların defalarca uyarılmalarına rağmen Müslüman kisvesi giydikleri ve İslam toplumuna özendikleri ifade edilmektedir. Başlarına kavuk ve sarık taktıklarından bahisle bu durumun engellenmesine dikkat edilmiştir. Bunun yanında Yahudi taifesinin bir kavm-i mesfûr olarak nitelendirilmesi de dikkat çekicidir.⁸⁶

3.1.4.5.6. Acem Aşiretlerin Saldırıları

Osmanlı Devleti'nin bu yıllarda Rusya'nın yanı sıra İran aşiretleri tarafından yapılan sınır saldırıları ile meşgul olduğu görülmektedir. Nitekim Nadir Şah'ın katlinden sonra İran'da yeniden kargaşalıklar çıktığı halde I. Mahmut Avrupa işlerinde olduğu gibi burada da bîtarafılık siyaseti gütmüş ve bu kargaşalıkları bir müdahale vesilesi yapmamıştır. Fakat İran'da Zend aşiretinin Reisi Kerim Han⁸⁷ şöhretini artırmak ve mevkiini kuvvetlendirmek

⁸⁵ <http://www.osmanlimedeniyeti.com/Bilgi/Osmanli%C4%B1%20Yahudi%20K%C4%B1yafetleri>. 21.12.2012.

⁸⁶ “Şeri‘at-şîar Antakya kadısı Efendi zîde fazlehu ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân voyvoda ve serdar ve iş erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki: kaza-i mezkûrda mütemekkin olan taife-i yehud bir kavm-i anûd olub kendülere mahsus olan kisve-i kadîmelerin terk (çıkmamış) elbise-i fâhire-i İslamiyeye kisvelerin müşâbehet itmeğe za‘m-ı bâtıla ve kavli‘ âtilelerince mecbur ve Haleb valileri (çıkmamış) ‘izâm hazerâtları tarafından her cend men‘i tenbih ve tenkid olundukca inadlarında ısrar üzere oldukları ihbar olunmakla imdi kazâ-i mezburda sakın ve mütemekkin olan Yahudi taifesinin başlarına giydikleri kavuk ve sarıklar ı def‘i birle Dersaâdetde ve sâir memâlik-i İslamiyede taife-i mesfûrenin giydikleri misûllü ... olmalarına mezid-i ihtimam ü gayret eylemeniz bâbında divan-ı Halebden işbu buyruldu tahrîr ve isdâr ve ile irsâl olunmuşdur inşaallâhu teâlâ vusûlünde müceb-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilâfından tehâşi ve mübâadet eylesesiz deydü fi 3 CA sene 190” A.Ş.S. nr. 9, belge 90.

⁸⁷ Nadir Şah Afşar’ın 1747’de ölümünden hemen sonra Zend kabilesinin eski yurtlarına dönmeleri Kerim Han’ın ortaya çıkmasına ve İran’da Zend hanedanının kurulmasına zemin hazırlamıştır. Muhammed Kerim Han, Nadir Şah’ın emrinde bulunarak Ona hizmet ettiği gibi Nadir Şah’ın yeğeni Adil Şah’a da hizmet etmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Abdurrahman Ateş, XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-İran İlişkileri, *Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: X, Sayı 3, 2008*

için Rusya seferinden yorgun düşmüş olan Osmanlı Devleti sınırlarını aşarak Irak'a saldırmıştır. Birkaç yıl süren çarpışmadan sonra Bağdat Valiliği'ne tâyin edilen Süleyman Paşa'nın himmeti ile bu tecavüz def edilmiştir. (1775 - 1778).⁸⁸ Sicilde bu konu dikkati çekmekte ve Zend Kerim adlı aşiret reisinin Osmanlı topraklarına saldırdığı görülmektedir.⁸⁹ Zend Kerim'in Bağdat'a yaptığı saldırıların bertaraf edilmesi için bir ferman yazılmış ve asker toplanması istenmiştir.⁹⁰ Bu fermanda Osmanlı Devleti'nin İran'la yaptığı anlaşmaya sadık kaldığı ifade edilmekle birlikte Rus seferinin fırsat bilinerek Bağdat'a on onbeş saatlik mesafeye kadar saldırıların yapıldığı ifade edilmektedir. Sicilin diğer belgelerinde de bu saldırılar nedeniyle Bağdat'a asker sevk edilmesi için ferman ve buyruldu göze çarpmaktadır.⁹¹

Sonuç olarak 18. Yüzyıl sonlarında yaşanan Rus Savaşı ve Kerim Han saldırılarının, toplumsal hayata zarar veren eşkıyalık faaliyetlerinin artmasına neden olduğu görülmektedir.

3.1.6. Mukâtaalar

Mukataa, birbirine yakın veya birkaç vergi kaynağının birleşimini temsil ve ifade edilen yıllık peşin gelir tutarı demektir.⁹² Diğer bir ifadeyle devlet gelirlerinden, hükümetin kendisince, doğrudan doğruya yapılacak harcamalar için ayrılan vergi ya da öteki türden kaynaklara mukataa denmektedir.⁹³ Osmanlı Devletinde ilk kez Fatih devrinde uygulanmaya başlanan mukataa, “*mukataat-ı miriye*” ve “*malikane*” olarak iki kısımdır. Birincisi, seneden seneye iltizama; ikincisi, kayd-ı hayat şartıyla ilgililere verilirdi. Miri mukataaların pirinç, balık, tuz, pamuk enfiye vs. çeşitleri vardı. Miri mukataalar açık artırmaya çıkarılır ve açık

⁸⁸ <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1952-09-01-02/AUHF-1952-09-01-02-Erim.pdf>. 20.12.20012.

⁸⁹ A.Ş.S. nr. 9, belge 159.

⁹⁰ “...Devlet-i Aliye-i ebedü'l-istimrârımla İrânîyân beyinde sabit ve payidar olan Bünyân-ı müsâlahanın şûrût ve uhûdına devlet-i Aliyyem canibinden min külli'ş-vücûh riayet ve levâzım-ı hicvârı mûraat ve vilâyetlerine zerre kadar zarar ve sekenesinin dâ-zerde olmamaları mertebe-i daima dikkat ve ümid şûd iden huccâc ve zivâr ve tüccarlarının emniyet ve refahlarına ikdâm olunur iken iddaâ-yı vekalet-i tehâşi ile Şiraz ve eyalet-i Karsda ref'-i 'ilm-i atû ve istikbâr iden Zend Kerim han müfsidet ve melaneti icraya fırsat gözederek evkâtından ve Mosko seferinin imtidâdı sebebi ile za'm-ı fâsidine göre dâmen-i mülk-i mevrûs-ı şâhâneme itâle-i dest-i tasallut eylediklerinde şu'le-i şeriü'l-intifâ fesadına âbyârı emvâc-ı suyûf-ı temdir ile müsâraat olunmaz mûlahazasıyla sâbikan Bağdad valisi Mustafa Paşaya tecdid-i sulhı ... gönderüb Sadık Han nam kimesne birkaç nefer ademiyle ve sitan-ı Basraya duhûl ve yine hurûc idecekdir deyu müşârün ileyhâ iğfâl ve buyruldu ahz ve Basraya duhûl ve hakim ve zabitanı ahz ü habs ve emvallerini yağma ve kal'a-i merkurı istila ve Bağdad mukataatını asker-i menhusesi gâret ve tahrib eyledikleri mukaddemâ der-aliyyeme arz ve taraf taraf tertib-i asâkir ile serhadât-ı istihkâmına mübâderet ve müdafaayı emrine ikdam olunub lakin bu esnada Kızılbaş taifesi Bağdadda on beşer yirmişer saat mahallere dek hücum gösterüb...” A.Ş.S. nr. 9, belge 159.

⁹¹ A.Ş.S. nr. 9, belge 165-166.

⁹² Nuri Köstüklü. (1993). 1820-1836 Yıllarında Hamid sancağı ve Türkiye (182 Numaralı Şer'iyye Siciline göre), *Selçuk Üniversitesi yay.* Konya, s.51.

⁹³ Mustafa Akdağ. (1999). *Türkiye'nin İktisâdî ve İçtimâî Tarihi*. Barış Yayınevi, Ankara, s.231.

artırma sonunda buna mutasarrıf olanların durumu incelenir, eğer şeriata uygun değilse, mukataa Anadolu'ya aitse Anadolu kazaskeri, Rumeli'ye aitse Rumeli kazaskeri beratin verilmemesine karar verirdi. Mukataa sahipleri vergilerini toplarken zaman zaman güçlüklerle karşılaşmışlardır. Bu gibi hallerde durum İstanbul'a bildirilir ve İstanbul'dan gelen hükümlerle vergileri tahsile çalışırlardı. Devletin üretim ve iktisadi durumuyla yakından ilgili olan bu usul, tanzimattan sonra kaldırılmıştır.⁹⁴ Mukataaları günümüz yaklaşımıyla genellikle özel teşebbüs tarafından işletilen kamu iktisadi teşebbüsleri olarak görmek mümkündür. Devlet uygun gördüğü her türlü zirai, ticari ve sınai işletmeyi mukataa haline getirebilir ve bunlardan payına düşeni çoğunlukla özel teşebbüs eliyle toplayabilirdi.⁹⁵ Bir mültezimin birkaç mukataayı bir arada iltizama alması ve dolayısıyla birinin ziyanını diğerinin kârı ile telafi etmesi de mümkündü. İltizamlar tek bir şahıs tarafından alınabileceği gibi bir ortaklıkça da deruhte edilebilirdi.⁹⁶

Çalışma konusu sicilde Antakya ihtisap mukataası, Antakya penbe mukataası ve Arabistan duhan gümrük mukataası olmak üzere üç türlü mukataaya rastlanmıştır. İhtisap mukataası ve penbe mukataasının bir yıllığına Ali Ağa'ya verildiği görülmektedir.⁹⁷ Penbe mukataası pamuk, pamuk ipliği ve kozalı pamuk şeklinde çeşitlendirilmiş, pamuğun beher kıyyesine (1 kıyye= 1282 gram)⁹⁸ olarak değerlendirilmiştir.

Duhan (tütün) gümrüğü mukataasının ise üç seneliğine dergah-ı mualla kapıcıbaşlarından Seyit Numan Bey'e verildiği görülmektedir.⁹⁹

3.1.7. İmdâd-ı Hazariyye Vergisi

Avâriz vergisi, avâriz akçesi adıyla nakit olarak toplanmıştır. Valilerin çeşitli masraflarını usulsüz olarak toplamalarını engellemek ve böylece devlet ile halkın karşı karşıya gelmesini önlemek amacıyla 1130'da (1718) imdad-ı seferiyye adıyla yeni bir vergi konmuştur. Bu vergi barış zamanlarında da toplanmış ve imdad-ı hazariyye adını almıştır. Genel itibariyle her yıl altı ayda bir (Muharrem ve Recep aylarında) iki taksitle alınan bu vergi, bazen üç taksitle de alınmıştır. İmdadiyeler valilerin en önemli gelir kaynaklarıdır. Bu vergi vesikalarda imdad-ı hazariyye veya mal-ı hazariyye olarak geçmektedir.¹⁰⁰

⁹⁴ Köstüklü. *a.g.e.* s.51

⁹⁵ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 203

⁹⁶ Mübahat Kütükoğlu. (1999). "*Osmanlı İktisadi Yapısı*". Osmanlı Devleti Tarihi, c.2, İstanbul, s.544.

⁹⁷ A.Ş.S. No 9, Belge 62, 63.

⁹⁸ Devellioğlu. *a.g.e.* s. 796.

⁹⁹ A.Ş.S. No 9, Belge 174.

¹⁰⁰ Zeynel Özlü. (2007). "Göynük'e (Bolu) Ait Bazı Gelir ve Giderlerin Tahlili: Avâriz Vergisi" s.385.

3.1.8 Esnaf Şeyhi Tayinleri, Esnaf Yöneticilerinin Atanma ve Azilleri

Osmanlı şehirlerinde faaliyette bulunan ‘‘Ehl-i Hiref’’(esnaf zümresinin temsilcisi) genellikle esnaf tarafından seçilip, devlet tarafından atanıyordu. Ancak bu yönetimin uygulanması bazı şehirlerde farklılık arzederken, bazı atamalarda da az da olsa bu usulün dışına çıkma girişimleri de olmaktaydı. Elde edilen bazı bilgiler doğrultusunda Antakya Esnaf Yöneticileri, ilgili Ehl-i Hiref tarafından seçilip mahkemeye bildirilmekte, mahkemenin Halep Beylerbeyi’ne yazdığı ilamla atama teklifi yapılmakta ve eğer atama teklifi kabul edilirse Beylerbeyi Buyrulduzu ile atanmaktaydı. Bununla birlikte bu uygulamaya esnaf seçiminden sonra mahkemenin Dersaadet’e ilam yazıp berat istemesi, eğer istek kabul edilirse Sultan Beratı ile de atanma usulünü de eklemek gerekmektedir. Bu usullerin dışında, seçilen yönetici kadı veya naib tarafından Dersaadet’e veya Halep Eyalet Divanı’na teklif edilmeden, Mürasele-i Şer’iyye ile Antakya voyvoda veya mütesellimine teklif edilip, daha kısa süre ve hızlı bürokrasi ile atanmış olabileceği hususunu da göz ardı etmemek gerekmektedir.¹⁰¹

Esnaf yöneticilerinin görev süreleri; atama sürelerinin dolması, görevinden feragat etmesi, görev yapamayacak kadar hasta ya da sakat olması, görevinde başarısız olması, suistimalde bulunması gibi nedenlerden dolayı sona ermiş olduğu görülmektedir.¹⁰²

Çalışma konusu sicilde 1190 senesine mahsup olmak üzere imdad-ı hazariyenin birinci taksitinin tahsili için yazılan emirde tahsil edilmesi gereken verginin iki bin iki yüz otuz bir guruş bir rub olduğu görülmektedir.¹⁰³ Sicildeki diğer bir belgede ise imdad-ı hazariyenin ikinci taksitinin talep edildiği görülmektedir.¹⁰⁴

3.1.9. Osmanlı Vakıf Sistemi

Vakıf, İslam hukukuna göre, bir mü’minin alın teri ile kazandığı malından bir bölümünü, insanların hayrına olacak bir iş için tahsis etmesidir. Vakfın kuruluş sebepleri ortadan kalkmadıkça, vakfı ortadan kaldırmak mümkün değildi. Bu bakımdan İslâm Devleti’nde vakıfların işlerinin düzenli yürütmesine ve vakfa zarar gelmemesine hükümdarlar tarafından büyük özen gösterilmiştii. Lügat manasıyla vakıf ‘‘Bir kimsenin belirli şartlarla, resmi bir senet veya vasiyet yoluyla, mülk veya parasını bir amme hizmetinin sürdürülmesi

¹⁰¹ Rifat Özdemir. (2007). Antakya Esnaf Teskilati (1709 - 1860), MKÜ Yayınları, Antakya, s.27.

¹⁰² Rifat Özdemir. a.g.e., s.27.

¹⁰³ A.Ş.S. No 9, Belge 68.

¹⁰⁴ A.Ş.S. No 9, Belge 111.

için tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş haline getirmesi” demektir. Bu ifadeye uygun olarak İslamiyet’ten önceki toplumlarda da bazı vakıf uygulamaları görülmüştür.¹⁰⁵

İslam tarihi boyunca Orta Asya’dan Atlas Okyanusu’na kadar her tarafta camiler, kervansaraylar, medreseler, tekkeler, mektepler, köprüler, yollar, hastaneler, imaretler gibi pek çok hayırlı eserler yapılarak vakfedilmiştir.

Vakıflar Türk tarihinde en büyük gelişmeyi Selçuklular ve Osmanlılar devrinde göstermiştir. “İnsanların hayırlısı insanlara faydalı olandır” hadis-i şerifini kendine rehber edinen Müslüman Türkler her sahada olduğu gibi bu sahada da muazzam ve kalıcı eserler meydana getirmiştir. Ancak şunun da bilinmesi gerekir ki Osmanlı Devleti’ne kadar hiçbir devlet, dil, din, ırk ayırımı yapmadan bütün tebaanın huzur ve mutluluğunu sağlayacak adil devlet anlayışını tam olarak yaratamamış ve bu noktada en büyük adımı Osmanlı Devleti atmıştır.¹⁰⁶ Osmanlı Devleti’nde başta padişahlar olmak üzere, hanedan üyeleri, yüksek dereceli devlet görevlileri, toplumun seçkin tabakalarının mensupları çeşitli vesilelerle vakıflar kurmuşlardı. Yahya Kemal Beyatlı’nın ifadesiyle, devlet ricalinde vakıfla ilgisi olmayanların itibarı yoktu.¹⁰⁷

Temelinde Allah rızası, hayır duygusu ve insanlık sevgisi yatan vakıflar, hayırsever atalarımızın vicdanlarından birer iyilik, güzellik ve şefkat abidesi halinde doğmuş, yükselmiş ve günümüze kadar insanlığa birçok sahada verimli hizmetlerde bulunmuşlardır. Helal mallarını ve helal paralarını seve seve vakfederek Allah rızasını kazanmayı, cemiyyette yardım, fazilet ve sevgi hislerinin gelişmesini gaye edinmiş ceddimiz, yapılmasında fayda mülahaza ettikleri her şeyi vakfa konu seçmişlerdir.¹⁰⁸ Vakıf sisteminde hukukî statüye sahip, süreklilik arz eden, müesseseleşmiş, sosyal bir yardım faaliyeti vardır. İslâm hukukunun en çok işlenmiş ve geliştirilmiş bölümlerinden biri de vakıflar olmuştur.¹⁰⁹ Vakıf sistemi sayesinde sosyal, kültürel ve dinî hayatla ilgili birçok hizmet böylece yerine getirilmişti. Yapılan araştırmalar, tımar sistemi içinde birçok kaza ve sancakta, toplam gelirin dörtte birinden yarısına kadar büyüyen miktarların vakıflara ayrıldığını göstermektedir.

Devletin kuruluş yıllarında fethedilen topraklarda Türk yerleşmesinin imkânlarını hazırlamış olan vakıflar, yeni açılan alanların şenlendirilmesinde de etkili olmuştu. Bu

¹⁰⁵ Necdet Sevinç.(1978). *Osmanlılarda Sosyo-Ekonomik Yapı*. c.I, TDAV Yayınları, İstanbul, s.102-105.

¹⁰⁶ Nazif Öztürk.(2002). “Osmanlı Hayrat ve Vakıf Sistemi-Osmanlı Döneminde Vakıflar” *Türkler Ansiklopedisi*, c.X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 798.

¹⁰⁷ Ali Karaçam. (2007). *Osmanlı’yı Cihan Devleti Yapan 150 Sır*. Bilge Yayıncılık, İstanbul, s. 126.

¹⁰⁸ İbrahim Ateş. (1982). "Vakıflarda Eğitim Hizmetleri ve Vakıf Öğrenci Yurtları" *Vakıflar Dergisi*. c. XVI, Ankara, s. 50.

¹⁰⁹ Nazif Öztürk. (1983). *Menşei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara, s.137-148

yönüyle Anadolu'nun Türkleşmesinde ve Balkanlar'ın Osmanlı yurdu olmasında önemli rol üstlenmişlerdi. Vakıflar, Anadolu, Rumeli ve devletin egemen olduğu diğer bölgelerde şehir, kasaba ve köylerin büyümesinde, bayındır hale getirilmesinde büyük rol oynamıştı. Devletin hâkim olduğu bölgelerde ulaşım, haberleşme ve taşımacılık alanlarında canlı bir hayatın oluşması için çok gerekli olan yol ağının işlekliğinde de vakıfların rolü büyük olmuştu. Vakıflar, bütün eğitim kurumlarının, sağlık kurumlarının finansmanı için temel kaynak olmuştu. Yüz binlerce öğretmene, öğretim üyelerine, öğrencilere, cami görevlilerine devletin maaş vermesine gerek kalmamıştı. Söz konusu müesseseler kendi çalışanını kendisi seçtiğinden eğitim ve sağlık işleri daha iyi görülmüştü. Çalışan da görev yaptığı yerdeki vazifesinin uzun süreli olması için yoğun çaba sarf etmişti; çünkü başarısız olduklarında işlerinden olma durumları vardı. Osmanlı Devleti'nde vakıflar şu konularda ön plana çıkmıştır: Fakir, dul, öksüz ve borçlulara para yardımı yapmak; halka meyve ve sebze dağıtmak, çalışamayacak derecede yaşlanan kayıkçı ve hamalların bakımını sağlamak, çocukların emzirilmesini sağlamak, evlenecek genç kızlara çeyiz hazırlamak, kase ve bardak gibi kap kacak kıran hizmetçileri, efendilerinin azarlamalarından korumak; kuşlara yem vermek, çocuklara oyuncak almak, yolcuların ihtiyaçlarını karşılamak, yetimleri büyütmek, talebelere burs, kalacak yer temin etmek, işsizlere iş bulmak, ısrak yetiştirmek, müflis ve borçlulara yardımcı olmak, bekârları evlendirmek, hayvanları himaye etmek; cadde ve sokakların temiz tutulmasını sağlamak, sokaklara atılan tükürük ve benzeri maddelerin üzerine kül döktürmek gayesiyle görevliler tayin etmektir.¹¹⁰

Vakıflar, şehirlerin ticaret faaliyetlerinin kolaylaşmasında da büyük rol oynamışlardı. Ticaret erbabının konaklayabileceği kervansaraylar yapılmış, böylelikle Osmanlı yurdunda ticaretin canlı olması temin edilmiştir.

SONUÇ

Osmanlı Devletinde, kazaların en önemli idarecisi olarak karşımıza çıkan kadı, kadı kararları, yerel ve merkezden gönderilen emirleri içeren şeriyeye sicilleri, taşra idaresi ve

110 Ziya Kazıcı. (2006). Vakıf Medeniyeti. *Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 15, s. 172-174.; Karaçam , a.g.e., s.129.

toplumsal hayata ışık tutan önemli unsurlardır. Bu açıdan vazgeçilmez kaynaklar olarak değerlendirilmesi gereken şer'iyye sicillerinin incelenmesi şehirlerin tarihinin aydınlatılması açısından çok önemlidir. XVIII. yüzyıl sonlarını içeren dokuz numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin transkripsiyon ve değerlendirilmesi sonucunda bölgede asayişin yerinde olmadığı görülmüştür. Bazı çetecilerin etraflarına topladıkları kişilerle organize bir şekilde köyleri bastıkları, toplu cinayetler işledikleri görülmektedir. Diğer yandan ferdi eşkıyalık faaliyetlerinin varlığı da söz konusudur. Bu tür eşkıyalık hareketlerinin ortaya çıkması Osmanlı Devletinde merkezi otoritenin zayıf olduğunu göstermektedir. XVIII. Yüzyıl sonlarında Osmanlı Devletinin Rus seferi ile meşgul olması ve istenen başarının elde edilememesi içte ve dışta düşmanların cesaretlenmesine neden olmuştur. Bu savaşlar nedeniyle vezir makamında bulunan Halep Valisinin bölgeye gelememesi otorite boşluğunun oluşmasında etkilidir. Bununla birlikte Osmanlı Devleti'nin uzun süren Rus seferinin yorgunluğunu fırsat bilen Acem aşiretlerinin saldırıları sicile yansıyan diğer bir konudur. Bu sebeple yazılan ferman ve buyrultularda bölgeden Bağdat'a asker gönderilmesi istenmiştir. Bu noktada Süveyde İskeleyi'nin işlek yapısı görülmektedir. Ayrıca, eşkıyaların saldırılarına karşı sadece askerler değil halkın da destek olması isteği devletin içine düştüğü durumu anlatması açısından önemlidir. Arnabud oğlu, Kör Yusuf vb. eşkıyaların türediği ve bunların cezalandırılması için yazılan buyrultular dikkati çekmektedir. Deliller ocağındaki bozukluklar şer'iyye sicilimize yansıyan bir diğer konudur. Zira XV. ve XVI. yüzyıllarda önemli hizmetleri olan bu ocağın giydiği kıyafetleri taklit etmeye çalışan ve toplumsal huzuru bozan bu kişilerin engellenmesi istenmektedir.

Dokuz numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinde toplumsal hayat içinde Yahudilerin İslam toplumuna benzemeye çalıştıkları görülmektedir. Sicil içinde inatçı bir kavim olarak nitelenen Yahudi taifesinin giydiği kıyafetlerle fâhire-i İslam olarak nitelenen İslami kıyafetleri giymelerinin önüne geçilmesi istenmektedir. Netice olarak merkezi vilayet merkezi Yahudilerle İslam toplumunun görünüşte de ayrı olmasına dikkat ettiği görülmektedir.

Dokuz numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinde, 25 terekeden dördünde çok eşle evlilik görülmektedir. 20 terekede ise tek eşle evlilik yapılmıştır. Çok eşle evliliğin % 15 civarında olduğu anlamına gelir. Ancak genel olarak tek eşle evliliğin tercih edildiği görülmektedir. Zenginlikle çok eşle evlilik arasında bir ilgi görülmemiştir.

Dokuz numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinde, ekonomik anlamda terekelerden elde edinilen bilgilere göre servet dağılımında yoğunluğun 100-500 kuruş arası olduğu görülmüştür. 66049,75 kuruşluk servetle Vaiz el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Efendi'nin sicilde zenginliğiyle dikkat çekmektedir. Vaiz Mehmet Efendinin terekесinin büyük bir

kısının gayr-i menkul olduğu gör÷lmektedir. Ev fiyatlarının ortalama 735 kuruş olmasının yanında dükkân fiyatlarının 69 kuruşluk değlerle evlerden çok ucuz olduğu gör÷lmektedir. Canlı hayvan fiyatlarında inek fiyatlarının 10, merkep fiyatlarının 11, öküz fiyatlarının 30, kısarak fiyatlarının 30 ve bargirlerin ise 25 kuruş ortalama değere sahip olduğu gör÷lmüştür. Koyun fiyatının ise 3 kuruş değerde olduğu gör÷lmektedir. Pirinç 0,20, arpanın ise 0,25 kuruş olduğu gör÷lmüştür. Koyun etinin ucuzluğu dikkat çekmektedir. Sade yağın kıyyesinin 0,68 kuruş ve ekmeğin fiyatının ise 0,06 kuruş olduğu gör÷lmektedir.

Dokuz Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinden Örnek Metinler

[illegible][illegible][illegible]

KAYNAKÇA

1. Akdağ, Mustafa. (1999). *Türkiye'nin İktisâdi ve İctimâi Tarihi*. Barış Yayınevi, Ankara, s.231.
2. Akgündüz, Ahmet. (1998). Şer'iyye Sicilleri. c.I-II, İstanbul
3. Akgündüz, Ahmet.(2002). "*İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iye Sicilleri*". Güzel, Hasan Celal. (Ed.), Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yayınları, c.X, Ankara.
4. Atar, Fahrettin. (1979) *İslâm Adliye Teşkilatı*. Diyanet Başkanlığı Yayınları, Ankara.
5. Ateş, Abdurrahman. (2008). XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-İran İlişkileri, *Sosyal Bilimler Dergisi / c. X, S.3*.
6. Ateş, İbrahim. (1982). "Vakıflarda Eğitim Hizmetleri ve Vakıf Öğrenci Yurtları" *Vakıflar Dergisi*. c. XVI, Ankara, s. 50.
7. Aydın, Bilgin. (1999). *Osmanlı Dönemi İstanbul Mahkemelerinde Sicillerin Korunması ve Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nin Kuruluşu*. Arşiv Araştırmaları Dergisi, S. 1, Ankara.
8. Bahadır, Gürhan. (2010). "Kuruluşundan IV. Yüzyıla kadar Antakya".Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.7 Sayı 13, Hatay.
9. Barkan, Ömer Lütfi.(1993). "*Edirne Askerî Kassâmına Ait Tereke Defterleri*". Tarih Belgeleri Dergisi, III/V-VI, Ankara.
10. Barkan, Ömer Lütfi.(1996). Edirne Askeri Kassamına Ait Tereke Defterleri (1545-1659), *Belgeler*, III/5-6, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
11. Bayındır , Abdülaziz.(2002) "*Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması*". Güzel, Hasan Celal. (Ed.), Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yayınları, c.X, Ankara.
12. Baykara Tuncer. (1990)."*XVIII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Teşkilatında Görev ve Görevliler(Anadolu)*". Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
13. Devellioglu, Ferit. (1997). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi, Ankara.

14. Dinçer, Necmeddin.(1947). “*Mahkeme sicilleri*”. Ülkü Dergisi, I / VI, Haziran.
15. Ebül’ula Mardin. (1997). “*Kadı* ”. İ.A. MEB Yayınları, c. VI. Eskişehir
16. Fendoğlu, Hasan Tahsin.(2002) “*Osmanlı’da Kadılık Kurumu ve Yargının Bağımsızlığı*”. Güzel, Hasan Celal. (Ed.), Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yayınları, c.VI, Ankara.
17. Gün, Doğan. (2006). *XVIII. Yüzyılda Antakya’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
18. Gündüz, Ahmet. (19-20 Nisan). Şer’iyye Sicillerine Göre Antakya. VI. Hatay Tarih ve Kültür Sempozyumu, Antakya.
19. Gürkan, Feyyaz.(1988) “ *Şer’iye Mahkeme Sicilleri Üzerine Bir Araştırma*”. IX. Türk Tarih Kongresinden Ayrı Basım, Ankara.
20. Kara ,Adem. (2001). “*XIX.Yüzyılın ilk yarısında Antakya’da Yerleşme ve Nüfus*”. AÜDTCF Yayınları, Ankara.
21. Kara ,Adem. (2005). *XIX. Yüzyılda Bir Osmanlı Şehri Antakya*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, Bolu.
22. Karaçam, Ali. (2007). *Osmanlı’yı Cihan Devleti Yapan 150 Sır*. Bilge Yayıncılık, İstanbul, s. 126
23. Karamanoğlu, İzzettin (2003). 23 Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili (H.1247-1249 /M.1831-1834,) *Yüksek lisans Tezi*, Hatay
24. Kazıcı, Ziya. (2006). Vakıf Medeniyeti. *Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 15, s. 172-174.
25. Köstüklü, Nuri. (1993). 1820-1836 Yıllarında Hamid sancağı ve Türkiye (182 Numaralı Şer’iyye Siciline göre), *Selçuk Üniversitesi Yay. Konya*, s.51.
26. Köstüklü, Nuri. (2008). Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri
27. Köstüklü,Nuri. (1993). *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya.
28. Kuşçu, Selma. (2009). *Şer’iye Sicillerine Göre h. 1065–1079/ m. 1655–1669 Tarihleri Arasında Edirne’de Sosyo-Ekonomik Hayat*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
29. Kütükoğlu, Mübahat. (1999). “*Osmanlı İktisadi Yapısı*”, Osmanlı Devleti Tarihi, c.2,İstanbul, s.544.
30. Ortaylı, İlber. (1994). Hukuk ve İdare Adamı Olarak Kadı. Turhan Kitabevi, Ankara.

31. Özden, Zehra Elçin.(1997). İstanbul 1183-1184 tarihli 336 No'lu Askerî Kassâm Defteri. İstanbul Üni. Sosyal Bilimler Enst. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
32. Özkan, Ömer. (2007) *Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Toplum Hayatı (XIV-XV. Yüzyıl)*. Kitapevi Yayınları, s.181.
33. Özlü, Zeynel. (2007). “Göynük’e (Bolu) Ait Bazı Gelir ve Giderlerin Tahlili: Avârız Vergisi” s.385.
34. Özlü, Zeynel.(2004). *XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Gaziantep*. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Gaziantep.
35. Öztürk, Nazif. (1983), *Menşei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara, s.137-148.
36. Öztürk, Nazif.(2002). “Osmanlı Hayrat ve Vakıf Sistemi-Osmanlı Döneminde Vakıflar” *Türkler Ansiklopedisi*, c.X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 798.
37. Öztürk, Said. (1997). “*Osmanlı İlmiye Teşkilatında Kassâmlık Müessesesi*”. Armağan Tarih Enst. Dergisi, c. XV, İstanbul.
38. Öztürk, Said.(1995). *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*. OSAV, İstanbul.
39. Öztürk, Said.(1997). Tereke Defterlerine Göre XVII. Asırda İstanbul’da Aile Nüfusu, Servet Yapısı ve Dağılımı, İstanbul Araştırmaları, Sayı:3, İstanbul.
40. Pakalın, Mehmet Zeki. (1993).Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, c. II, MEB Yayınları, İstanbul.
41. Sevinç, Necdet.(1978). *Osmanlılarda Sosyo-Ekonomik Yapı*. c.I, TDAV Yayınları, İstanbul, s.102-105.
42. Tabakoğlu, Ahmet. (2005). *Türk İktisat Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
43. Uğur, Yunus. (2003). “*Mahkeme Kayıtları (Şer’iye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya*”. Türkiye Araştırmaları Literatürü Dergisi, I/I, İstanbul.
44. Uzunçarsılı, İsmail Hakkı.(1935). “Şer’î Mahkeme Sicilleri”. Ülkü, c. 5, S. 29, Ulus Basımevi, Ankara.
45. Özdemir. Rıfat. (2007). Antakya Esnaf Teşkilatı (1709 - 1860), MKÜ Yayınları, Antakya.

DİZİN

A

Abacı, 74, 75, 103, 278, 279

Alakend karyesi, 67

Ali Beşe ibni İbrahim, 84, 272, 286

Altınözü Nahiyesi, 294

Antakya, 2, 3, 4, 5, 6, 27, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37,
39, 41, 43, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 60, 63, 66, 67,
68, 69, 82, 83, 86, 87, 88, 90, 96, 97, 98, 99,

100, 101, 106, 108, 111, 118, 120, 124, 126,
127, 128, 129, 131, 132, 134, 135, 136, 137,
138, 155, 159, 160, 162, 165, 169, 170, 171,
172, 173, 174, 176, 184, 185, 186, 188, 201,
202, 204, 212, 214, 219, 223, 230, 233, 239,
240, 241, 242, 244, 245, 246, 250, 257, 263,
265, 266, 267, 268, 271, 275, 281, 290, 291,
292, 293, 294, 295, 297, 300, 301, 302, 303,
306, 308, 309, 310, 311, 315

Asel, 34

B

Bâb-ı Fetva, 8
Bâb-ı Meşîhat, 8
Barburunlu oğlu Hüseyin Beşe, 273
Baybars, 5
Beledî Kassam, 25
Bilezik, 177

C

Cami-i Kebir, 276, 293
Cebel-i Akra Nahiyesi, 294
Cezzar oğlu es-seyyid Mehmet, 273
Cinan binti Turtan el-hâc Mehmed Ağa, 92, 273

Ç

Çaldıran Zaferi, 5
Çukadariye, 32, 37, 40, 42, 50, 55, 78, 85, 92, 94,
105, 110, 119, 123, 154, 158, 169, 177, 179,
181, 197, 201, 222

D

Debbağ, 75, 213, 256, 278, 287
Debbâğ el-hâc Abdurrahman bin el-hâc Mustafa,
199, 273
Debbus Mahallesi, 293
Deliller Ocağı, 290
Dergâh-ı Âli Çavuşu, 20
Don, 36, 38, 68, 81, 88, 90, 98, 118, 149, 154, 162,
185, 192, 196, 221, 228, 250, 252, 280, 281
Dört Ayak Mahallesi, 84, 293
Döşek, 32, 71, 84, 91, 93, 102, 109, 110, 153, 168,
180, 189, 190, 200, 201, 220, 231, 252, 253,
261, 264

E

El-hâc Hasan Ağa ibni Ali Ağa, 219, 273
El-hâc Hasan bin Abdullah, 224, 273
Emine binti İbrahim, 189, 273, 287
Eminiye, 32, 55, 154, 158

entari, 31, 40, 41, 71, 84, 91, 93, 102, 122, 153,
158, 161, 166, 167, 180, 189, 196, 200, 221,
232, 256, 262

F

Fatıma binti el-hâc Mustafa, 273
Fatıma binti Ömer Ağa, 253, 273, 287
Fatıma binti Ömer Beşe, 49, 272, 286
Fetkiye, 62

G

Gaziantep, 272
Gömlek, 31, 93, 123, 158, 221
Günlik Mahallesi, 166, 293

H

Habib-i Neccar, 276
Hademe, 21
Halep Eyaleti, 5

Hamra Mahallesi, 293
Haremeyn Vakıfları, 11
Harimiye Mahallesi, 293
Hazinedar oğlu Yusuf Ağa ibni Ahmet, 273
Hurç, 2, 154, 280
Hüddâmiye, 32, 37, 40, 42, 48, 50, 55, 78, 85, 92,
94, 105, 110, 119, 123, 154, 158, 169, 177, 179,
181, 197, 201, 212, 222, 232, 253, 254, 256,
262, 265

İ

İbrahim Paşa, 5
İhzâriye, 32, 37, 40, 42, 50, 78, 85, 92, 94, 105, 110,
119, 123, 154, 159, 169, 177, 179, 181, 197,
201, 222, 232, 253, 254, 257, 265
İplikli gömlek, 280
İsmail bin Mehmet, 118, 272

K

Kadı, 11, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 30, 31, 138, 144,
146, 156, 186, 212, 245, 263, 271, 284, 296,
302, 306
Kahve, 34, 42, 102, 104, 119, 158, 177
Kalaycı, 54, 104, 280
Kantara, 31, 49, 72, 73, 276, 277, 293
Kantara Mahallesi, 31, 293
Kassâm, 2, 18, 20, 24, 25, 272, 310
Kâtibiye, 32, 36, 37, 40, 42, 50, 55, 78, 85, 92, 94,
105, 110, 119, 123, 154, 158, 169, 177, 179,
181, 197, 201, 222, 232, 253, 254, 256, 262, 265
Kâtibiye Mahallesi, 294
Kâtip, 21
Kaydiye, 32, 37, 50, 56, 78, 92, 94, 105, 110, 159,
177, 179, 181, 197, 201, 222, 232, 253, 254, 257
Kazgan, 32, 153, 168, 220, 231, 252
Keçeci, 74, 103, 213, 278, 279
Kefşger, 74, 278
Kına, 115, 252, 258
Kusayr Nahiyesi, 294
Kuyumcı, 104, 118, 279, 301
Künhiyat Mahallesi, 294
Küpe, 47, 88, 89, 177
Kürt akihzâde el-hâc Ahmed bin Hüseyin Efendi,
108, 272

L

Lahm-ı ganem, 34, 44, 139, 281

M

malikane, 302
Mandullu, 60
Mehmed Ali Bey bin Ahmet, 272
Mehmed Beşe ibni Ali, 264, 273
Mehmet Ali Paşa, 5
Mehmet bin Hüseyin, 166, 273, 287
Memlük, 5
Mevlânâ Ömer, 30
Meydan Mahallesi, 294

Mimarizâde el-hâc Ahmed Efendi ibni Hüseyin

Efendi, 101, 272

Molla Abdullah ibni Urun Mehmed Bey, 273

Muhsin Mahallesi, 50, 57, 111, 156, 242, 243, 293

Muhzır, 20

Mukataa, 302

Mukataat-ı miriye, 302

Mum, 136, 137, 202, 280

Mustafa Beşe, 74, 157, 273, 278, 286

Mustafa ibni Hacı Ahmet, 108, 301

Mübaşir, 20, 211

Müftü, 19, 295

Mühürdar Zehrab Ahmed Ağa, 178, 273

Müzekki, 21

N

Nâib, 19, 48, 110

Nân-ı azîz, 34, 44, 61, 205

O

Osman Beşe ibni Abdullah, 176, 273, 287

Osmanlı Devleti, 303, 310

P

Pabuçcı, 74, 278

Para kesesi, 280, 281,

peşkir, 31

Pirinç, 34, 45, 46, 61, 140, 141, 142, 168, 207, 281,
307

R

Resm-i kısmet, 32, 37, 40, 55, 78, 85, 92, 94, 105,
110, 123, 154, 162, 167, 169, 177, 179, 181,
201, 222, 232, 253, 254, 256, 262, 265, 282

Revgan sade, 34, 140, 141

Revgan zeyt, 34

Revgan-ı sade, 153, 281

Reyhanlu, 59, 60, 61, 288, 290

Rukiye binti el-hâc Yusuf Ağa, 273

S

Sade Mahallesi, 293
Sahan Mahallesi, 293
Salih bin Murtaza, 273, 286
Sakız, 47, 51, 280
Seccade, 32, 179, 200, 220
Semerci, 103, 105, 212, 279
Seng Mahallesi, 293
Sertunâ-yı İzzetlû Fethullah Ağa, 65, 202
Seyyid Ali bin Seyyid Mustafa Abdullah, 161, 273
Sini, 32, 103, 109, 181, 220, 231
Subaşı, 20
Sükkâkin Mahallesi, 293
Süleyman Kethüda ibni Abdullah, 41, 272
Süveyde Nahiyesi, 294
Süveyde iskelesi, 33, 186, 187

Ş

Şair, 47, 61, 72, 73, 143, 208, 277, 281
Şalvar, 31, 158, 167, 196
Şecerli oğlu Ahmed bin Mustafa, 273
Şeker, 34
Şem-i asel, 34
Şem-i revgan, 34
Şenbek, 66, 67, 71, 276
Şenbek Mahallesi, 66, 67, 71, 293
Şer'iyye Mahkemeleri, 7, 11
Şer'iyye ve Evkâf Vekâleti, 11
Şerif Mahmud ibni Seyyid Ahmet, 251, 273
Şeyh Ali Mahallesi, 293
Şeyh Mehmed Şâmî ibni Hüseyin, 54, 272
Şeyhülislâm Mehmet Cemaleddin Efendi, 8

T

Tabi Sofular Mahallesi, 293
Techiz, 32, 36, 42, 50, 55, 78, 85, 105, 154, 158,
162, 169, 177, 181, 197, 225, 232, 262
Tencere, 32, 49, 72, 109, 166, 168, 177, 189, 220,
231, 252, 261, 262
Tercüman, 21

Tereke, 1, 2, 21, 22, 23, 26, 271, 272, 274, 285,
286, 287, 309, 310, 311
Terzi, 103, 279
Turnacıbaşı Fethullah Ağa, 33, 51, 172
Tut Mahallesi, 293

U

Uçkur, 28, 81, 115, 118, 154, 280
Umrân Mahallesi, 39, 294
Uncılar Mahallesi, 226, 294

V

Vaiz el-hâc Mehmed Efendi, 65, 66, 67, 68, 71, 272,
275, 307

Y

Yasdık, 32, 40, 49, 71, 84, 93, 102, 109, 110, 122,
153, 158, 168, 177, 180, 189, 190, 191, 196,
220, 222, 232, 252, 253, 261, 264
Yavuz Sultan Selim, 5
Yola Sığmaz oğlu Halil Beşe, 273
Yorgan, 32, 49, 122, 168

Z

Zincirli Mahallesi, 294

ÖZGEÇMİŞ

Sevcan BOSTANCIOĞLU, 1985 yılında Antakya’da doğdu. İlk ve ortaöğretimini Antakya’da tamamladı. Üniversite eğitimini Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde 2010 yılında tamamladı. Lisans tezini “ Osmanlı Devleti’nde Vergi Sistemi” adlı teziyle tamamladı. Sevcan Bostancıoğlu, Arapça ile İngilizce bilmekte ve Antakya / Hatay’da yaşamaktadır.

CURRICULUM VITAE(CV)

Sevcan BOSTANCIOĞLU, was born in Antakya in 1985. She has attended primary,secondary schools and high school in Antakya. She started educating the Department of History in University of Gaziantep in 2006. She was graduated from same department in University of Gaziantep, in 2010. She completed her education with dissertotion titled “Tax System in the Ottoman Empire”. Gaziantep University Social Sciences Institute of History Department in 2010. She has known Arabic and English. She lives in Antakya, Hatay.